

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

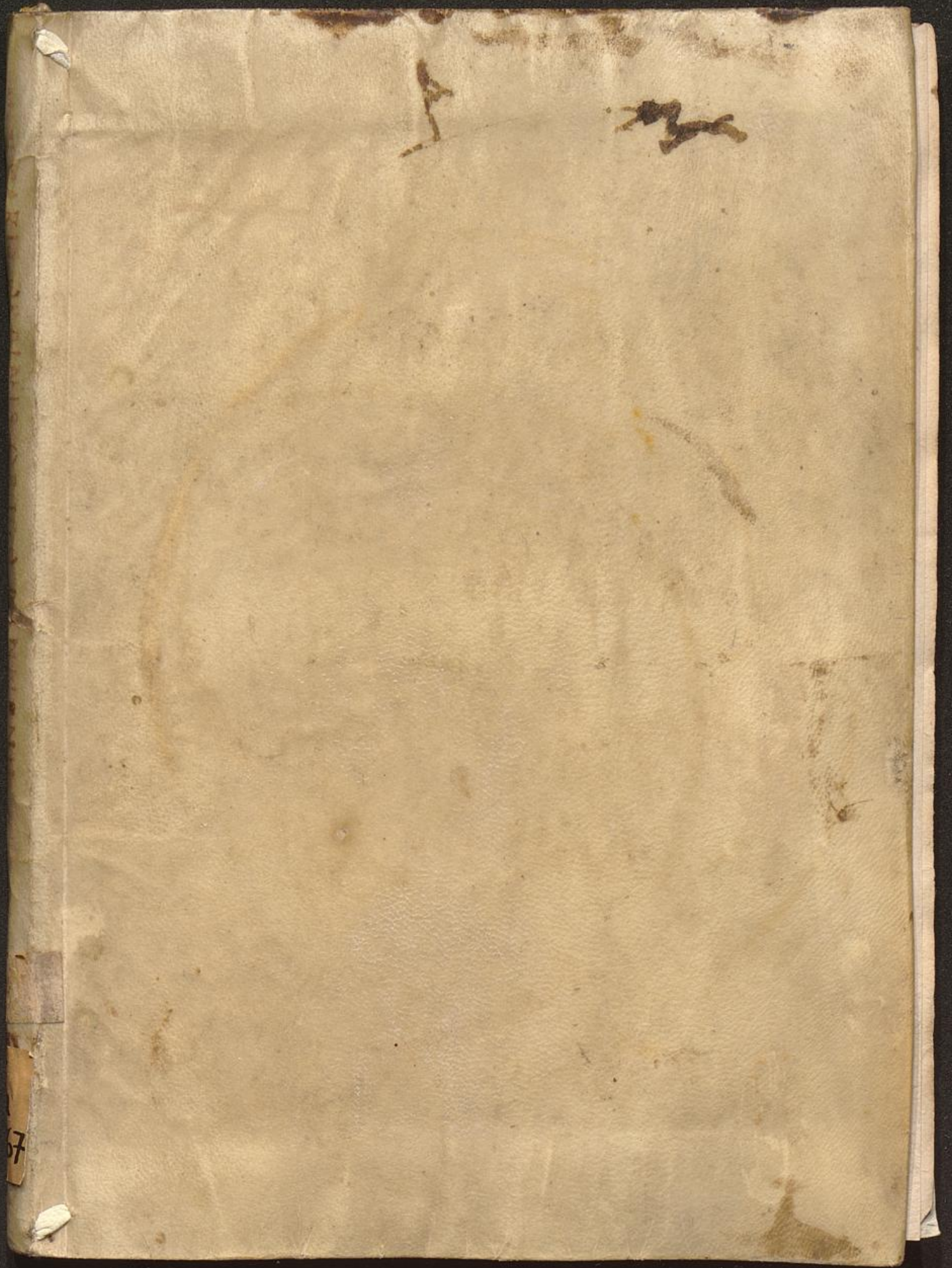
Universitätsbibliothek Paderborn

**Militarivm Ordinvm Origines, Statvta, Symbola, Et
Insignia, Iconibus, additis genuinis**

Mennens, Frans

Maceratae, 1623

urn:nbn:de:hbz:466:1-10718

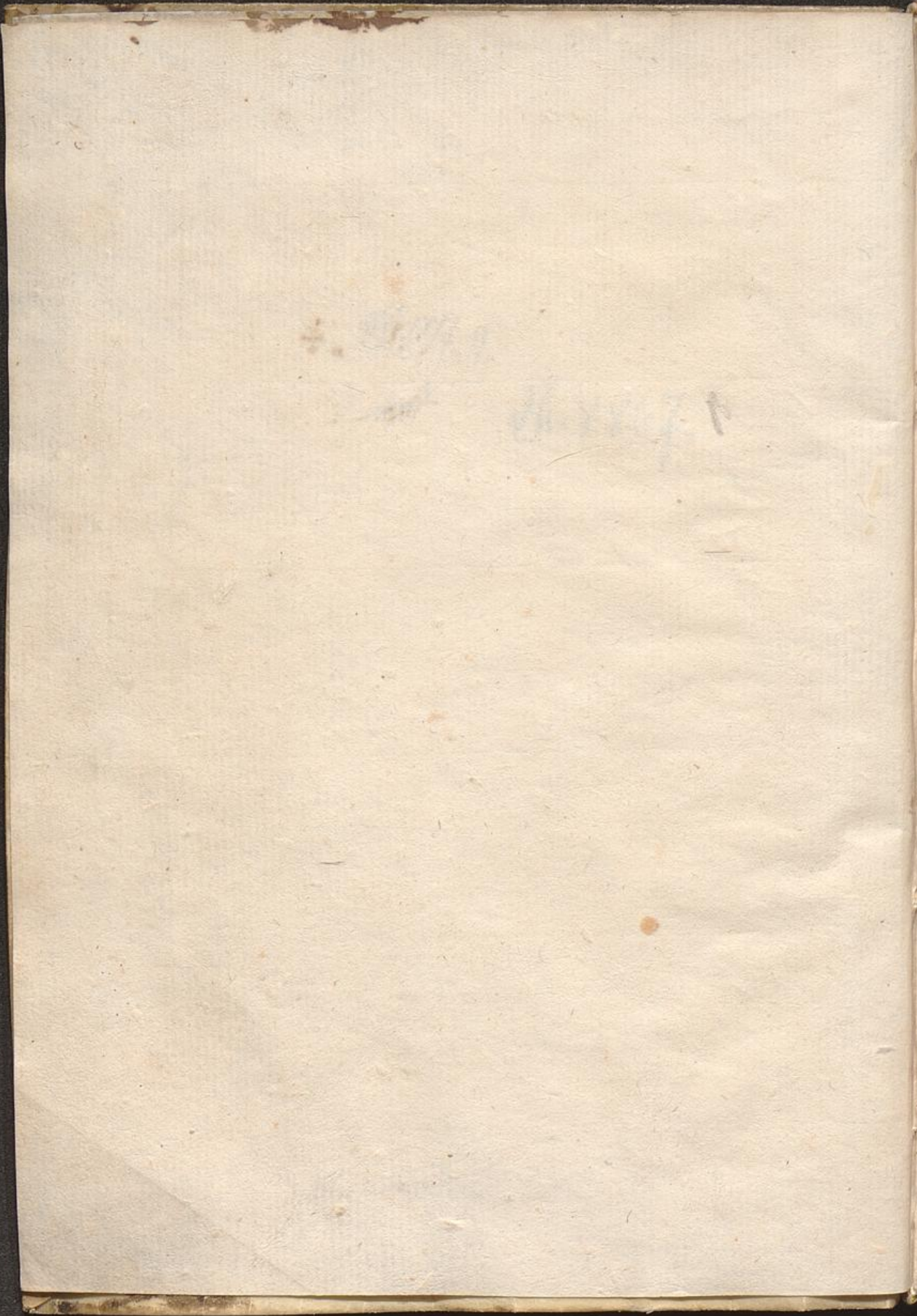

67

N. 11/11. 11.

to

Th. 4867.

5

MILITARIVM
ORDINVM
ORIGINES, STATVTA,
SYMBOLA, ET INSIGNIA,
Iconibus, additis genuinis.

HAC EDITIONE MVLTORVM ORDINVM,
& quotquot extitere, accessione locupletata, serieq;
temporum distributa.

Studio, & Industria
FRANCISCI MENNENII,
ANTVERP.

Ad Illustrissimum, & Excellentissimum D.
D. ANTONIVM BARBARINVM
Commendatorem, & Equitem Hierosolymitanum,
ac Sanctissimi D. N.
PAPAE VRBANI VIII. NEPOTEM &c.
OPTIMVM PATRONVM.

DE CONSENSV DD. SVPERIORVM.
Ex legato Celmi Principis Ferdin: Epi Paderb: et Monaster: Ao 1633.

Collegij Societatis I: S: I: Paderb.
COLONIAE AGRIPPINAE,

Et denuo MACERATAE, Apud Petrum Saluionum.
M. DC. XXIII.

Ad instantiam Francisci Manulesij Bibliopole Anconitani.

MILITARIUM
ORDINUM
ORIGINES, STATUTA,
SYMBOLA, ET INSIGNIA,
H. A. C. EDITIOE REVISORUM ORDINUM
FRANCISCI MENNII
A. N. T. V. E. R. I.
D. ANTONIVM BARBARIVM
OPTIMUM PATRONVM.

COLONIAE AGRIPINAE
Et denu MACERATAE, ADUQ. PAVLI SALONICAE
M. DC. XXII.
e-75 igitima Francis dantibus, Paderborna, d. 17. 1722.

ILLVSTRISSIMO,

AC EXCELLENTISSIMO D.

D. ANTONIO BARBARINO

COMMENDATORI,

Et Equiti Hierosolymitano, ac Sanctiss. D. N.

PAPAE VRBANI VIII. NEPOTI &c.

OPTIMO PATRONO.

Tanta natura comparatum est, Illustriss. ac Excellentiss. Domine, vt eos, quos in eo Virtutis genere, quo maximè delectantur; supra cōmunē hominum gradum excellere conspexerimus, iocunda quadā admiratione sēpè mente versemus, & deuoto, atq; humilicordis diligamus, ac veneremur affectu: quod si cæterorum maximi bonorum suapte natura ad inuicem connexorum accesserint ornamenta, sapientum, ac proborum hominum opinione, & publica liberè peruagante fama, gloriaq; conspicua, iam in eos veluti in idæas, & exemplaria, quorum similitudinem aliqua saltèm ex parte conamur attingere, toti propendimus, & vi quadam intimè nobis in-

✱ 2. sita,

4
sira, vt in propria bona (liberè tamen, & volentes) agimur.
Hoc mihi non reffugit Illustris. ac Excellentis. Domine,
imo toto iam ferè patet orbi, cum sit perspicuum Vrbi, qua
insignis animi constantia, pietate, religione, ac omnium
virtutum genere; quæ veluti prætiosæ regio insitæ diade-
mati fulgore quodâ cœlesti nitidæ gemmæ, virtutes omnes,
non humanæ tantum, sed & super cœlestes semper mirificè
te decorant. Quare cum cæpisssem mecum ipse tacitus co-
gitare, cui nam equestrium delicias meæ curæ vt typis ex-
cuderentur demandatas, tamquã dignissimo consecrarem,
in ipso cogitationis exordio adfuit cū consilio statim simul
electio. Nam opus ipsum Equitem Egregium, sub cuius
patrocínio tutum prodiret in lucem, latis apertè per se se
postulare videbatur. Itaqu; hoc quodcunq; sit illud tibi
humiliter offero, ac dono; te huic exiguo animi mei in te
obsequij signo hilari vultu annuere præcor. Tuqu; ò Volu-
men tanto dignatus patrono: eius conspectui lætissimè, te
versandum, ac probandum offeras: censor est enim æquif-
simus, cuius iudicio, si semel placueris, perpetuò viues, nec
cuiusquam aduersa iudicia formidabis: & quam mihi
denegant interposita longa terrarum spacia, oris, & cordis,
& corporis humilimam reuerentiæ significationem Illu-
strissimo, & Excellentissimo Domino meo, ac Patrono Co-
lendissimo coram exhibere, tu præsens perface, signis, &
characteribus loquere. Anconæ die 25. Decemb. 1623.

Illustris. ac Excellentis. Dominationis vestræ

Seruus addictissimus

Franciscus Manolesius.

AVCTORES

QVORVM OPERA

in concinandis Equitum Ordini-
bibus vfi sumus.

A

Bendonense Chronicon.
Abrahamus Ortelius.
Aelius Antonius Nebriffensis.
Aeneas Siluius.
Albertus Kranzius.
Aldus Manutius.
Alphonsus Ciacomus.
Alfonfus de Sancta Cruce.
Alfonfus Tostatus.
Aluarus Gomezus de Mendoza.
Ambrosius Morales.
Andreas Resendius.
Andreas Tiraquellus.
Ammianus Marcellinus.
Angelus Constantius.
Antonius Beutherus.
S. Antoninus Florentinus.
Antonius Garibayus.
Antonius Guevara.

Antonius Morales.
Antonius Possevinus.
Aristophanes.
Arnoldus Abbas Lubecensis.
Arnoldus Mermannus.
Arnoldus VVionus.
Aubertus Miraeus.
Augerius Gislenuus Busbequius.
Augustinus Florentinus.

B

Bartholomaeus à Saligniaco,
Equus sancti Sepulchri.
Barnabas Brissonius.
Bartholomaeus Chassaneus.
B. Rhenanus.
S. Bernardus.
Ber. Corius.
Bernardus d. Escalante.
Bernardus Girardus D. Hallia-
nus.
Blondus.
Brimeus D. Imbercourtius.

✠ 3 Caesar

C

Cesar Baronius.
 Carolus del'Osyseau.
 Carolus Sigonius.
 Cassiodorus.
 Chr. Masseus.
 Claudius Fauchetius.
 Claudius Paradimus.
 Clemens V. P. M.
 Coelius Rhodiginus.
 Cornelius Tacitus.

D

DAmianus à Goes.
 Didacus Couarrunias.
 Didacus Valera.
 Dion.

E

Enguerrandus Monstre-
 letus.
 Eucherius.
 Eximius Petri Salonoua.

F

Fenestella.
 Florentius Haraus.
 Fortunius Garzias.
 Franc. Alfons. Venerius.
 Fran. Belforestius.
 Franc. Guicciardinus.
 Franc. Harduinus.
 Franc. Modius.
 Franc. Radefius de Andrada

Eques Calatrana.
 Franc. Roserius.
 Franciscus Sansouinus.
 Franciscus Schottus.
 Franciscus Tarapha.

G

G. Budaus.
 Gabriel Simeon.
 Galfredus Monumätensis.
 G. Genebrardus.
 Gonsalvus Argotes de Molina.
 Gonsalvus Ibescos.
 Gregorius Nazianzenus.
 Guilielmus Camdenus.
 Guil. Filiatrius Episcopus Torna-
 censis.
 Guil. Mennenius.
 Guil. Tyrius.

H

Henicus Panthaleon.
 Herodianus.
 S. Hieronymus.
 Hieronymus de Bara.
 Hieronymus Cardanus.
 Hier. Conestagijs.
 Hieronym. Comes Alexand.
 Hier. Curita.
 Hier. Lilius.
 Hier. Osorius.
 Hier. Romanus.
 Hier. Ruscillus.
 Hector Boetius.
 Horatius.
 Hugo Lupus Verdala.
 Hugo Reuelius.

Iacob.

Iacob. Aug. Thuanus.
 Iacob. Fontanus.
 Iacob. Grefserus.
 Iacob. Hospitalis.
 Iacob. Marchantius.
 Iacob. Vitriacus.
 Iacobus Villamontius Eques san-
 cti Sepulchri.
 Ignulfus.
 Ioachimus Camerarius.
 Ioannes Azorius.
 Ioannes Goropius Becanus.
 Io: Benedictus Guardiola.
 Io: Battista Carrafa.
 Io: Bodinus.
 Ioannes Botereus.
 Ioannis II. Castellae Regis historia.
 Io: Chrysoftomus.
 Ioannes Confettius.
 Io: Dubravius.
 Io: Peronius.
 Ioannes Frossardus.
 Io: Funccius.
 Io: Hayus.
 Io: Leslaus.
 Io: Mariana.
 Io: Metellus.
 Io: Molanus.
 Io: Naclerus.
 Io: Petrus Gutierrez.
 Io: Pontanus.
 Io: Sarisburiensis.
 Io: Suallardus Eques S. Sepulchri.
 Io: Tilius.
 Ioannes Tarcantus.
 Io: Vaseus.
 Io: Villarius.
 Ionvillanus.
 Isidorus.

Julianus Taboet.
 Iul. Caesar Scaliger.
 Iustus Lipsius.

L

Lambertus Schafnaburgensis.
 Lambertus van der Burchius.
 Latinus Pacatus.
 Laurentius Cupernus.
 Leonardus Florauantius.
 Lucas Tudensis.
 Lucius Marineus Siculus.
 Ludouicus Nonius.

M

Marianus Scotus.
 Marinus Sanutus Torfel-
 lus.
 Martinus Cromerus.
 Martinus Hamconius.
 Martyrologium Romanum.
 Matthæus Florilegus.
 Matthæus Parisius.
 Matthæus Villanus.
 Meyerus.
 Michael Montanus.
 Michael Molinus.

N

Nicolaus Auellus Pacca.
 Nicolaus Christophorus
 Radziuilius.
 Nicol. Vignarius.
 Nicolaus Hautius Eques sancti
 Sepulchri.
 N. Nicolai.

Olaus

O

Olaras Magnus.
Onusfrus Panuinius.
Otho Frisingensis.

P

Pandulfus Colbenuccrus.
P. Boyssatius.
Papyrius Massonus.
Paullus Amilius.
Paullus Diaconus.
Paullus Iouius.
Paullus Merula.
Paullus Morisius.
Paulus Petauus.
Pausanias.
Petrus Beloyus.
Petrus Blesensis.
Petrus Luceburgius.
Petrus Mathæus.
Petrus Mexia.
Petrus à S. Juliano.
Philibertus Pingonius.
Phil. Bergamensis.
Philippus Comineus.
Phil. Leydensis.
Phil. Moræus.
Platina.
Plinius.
Plinius II.
Polydorus Vergilius.
Pontus Heuterus.
Præxis Cancellaria Rom.
Proninciale Romanum.

R

Raphael Volaterranus.
Raymundus Montanerius.

Renatus Chopinus.
Richardus VVasseburgensis.
Robertus Cenalis.
Robertus Gaguinus.
Rodericus Archiepiscopus Tole-
tanus.
Rodolphus Botereus.
Ruffinus.

S

S Alimbenus.
Scipio Ammiratus.
Sidonius Apollinaris.
Sozomenus.
Stephanus Garibayus.
Stephanus Pighius.
Suidas.
Supplement. Chronicorum.

T

Tertullianus.
Thomas Garzon.
Thomas Millesius.
Thomas Stapletonus.
Tilmannus Bredenbachius.
Titus Linius.

V

V Egetius.
Villaneus.
Vincentius Lupanus.
Vitalis Episcopus.
V Volfangus Lazius.

A D

AD LECTOREM.

Exstat eadem ferè.
M.S. in Bibliotheca
R. D. Auber-
ti Mirai
Canonici
Antwerp.

N Regulam militum Templariorum, quam inter archiua equeſtria Petri Mennentij patruſi repertam, & hætenus quod ſciam, nondum editam; dignam iudicavi, quæ prælo mandaretur. Quo ſcilicet omnibus conſtaret, quanta ordo iſte Eccleſiæ Dei commoda attulerit, quantam diſci-

plinæ ſeueritatem adhibuerit, quamque res humanæ à præclaro initio degenerare ferè conſueuerit. *Conuerſi enim ſunt (vt inquit) in arcum prauum, & neglecta humilitate Patriarchæ Ieroſolymitano, ſe ſubtraxerunt, obedientiam ei, quàm eorum prædeceſſores eidem exhibuerant, denegantes: ſed & Eccleſijs Dei decimas, & primitias eis ſubtrahentes, vt eorum indebitè turbando poſſeſſiones, facti ſunt valdè moleſti.*

Vide Baro.
i an. 1127.
Gretſer. 10.
3. de Cru-
ce. Saorex
de Religio-
ne.

Neque ſanè abs re fuerit tam ſanctas, & pias conſtitutiones (quas à Sancto Bernardo conſcripta ex ſtilo alijsque argumentis contendunt eruditores) à tenebris vindicaſſe, vt poſteri nimirum habeant quod imitentur, alij quod æmulentur. Exſtare quidem notum eſt, in eiufdem Diui Bernardi operibus, ſermonem exhortatorium ad Hugonem Magiſtrum cæterosque Templi milites: verum Regulæ prædictæ ſpecimen impreſſum videre nondum licuit.

CAETERVM dum militareſt campum ecurrere conamur, placidus paululum in eodem otari datum eſt, cum nobiliſſimo Domino **IOANNE Van den HOEVEL**, viro ſupra ſplendorem Equeſtrem, multis virtutibus clariffimo, qui longinquis iuxta, ac arduis tota vita conſectis itineribus, legationibus, ac re-

rum

rum vſu exercitatiffimus, varia, præterquam, memora-
nimus, Ordinum militarium ſtatuta in tractu Orientali ſe-
legiſſe, & notaſſe oſtendit: nec non in Palæſtina vidiſſe
milites Diuo Thomæ tutelari dicatos, & rubra Cruce de-
cuſſata (Saultoir Galli vocant) inſignes: alios item San-
cto Gereoni ſacros, Cruce Patriarchali (qualis ferè eſt an-
tiqua illa in inſignibus Hungariæ) tricipiti colliculo viri-
di impoſita ſplendefcente, multa que ad illuminationem di-
gnitatis Equeſtris obſeruafſe.

*Equites D.
Thomæ, &
eorum inſi-
gnia.*

*Equites S.
Gereonis, et
eorum in-
ſignia.*

SI C. & alia fortaffis alibi militaris inſtituti collegia,
nobis incognita, in plerisque orbis Chriſtiani partibus
latere non dubito: quæ vtinam Equites ipſi, alijs que ha-
rum rerum curioſi pleniùs aliquando eruant; illuſtiora ta-
men quæq; arbitror à nobis recensita. Faxit autem Deus,
vt ſacra iſta militaria germina, per vniuerſum orbem abun-
dè ſpargantur, æque æternum floreat; Dei in primis ho-
nori augendo, & fidei Chriſtianæ cultui propagando.
In quo voto finio, & valere te, pie Lector, iubeo.

CAR-

11

C A R M E N
A D A V C T O R E M,
E T L E C T O R E M.

Ferales Lector misereri desine Cannas
Busta Equitum, mersos generoso sanguine latos
Clavos, & digito quod equestri fulserat aurum.
Vnius exitium fuit ordinis, vnius Urbis
Clades, nec viuo magni facienda Catone.
Nos alias Cannas (seu lamentabile fatum)
Vidimus, hac veteres superarunt secula casus.
Premia virtutum, fidei munimina sanctæ,
Incrementa Equitum sacrorum, sparta per orbem.
Non censu, ast meritis, factisq; paranda, sepulcro
Clausimus inscitæ, & cæca sepeliuimus urna,
Funere non modico. Donec, Francisce, refossam
Ordinis exortum, tumultataq; Symbola, luci
Splendoriq; suo vindex asperrime reddis,
Atq; Equites vulgò in circum seiungis equestrem.

A L I V D A D L I B E L L V M :

Dignus nobilium sinu latere
Atq; herere manu venit libellus.
Thesaurum exiguis tegens pagellis;
Ortum, insignia, nominumq; causas,
Sacratorum Equitum, modumq; vite.
Mirum, quidquid in omnium staliis
Sacra militiæ videtur vsquam,
Totum sub modicis videre chartis.

Ex

Ex Admod. R. P. Fratris Pij Ioanninij Bononiensis
Ordinis Prædicatorum Sac. Theologiæ Magistri,
ac generalis Inquisitoris Anconitani annexarumq;
Vrbium &c. Commissione Ego Fr. Io: Maria de
Lugo Sac. Theologiæ Lector primus in Conuentu
Anconitano Sancti Dominici, diligentè, ac atten-
tè legi librum cuius inscriptio est: *Militarium Or-
dinum, Origines, Statuta, Symbola &c.* nihilq;
in eodem contra orthodoxam fidem, bonosq; mo-
res inueni; quare Typis posse tradi iudicau.

Frater Ioannes Maria qui supra manu propria.

Attenta dicta attestatione Imprimatur F. Pius Ioan-
ninius Inquisitor Anconæ &c.

*Fr. Paulus Nicolaus vidit, nihil contra fidem, nec contra ho-
nos mores inuenit, si placet Illustrissimi, & Reuerendissimi
D. Card, Episc. Maccr. Imprimatur.*

Imprimatur:
*Antonius Franciscus Pelicanus Prothonotarius Apostolicus,
Vic. & Auditor Gen. Illustriss. Card. Episc. Maccr.*

Imprimatur
*Fr. Nicolaus Baldassinus Lector, & Vic. Sancti Officij Ma-
cerata.*

EQVESTRIVM,

SIVE MILITARIVM ORDINVM

Symbola, Insignia, & Origines.

FORMA EQVITES CREANDI VETVS,
& noua apud omnes gentes.

De Equestrum vi-
rorum symbolis,
& origine,
sive militaris or-
dinis tum anti-
quitate, cū præ
cæteris eminentia
scribendo vix
me expedit, quin nescio quod mihi
magnificum, in eodem & quasi supra
nobilitatem excellantius nomen hoc
ab antiquo præ se ferre videatur, &
solia veluti ascendens Regia omnis
nobilitatis ciuilibus vindex, & pro tri-
bunali quasi iudex f. deat. Equites,
qui & milites Latine, iurisconsultis
apud omnes ferè gentes, nomen ab
equis inuenerunt. *Cauallieri* enim
Italici, *Caualleros* Hispanici, *Cheualier*
Gallis, *Ritter* Germanis, & Belgis,
Margogh Cambro Britannis ab equi-
tando dicuntur, Anglis solummodo
Knights vocantur, vocabulo, quod
antiqua Anglorum, ut Germanorum
lingua ministrum, sive seruiem, &
iuuenem promiscuè significat. Hinc
in Euangelijs antiquis lingua Angli-
ca pro cliente, *Inenijcht*, & *Radenigh-
tes*, idest ministri Equites, apud Bra-
ctonum Anglum iurisperitum anti-

quū legi memorat Guilielmus Cam-
denus, qui tenebant ea lege terras
suas, ut domino equis inseruirent,
vnde truncato nomine contractius
Knights ijs remansisse existimat, &
milites appellatos, qui prædia bene-
ficiaria, sive feuda tenuerant ut mili-
tarent. Feuda enim militaria dicta
fuerunt, & qui alibi Feudatarij hic
milites dicebantur: ut *milites Regis*,
Archiepiscopi Cantuariensis, *Comitis
Rogerii*, *Comitis Hugonis* &c. quod
ea lege prædia ab illis accepissent, ut
illis militarent si denique, & homi-
nium præstarent, cum alij qui pro
solidis militarent. *Solidarij*, & ser-
uientes appellarentur,

Adde quæ de his luculenter scrip-
sit Viglius in Rubr. Instit. de Test.
milit. Verum hi, sive milites, sive
Equites appellare libet, Auratorum
nomē hodie ab auri præcinctura, vel
auratis calcaribus inuenere: exem-
plo nempe Romanorum, apud quos
milites Cornicularios, Monozonos,
Rudiaros, & *Commeatales* Passim
(ut Ramnensium, Tatiensium, & Lu-
cerum centurias à Romulo: Equitum
item Augustalium à Tiberio Cæsare
institutas, quibus Drusum filium T.

Solidarij,

*Equites
Augusta-
les.
Tacitus
li. 7. An-
nal.*

A Clau-

Claudium, & Germanicum nepotes adscriptis, omittam) obseruamus, nō aliunde, quā ab ornamentorum insignibus, quibus ob emeritam militiam decorati fuerant, denominatos.

*Commēta-
riensēs.
Clauicu-
larij.
Cornicu-
larij.*

Quō pertinet, & illud Vegetij lib. 2. de Re militari. Primi generis Commentariensēs, & Clauicularij dicebantur: secundi generis Cornicularij, qui emeriti milites erant armillis corniculisq; virtutis ergō donati. Quod hodiē etiam num aliquot Germaniæ Principes in more habere tradit Lazius, vt aulicos suos multo tempore cognitos, & in varijs ministerijs usurpatos similiter corniculis argento comprehensos, & ex humeris iuspensis donent. Qualiter Petrus Beloius scribit Héricum II. Gallorum Regem Aurelianēsem adhuc dum cē existētem post liberatam obsidione Landresij urbem Cornicularios equites creasse quo nomine scilicet appellari ius esset eos, qui prælij tempore in nauatæ virtutis præmium ad id dignitatis cooptarentur.

*Torquati.
Duplares.*

Torquati similiter, & duplicati erant milites, torquium ornamentis, vt illi corniculis, decorati, quibus & duplex plerumque stipēdium dabatur, vnde Duplares dicti sunt. Quo ex euentu Manlio Torquato memoria apud posteros mansit, quā historica scribit Liuius lib. 7. primæ Dec. Porro manet, & Germanis hoc militum genus, torquatique, ac ampliori stipēdio incedunt, qui aut aliquot annos stipēdia fecerunt, aut loco nobili nati ceteris in acie præferuntur. At neque nomen vetus omnino obijt, gentilicia lingua *Doppelsoldner*, vulgo nūcupamus, De torquium donis, siue insignibus, Liuius lib. 4. Dec. 3.

Monozoni.

Monozoni, illustres olim cingulo militari, siue Baltheo, fuerunt etiam honorati inter Milites: de quibus Iureconsultis fit mentio in lege Valentis. Quem à priscis temporibus ad Germanos morem esse deuolutū inuenimus: vt sicut apud Romanos ob egregia facta miles Baltheo donaba-

*Herodianus lib. 4.
& s.*

tur, ita verustiori adhuc in militia Germanorū, cingulo, ac gladio (quæ hodie ornamenta in calcaria sunt verfa, & auri præcincturam) miles emeritus publicè ornabatur. Hinc cingulo donare elegantius, & prisco ex more dicimus, quod hodie mutata consuetudine gladio percuti, & auratum fieri Equitem dicere solemus. De Baltheorum ornamentis Iulius Capitolinus in Maximinis, & Gordianis, & Cassiodorus inclinantis imperij auctor in epistola ad Colossum Comitem, alijque fusè meminere. Ad quæ adludens Otho Frisingensis lib. 1. de rebus à Friderico I. Cæsare gestis cap. 32. cum de Geysa Hungariæ Rege bellū Austriæ inferente loquitur: *Altero die Rex in prædicto campo ad quandam ligneam Ecclesiam accedit, ibique ab Episcopis (nam eo vsque in puerilibus annis constitutus nodum militem induerat) accepta sacerdotali benedictione ad hoc instituta, armis accingitur. Sic de Austriæ principibus veteribus annales antiquissimi à Lazio citati referunt. Anno 1104. Leopoldus Marchio sanctus accinctus est gladio. Anno 1180. Otacher ex Marchione Styriensi Ducis nomen adeptus est, eo anno quo & gladio accinctus est. Et iterum anno 1225. Fridericus Dux Austria, & Styria consecrationis ensis dignitate Vienna sublimatur. Atque hinc arbitratur Lazius morem istum defluxisse, quo hodie, sed inuerso, Germani vtuntur: vt Principes sicubi aliquem ob laude parta facinora decorare volunt, gladio tangant, quos Equites auratos passim vocamus, & quos veteri more cingulo militari donatos appellant. Non enim gladio verberabantur, quod hodie fit, qui insigne aliquid in bello, aut prælio egissent: sed gladius illis cum Baltheo à Principe accingebatur. Et qui Monozoni Iureconsultis Græca origine, historicis verò cincti nūcupati, hodie Equites aurati, quod aurum in calcaribus, scilicet, & gladio gestare possint, appellantur. Hinc legimus in Annalibus peruetustis Austriæ:*

Li. 3. Variar. lect.

Strix: Anno Domini 1245. Fridericus Dux Austria auro plenus & argento in festo S. Georgij, 140. iuvenes de terra sua nobiles apud Vienneam honorifice donauit gladio & cingulo militari. Equidem in peruetustis picturis, & sculpturis licet talem cincturam videre; cingulum scilicet bullis aureis graue, ac densum, in lumbos, ac ventrē demissum: vnde pugio ex vno, & ex altero latere gladius pendent, Cuius porro figuræ Romanis cingulum, & præcipue principibus fuisse, ostendit Claudianus Panegy. 2. Stiliconis.

Quin & Sydonias chlamydes, & cingula baccis.

Aspera, gemmataq; togas &c.

Licet autem illi Milites simpliciter armati, nostræ ætate ordine postremi, institutione tamen ante ceteros ordines militares, sunt primi & antiquissimi. Vt enim Romana gens togata, virilem ætatem ingredientibus, virilem, & puram togam donauerunt; ita maiores nostri Germani suis iuuenibus, quos armis tractandis idoneos iudicauerunt arma donauerunt, quod suis verbis docebit Corn. Tacitus. *Arma sumere non ante cuiquam moris, quam ciuitas suffecturum probauerit. Tum in ipso concilio, vel principium aliquis, vel pater, vel propinquus scuto flameaque iuuenem ornant. Hæc apud illos toga, hic primus iuuentahonos ante hoc domus pars videntur, mox Rei publica.* Cum autem huiusmodi iuuenes militares sua lingua, vti & Belgæ & Angli *Knechts* vocarint; hinc & nominis, & institutionis originem repetendam censent. Hæc prima & simplicissima creandi Militis ratio; hac Longobardi, hac Franci, hac Belgæ, hac Angli, qui omnes è Germania profecti, olim vsi sunt. Prodit Paulus Diaconus lib. 1. cap. 22. *apud Longobardos consuetudo est, ut Regis filius cum patre non prandeat, nisi prius à Rege gentis extera arma suscipiat.* Nec prius Aragoniæ Regibus imperij insignia capeßere ius erat, quàm Equestri auctoramento (quod de Petro Aragonum Rege, qui ab Innocentio III.

P.M. militare cingulum accepit ann. 1204. (testatur Hier. Blanca) essent decorati. Carolo verò Magno (qui Desyderium vltimum Longobardorum Regem regno eiecit) imperante militum inaugurationi, colaphi vsum adhibitum fuisse, docent manifestè eiusdem tabulæ, quibus Frisonibus libertatem, & alia id genus priuilegia, ob fortiter nauatam contra Saxones operam concedere dignoscitur; & ob rei antiquitatē hic recitare pro parte operæ pretium duxi, ita etenim inquit. *Insuper statuius ut si qui ex ipsis sustentationem habuerint, vel militare voluerint, dicta potestas (quod Frisonum Principi Regij loco tū nomen erat) eis gladium circumcingat & dato eisdem, sicut consuetudinis est, manum colapho, sic Milites faciat, eisdemque firmiter iniungendo præcipiat, ut desinceps more Militum sacri Imperij, aut Regni Francia, armati incedant: eò quod consideramus, si prædicti Frisones secundum staturam corporis, & formam eis à Deo, & natura datam sic militauerint cunctis in orbe terrarum militibus sua fortitudine ingenio & audacia, (dummodo vt prædictum est, sine armis) facile præcellent & praualebunt. Qui Frisones signum sua militia à dicta Potestate recipere debent in quo corona Imperialis in signum sue liberalitatis à nobis concessa abeat esse depicta &c.* Datum Roma in Lateranensi Palatio, Anno Dominica Incarnationis octingentesimo secundo. Nulli enim etiam Magnates & ad bella sacra proficiscentes, militum nomine cenlebantur, nisi per militaris Regulæ professionem inaugurati, ac sacræ veluti militiae adscripti fuissent. Addo, ceteri etiam Comites, Duces, Reges, & Imperatores, vt Molanus tradit, Armigeri non Milites dicebantur. Huc pertinet illud quod in vetustis Brabantiae nostræ Annalibus scribitur, Godefridum Brabantiae Ducem iter ierosolyman verus instituisse, eiusque filium Henricum Militem creatum fuisse. Tale & illud est, quod de Guilielmo Hollandiæ Comite illorum temporū vicinus

Marsius, Hamcom, de Rebus Frisia.

Insignia militibus Frisijs à Carolo Magno attributa.

1183

cinus scriptor, & Ioannis Traiectensis Episcopi ac Guilielmi Palatini Comitis Hollandiæ Historicus, Ioannes Becanus memoriæ tradidit. Eum adhuc armigerum existētem cum esset Domicellus Hollandiæ, in Imperij Regem Romanorum electum fuisse, & eapropter mox apparatus fecisse, ut more aliorum Christianorum Imp. Miles consecraretur, priusquā Aquisgranī diadema regni susciperet. Cū itaque in solemni Missæ officio Euangelio decantato, Guilielmus armiger à Rege Bohemiæ coram Petro Capucio Cardinale S. Georgij, ad velū aureū productus fuisset, Bohemiæ Rex qui cum sisebat, hæc ad illustrissimum Cardinalem verba deprompsit. *Vestra Reuerentia Pater almius, presertim hunc electum Armigerum deuotissime supplicantes, quatenus vestra paternitas votiuam eius professionem suscipiat, ut militari nostro Collegio inscribi valeat. Tum vero Cardinalis, præmissa monitione, qua electum Imperatorem instruebat, quod Miles debeat esse.*

*Magnanimus in aduersitate,
Ingenuus in consanguinitate,
Largifluus in honestate,
Egregius in curialitate, &
Sirenus in virili probitate.*

Prælegit ei militaris regulæ iugū, cuius hoc exordium est. *Hæc est regula militaris Ordinis. In primis cum deuota recordatione Officium Dominica passionis diurnam audire pro fide Catholica audacter corpus exponere, Sanctam Ecclesiam, eiusque ministros à quibuscunque grassatoribus liberare. Viduas, pupillos, & orphanos in eorum necessitate protegere. His & ijs quæ ad finem regulæ sequuntur, lectis, dixit Dominus Cardinalis. Vis militare oronem in nemine Domini deuote suscipere, & regulam tibi verbo tenus explicatam pro tua possibilitate profiteri. Respondit electus, Volo. Et mox accepta regula legit in hæc verba. Ego Guilielmus Hollandiensis militia Prin-*

ceps, Sacri Imperij Vassallus, liber, iurando profiteror Regula militaris obseruantiam, in presentia Domini mei Petri ad velum aureum, Diaconi, Cardinalis, & Apostolicae sedis Legati, per hoc Sacrosanctum Euangelium, quod manutango. Cui Cardinalis, hæc deuota professio sit peccatorum tuorum vera remissio. Amen.

Quibus peractis Rex Bohemiæ grādem colaphum in collum tyronis dedit dicens, *Ad honorem Dei omnipotentis te Militem ordino, ac in nostro Collegio te gratanter accipio. Et memento quoniam Saluator mundi coram Anna Pontifice pro te colaphizatus, & illusus est; coram Pilato praside flagellis cæsus, ac spinis coronatus; coram Herode chlamyde vestitus & derisus est, & coram omni populo nudus, ac vulneratus in Cruce suspensus est. Cuius opprobria memorari te suadeo, cuius crucem acceptare te consulo, cuius etiam mortem Christi ulcisci te moneo.*

Nec non Godefridus Bullonius in Antuerpiensi Marchionatu suo, exercitus ducendi in Asiam primitias roboraque deligens, ac in ipsa adeo vrbe, Equestri titulo ciues duodecim duodenario Apostolorum numero prouocatus decorauit, maximæ rei magna in hoc Apostolico delectu initia daturus, dum felici omine ex vna hac vrbe securarum victoriarum, prænotionem quandam, sp. plenus è sacro hoc numero ommatur, & spem acti de Turcis Saracenisque superarunt triumpho. Prisci autē Franci, (qui formulas, & caremonias in rebus plurimis obseruabant, ut lex Salica testatur) instituēdis Equibus multas adhibuerant, ut prius vigilarent diu, balneisque & alijs rebus uterentur, quibus docebant, qui ordinē hunc suscipiunt eos. corde animoque mundo & honestis cōditionibus venire oportere, virtutis causa omnes labores, & difficultates strenuè perferre, prudentia in sermone, & operibus uti: in primis vero fidem veritatemque colere; quarum caremoniarum vltus quondam in Hispania cele-

celebris in Regum, & Equitum inau-
guratione: cuius rei exemplum pro-
fert Curita, & Blanca de Ferdinando
Ioanis I. filio, qui pridie sublimatio-
nis in regnū Aragoniæ facta perui-
gillatione in Cælaraugustana Ecclesia
maiori, à Duce Gandiæ Militari Bal-
theo cinctus & Bādæ in Hispania mi-
lites iisdem solemnibus inaugurati ab
auctoribus memorantur. Et memo-
ria nostra mos idē perstat in Anglia,
quæ viros eiusmodi vocat *Balneorum
Equites*, quorum solemnia infra suo
loco celebraturi sumus.

At cum Religio ita animos homi-
nū occupasset, vt nihil bene & auspi-
catē factū, quod à viris religiosi non
profectum, censerent, ab illis gladium
maiores nostri, paullo ante Normano-
rum in Angliam aduentū acceperunt,
quod his verbis qui tum vixit, ignul-
phus: *qui militia legitima consecrandus
esset vespere precedente ad Episcopum,
Abbatem, monachum, vel sacerdotē con-
tritus de peccatis confessionem faceret, et
absolutus, orationibus deditus in ecclesia
puroctaret, in crastinum rem sacrā au-
diturus gladios super altare offerret, &
post Euangeliā sacerdos benedictū gla-
dium Militis collo cum benedictione im-
poneret, & communicatus sacris Christi
mysterijs denuo legitimus miles perman-
neret.* Nec statim sub Normannis exo-
leuit scribit enim in Policratico Ioan-
nes Salisburienfis, *Inoleuit consuetudo
solemnis, vt ea ipsa die, qua quisque mi-
litari singulo decoratur, Ecclesiā sole-
mniter adeat, gladioque super altare posi-
to, & oblatio, quasi celebri professione sa-
cta seipsum obsequio altaris deuoueat,
& gladij, id est, officij sui iugem Domino
spondeat famulatum.* Petrus etiam Be-
lenfis Episcopus. *Hodie tirones enses suos
recipiunt de altari, vt profiteantur se si-
lios Ecclesiæ, atque ad honorem sacerdo-
tij, ad iunonem pauperum, ad vindictam
malefactorum et patrie liberationem gla-
dium accepisse.* Porro res in contrarium
versa est, nam ex quo hodie militari cin-
gulo decoratur statim insurgunt in Chri-
stos Domini, & delatiunt in patrimonium
crucifixi. Atque hoc quod gladio cin-

gi voluerunt, deductum proculdu-
bio vt diximus à militari Romano-
rum disciplina, quia vt illi priusquā
sacramento militari gladio stricto o-
bligati fuerant, pugnare eum hosti-
bus nefas existimauerunt: ita Christia-
ni, non sibi legitime militare licere
opinati sunt, priusquam hac ceremo-
nia legitimæ militiæ consecrarentur;
quæ Fridericum I. Imper. (apud O-
thonem Abbatem Frisingensem) &
Guilielmum Rufum Angliæ Regem
à Lanfranco Archiepiscopo Militem
factum legimus. Sed hæc consue-
do paulatim in desuetudinem abiit;
ex quo Normani vt habet ignulphus
irriterint, & explosierint, ac Synodo
habita VVestmonasterij in Anglia an-
no 1102. sancitum fuerit, *ne Abbates
faciant Milites*, quod nonnulli ta-
men exponunt, ne Ecclesiæ prædia
militari seudo tenenda Abbates con-
cederent.

Exinde ad Principes vicinos Reges
filios mittere solebant, vt Equestrem
ab illis dignitatem acciperent; sic
Henricus II. Anglorum Rex ad Da-
uidem Regem Scotorum, & Malcol-
mus Rex Scotorum ad Henricum II.
sic Alexander Guilielmi Scotorum
Regis filius anno 1212. in Angliam,
& Eduardus I. ad Alfonso XI. Re-
gem Castellæ profecti sunt vt acci-
perent ab ijs *Arma militaria* siue *virilia*.
His enim loquendi formulis pro crea-
tione Equitis eo seculo vsi sunt. Tunc
etiam ad ornamentum præter gla-
dium, & cingulum calcæria aurata
etiam accesserunt; vnde *Milites*, &
Equites aurat hodie vocantur. Ius
etiam sigilli additū. Antequam enim
Baltheo militari cincti erant vt colli-
gitur ex Abèdonensi libro, sigillo vt
non licuerat, quod descriptum, inquit,
Richardus Comes Cestrensis sigillo ma-
tris *in mentibus signare constituit, cum
(nondū n. militaris Baltheo cinctus erat)
licet quilibet ab eo directe materno sigil-
lo includeretur.* Et in Burgūdia in de-
creto Iacobi & Guilielmi Iusti 6. Au-
gusti 1376 dicitur Armiger cū Eque-
strē ordinem suscipit, sigillū mutare.

Sub-

Cic. lib. I.
Offic. de
Catonis
filio.

Ius sigillo.

Subsequenti ætate ex censu, vt colligit Camdenus scriptor Anglicus, facti fuerunt milites, qui enim feudum magnum militare, id est (si antiquis schedis vlla fides) 680. acras terræ habebant, ordinis militaris ornamenta suo quasi iure postularunt. Imo sub Henrico III. quodammodo coacti fuerunt Milites fieri, quotquot libras quindécim ex annuis terrarum redditibus collegerunt; vt iam titulus potius oneris, quam honoris videretur: Ita enim habet Historia minor Matthæi Parisy, qui ante 350. circiter annos in Anglia nec infideliter scripsit. Anno 1256. exijt edictum Regium, præceptumque est et acclamatum per totum regnum, vt qui haberet * XV. libras terra & supra, armis redimitus tirocinio donaretur, vt Anglia sicut Italia militibus roboraretur, & qui nolent, vel qui non possent honorem status Militaris sustinere, pecunia se redimerent. Vnde in archiuis regni toties occurrit *Pro respectu militie* A de N. I. H. &c. huc vltique & vltius, vt innuere videtur dictus Camdenus in formulis iuris Anglici, vbi duodecim viri, siue iuratores, nominantur, apud quos facti sit prolatio, illi Milites dicti erant, quibus erat feudum integrum, illique *Milites gladio cincti*, qui à Rege Baltheo cincti militari; quo tempore cū Rex Militares crearet, vt habet idem Matthæus Paris, *Veste deaurata, ex pretiosissimo Baudekino & coronula aurea redimitus gloriose in solio sedis, singulisq; militibus 100. solidos pro harnesamentis præstitit*. Nec solum Rex, verum etiam Comites eo seculo crearunt Milites. Memnit enim idem auctor, quomodo Comes Glocestriæ VVilhelmum Fratrem suum proclamato Torneamento, & Simon de Monteforti Comes Leicestriæ Gilbertum de Clara, Baltheo cinxit militari. Vt in Gallia, quod ex formula litterarum nobilitationis constat, qui nobilitatis eiusmodi literas obtinuit, à quocūque milite voluerit, valeat militia cingulo decorari, & in Hispania vt Hier. Curita testatur, in coronatione Alfósi 4. Arr-

gonum Regis, qui Casaraugustæ, à Petro Luna Antistite sacro oleo perunctus, sacro Resurrectionis Domini die anno 1328. Militari auctoramento à Rege in maxime illa celebritate, honoribus præmijs, atq; summo splendore hi proceres decorantur, Iacobus Exerica, Petrus Arborensis, Raymundus Folchius Cardonensis Vicecomes, Arnoldus Rogerius Comes Polliariensis, Lupus Luna, Alfonso Ferdinandus Ixeritanus, Guilielmus & Berengarius Anglesolæ, Ioannes Simenius Vrrea, Petrus Cornelius Guilielmus Ceruilionius, Otho Moncada, & Atho Focius. Celebrata per uigilantiam singuli eorum procerum militari auctoramento ad CLXXX. alios virtute, & nobilitate præstantes viros cohonestauere. Præterea Petrus Regis frater, Castellinoui, & Vjlanoui Vicecomites, Guilielmum Eriulum, & Gilbertum Croilliam, & Raymundus Berengarius Regis itidē frater alios eisdem insignibus legumque militarium societate deuinxere, & à Raymundo Folchio Vicecomite, Raymūdus Cardona eius frater, Amorosius Rebellius, & Petrus Aragaleodem auctoramento obstricti sunt. Ad CCL. auctoratorum Raymundus Montanerius per quam grauis illius seculi scriptor, qui se huic rei præsentem fuisse perhibet, & triginta millia Equitum, qui Regem ex arce Aliaferriæ in ædem maximam Saluatoris secuti, numerum exitisse prodit. Verum honore illo, qui virtuti, ac meritis prius tamquam eximium operæ nauiter militaribus studijs insumptæ pretium, ac præmium dabatur, sensim vilescere, ob nobilium indignis eundem conferentium multitudinem, Reges potestatem militaris auctoramenti sibi resumpsere: adeo vt nemo miles crearetur nisi vel ab ipso Rege, vel Regis primogenito, accepta prius à patre auctoritate; vel à Regis Legato, siue præfecto in exercitu, idque vel ob res fortiter gestas, vel gerendas, aut togatam prudentiam. Et hoc sane à Regibus Anglis prudentissime in-

* 800. alij.

* Integrū, seu dū militis.

Lib. 8.

Hispani milites.

Hier. Blanca in Com. Rerū Aragon.

institutum, cum feuda iam nō sibi essent, quæ donarent. Nihil sane valentius ad excitandos viros strenuos, atque adstringendos sibi optimos benequæ meritos, qui claro loco nati, & à re instructi, quam illos hoc titulo Militum honorare (qui ante honoratæ tantum functionis nomen erat) benigne, & beneuolè exornare, qui cum Principe consulto, meritoque deferretur, ampli sane præmij beneficijquæ loco, & inter insignia honoris habebatur. In hoc enim virtutis mercedem, familiæ laudem, generis & nominis memoriam collocatam, qui sic milites facti existimarent. Adeo ut Iuriscōsulti nonnulli scripserint, quod Miles sit nomen dignitatis, non item Baro; olim enim Baro, si non ex hoc ordine esset Equestri, simpliciter suo prænomine, & nomine sine aliquo adiuncto, nisi Domini (quod etiam militib. competit) scribebatur. Militis autem nomen honorarium videatur adiunctum, cum Reges, Duces, Marchiones, Comites & Barones dignitatem vna cū nomine expetierint. Obseruationeque dignum est Equestris ordinis nobiles tanti fuisse olim, quanti nunc ferè ipsi Comites: habebant enim suos clientes, armigeros, ephebos, satellites, ministros concolore secum veste amictos: cuius rei exempla profert Hembricomtius in suo Nobilitario. Adeoque in diplomatibus antiquis videbis etiam Baronibus præponi Equitum nomina, existatque veteris ritus vestigium in archiuis Louaniensibus, vbi cauetur ne quis Equestri Baltheo cingatur, nisi tertio cum duce ad bellum profectus esset, vnde toties in collatæ dignitatis tabulis numerus expeditionum in primis sacrarum adscribi solet, quod de Guilielmo de Rode spectatissimæ virtutis milite tradit I. Lipsius Rerū Louanij libro tertio, iuuat hinc inferere, quæ de creatione militū tempore Eduardi I. scripsit Mattheus Florilegus. *Ad augmentandam profectio- nem suam fecit Rex per Angliam publicè proclamari, ut quotquot tenerentur*

fieri milites, successione paterna, & qui haberent unde militarent, adessent apud Vestmonasterium in festo Pentecostes, admissuri singuli omnem ornatum militarem præter equitaturam de Regia Gararoba. Confluentibus itaque trecentis iuuenibus filiis Comitum, Baronum & Militum, distribuuntur purpura, Byssina Syndones, cyclades auro textæ asfluantissimè, prout cuique competebar. Et quia Palatium regale est amplum, tamen ad tot occurrentium turbam angustum fuit, apud nouum templum Londini, succisis lignis pomiferis, prostratis muris, erexerunt papiliones & tentoria, in quibus tirones deauratis vestibus se singuli decorarent, ipsa autem nocte in templo prædicti tirones; quotquot poterat capere locus ille, suas vigilias faciebant, sed Princeps Vallia præcepto Regis patris sui, cum præcellis tyronibus fecit vigilias suas in Ecclesia Vestmonasterij: Ibi autem tantus clangor tubarum, & tibicinum & exaltatio vocum præ gaudio exsisterat clamantium, quod conuentus de choro ad chorum non audiretur in bilatio, die autem crastino cinxit Rex filium suum Baltheo militari, in palatio suo & dedit ei Ducatū Aquitania. Princeps ergo factus miles, perrexit in Ecclesiam Vestmonasterij ut consocios suos militari gloria pariter venustaret. Porro tanta erat ibi pressura gētium ante magnum altare quod duo milites morerentur, quamplures synopisarent etiā cum quilibet ad minus tres milites ad se ducendum & tuendum haberet. Princeps autem propter turbam comprimendā non secus, sed super magnum altare diuisa turba per dextrarios bellicosos, socios suos cinxit. Apud Gallos item cæterasque Europæ nationes obtinuit, ut à parentibus filij Equestri insigniantur honore: sic Philippus Augustus Ludouicum Leonem filium aliosque centum nobilissimos viros Compēdij ad Esia Baltheo militari donauit, pariquè honore S. Ludouicus Philippum Ter-Papyrius hic Philippum Pulchrum, Pulcher tres alios suos filios præsentē Eduardo genero Anglorum Rege affecere; hic mos satis antiquus videtur.

Miles nomen dignitatis.

In actis opidi anni 1260.

Papyrius
Massonus
lib. 3. An-
nal.

tur, à Græcisque Cæsaribus & in Italia à Theodorico Rege olim obseruatus. Athalaricus enim Eucharicum patrem à Græco Cæsare Anastasio filium, per arma adoptatum prædicat, & Theoderici apud Cassiodorum epistolæ aliquot leguntur, quibus Reges & priuatos quosdam per arma filios adoptat, hoc enim sermonis genere

Philipp. Cominens li. 3. de bello Neap.

Equestris dignitas nobilitate reddit.

utitur. Fiebant olim nonnunquam Equites ante irruptiones & prælia; quæ consuetudo in eiusmodi periculis & angustijs obtinebat, quod eos hac re animatos, officium magis facturos cogitarent, & si morerentur, Equestrem honorem habituros, nam Equestris dignitas in acie quæsitâ nullis omninò aut factis, aut maiorum imaginibus claros nobilissimos reddit, quæ etiam ornari ipsi Reges à Vallis, & strenuis viris non dedignantur. Ludouicum XI. à Philippo Bono Burgundiæ Duce, Henricum II. à Mariscallo Bisensi, Franciscum I. Gallorum Reges memorabili illa pugna Meliguiacensi à Petro Baiardo, Eduardum IV. à Comite Deuoniæ, Henricum VII. à Comite Arôdeliæ, Eduardum VI. à Duce Somersetti, aliosquæ ab alijs Equestris ordinis ornamenta accepisse legimus. Froissardus ridiculam narrat historiam in castris Philippi Valefij, ac Eduardi III Regis Anglorum factam, cum prope esset ut die condicito dimicarent inter Virollyfossam, & Flammengueriam, Lepus ante castra Gallorum excurrens tantum barritum excitauit, ut postremi audientes & pugniæ initiû esse cogitantes, sese ad arma compararent, quidam autem hippocomi optimè animati Equestrem ordinem postularunt, cumquæ non dimicasset exercitus, sed rebus infectis Rex. Eduardus discessisset, hic semper ex eo tempore Equites Leporis sunt appellati. Sæpius etiâ post pugnam fortibus viris, quorum bello spectata virtus existisset, spectante omni multitudine patentibus campis militaris honos delatus; ijsque solemnij Rodericum Diam de Biuar cognomento? Cidum (cuius

nomen Mauris in Hispania maximè fuit terribile) à Ferdinâdo I. post captam Coymbram, Equitem creatum tradunt Hispani, sic heroicæ fortitudinis viros à Carolo VIII. Gallorum Rege post victoriam Farniensem, sic à Carolo V. Imperat. post deuictum Saxonem Equestri ordini ascriptos constat, tanta passim nobilium accurrente multitudine, ut cum omnibus singulatim eam dignitatem conferre non posset, vulgari Hispanorum lingua exclamaret; *Sint omnes Equites*. Sic varios à varijs post partam victoriam principibus militari auctoramento cohonestatos apud historicos inuenias. Mitto quanto huius ordinis splendore & magnificentia Imperatores & Reges mutua quadam monarchis inter se, & genuina nobilitatis conferendæ, iure gentium facultate alterutrius subditis, & legatis decus hoc militare contulerint, eoquæ honore ornatos dimiserint.

Cætera quæ ad hunc ordinem spectant, quam præclarus gloriosus, & quam splèdidum præmium altissimis animis gloriæ, honorisque cupidis, Equestris hic ordo apud maiores nostros habitus fuerit, quam studiose fidei, & veritatem coluerint, cum factis fuerit, si ut fideles Equites, vel Equestri fide aliquid sponderent. In literis obligationis Hugonis Comitis Sancti Pauli, Guidonis & Iacobi fratrum, quæ Philippo Pulchro Rege conscriptæ sunt in Aprili 1289. de comparato agro auenati, in Hannonia spondent illi fide suorum corporum ut fideles Equites. In literis quoque Ioannis Grellij moderatoris Buccensis bello capti, quibus spondebat Septembri 1364. Regi Carolo V. se in vinculis mansurum, voluit, si contra veniret, haberi pro falso improbo perfidoque Equite, & ad signum rei stema suum inuerti sursum deorsum, atque ita apud omnes iudices reum peragi. Ioannes Dux Britanniæ inita cum Rege Carolo VI. pace XV. Ianuarij 1380. iurauit XVI. Aprilis sequentis, se conuentiones eas obseruaturum,

De fide Equitum.

aurum, mandauitque Perceuallum Chabotum Equitem (qui propterea in vincula fuerat coniectus, quod decreto cuidam restitisset) solui ex vinculis, modo daret fidem se decreto illi pariturum Equestri fide. Et Carolus V. summi animi Imper. cum aliquid affirmaret, id fide nobilis, & Equestris viri se affirmare aiebat. Adde & Equites in tabulis Ducum Brabatiæ vocari semper *fideles & amicos*, alios necdum militari Baltheo cinctos fideles ministros *getreuwe knaben* intellige *Schilt Knaben*, idest armigeros. Hæc fuit existimatio, hæc Belgarum, & Gallorum Equitum fides, quam Cicero appellat omnis iustitiæ fundamentum. Cum Reges Galliæ, filij aut fratres fiebant Equites, solemnitates plurimæ obseruabantur, vbi Reges infidebant coronari, & publicum omnibus epulum exhibebant. Docet Ionuillanus in Sancti Ludouici vita Regem illum cum Alfonso frater, Pictonum Comes, & Druidensis Comes Equestrem ordinem acciperent, solempne epulum habuisse Salmurij tam magnifico apparatu, quam videri vquam potuerit, rebus omnibus opibusque circumfluentibus.

Atque hæc vna est ex causis quatuor quibus pro consuetudine subditis regalis Dominij Vasallisque indicitur pensitatio, ex quo apparet fuisse in solempnitate hac sumptus aliquos ex vsu & consuetudine, cuiusmodi etiam pensitatio feudis Militaribus indici solita, cum Princeps primogenitus Regis Angliæ filius hoc honore ornaretur, scribant alij. Ex iureconsultorum sententia Equites vbique & in Imperio & in alieno dominatu institui possunt, vti in colloquutione Frederici II. Imperat. & Sancti Ludouici Abbas Trichemius scribit, Comitem Frouinciæ ab eodem Imperatore Equestri dignitate ornatum, & Sigismundus Cæsar in Martio 1415, parlamentum habuit Parisijs, & liti præfuit inter Dominum Pestellanum, & Signellum agitatæ, de officio Seneschalli Belcariensis, Signellus autem fuerat

ipsi commendatus; cum itaque audiret ab aduersario obijci Signellum non esse Equitem, eum aduocauit, dicens sui iuris esse vt faciat Equitem, ita arrepto vnus è suis nobilibus gladio ter Signelli in genua procidentis dorsum percussisse, deinde ademptum vnum ex aureis calcaribus suis illi induisse, ac postremo zonam accinxisse, cui magnus culter pro gladio appendebat. Hoc autem factum nihil contra maiestatem, aut ius Regis tentatum esse definit Tilius in Rebus suis Gallicis. Et Cuspinianus tradit Rodolphum Imperator. adfidentibus Regibus Bohemiæ, Hungariæ, & Poloniæ, quibus singulis enses tradi curauerat, Equitum in augurationi celebrandæ, ducentos amplius Equites creasse, eo ferme ritu, vt vna manu tyronum humeros leuiter ferirent, altera verò perbenignè eos exciperent. Equestris etiam dignitas iustam nobilitatem à patre arguit.

Quod ad seruitutem, in questionibus à Parlamento Parisiensi, habitis 1269. iudicatum est, Laurentium quicubicularium Rohannensis dicebatur, nobilem à Patre, ac non à matre Equitem esse posse. Similiter alijs questionibus ineunte Nouembri 1285. iudicium factum de Hugone Querneo: hoc verò ita accipiendum est, si mater est libera; nam si serua fuerit, aut nexa, etiam ex patre nobili serui erunt filij, in seruum autem non cadit Equestris dignitas. Philippus tamen Belmanorianus Præfectus, Claromontanus apud Bellouacos, in suo (vt vocant) consuetudinario cõposito 1283. narrat filium nobilis cuiusdam, & seruæ fuisse, Equitem ab eo factum cuius erat serua, resecta verò seruili conditione eius, voluisse filium in seruitutem asserere, dicendo eum a se cum seruitutem ignoraret, Equitem fuisse factum, sed fauore libertatis liberum illum, ac Equitem permansisse. quia Equestris Ordo à seruitute vindicat. Si alius quàm Dominus fecisset Equitem, ordo cum libertate filio periisset, quia non fuisset penes

Equestris dignitas iustam nobilitatem à patre arguit.

eum, qui instituisse Equitem, facultas à seruitute vindicandi. Nobilitas à matre sola sine beneficio Principis, non facit Equitem: nam moris est, si quis patre & matre ignobili natus est, eum à Rege cum Equestri Ordini accenseatur, in Gallia fieriobilem. Quamobrem nolunt multi, uti & in nostris partibus, ab vno parentum nobilitatem sibi assumere, ne ludibrio sint, sed Equites fieri à Rege curant, Litteræ enim Equestri Ordinis nobilitatem confirmant, & ab ignobilitate vindicant. Quod si quis præter Regem, penes quem ius esse non possit nobilitatis conferendæ, ex ignobili Equitem fecerit, vterque culpam præstat, Philippus Borbonius (qui ex loco ubi natus est, aut parens ipsius cognomine habuit) ignobilis duos habuit filios, quorum vni Equestre Ordinem Comes Flandriæ, alteri Niuernensis Flandri filius contulerunt, itaque multa Comitibus irrogata est, decretis factis ineunte Nouemb. 1269. & sub Pentecosten 1280. & fratres multa librarum mille in Regem damnati, quique decreto facto sub medium Nouemb. 1281. etsi beneficio Regis, Equestrem ordinem tenuerunt. Hæc ijs locis obtinent, ubi non aduersatur consuetudo, nam Belcarij, & in Prouincia non exorata à Rege venia ciues in ordinem Equestre cooptari, & Antistites in Baronum nobilitate; album referri possunt. Ita Tilius li. 2. de Rebus Gallic,

Ne autem quidquam eorum, quæ ad dignitatis Equestri splendorem, vbiicumque gentium reperire potuimus peregrinos lateret, nonnulla de militari apud Hispanos ratione (quæ gentem instaurandis reparandisque bellicis natam dicit Liuius) subnectere libuit. Et Eximius Petri Salanoua Iustitia Aragonum qui ciuili legis scientiam cum Equestri Ordinis claritate habuit coniunctam, cum de priuilegijs Baronum, & Ricorum hominum se fore dicturum profiteretur ita fere orditur. Notandum est quod in Arragonia omnis homo descendens de gente militari per lineam, planam

est * Infancio, siue sit legitimus, siue illegitimus, siue masculus, siue foemina. Tamen quamuis ex parte matris veniat ex linea militari non est Infancio, nisi habeat patrem Infancionem in C. videlicet de Proclam. in Foros habetur. Quod quilibet Infancio potest esse miles in Aragonia, alij vero non. Et si fortè non Infancio promoueat per Ricum hominem ad militiam, perdit honorem quæ tenebat Ricus homo, vel si non tenebat numquam tenere debet. Et ille promotus semper remanet villanus sublato sibi equo, & armis, ut de re militari C. fin lib. 6. Et quia multæ sunt species istorum Infancionum in Aragonia, sciendum est, quod * Infancionum alij sunt Rici homines, & non Milites, alij Rici homines (quos Vitalis, & Salanoua nonnunquam Barones nuncupant) & Milites, alij Mesnadarij milites, alij non milites, alij sunt milites simplices, alij filij militum tantum, vel nepotes, alij nec Barones, nec Mesnadarij, nec milites, nec militum filij, vel nepotes. Miles autè simplex est, ut Vitali placet, qui sui scuti, siue vnus scuti vulgariter appellatur, Vassallus alicuius præter Regem, vel Regis filium, vel Comitem ex Regis genere descendente, vel Prælatum Ecclesiæ, vel qui ab alio, quam à dictis personis militari cingulo fuerit redimitus; sed & omnes descendentes à tali per lineam masculinam, inter simplices milites computantur. Infancio simplex est qui licet non sit miles ius tamen habet accipiendi militiam, si possibilitas voluntas, & oportunitas se offerrent. Ricus homo miles habet omnia priuilegia, quæ habent Infanciones, & omnia, quæ habent milites, & ultra, quia terram pro honore non debet dare dominus Rex, nisi illi qui ex natura debet esse Ricus homo, & qui non sit de alieno regno &c. Vti ex dicto Salanoua prodit Hier. Blanca. Ultra communia priuilegia Infancionum habent milites ista. Nam non tenentur nec eorum filij

*Alfonsus Sa-
piens Castel-
la Rex leg.
6. tit. 9. p. 2
vide, & Pe-
tri Portu-
gallensis Co-
mitis apud
Curiam te-
stimonium.*

** Id est no-
bilitatem.*

*Vide Lipsiū
de Militia
in Dedicato-
ria ad
Philip. III.*

filij, aut nepotes facere saluam. Item nullus potest aliquem saluare pro Infancione nisi duo Milites. Item equus militis quo ipse equitat non pignoratur. De satis cap. 1. Item in Arragonia nullus filius militis in mensa militis sedet, donec fuerit factus miles; hac namque educatione, & doctrina maiores ipsi filios suos liberaliter instituebant, postquam eos è ludis, & pueritiæ disciplina profectos apud se in exercitu militiaquè diutius fecerāt commorari. Qua in re videntur fuisse elegantem illam Romanorum cōsuetudinem imitati, quorum more nec cum parētibus puberes filij, nec cum foceris generi lauabantur. Militum autem vox, & Infancionum id sonat, vt priori Equestris ordinis viros nuncupemus, quos vulgari sermone *Caualleros*; posteriori verò quos vocare solemus *hijos dalgo*. Ipsisque Militibus plerūque solebant singulæ eorum stipendiariæ portiones in agris domibus, ac vacuis tandem possessionibus assignari, quibus & alijs vestigalibus in ciuitatibus, atq; oppidis omnibus Rici homines donabantur à Regibus, quæ vocabantur honores, quia in honorem, conferebantur. Quo autem illæ firmæ ac stabiles militibus ac posteris remaneret, solemnes adhibebantur interdum contractuum, & instrumentorum stipulationes. Quale illud exemplum est quod in Tabulario Ecclesiæ de Pilari continetur, & à dicto Blanca in lucem profertur, quo Vicecomes Gasto Senior, vt inscribitur, in Caragoca subditicium sibi Militem quod est strenuè in expugnatione illius vrbs dimicasset afficiebatur quibusdam domibus, & agris, quos quondam possedisset Arabs præcipuus Alchay de Aben Alimen, vt idem perhibet vocitatus. In extremo autè ipsius donationis hæc verba subiunxit, *Do tibi omnia supraddicta bona salua mea fidelitate & de meo Domino Ildesonso Rege qui nobis ea dedit*. Alia enim simillima exstant nonnulla, quæ Militibus irrogabantur, quod se in medios hostes, vt in eis commemoratur, ad per-

spicuum mortem pro salute exercitus iniecissent. Quæ omnes huiusmodi stipulationum formulæ non loqui solummodo, sed personare etiam videntur, pristinam illam, & Ricorū hominum in Reges, & Militum in Ricos homines fidelitatem præstandā, quasi non sat ducerent futurum, vt eorum omnium integra, ac fidelis mens in factis, ac commissis si nō in iisdem ipsis scriptis spiraret. Hi igitur Milites illius Rici hominis cogebantur accitu, cuius stipendia merebantur. A quo si deficiebant, poterant statim iisdem omnibus stipendijs militari. Propterea vulgari sermone *Caualleros vasallos de los Ricos hombres* vocabantur. Ipsæ vero singulæ eorum stipendiariæ portiones *Cauallerias de honor*. Cæterū Reges ipsi pro rata eorum portione tenebantur de subsidijs Regij patrimonij alios quoque milites sustentare, siue ij essent nobiles, siue etiam Milites, siue Infanciones. Triplex enim ea Militum ratio quondam fuit. Hi quia Palatini id est de Regis domo erant, quam veteres *Mesnadam Mesnadarij* Milites (quorum familiæ gentilitiæ à Curita, & Alportilio cæterisq; Hispaniæ antiquarijs describuntur) sunt vocati, vt diuersis hisce nominibus, diuersi ipsorum Militum notarentur status. Quamquam enim omnes genere idem erant, parte tamen & specie differerebant multum, Ricorum namq; hominum dignitati proximus erat *Mesnaderiorū* iste Militaris, seu Equester ordo, sic alij alijs illustriores. Quibus quæ dabantur à Regibus stipendia, vt à prioribus etiam nomine differrent: *Cauallerias de Mesnada*, seu *Mesnaderias* vocari consueuerunt, Regioque à nutu pendebant prorsus. Quæ magna tandem erat inter *Cauallerias de honor* & *Cauallerias de Mesnada* differentia, cum has ad libitum conferri fas esset, illas autem nequaquam, postea tamen hæc omnis ratio plerumq; solita est traduci, & conuerti. Vnde hodiernis, vt ait Blanca, tēporibus *Mesnaderios* Milites videmus nonnullos qui priscam hanc istius differentie nota-

Rici homines Milites.

Mesnadam
rij Milites.

rationem in suis inscriptionibus præ se ferunt, se cum aliquin ex Melnaderiorum ordine sint honoris lautorū opidorum dominos nūcupantes quasi ea sibi, ac maioribus suis eo pacto declarent non ad Regum nutum, vt Melnaderijs conferri ius erat, sed in honorem fuisse, Ricorum hominū more contributa. Quæ enim re differabant, nomine etiam distare voluerunt. Hinc autem fiebat, vt cum certissima hæc essent Militibus istis proposita præmia non dubitarent quibusuis se offerre pro patria periculis, eratque omnino dum præliabantur, illud insitū in eis aut vincere aut emori, quod si beligerando necabantur in meliori erant causa, & conditione quā si domi locupletes senes remansissent, Eorum vero qui Imperatores, Duces, arcium præfecti nauarchiue fuerant, sepelire corpora nequaquam licebat quin prius declararet Rex officio, ac muneri, quod quisque illorum sustinisset, satis factum esse, præstitamque sibi in eo ab vnoquoq; fidem, solempni decreto interposito, liberaret, nimirū, vt qui fraudem, aut scelus commisisset, honore sepulturæ careret. Quapropter ita tūc æqualiter omnes omni genere virtutum florere, vt egregia hæc laus videatur non hominum solūm, verum illorum etiam temporum fuisse: Rici homines ergo suis Militibus stipati, tanta auctoritate incedebant, vt Regibus poenè viderentur æquales. Signiferos enim ante se ipsorum Regum more gestabant, singulos quos vocabant Pendones, aut Seneras amplissima summæ eorū dignitatis insignia præferentes. Vnde & ipsos Ricos homines videas in antiquis monumentis passim Ricos Hombres de *Senera*, vulgari lingua nuncupatos. Eorum autem filij Infantes interdum, quemadmodū & filij Regum appellati cernuntur. Atque inde credit Blanca ipsorum Infancionum nomen dimanasse, & ab Infantibus Infanciones quasi Infantes inferiores dictos fuisse ipsorum Militum filios; hi enim eorumquæ posterij apud Arago-

nes vocantur Infanciones, vt apud Belgas nostros militū filij *tonckheers*, quasi iuniores domini appellatur. Militibus enim, cuiuscūque ordinis sint, siue Ricorum hominum siue etiam Melnaderiorum, ij dicuntur tantūm qui sunt militiæ auctoramento honestati, atque vt vulgò loquimur, *los que actualmente son armados Cavallos*. Vnde illud Michaelis Molini in verbo Infanciones *Infanciones noscuntur apud nos; Milites vero sunt seu creantur*. Quia sine creatione actuali, seu promotione ad militiam nullus potest esse miles. Vt in Foro de creatione Militum. Cæterum subsequenti ætate Ricorum hominum nomen fuit antiquatum, nobilesque vocari consueuerunt. Nam qui modò nobiles dicuntur multis in rebus præ se ferunt Ricorum hominum dignitatem, in ea præsertim cuius supra meminuit Molinus. De qua idem alibi: nobiles Aragonum pro delictis eorum non puniantur poenis corporalibus, vt in obferu. 2. tit. de pace fol. 24. Et in For. 1. tit. Hæc itaque in veteribus Salanoux monumentis, quæ de Regis, ac regni consensu è lingua vernacula in Latinam, ab eodem versa exstant, vulgò; obseruantia illius appellantur, de Ricis hominibus Militibus, ac Infancionibus tradita fufus reperiuntur. A quibus nequaquam dissentire visus est Iacobus hospitalis præclarus iuris Aragonici interpres, in ijs, quos sexaginta ferme annis post Salanouam de legibus Aragonum edidit commentarios Ioānis Lupi Sessels. Iustitiæ Aragonum temporibus, cuius locum tenuisse proditur. Quos omnes secutus est Bages qui auorū memoria eandem quæstionem iisdem omnino verbis pertractauit. Veruntamen hæc omnia ab illo fonte, & capite fluxerunt, vitali nempe Episcopo è cuius scriptis cæteri, quæ digna iudicarunt selegerunt, & Hier. Blanca in commentarijs suis planius, & apertius expressit.

Baneretti alijs *Baronetti*, Milites, qui Auratis hodieq; in Anglia digniores *Milites Baneretti*.
ha-

habentur, nomen habet à vexillo concessum enim illis erat militaris virtutis ergò quadrato vexillo perinde, ac Barones vti, vnde & Equites vexillarij verè à nonnullis vocantur, & Germanis Banner Leirs, horum antiquitatem vltra Eduardi III. tempora, cum Angli bellicis landibus abundarent, haud repetit Camdenus, vt tunc primum excogitatum hunc titulum honorarij in bellicæ virtutis præmium credat. In actis publicis eius æui fit mentio inter titulos militares, *Banerettorum hominum ad vexillum*, qui ijdem videantur *hominum ad arma*, & Rex Eduardus III. in charta Ioanni Coupland, Baneretti statum, quod Dauidem II. Scotorum Regè in prælio apud Dunelmiam cœpisset his verbis erexit. *Volentes ipsum Ioannem qui Dauidem de Bouis cœpit, & gratanter nobis liberauit, propter ipsius probitatis, & strenuitatis merita taliter premiare, quod alij per hoc exemplum capiant nobis temporibus futuri fideliter obsequendi eundem Ioannem in statum Baneretti posuerimus, & pro eodem statu manuteneudo concesserimus pro nobis, & heredibus nostris eidem Ioanni quingentas libras percipiendas sibi & heredibus singulis annis &c.* Memoria dignum est hic formulam adnotare ex Frossardo, qua Ioannes Chandor vir suo tēpore militari laude florens, factus sit *Banerettus*. Cum iam Eduardus VVallix Princeps belli aleam experturus erat pro Petro Castellæ Rege contra Héricum nothum & Gallos, Ioannes Chandos principem accessit, vexillumq; suum complicatum illi in manus tradidit, sic affatus. *Domine mi hoc meum est vexillum, placeat vobis explicare vt hodie efferam. Sunt enim mihi fauente Deo ad hoc prouentus satis magni, Princeps verò & Petrus Rex Castellæ, qui adstitit, acceperunt in manus vexillum, & illi reddiderunt explicatum cum huiusmodi verbis: Domine Ioannes quod felix faustumq; tibi sit, & in gloriam cedat viriliter agas, & ostendas, qui vir sis. Ille accepto vexillo alacris ad suos se constitit, & attollens. Commilitones, inquit,*

ecce vexillum meum & vestrum, si vt vestrum animosè propugnatis. Posterioribus temporibus, qui ad hunc honorem euehendus, vel ante prælium vt animi excitarentur vel post prælium, vt virtuti suus constaret honos, gestans signum oblongum, Permon vocant, in quo sua depinguntur insignia inter duos seniores Equites præeuntibus tubicinib. & Heraldis corà Rege, vel Pro rege adducitur, qui bene ominatus iubet signi extremitatem, abscindi, vt ex oblongo, vexillum fiat quadratum.

Baccalauri milites *Knights Baechal* *Milites* *laurs* fuere illi, qui tamquam tirones *Baccalauri.* electi medij inter Equites auratos & Armigeros. In archiuis enim leguntur nomina *Miltum Baccalaurorum*, *In dorso* & *Valeatorum Comitiss Glocestria*, vnde *Put. 51.* sunt qui Bachallers, quasi *Bas Cheualiers*, dicto volunt, licet alij à Gallico *battailer*, quod depugnare significat, deducunt. Antequam ordines Equitum à Carolo Rege VII. fuissent in Gallia dispositi, duo erant Equitum genera, Vexillarius qui Vasallos suos habebat elato vexillo, & Baccalaurus qui sub alieno vexillo procedebat. In decreto Ioannis Ponthiuiani, factò 23. Februarij 1385. Thoariensis Vicecomes summus, & primus Comitiss Pictonum Vasallus dicitur triginta duo vexilla habes in ductu suo. In decreto factò tertio Iunij 1400. Comes Vallensis contendit Rodolphum Comequanum Vexillarium solummodò, ac non Baronem esse, extulisse vexillum, quod ludibrio fuerit, eumque fuisse dictum Equitem quadrati vexilli: Comequanum verò se afferuisse Baronem, qui Vasallos ferè quinquaginta, & prouentum magnum habuerit. Statuit consilium stratum Caroli VI. Regis comitatum, Isabellæ filix Regis in Angliam profecturæ, vt nuberet Richardo II. Regi, fore duorum Equitum Vexilliariorum, & quinque Baccalaurorum, vt ministrarent ei: itaque delegati sunt Almontensis, & Garenserianus Vexillarij, & Reginaldus Ioannesq; Triani,

Go-

Golosus Annoius, Carolus Châbelius & dominus S. Clari Baccalaurei. Vexillarius in bello, eques duplaris erat ad Armigerum. In spōsione clientelæ quam Philippo Valesio fecit Godofridus Comes Lemouicū Septemb. mensē 1337. ducentenis libris prouētus ad vitam ex ærario Regis, & quin quaginta libris semel numerādis promittit se ministraturum Regi cum ducentis viginti Equitibus ordinario stipendio vicinum solidorum in vexillarium, denum in Equitem, quinum in Hippoconum, diebus singulis, cuiusmodi sponsones in Chartophylacio regio exstant innumeræ.

Cæterum miles nemo nascitur, sed nostris temporibus, vti alibi delibauimus à Principe, vel eius legato, habitæ aut generis, aut virtutis, Fortunæ, rerū domi forisque bene gestarū ratione, dignitatem equestrem (quæ nō nisi cū vita tollitur, aut amittitur) stricto gladio leuiter humeris percussis, & flexis gen. candidari accipere solent, additis verbis solemnī more conceptis, inuocatoq; ferè numine cuiusq; prouiciæ tutelari. *Sis eques in nomine Dei, Surge Equas, cæteræque id genus ceremoniæ pro patriæ consuetudine adhibentur.* Nullibi autem solemniores quam in Regis, aut Imper. Romanorū electione, qui proceres aliquot è nobilitate primaria tyrones stricto D. Caroli gladio in album equestre adoptare solent. Qui sic militaris ordinis fiūt, osculato ense, addito nominib. vocabulo in Gallia *Messire*, in Anglia *Sir* ad vitam vbiuis (more Gallico in regib. cōpellandis) ab alijs distinguuntur. Formā etiam cū ritibus antiquam Anonymi cuiusdam Angli ex veteri chronico addam. Anno inquit 1316. *Dominus Ricardus de Rodneij factus fuit miles apud Keynsham die translationis S. Thome martyris in presentia Domini Amalrici Comitis ac Pēbroke, qui cinxit eū gladio, & D. Mauritius de Barckleij super pedē dextrum posuit vnit calcar & D. Barthol. de Badelismar, Baro uterq; supposuit aliud super pedem sinistrum, in aula, & hoc factō recessit cum honore.*

Iuramentū militare antiquū colligimus ex Liuij, & Vegetij verbis lib. 12. de Re militari per deos factū cum deuotione capitū ad quæuis infortunia pro Romana Rep. quæ cōsuetudo adhuc manet, sed ritu veteri in religione nostrā detorto; sub finē.n. militaris & ciuilibus iuramēti adijciū ur hæc verba: *Sic me Deus adluet & oēs Sancti.*

De exauctoratione verò militū (quæ ignominia militaris nota erat) alijs disquirendū relinquo. Vti et cum ita deliquissent, vt capitali supplicio afficiēdi, suis insignibus fuerint exuti, baltheo militari discincti, gladio adēpto, abscissis securi calcarib. chirothecis ablatis & clypeo gentilicio inuerso, perinde ac in regradandis cœlestis militiæ militibus Ecclesiastica ornamenta, liber, calix, & similia auferūtur. Simul perpendant, si hæ dignitates equestres, quæ olim tam fuerint gloriosæ, dum rariores, dum quasi præmia virtuti constitutæ, non euilescant, cum sint effusiores, & cuiuslibet ambitioni prostitutæ iaceant, quod in re simili olim conquestus erat apud Romanos Aemilius Probus.

His militibus proximi fuere Armigeri, qui & Scutiferi, hominesque ad arma Gothis Schilpor, à Scuto ferendo, vt olim Scutarij Romanis dicti, qui vel à clypeis gētilitijs, quos in nobilitatis insignia gestant, vel quia principib. & maiorib. illis nobilibus ab armis erāt, nomen traxerunt. Olim.n. ex his duo vnicuique militi inferuebant, galeam clypeumq; gestabant. vti indiuidui comites adhærebant, eo qđ à milite domino suo terras aliquas in Scutagio tenebāt, vt ipse Miles à Rege in feudo militari qui iam non sunt amplius in vſu. Armigeri primarij hodie censentur, qui sunt pro Principis corpore selecti: secundò equitum Auratorum filij natu maximi, & eorum itidem filij maximi successiue: tertio in loco habētur filij natu maximi minorum filiorum Baronum & aliorum superioris ordinis, quando autem primogeniti masculi deficit, deficit vna cum illis titulis: quarto in Anglia ordine

*Herodiana-
nus li. 2. in
oratione Se-
ueri Septimi-
my. Tacitus
lib. 12.*

Armigeri.

Armigero-
rū insignia

dine sunt, quibus Rex ipse cum titulo insignia donat, aut Armigeros creat collum torque S. S. vel signatico argenteo, & candidis, & argentatis calcaribus exornās, vnde hodie in occidentalibus regni illius partibus vocantur vulgò *Vvithespurres* ad discrimen militum siue Equitum auratorū, qui auratis calcaribus uti solēt: eorumque primogenitis titulus solummodo cōpetit. Quinto loco Armigeri ibidē habentur quicūque aliquo superiori in Rep. munere funguntur, vel Principi honestiori conditione famulātur. Sed hoc officij nomen, quod olim, & officij tantū fuit, inter dignitatis titulos regnante Richardo II. primū irrepisse tradit Camdenus. Verū uti in quibusdam Italiæ locis Equites sunt hæreditarij, multi vbiuis etiā Armigeri nascuntur, quod ex tabulis militaribus *Marci Antonij Perezij* antiquæ nobilitatis Equitis Sereniss. Eburonū Principi a Consilijs, & Cubiculis viri supra natalium splendorem magnitudine animi, virtute, ac literarum gloria illustrissimi (quæ scilicet M. Ludouicum Perezij filium armigerum natū peculiari Principis indultu prædicant) alijque publicis archiuis didicimus. Sic & præter Equitū primogenitos, Armigeri titulo sæpius hñr hæreditarij: Angliæque regibus suis est hæreditario iure honorarius Eques, & pugil qui in Regijs inaugurationibus armatus aulam ingredi solet, & per facilem electum iam Regem se pro vero, ac legitimo regni hærede agnoscere proclamari iubet, & si quis adeo temerarius sit, qui contradicere audeat, cū eo se duello decernere paratū ostēdit.

Nūc de sacris ordinibus. Militaribus à Pōtificibus regulari aliqua disciplina adiecta cōprobatis, quos Galli vulgò *Religiones Hispani, Habitus*, solēt nūcupare, itemque de liberioribus illis & *Torquatis* ab Imp. Regibus, alijque supremæ potestatis Principibus erectis dicendum est. Hos etiā Itali peculiari appellatione di *Croce*, di *Collana*, & di *Sprone*: Galli verò, *De Maille*, *Raille*, & *Paille*, quæ omnia suis locis latius explicabimus, solent indigitare.

ORDO EQVESTRIS
*Militum Constantinianorum
Sancti Georgij.*

NON in Sacerdotibus tantū, Monachis, & Virginibus, sapientissimum Diuinæ providentiæ ordinem iam à nascentis Ecclesiæ exordijs eluxisse apparet: verum etiam in militaribus Viris, qui coelesti fortitudine, armisque solidioribus, quam sint ferrea, opus esse intelligentes, voto se, ac regulis ipsorum, quantum arma tractaturis pro fide Christi sat erat, obstrinxere. Et nō secus, ac in veteri lege Machabæi, Propheta Regius, alijque Israelitarū Duces præliabatur prælia Domini: ita citra Constantinū Magnum, qui præter duos Philippos. A. A. patrē, & filiū Imperiū Christo nūcupavit, semper extiterē ordines, qui iam nō tantū dilatandæ verū etiam armis tutandæ Religionis, verò cuncti instar Cōstantini Magni, Ioviniani, Valentinianorum Theodosiorū, cæterorumque Principū Catholicorū, Crucem gestabant, sed discolorē: alij rubeā, alij viridem, alij albam, alij aliā (qualem hic ferè exhibemus, & Constantino Magno contra Hostes dimicaturō primū in Coelo apparuisse auctores, numismata, & pyramides testatur) præferebāt. His ergo omnibus antiquiorē habemus ordinē Militiæ Cōstantinianæ, quæ & aureata, & S. Georgij appellata est. Cōstantino enim Flauio, ut prædicebamus Anno Christi 312. Imperij sui VII. contra Maxentium conflicturo iam Sole à Meridie flectente Crucis signum ex lucis splendore figuratum in ipso cœlo manifeste apparuit, in eoque inscri-

Varij Ordines Eques-

Arn. Mer-
mannus in
Theatro cō-
uersionis gē-
tium.

Euseb. de
Vita Con-
stantini lib.
1. c. 25. &
lib. 4. c. 21.
Lepf. lib. 3.
de Cruce
cap. 15.

inſcriptionem conſignatâ hæc verba complectentem. IN HOC SIGNO VINCES. Eidemque poſtea dubitanti de oſtendi interpretatione, ac dormienti Chriſtus apparuit cū ſigno in coelo demonſtrato, præcepitque, vt exemplari ad imitationē illius ſigni, quod in Coelo viderat fabricato, eo in prælijs cum hoſtibus committendis vteretur, quod quam primū dies illuxit vexillū auro, & gemmis ornatum confecit, viceq; imperatorij labari vſus eſt, vnde ſibi inſignis illa, hiftoricifq; notiffima victoria parta fuit. Tantum itaque ex hac Crucis oſtentione affectum erga ipſam Conſtantineſ concepit, vt Crucis vexilli præferendi in pugna quinquaginta Viris fortiffimis, & militari diſciplina inſtructis cura perpetua mandaretur. Salutari ergo Signo Crucis, veluti terriculo, propugnaculoq; malorum aduerſariorum multitudine oppoſito, ab hoſtibus Victoriâ reportauit; tandemq; militum ſuorum arma, & veſtes eodem Signo Crucis ſignabat. Vixerunt iſti milites vſque ad tempora D. Baſilij Magni ſine aliqua regulari diſciplina, ac ſuadente Alexio Angelo Fauto, ex cuius genere ortum duxerat Conſtantineſ, coaceruati ſunt, partimque in Clauſtris vitam ducebant, & à Magno Baſilio regulam militarem habuere, quam confirmauit S. Leo Pontifex inſtate Martiano Auguſto, priuilegiaq; primū à Leone Imperatore obtinere, inde à quamplurimis alijs. Huius inſtitutæ Militiæ meminere Baronius tom. 3. ſub anno 312. vbi referuntur Prudentij verſus & ex l. vnica Cod. de præpoſit. lab. lib. 11. tituloq; antecedenti; nec non ex priuilegio Iſaacij Imperatoris tales Equites loco Prætorianorum militū fuiſſe cuſtodes corporis Imperatorum Bixantijs, quinquagintaq; illos præpoſitos fuiſſe cōſulari dignitate præditos. Meminit etiam Ciacon. de Cruce cap. 2. Gretferiuſq; lib. 2. cap. 57. & nouiffimè Pater Franciſcus à Coriolano Capucinus in ſuo Breuiario Cronologico

Lugduni impreſſo: Et multò prius de de iſtorum militum aureatorum gloria loquutus fuerat Franciſcus de Roſeres Stemmata Ducum Lotaringiæ ſub anno 715. vbi loquitur de Lamberto Auguſtraſio. Quoniam vero hic Ordo Sancto Georgio dicatus fuit. idcirco & Sancti Georgij appellatus eſt, Crucem rubeam gerunt milites auro circumdatam, & ad formam liſij vndiq; terminantē cū aureo ſigno

Labari in ipſius medio, primatesque, qui quinquaginta ſunt, imaginem Sancti Georgij pendentē è dicta Cruce geſtant; Obedientiam ſupremo, Charitatem in proximum, & Caſtitaſtem conjugalem ouent.

Hæc Militum regularis Societas ſemper ſub dominio, & magno Magiſtrato Familæ Angelæ Flauix vixit; ſed Græcorum Imperio iam declinato, ipſaque bonis. & commoditatibus ſpoliata iam ſenio confecta adhuc ſub vno Ioanne Andrea Angelo Flauio eiufdem ſtirpis ſuperſtite vitam ducit, ſed nonnullorum nobilium Virorum auxilio priſtinum decorem & auitam gloriam recuperat, & recureſcit, & ne tantæ Antiquitatis Sacra monumenta depereant Sancti Leonis Epistolam priuilegiaque Leonis, & Iſaacij Imperatorum, quæ in Archiuio Romanæ Curix ſub Clemente VII. regiſtrata fuere adnectere decreuimus, non præmittentes ipſa à pluribus Pontificibus, & præſertim Paulo 3. Iulio 3. & Sixto Quinto confirmata fuiſſe.

LEO

LEO EPISCOPVS

MARTIANO

AVGVSTO.

Non possum satis admirari vestram pietatem, & amorem erga Catholicæ Fidei professores (gloriosissime Imperator) summa itaque læticia accepi vestras, & strenui Principis Alexij Angeli litteras, quibus expositis, vt auctoritatem Apostolicam adiungam regulæ Basilij sanctissimæ vitæ Episcopi Cæsareæ, quam præscripsit militibus fratribus Constantinianis, qui Crucis rubræ stigmatibus firmantur à vobis, & ab ipso Principe. Alexio ipsorum fratrum supremo moderatore. Regulam ipsam, & Christianæ, & moralis doctrinæ plenam agnoui, & confirmaui, eamque hisce adiunctam, & mea manu signatam transmitto, vt vestri est desiderij. Illud interim à vobis instanter peto, vt ipsos Milites fratres meo nomine hortemini ne à tanto opere, & vobis obedientiæ, coniugalis Castitatis, & militaris disciplinæ desistant; sed continua vigilantia viuere studeant iuxta dictam regulam, & præcipuè ij, qui in Cœnobijs degunt mulieres nō introducant, à scandalisque caueāt professam vitæ sobrietatem conseruantes; Deus huic optimè incæpto faueat & istum numerum Christianæ Religionis Defensorum augere dignetur, vobis que incolumem seruare. Dat. Romæ xiiij. Kal. Aug. Aetio, & Studio VV. CC. Cofs.

LEO CAESAR IMP.

SEMPER AVGVSTVS.

Alexio Angelo, & Michaeli eius filio Principibus Ciliciæ, & Macedonia Comitibus Driuaften. nostris amicis, & dilectissimis. Egregium illud facinus, quod iamdiu Progenitores vestri ag-

gressi sunt, dū varios milites in vnum congregare, & sub certa regula moralis, & piæ disciplinæ instituere studuerunt. rubeæque Crucis, & Imperialis labari signo, quo Diuus Constantinus primū vsus est, & de cœlis habuit stigmatibus signarunt, adeo vobis cordi est, vt in ipso tota opera infuderis, non enim contenti estis ipsos aureatos milites, & in castris, & in claustris, & in Dæmonem, & in Hostes visibiles prælia gerere à Sereniss. Marciano prædecesore vestro petistis, vt obtineret à Sanctissimo Romæ, & Vniuersalis Ecclesiæ Episcopo Leone confirmationem illius regulæ, quam dictis fratribus Equitibus statuit Basilij Episcopus Cæsareæ sanctæ, & recolendæ memoriæ, quod quidem libenter ab ipso Romano Patriarcha concessum fuit, vt nobis demonstratis; Modo subiungitis ipsos Milites vestros à quibusdam publicanis asserentibus ipsos non gaudere priuilegijs militum, dum in Castris non militant, molestari, & perturbari; Nos itaque scientes quanto honore digni sint egregij isti fratres, qui ad nutum vestrum nostro Exercitui adesse sunt parati, & nō immemores eorum, quæ à nobili cœtu horum militum, & anterioribus, & præsentibus temporibus strenuè, & fortiter gesta sunt, vobis, & vestris prænominatis Equitibus, seu fratribus Militibus concedimus, & indulgemus, vt non solum extra castra habitantes, sed semper, & vbiq; locorū perpetuis futuris temporibus gaudeant omnibus priuilegijs, quibus gaudent, & potiūtur cæteri militiam sub vexillis Campestribus militantes; sintque immunes, & exempti, ac liberi à quibuscumque exactionibus, & impositionibus tam regali, quam imperiali, aut quauis alia auctoritate madatis & indictis. Mandantes quibuscumque publicanis, & quæstionibus, vt tali nostræ voluntati adhæreant; Vtq; in nostram Augustalem Maiestatem, & Sacrum Imperium vos, & vestri successores promptam, & efficacem operam validius

C exhi-

exhibere possitis, scientes nobilitatem generis vestri, ex quo ortum traxit Diuus Constantinus Cæsar omnium Imperatorum præcessorū nostrorum fortissimus, & sapientissimus, vobis prædictis, Successoribusq; vestris in perpetuum concedimus, & elargimur, vt præfatæ regulatæ militiæ habeas, & magistratum habeatis, & habeant, nemoq; alius quauis auctoritate, & potestate præfulgens, donec vestrum genus vixerit, tales Milites creare, & ipso rubæ Crucis auro circundatæ signo, atque Imperialis labari diuina tessera insignes reddere, & armare possit, pro cuius militiæ regimine, & Imperio vobis, Successoribusq; præfatis facultatem, & auctoritatem concedimus, & impertimur statuendi, & decernendi quascumque leges, edicta, & sanctiones necessarias, & opportunas esse duxeritis; Vtq; amoris nostri in vos propensissimi fructum maiorem cognoscatis, vobis, ipsisque vestris successoribus, qui huic militiæ præerunt facultatē elargimur; & donamus. Comites creandi, maneres, & inæstuosos, spurios, & illegitimos legitimandi, & ab illis omnem genituræ maculam tollendi, ita vt ad paternas, & alias quascumque dignitates, bona, & substantias succedere possint, ac si essent ex legitimo matrimonio procreati. Quicumque autem huius nostri Cæsarei decreti attentare præsumperit, sciat se grauissimæ nostræ, & Imperij indignationis pœnas incursum. Dat. Bizantij vj. Kal. Martij Constantino, & Ruffo VV. CC. Cofs.

Expeditur Andronicus Philoxenus

Imperatorij, & Cæsarei decreti
mandato

Basilius Sabatinus.

A. Præ. N.

ISAACIVS ANGELVS
FOELIX

D. G. I M P. C A E S.
Semper Augustus.

Serenissimo Alexio Angelo Flauio Comneno Filio infanti ex visceribus nostris nato, cæterisque ex prosapia Angela procreandis futuris Imperatoribus sincera gratiæ nostræ, & benedictionis æternæ augmentum.

Eousq; processit imperadi libido, & regnorū auiditas, vt peractis tēporibus nefanda scelera, & immanissimæ atrocitates à parētibus, à progenitis, à cōsanguineis in hunc finem emanauerint, atque vtinam cessare iubeat Diuina pietas, & misericordia, quibus moniti exemplis, prudentia nos docet, vt ad ipsa euitanda curam, & quamcumq; adhibeamus industriam. Memores itaque Diuini illius fauoris, quo Christus Romanum Imperium stabiluit, dum salutiferæ Crucis signum Constantino Diuo Cæsari Augusto ex clara progenie nostra, & præcessori maximo commonstrauit, quo assistente innumeræ victoriæ non ipsi tantum, sed cæteris ab inde Imperij successoribus sunt partæ, quo nobiliores exercituum commilitones muniti quasi diuino brachio adiuti, & fortes euasere, & hostium proffigatores apparuere, omnem conatum adhibuimus, vt fortiores Christiani, & nobilissimi Principes, & proceres tali signo armati incederent, & regulas militares subirent nobis enim persuasum semper fuit Imperatorem, cuius sacra purpura à Diuino caractere, & à nobilissimis Viris custoditur, protegitur, & ipsos domesticos habet incolumem, & ab iniurijs, perfidibusq; machinationibus immunem fore, & licet iam paucis mensibus generalia talis Ordinis Conuicia conuocauerimus, regulasq; & iura dederimus, quibus perampla hæc militia gubernari, & augeri possit, non tamen voti nostri

nostri compotes factos esse agnosci-
mus scimus etenim priuilegia, digni-
tates, & prærogatiuas esse, & præ-
mia, & blanditias, quibus homines
gloriæ cupidi ornantur, & alliciun-
tur, vnde præsentis nostræ edictalis
Constitutionis perpetuis valituræ tē-
poribus decreto confirmatis prius
omnibus illis gratijs, fauoribus, &
priuilegijs, immunitatibus, & exem-
ptionibus, quæ fauorabiliter conces-
sã fuere à Serenissimo Leone Primo
Imperatore, & præcessore nostro VI.
Kal. Martij Cōstãtino, & Ruffo Cōs.
Equitibus ipsis à Constantino Cæsare
institutis sub regula Magni Basilij, &
Sancti Georgij Martyris patrocinio
viuentibus, lancimus, & decernimus
ipsos milites tam præsentis, quam in
perpetuum sub dicto Vexillo futu-
ros, ab omnibus oneribus exactioni-
bus, & impositionibus tam realibus,
quam personalibus, & mixtis, & tam
Imperialibus, quam Regalibus, seu
quocumque nomine nuncupantur, li-
beros, immunes & exemptos semper
fore, ita vt ne que à vestigalium ex-
actoribus, neque à publicanis, & mini-
stris inquietari, perturbari, aut mole-
stari possint ipsos etiã, & eorū quem-
cumque eximimus à iurisdictione,
potestate, & auctoritate cuiuscumq;
Consulis, Proconsulis, Tribuni, Præ-
torio præfecti, seu quocumque nomi-
ne appellati iudicis, & in dignitate
constituti: sed solius supremi sui, no-
striq; in hac parte successoris ditioni,
& Imperio subesse, & obedire volu-
mus, & hac nostra edictali lege sanc-
imus, vt prænominati Ordinis insi-
gnitorum militum bona publica, siue
ipsummet priuata quæcumque ab
ipsis in totum, aut partim auferri, vel
Fisco nostro applicari nunquam pos-
sint, quicquid ipsi deliquerint, exce-
pto atrocissimo maiestatis læsæ crimi-
ne, Quoniam verò humanæ fragili-
tatis est nedum homines, & familias,
sed regna, & Imperia ipsa mortem ha-
bere, ne talis fortunæ accidentia vn-
quam inopinatè eueniant, nos præca-
uisse iuuat, & salubria remedia dare

decernimus. Si vllò itaq; tempore
(quod absit) nostrum genus mortem
videbit, & Imperium cum ipso decli-
nauerit Angelicæ huic, Militiæq; sa-
cræ licebit sibi aliquem ex Commili-
tonibus præponere, nisi fortè vltimus
nostræ stirpis superstes sibi successo-
rem ex primorum consensu elegerit;
ipsis autem Supremis, qualescumque
fuerint, perpetuam, & irreuocabilem
facultatem, & auctoritatem ab ipsa
superioritate emanantem cōferimus,
& concedimus ex nunc creandi, &
constituendi Comites, & Notarios,
& publicos tabelliones, faciendiq;
Doctores, Magistros, & Baccalau-
reos in quacumque facultate, Poe-
tas laureandi, Spurijs, Bastardos,
Manferes, Incastuosos, & alios ex
quocumque damnato, & illicito coi-
tu procreatos legitimandi, ab eisque
omnem genituræ maculam, & defe-
ctum siue viujs, siue defunctis, siue
præsentibus, siue absentibus, & ip-
sorum parentibus, & consanguineis,
siue consentientibus, siue reuenti-
bus tollendi, & abolendi penitus,
ita ut ipsi & eorum filij ad paternas,
& auitas substantias, bona, dignita-
tes, honores etiam si essent seuda no-
bilia, & antiqua, aut hæreditaria,
aut alias qualescumque successiones
omni prorsus sublata differentia suc-
cedant. Necnon iafamatos de iure,
vel de facto absoluendi, & ad hono-
res restituendi, & promouendi non
obstantibus quibuscumque consue-
tudinibus legibus, & statutis in con-
trarium facientibus. Vobis autem
dilectissimi filij, successoresq; vestri
illud semper memoriæ adhærere hor-
tamur, ne fastigij vestri superbia elati,
ne proceribus, principibus, sub-
ditis, & Magistratibus vallati, & se-
pti vobis vitam, & imperium inta-
ctum credatis nisi Sanctissimæ, &
victricis Crucis, huiusque militiæ
insigni strenuisque militibus quibus
præesse semper debitis fortes, & in-
superabiles facti, & Christiani nomi-
nis, & Christi Milites vos profitea-
mini. Quæ quidem de nostræ pleni-
tudine

tudine potestatis nostrorumq; proce-
rum assensu ediximus, & sancimus.
Bizantij Idibus Septemb. Anno ab In-
carnatione Domini Nostri Iesu Chri-
sti 1191. Imperij verò nostri vij.

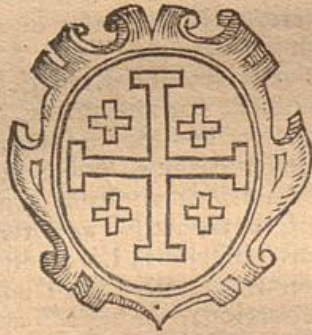
Expedita per Mag. D. Constantium
Sebastem.

De mandato D. Imperatoris.

Homogenes Cominis

D. Præ. N.

ORDO EQVESTRIS
Sanctissimi Sepulchri D. N. Iesu
Christi in Regno Hieroso-
lymitano.

*Itiner. Ter-
ra Sancta.
Bartholom.
à Salignia
co Equitis
Sæcti Sepul-
chri Lugdu-
ni Anno
152.*

*Petrus Bel-
logus c. 14.
Euseb. li 3.
de Vita Cõ-
stantini.*

AB eodem Constantino Impera-
tore contendunt alij proces-
siffe Ordinem Sanctissimi Sep-
ulchri Domini Nostri Iesu Christi
quinque coloris Crucibus insi-
gnem (licet non desint qui originem
eius ad S. Iacobum fratrem Domini
Episcopum Hierosolymitanum anno
63. pro Christo cæsũ referant. Huius
enim pijsissimi Imperatoris mater San-
cta Helena cum Crucem, & Monu-
mentum Dominicum Diuino mōstra-
ta numine feliciter reperisset, sũptuo-
sas in honorem Sanctissimæ Resurre-
ctionis erexit Ædes, quibus conse-
quenti ætate Canonicorum Regula-
rium Diui Augustini fuit adiunctum
Collegium, eiusque Sodalibus Sancti
Sepulchri custodia demandata dicitur;
Saracenis interim, & Turcis (qui

rerum inibi positi totum Orientem,
& præcipuè Palestinam diutissimè af-
fixerunt) id egrè tributo annuo per-
soluto indulgentibus. Quo factum,
vt Carolus Magnus Imperij occiden-
talis Conditor, Christianorum tran-
quillitati jis partibus stabiliendæ cum
Infidelium Rege Aaronæ fœdus inie-
rit, cæterisque posterioris sæculi Prin-
cipibus, vt ritu inter Christianos su-
scepto, certis Vrbis Sanctæ attributis
locis sacra peragere possent, est datũ.
His penè Barbarorũ vinculis per tot
annorum decursus, Sancti Sepulchri
Sodalium detenta, vt aiunt, Virtus fe-
licibus Godofredi Bullonij, & Bal-
duini fratris auspicijs, quasi relaxata
in apertum tandem prodijt. Ij Cano-
nicos Regulares Sancti Sepulchri Cu-
stodes Militiæ suæ ad honorem San-
ctissimæ Resurrectionis susceptæ vni-
ri voluere: quorum incredibili vir-
tute muniti id perfecere, vt Christia-
norum Regna, Prouincias, Vrbes: am
in Oriente quam in Occidente aduer-
sus Barbarorum, & Infidelium incur-
siones, vel fortissimè tutati fuerint,
vel etiam recuperauerint, & Christia-
num nomen perflorentissimas terra-
rum partes admodum propagarint;
idq; eo solo intuitu, & sine, vt Chri-
stiana Religio, aut facta tecta conser-
uaretur, aut à Barbaris oppressa in-
integrũ restaurata refloresceret. Eius
rei fidem faciunt tot belli sacri expé-
ditiones in Terram Sæctam susceptæ,
quæ CRVCIATÆ, aut VIÆ SAN-
CTI SEPVLCHRI nomine, ab Au-
ctoribus commendantur. Docent tot
Principum, & fortissimorum Ducem
(qui Militiæ Sancti Sepulchri nomi-
na dederunt) ad Summos Pontifices
de rebus in Syria gestis, perscripta
testimonia, nec non sumptuosissima
titulo Sancti Sepulchri per Orbem
Christianum erecta Cænobia, in qui-
bus hodieq; videre licet: militum il-
lorum imagines, & monumenta tibijs
in Crucem transuersis, sic enim sepul-
ti fuerunt quotquot illo sæculo nomi-
na bello sacro dedissent; vel qui, vt
tunc temporis sunt loquuti, Crucem
susce-

*Vi de res ge-
stas Fran-
corum, &
litteras ex
Bibliotheca
P. Petau-
nij editas
Parisjs,
1611.*

*Hier. Curi-
ta ad ann.
1134. &
1141 Equi-
tes tibijs in
crucẽ tras-
uersis sepe-
liri solent.*

*His Fran-
ciscus San-
souin^o duas
Cruces ru-
beas attri-
buit.*

suscepissent. Verum pessum iam eunte Hierosolymitano Regno, & per inrestina mala distractis Christianorum animis. domesticorum perfidia celsit bellicosorum Sodalium destituta Virtus. In Italiam itaque secedentes, Sede Perusia constituta; alij ex voluntate Innocentij VIII. Pont. Max. in Societatem Rhodiorum Equitum adsciti sunt, alij ad propria, dū copia aduersus communem Christiani nominis Hostem restaurarentur, remearūt. Huius Militiæ meminit fusè Innocentius III. Cap. Inter dilectos, de donat. ex. Tenentur autem Ordinis Candidati regulæ præscripto infidelibus pro virili arma inferre, captiuos redimere, preces, & horas Sanctæ Crucis quotidie recitare, & quinque Cruces rubeas in honorem quinque plagarum Domini Nostri Iesu Christi; vel vti Equestres tabulæ Patru mei Petri Mennenij indicant, Sanctæ Crucis, Sanctissimiq; Christi Sepulchri, insignia deferre, leges siue Constitutiones, quas vocant, ipsis latinè à Carolo Magno Ludouico Pio. Philippo Sapiente, & Ludouico Sancto Galliarum Regibus, & Godefredo Bullonio præcipuo Ordinis Instauratore præscriptas, ex autographo recitat iacobus Villamontius: priuilegia verò & cæremonias Bartholomæus à Saligniaco, Ioannes Zuallardus, Nicolaus Hautius Fromontij regulus, eiusdem Instituti Equites; nec non Nicolaus Christophorus Radziuilius Dux Olikenfis, & alij in suis de Terra Sancta conscriptis libris recessent. Quæ breuiter ab Abrahamo Ortelio ex iisdem ferè concinnata, ob Virtutis famam, & præcipuum belli aduersus Saracenos gerendi (cui Milites illi destinati erant) ea ætate studium, quodq; in ipsa Vrbe Hierosolymitana à Summi Pontificis Vicario ad Sanctissimi Sepulchri Monumentum militaria insignia Religionis ergo, hodieq; suscipere soleant, breuiter hic referre, & insignia ob oculos ponere haud incongruum duxi. Ex quibus apparebit quam iuridicè du-

bitauerim de Origine huius Ordinis, nullum enim verbum ibi habetur de antiquiori initio, sed noui Ordinis fundamenta prima videntur cum nulla ratio suadere possit eius Ordinis antiquitatem, quæ & quandam nobilitatem profert silentio inuolutam esse; tu lector iudica.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

Incipit modus præsciendi, siue ordinandi Militem Sanctissimi Sepulchri Domini Nostri Iesu Christi.

ANte omnia ordinandus Miles præparet se ad deuotionem, vt valeat percipere gratiam, officij sacra militiæ, ac præmissa confessione, auditaq; Missa, & percepta Dominica comunione, intromittatur in atrium Sanctissimi Sepulchri, & tunc incipiat iuxta modum qui sequitur. Primò congregatis omnibus intra Sanctissimum sepulchrum, cantetur hymnus, scilicet *Veni creator Spiritus &c.* Deinde Vers. *Emitte Spiritum tuum & creabuntur.*

Resp. *Et renouabis &c.*

Vers. *Domine exaudi orationē &c.*

Resp. *Et clamor &c.*

Vers. *Dominus vobiscum.*

Resp. *Et cum Spiritu tuo.*

O R E M V S.

Deus qui corda fidelium Sancta Spiritus &c.

Deinde debet interrogari à Patre Guardiano.

Quid quaris?

Responsio flexis genibus.

Quero effici miles Sanctissimi Sepulchri Domini Nostri I E S V Christi.

In-

Interrogatio. Cuius conditiones?

Respon. Nobilis genere, & parentibus generosis natus.

Interrog. Habesne unde honestè manu tenere possis statum, & militarem dignitatem absq; mercibus, & arte mechanica?

Resp. Habeo Dei gratia bonorum sufficientem copiam.

Interrog. Es ne paratus corde, & ore iurare pro virili militaria sacramenta, eaque seruare qua sequuntur?

1 Primò. Miles Sanctissimi Sepulchri, omni die opportunitate habita Missam audire debet.

2 Secundò. Cùm necesse fuerit bona temporalia, & vitam exponere, debeat, scilicet, quando est bellum uniuersale contra infideles, & venire in propria persona, vel mittere idoneum.

3 Tertiò Est obligatus Sanctam Dei Ecclesiam, & eius fideles ministros eorum persecutoribus defendere, & pro viribus liberare.

4 Quartò. Debet iniusta bella turpia stipèdia, & lucra hastiludia, duellum, & huiusmodi (nisi causa militaris exercitij) omninò vitare.

5 Quintò. Debet pacem, & concordiam inter Christi fideles procurare, Rempublicam exornare, & augere, vicinas, & orphanos protegere, iuramenta execrabilia periuria, blasphemias, rapinas, usuras, sacrilegia, homicidia, ebrietatem, loca suspecta, & personas infames atque vitia carnis vitare, & tamquam pestem cauere, & se apud Deum hominesque irreprehensibilem exhibere, ac etiam verbo, ac factò se dignum tanto honore demonstrare, Ecclesias frequentando, & cultum diuinum augmentando. Quærat ergo si est paratus, corde, & ore hæc omnia protestari, iurare, & facere.

Resp. Ego N. profiteor, & promitto Deo Iesu Christo, & B. Virgini Maria hæc omnia pro virili me obseruaturum. His peractis, benedicatur ensis a Guardiano secundum formam inferius positam, si non est aliàs benedictus: sed si benedictus est, vel post benedictio-

nem vocato vno ordinandorum, & genuflexo ante Sanctissimum Sepulchrum: Guardianus ponat manus super caput eius. & dicat. *Et tu N. esto fidelis, strenuus, bonus, & robustus Miles Domini Nostri Iesu Christi, & Sanctissimi eiusdem Sepulchri, qui te cum electis suis in gloria sua collocare dignetur. Amen.*

Hoc finito Guardianus porrigit militi calcarea inaurata, quæ pedibus accommodabit in terra existens. Postea dat enses nudum Christi militi, dicens: *Accipe N. sanctum gladium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.* (Per signum Crucis exprimens) & vtaris eo ad defensionem tuam, & sanctæ Dei Ecclesie, & ad confusionem inimicorum Crucis Christi, ac fidei Christianæ, & quantum humana imbecillitas permiserit, eo neminem iniusta ledas: quod ipse prestare dignetur, qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat Deus per omnia secula seculorum. Amen.

Deinde ensis in vaginam reponitur, & à Guardiano prædicto ense cingitur dicendo. *Accingere N. gladio tuo super femur tuum potentissime, in nomine Domini Nostri Iesu Christi, & attende, quod Sancti non in gladio, sed per fidem vicerunt regna.* Ense accinctus miles surgit, & genibus nixis, inclinatoquæ capite supra Sanctum Sepulchrum à Guardiano ordinatur, percutiendo ter ense prædicto scapulas militis, & dicendo ter, videlicet: *Ego constituo, & ordino te N. militem Sanctissimi Sepulchri Domini Nostri Iesu Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen:* faciens ter signum Crucis. Deinde osculetur eundem, ponens more maiorum torquem aureum cum Cruce pendente, in collo eius, & ordinatus deosculetur Sanctum Sepulchrum, postea discedat, & restituat omnia, & vocato alio iisdem ceremonijs in numerum militum Sancti Sepulchri cooperatur: ordinatus interim in atrio Sancti Sepulchri remaneat, quousque omnes ad hunc honorem promouedi, sint promoti. Post quo-

Eques S. Sepulchri Torque aureo, & Cruce donatur.

quorum, vel cuius ordinationem. Te Deum laudamus &c. à Monachis decantatur, & ad facellum fratrum minorum itur, vel ibidem statatur, prout voluerit, vel ordinauerit Guardianus: deinde dicuntur hæc in singulari, si vnus est: si verò plures, in plurali. In singulari dicitur: *Speciose forma præ filiis hominum ac accingere N. gladio tuo super femur tuum potentissime: & si plures, dicitur in plurali.*

Verf. Domine exaudi &c.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Verf. Dominus vobiscum.

Resp. Et cum Spiritu tuo.

O R E M V S.

Da Ecclesie tuae misericors Deus, ut Sancto Spiritu congregata hostili nullatenus incurfione turbetur.

Omnipotens sempiternæ Deus super hunc N. (vel hos) famulum tuum qui eminenti mucrone circumcingi desiderat, gratiam tuam benedictionis infunde, eisdemq; dextera tua virtute munitum, fac contra cuncta aduersantia cœlestibus armari præsidijs, quibus nullis in hoc seculo tempestatibus bellorum turberetur. Per dominum nostrum &c. Ad extremum amplectitur illum Guardianus, & alij, si quis volent.

BENEDICTIO ENSIS.

Is, qui benedicit, teneat ensẽ nudum ante se, & dicat.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini &c.

O R E M V S.

Exaudi quasumus Domine preces nostras, & hunc ensẽ quo se famulus tuus hic cingi desiderat, maiestatis tuæ dextera dignare benedicere, quatenus possit esse defensor Ecclesiarum, viduarum orphanorum, omniumq; Deo seruentium contra seuitiam paganorum, alijsq; sibi insidiantibus sit terror, & formido præstantis ei aquæ persecutionis, & iusta defen-

sionis effectum, per Christum dominum nostrum. Amen.

O R E M V S.

Benedic domine Sancte Pater omnipotens aterne Deus per inuocationem nominis tui, & per aduentum Christi filij tui domini nostri & per donum Spiritus Sancti hunc ensẽ, ut hic famulus tuus, qui hodierna die, tua concedente pietate, præcingitur, visibiles, & inuisibiles inimicos prosternat, et conculcet, visoriaq; potius, maneat semper illusus per Christum dominum nostrum. Amen.

Benedictus dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum, misericordia mea, & refugium meum, susceptor meus, & liberator meus protector meus, & in ipso speraui, qui subdit populum meum sub me. Gloria Patri, & Filio &c.

Verf. Saluum fac seruum tuum domine.

Resp. Deus meus sperantem in te.

Verf. Esto ei domine turris fortitudinis.

Resp. A facie inimici.

Verf. Domine exaudi orationem meam &c.

Dominus vobiscum &c.

O R E M V S.

Domine Sancte, Pater omnipotens, aterne Deus, qui cuncta solus ordinas, & rectè disponis qui ad coercendam malitiam, & improbitatem malorum, & tuendam iustitiam, usum gladij in terris hominibus tua salubri dispositione permisisti, & militarem ordinem ad populæ protectionem institui voluisti, quiq; per Beatum Ioannem militibus ad se in deserto venientibus, ut neminem concuterent, sed proprijs contenti essent stipendijs, dici fecisti: clementiam tuam suppliciter exoramus, ut sicut Dauid puero tuo, Goliath superandi largitus es facultatem, & Iudam Machabeum de feritate gentium nomen tuum non inuocantium triumphare fecisti: ita & huic famulo tuo N. qui

qui nouiter iugo militia colla supponit, pietate cœlesti vires, ac robur ad fidei, & iustitia defensionem tribuas, prælesque ei fidei, spei, & charitatis augmentum, & tui timorem pariter, & amorem, humilitatem, perseverantiam, obedientiam, & patientiam, cunctaq; in eo recte disponas, ut neminem cum gladio isto, vel alio iniuste ledat & omnia cum eo iusta, & recta defendat, & sicuti ipse de minori gradu ad nouum militare prouehitur honorem, ita veterem hominem deponens, cum actibus suis nouum induat hominem, ut te timeat, & recte colat perfidorum consortia vitet, & suam in proximum charitatem excedat preposito suo in omnibus recte obediatur & suum in cunctis iuste officium exequatur. Per Christum dominum nostrum. Amen.

Multa alia ad illustrationem ordinis pie decenterque instituta, quæ commemorare longum esset, & ad calcem huius operis ex archiuis Sancti Sepulchri adijcere libuit, nec non, & tabulas prælo dignissimas, hætenus nunquam editas, quibus Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus in summum ordinis Magistrum eiusque successores à militibus Hierosolymitanis, præfertim Belgis ibidem nominatis anno 1558. in Ecclesia Hoehstratana ditio nis Brabantiae sunt electi. Vide, & Marianum Scotum, & Lambertum Schaffnaburgensem, qui de pijs bonifque Principib. & Episcopis qui anno Domini 1063. Hierosolymam peregrinati sunt, scripsere. Ad horum fere Equitum normam creari solent

Equites S.
Cathari-
nae.

Equites S. Catharinae ad montem Sinai, eiusdem Virginis sacratissimo corpore celeberrimum, & mediam rubei coloris rotam gladio transfixo pro insignibus præferre.

ORDO EQVITVM
S. Mauritiij, & S. Lazari
apud Sabaudos.

Initia Ordinis S. Lazari repetunt à In vita
S. Basilij.
temporibus S. Basilij Magni Cæsariensis Episcopi, quem Gregorius Nazianzenus tradit hoc titulo Nosocomium excitasse. Atque eius antiquitatis pariter fidem facere aiunt, tot prochotrophia, nosocomia, seu hospitalia, ut vulgò loquuntur Sancti Lazari nomine per orbem Christianum sparsa. Sed prima institutio per Barbarorum incurssiones, atque iniuria temporum collapsa cum esset, ea ipsa velut renata est felici illo æuo, quo Christiani Europæ Principes Ierosolymorum urbem, cæteraquæ Terræ Sanctæ loca barbaris eripuerunt. Itaque ut Templarij, Hospitalarij, & Teutonici, sic & Lazarini Equites illo seculo, homines Christianos ex Europa aduentantes, non modo hospitij exceperunt, sed & strenuè Saracenis alijsque barbaris arma intulerunt. Quo factum ut Balduinus II. Fulco, Amalricus Balduin. III. & IV. Reges Ierosolymitani, itemquæ Theodora, & Melisindis Reginae, alijquæ Principes ipsum ordinis Magistrum, & domicilia in Syria eidem dicata, ac propria non paucis beneficijs adfecerint: quorum testes tabellæ publicæ etiamnum Boniaci vulgò Boignij in dicecesi Aurelianensi in Gallia adseruantur. Quem quidem locum Equitibus ipsis

La.

1154.

Ordinis Lazarini Domicilium Boniaci in Gallia.

1598.

Insignia antiqua Equitum S. Lazari.

Lazarini Ludouicus Gallia Rex adsignauit, diplomate anno CIO. CLIV. dato, & Hugonis Cancellarij manu signato, Matthæo Montmorentio Gallia Conestabili præfente. Pulsis demum per Saracenos è Syria Christianis, Boniaci domicilium Magistri ordinis Lazarini est constitutum, ibique comitia, seu conuentus à Sodalibus quotannis haberi solent, Commendatoribus, vt vocant, ex Italia, Sicilia, Sabaudia, Anglia, Scotia, Hungaria, alijsque prouincijs eodem confluentibus; id quidem ad annum vsque superioris seculi octauum, & quinquagesimum obtinuisse constat, quo anno Boniaci Comitij interfuere, Commendatores S. Eligij Londinensis, Bannardæ in Hungaria, Agresolij in Sabaudia, & alij complures à Ioanne Leuyo Magistro ordinis euocati. Vt mirum nemini videri debet Philippum Augustum Sæctum Ludouicum, Philippum Pulchrum, Philippum Longum, Ioannem, Carolum VII. Ludouicum XI. Carolum VIII. Ludouicum XII. Franciscum I. Henricum II. & Henricum III. Gallia Reges, Henricum item Anglia Regem, Aquitania Normanniaque Ducem, Theobaldum Comitem Blæfensem, aliosque Gallia Principes multis sodalitijs Lazarinum vestigalibus annuis, ac priuilegijs honorasse; vt fuscè Petrus Beloyus Consiliarius Tolosanus in suo de Equestribus ordinibus libello commemorat. Idem præstitit Fridericus II. Imp. & Sicilia Rex, qui in ea ipsa insula, itemque in Calabria, Apulia, Campania, alijsque Italia locis amplissima, iisdem prædia attribuit. Quas donationes post Alexander IV. Nicolaus III. Clemens IV. Ioannes XXII. Gregorius X. alijque Pontifices Romani suis diplomatis stabiliuerunt. Solent autem Lazarini milites Crucem viridè pro ordinis tessera præferre, & S. Augustini regulam profiteri, quæ omnia Gregorius IX. diplomate edito probauit. Temporibus porro decursu, cum instituti huius dignitas iaceret, Equites

Rhodij ab Innocentio VIII. P. Max. Anno CIO. CCCC. XC. impetrarunt, vt cum Rhodio, seu Ioannitico confunderetur. Sicque paulatim Sodalitij Lazarini memoria, cum apud Gallos, tum apud Italos est obscurata. At Pius IV. Pontifex idipsum, Ann. CIO. IO. LXV. excitauit; amplissimisque priuilegijs, honoribus, immunitatibus ad instar aliarum militiarum dotauit, Ioannoto Castellionæo, viro nobili, Mediolanensi, ordinis magistro creato, & diplomate eade re IV. Non Maias promulgato, Quod diploma Pius V. successor altero Pontificatus sui anno, constitutione vij. Kal. Febr. & altera iij. Idus Sextileis partim reuocauit, partim moderatus est. Cumque Vercellis anno eiusdem seculi LXXII. Castellionæus vita discessisset, Gregorius XIII. quo maiorem huic militia dignitatem conciliaret, eius principatum, seu magisterium in Emanuelem Philibertum Sabaudia Ducem, atque illius Successores anno proximè insequente contulit. Philibertus autem conuentu Equitum Nicæam indicto, eos sacramento solemnè tamquam Magnus, vt vocant, Magister, in fidem adegit, & nouas, ordini decorando, atque amplificando leges, ac ritus eiusdem Pontificis auctoritate confirmatos condidit, coniunctis, atque in vnū confusis S. Mauritij, & S. Lazari ordinibus. Idem duo præterea domicilia, siue hospitia, vnum Nicææ, alterum Augusta Taurinorum excipientibus Equitibus à fundamentis suo ære excitauit, statuitque vt in posterum militia S. Mauritij, & S. Lazari nuncuparetur; Equitesque Crucem viridem limbo candido conclusam, in cuius medio altera D. Mauritij superposita esset, in vestibus gererent. Paulus Morigius tradit Cisterciensium regulam Benedictinam iisdem Equitibus à Gregorio XIII. fuisse præscriptam. Vide & Jac. Aug. Thuanum lib. hist. 38.

1490.

1565.

1572.

1573.

Ordo Sæcti Mauritij, & S. Lazari coniungitur.

Insignia noua Equitum S. Lazari.

Regula Sæcti, Benedictini.

*Ordo Equi-
rum Sancti
Mauritij.*

*Martyrol.
Rom. 22.
Septemb.*

*In hist. Lu-
dovici XI.
lib. 2.
Orig. eques.
cap. 20.*

ADs Mauritij Equites quod at-
tinet, præferunt ij etiamnum
Crucem albam, florigeram
Gallis dictam, & à Sancto Martyre
in bello Christianis pro tessera obten-
di solitam. Fuit is Mauritius Thebeæ
Legionis Dux, & antesignanus, apud
Agaunum, in confinibus Heluetiorum
atque Allobrogum (locus hodie San-
cti Mauritij nomen retinet, spectatq;
ad Cantonum, ut vocant, siue Helue-
tiorum ditionem) pro Christo cum-
fuis à Maximiano Imperatore cæsus.
Hunc ut viuum tutelare, ac præsidem
Allobroges venerantur, & sunt qui Sa-
baudiæ Ducum stemma ab eo dedu-
cere conantur, hoc constat S. Mauri-
tij gladium, & annulû à Ducibus istis
magno cum honore adseruari, atque
ut pignus imperij, cum inauguratur,
ijsdem solemnè ritu tradi. Eremiticum
porrò ordinem S. Mauritij sub regu-
la S. Augustini ab Amadeo. 1. Sabau-
diæ Duce institutum fuisse scribit P.
Matthæus, & P. Beloyus, nostræ æta-
tis scriptores. Verustiores rerum
Sabaudicarum annales tradunt Ama-
deum, (qui postea ad Pontificatum
vocatus Felicitis V. nomen induit) re-
lictis omnibus Ripallium ad lacum
Lemanum se contulisse, atq; ibidem
primo lapide à Thonone opido cum
viris nobiles, siue Equitibus decem
eremiticum vitæ genus amplexum
esse, in monasterio D. Mauritij mēo-
riæ, atque honori à maioribus ipsius
dedicato, cinerea veste oblonga ad-
sumpta, cingulo aureo, atque cinerei
coloris chlamyde, cui Crux aurea

foret infuta; traditque Franciscus Mo-
dius in Pandectis Triumphalibus Ere-
mitas Ripalliæ (quos milites S. Mauri-
tij vocant) Felicitis Papæ solemnè
inauguralibus anno 1440. interfuisse,
qualitque habitus & religio illius an-
tea fuisset, vestibus suis præmōstrasse.

1440.

ORDO EQVITVM
*Sanctæ Mariæ de Monte Car-
melo, & S. Lazari in
Gallia.*

Disserui hætenus quorum opera
apud Italos, & Sabaudos institutum
Lazarinum in usum sic reuoca-
tum; restat ut videamus, quibus ea
gloria apud Gallos obtigerit. Dixi
supra Equites Rhodios, seu Ioannitas
ab Innocentio VIII. impetrasse, ut La-
zarinum sodaliterum ipsis adiungeretur.
Quo quidem factum est, ut Ioannita
ordinis illius principatum, ac præfe-
cturam penes se retinuerint usque ad
Aemarum Castum, virum natalibus,
multisque virtutibus clarissimum. Is
quamquam Melitensis eques, miliciam
Lazarinorum, cuius princeps, ac ma-
gister erat, in Gallia instaurare pri-
mus serio nostra memoria in animum
induxit, & bona patrimonialia primis
possessoribus restituere conatus est.
Quo laudabili in opere cum defecis-
set, Philibertus Nerestanus, vir mo-
destia simul, & fortitudine præstans
(quæ duo in homine militari raro cō-
iuncta reperias) demortui locum, ac
magisterium excepit, professione ta-
men, aut vitæ genere Melitensib. non
obstrictus, itaque Romam profectus
à Paulo V. obtinuit, ut Lazarini Equi-
tes Galli in posterum Equites S. Ma-
riæ de Monte Carmelo, & S. Lazari
nuncuparentur, & violacei coloris
Crucem Virginis-Matris effigie infi-
gnem, ex collo pendentem itēque
chlamydi adfixam, exemplo Meliten-
sium præferrent. Vfus est idem Ro-
mæ consilio, & opera R. P. Petri à
Mâre Dei Carmelitæ discalceati, qui
Paulo

*Insignia
Equitum
S. Mariæ
de Monte
Carmelo,
& S. Laza-
ri.*

Tom. 12.
an. 1287.
in fine.

Paulo Pontifici à sacris tunc erat concionibus, eidemque ob singularem morum integritatem vitæque sanctitatem longè gratissimus. quo nomine, & à Baronio in Annalibus eximie commendatur. Faxit autem Deus, ut sicut Carmelitarum discalceatorum societatis magno Ecclesiæ bono per uniuersum orbem, mirificè efflorescit, sic & Carmelitanorum Equitum collegium paulatim maiora, Reipublicæ Christianæ commodo summat incrementa. Cæterum ann. Cl. 15. IX. Nereftanus Parisijs in Suburbano Sancti Lazari monasterio, quod est Canonicorum, ut vocant regularium Augustinianorum, solemnè ritu Equites aliquot creauit, dictaque tessera insigniuit, adhibitis isdem ferè ceremonijs, quibus Melitenses inaugurantur. Hoc tamen discrimine quod Carmelitani, ut nec Mauritanii, in Sabaudia equites à nuptijs non arceantur. Ex his itaque patet, Lazarino ordine uelut in duo Sodalitias, Mauritaniam, & Carmelitanam partito, ex his alterum Sabaudis, atque Italis, alterum Gallicis uelut proprium hodie censerentur.

ORDO EQVESTRIS
Canis, & Galli Gallinacei
apud Francos.

Montmorentiadum gentis stemma, quo Lisbio à Lybiæ Regibus oriundo, magno Areopagitæ comartyri adparentat; origine antiquissimum Francis, & Belgis perillustre, summum Christiani nominis columen vel ab incunabulis regni Gallici semper existisse constat. Primumque eorum parentem Protochristiani & ArchiBaronis nomen (quod moræ impatiens, & zelo Christianismi incensus, eidem Lauacro, quod Rex Clodoueus primus inter Gallo Francos sacro baptismate ablutus est, se immerferit) commertuisse tradit Robertus Cænalis. Nec his contentus auctor, & ipse fuit primus, ut Aurelijs in media Gallia prima sacra Comitia celebraren-

tur. Unde Montmorentiacos primos Christicolos, & Franciæ Barones ueteri elogio nuncupari, eiusque nominis * tesseram prælijs merito inclamaris, in hunc usque diem obtinuerit. Fidei insuper memorabile exemplum, in Christianam Rempublicam extare uolunt, illustre Ordinis Equestris collegium, Cane nimirum, notissimo fidelitatis symbolo insignitum, & religioni maiorum propagandæ, in hac familia fundatum, nullo certo quod equidem sciam, hæctenus auctore, qui Principatum, & Magisterium, ut loquuntur, ei planè attribuat, & si non uana ratione coryphæum egregij huius instituti fuisse, ex Canis insignijs, quæ in casside stirps illa pro crista gestare solet, augurari liceat. Cuius rei fidem augere uidetur Philippus Moræus in tabula sua insigniorum Franciæ vulgari sermone conscripta: Vbi inter alia gentis huius decora prodit, Buchardum Montmorentiacum ad aulam Philippi I. multis comitantibus Equitibus uenisse, qui omnes, ut & ipse Buchardus, Baltheum, seu Torquem equestrem capitibus ceruorum distinctum, canisque effigie ex ima parte pendente exornatum, gestarent. Id exemplo multorum Principum, quos Canis insignijs delectatos fuisse in aperto est, factum reor. Ita enim Sergius Galba Imperator tam suam, quam maiorum acta, & insignia hoc symbolo notauit. Canis erat à prora desulturienti similis, quo uigilantiam, ac firmas excubias aduersus tempestates conferre designauit, & Ægyptij sub forma Canis copula religati militis officium exhibuerunt, & milites Plato custodes, & canibus similes appellat, hodieque apud Belgas Croyorum Regia profapia, canem inter duas alas auitis Hungariæ regni insignijs, superimponere consueuit; Cane denique fidei, & nobilitatis apud omnes gentes indicia haberi, I. Lipsius alijsque rerum illarum curiosi produunt auctores,

Ordinis porrò, qui Galli Gallinacei titulo circumfertur, Equitem nobis

D a bis

* Dieuen
ayde, au
premier
Chrestien,
& Baron
de France,

Croyorum
Insignia.
Cæt. 1. Epif.
44. ad Bel-
gas. Ordo
Equitum Gal-
li Gallina-
cei.

bis prædicant Petrum quendam Montmorenciacum, Genealogici eiusdem stirpis commentatores, minimè verò edocentes erectionis tempus, vel auctorem, quod Petrus Beloius in originibus suis maximè conqueritur: ex iis tamen colligi ait, Gallos Principes pugnacis aded animalis hieroglyphico ductos, sodalitiū Equestre instituisse, quod Martis pullum eum vocet Aristophanes, & Eucherius imperij doceat esse symbolum. In augurali verò disciplina, Gallus est victoriæ signum, propterea quod avis illa victa filere soleat, canere, si vicerit, & rectè Romani posteriorib. seculis belli indicis hastæ in fines hostium coniiciendæ ritu obsolescete, bellico Gallinacei signo vsi sunt, cum ex eo etiam Agonistica sibi milites pararent. Ita ferunt Socratè Iphicrati duci animos adiecisse, cū Gallinaceos coram Gallia pennis & rostro dimicantes ei præmonstrasset: quod & Themistocles ad suos animandos fecerat, cū ostenderet, eos non pro patria, neque pro penatibus, neque pro maiorū sepulchris vxoribusq; aut liberis id incommodi aggressos, sed ea tantum de causa, ne vincerentur, nolle alterum alteri cedere. Eo exemplo superatis Persis, Themistocles Athenis spectaculum Gallorum quotannis celebrandum instituit, teste Aeliano, idq; Pergami etiam edi solitum scribit Plinius, cuius rei vestigium hodieq; apud Eburones inuenias: quamquam ea ludicro fieri apud Lucianum, & Herodianū legas. Quod si in nummum incideris Gallinaceorum conflictu notatū, scias eam fuisse Dardanorum pecuniam Polluce teste, nam illi magnum pugnacitatis decus, vt & Gallo. Franci sibi antiquitus vsurpauere: quo honore Dardani semper apud Maronem, cū secus Phryges ferè, vt imbelles notentur. Periarum porro milites Galli nuncupabantur à Caribus ob conos quibus galeas ornatas habebant, eaq; de causa Artoxerxes hominem è Caria qui Cyrum Galli signum prætendentem vulnerasse creditus est, eo honestauit

præmio, vt Gallum aureum in lancea præfixum ante aciem ferret, auctore Plutarcho: & Pausanias Idomenei clypeū Gallo Gallinaceo insignitū fuisse tradit propterea quod is à Minoè, & Pasiphaen duceret originem, quæ Solis filia fuerit, cui Gallus dedicari solitus, quia ortum eius præsentiat, & tantum indicet mortalibus: à mediæ enim noctis inclinatione explaudentibus, vt Lucretius ait, alis: *Auroram* clara consuetus voce vocare, & matutinis astris (nam & Iydera nouit, & æternas distinguit horas) cottidie comodulatur: Christianisq; in summo turrium fastigio diuinitatis simulacrū ob oculos ponere cōspicitur. Similia multa Gallos Principes ad institendum ordinem militarem, heroica Galli alitis eiusdem nominis gentem interpretantis tessera insignem spectasse, innuere videtur Petrus Beloyus.

Cæterum quod Montmorenciacam profapiam hisce duobus ordinum militarium insignibus nobilitatam reperiamus, haud erit incōgruum insignia gentilitia, eiusmodi symbolis condecorari solita, ob gentis (quam & Reges affinitate sua dignati sunt) apud Francos, ac Belgas clarissimæ, dignitatem hic inferere. Ea à multis retrò seculis ex Cruce candida, & aquilinis pullis cyanei coloris in campo aureo composita fuisse, ostendunt * tabula Matthæi de Mōtemorenciaco Equitum magistri (qui sacro contra Albigenses bello, cum Ludouico Philippi Gallia Regis filio primogenito, interfuit, & inter Gallos Bizantij expugnatores emicuit, magnamq; inde gloriam retulit) ac fratrum eius Theobaldi Bochari, & Eruei, quas ex armario Vicenarū, rei testandæ gratia producit Papyrius Massonus in reb. suis Gallicis. Illæ enim, vt ibidem subindicat, cereum signum integrū adhuc, & incorruptum habent, in quo Crux, & locis distincti aquilini pulli quatuor tantum spectantur, & inscriptio huiusmodi. *Sigillum Matthæi de Montmorenciano.* Idem planè in æreo eiusdem gentis sigillo se vidisse testatur

Ioan-

Cap. II.

Plin. li. 10.
cap. 21.

* Anni
1179.

Lib. 3. An.
nal.

De Insigni
onte: ab.
Francie.

Ioānes Feronius, suisq; distinctū coloribus hodieq; spectari adfirmat, in basilica Calidi moris vulgò *Chaumontel* apud Luzarchum in ditione dicti Matthæi. Subsequenti verò ætate Othonis Imp. mutatum cōprobat idē auctor ex Dani historia, cū alter eiusdē nominis Matthæus Buchardi Barbatī parēs & belli contra infideles Dux in Terra sanguinis (locus est vbi hodie Lugdunū situm, cui à memorabili Maurorū strage mansit nomen) deuictis hostibus, cœloq; Amorræo eorum Principe, Aquilas triumphatrices exinde sexdecim, totidem quōt ceperat signa, cum Cruce rubea (qua candida Fraciæ gētis more vti consuevit) antiquis insignijs in perpetuum rei gestæ testimoniū, quasi *Memor ensis* immiscuit; quæ ad successores continuata serie translata, adeoq; ad ipsum Annā Montmorentiorum Ducē maioribus militari laude haud inferiorem (quod symbolū eius ex armato brachio manuq; liliatum, seu Francicum gladiū preterdente cum voce *APLANOS* abunde indicat) deuenere. Omnib. ille honorū gladib. gloriosissimè decursus, clarissimus, regni Gallici defensor acerrimus, & regionum liberorum tutor, & quasi alter parens est habitus, eū in Herculis Alenconiorum Ducis destinati (qui mutato nomine Franciscus appellatus est) sacro lustrico fidei iure est datum; cui Francisco pacē, vti Gallia, bis in regno sancitam, nos hoc æternū debemus, quod in sac. nostro lauacro, hæreticis ne quidquam frementibus, spopōderit, nomenq; quod cum Auo Francisco I. cōmune habebat, imposuerit. Quantum verò huius Annæ Montmorentiadū meritis, summæq; in patriam, & Galliæ nomē charitati sese obstrictam senserit ipsa Gallia, tunc demum monstrauit, cum viri tot adoreis macti orba, quasi in funere publico constituta, ad cuius patrociniū se verteret, ignoraret; & iusta regali ferè pompa, deducta, nempe ipsius effigie, qui honos solis regibus, ac Regum filijs in eo regno habetur, persolueret.

ORDO EQUITVM
Ginetæ in Gallia.

Carolus Tudes, siue Martellus, à Martello, & martialibus quodammodo gestis, nomē sortitus, Equestris ordinis in primis fuit studiosissimus, adeoque annullorum vsum Romanis Equitibus olim proprium in imperio Gallico renouauit, nobilemq; collegit Equitum manum, cui Ginetæ symbolum annulis, & torquibus insculptum cæterisque corporis ornamentis præferendum dedit, moremque ad tempora vsque S. Ludouici transmissit. Huius instituti varias ab auctoribus adferri rationes tradit Bernardus Girardus Dominus Hallianus Galliæ Regis historiographus: Dominus tamen Hayensis præfectus Pictauiensis ad coniugis dicti Caroli etymon, quam veteri lingua tanetam aut Ioannem vocare solitus erat, causam refert. Petri verò Beloijs Præfidis Tolosani sententia nobis haud improbanda videtur. Is à memorabili illa, per Carolum regniq; procères de Saracenis (quam ex Hispania in Galliam descenderant) apud Turonium parta victoria, nō incongruè desumit, quod nobilissimos quosque, qui ei prælio interfuissent Ginetæ titulo, & insigni maculis nigris interstincto, donasset, testandæ vtiq; posteritati eam se gentem (quæ partibus illis Hispaniæ, Ginetæ copia nobilissimæ, in Christiani nominis perniciem exiuerat) ad interitum deleuisse. Est autem Ginetæ in Hispania mustelæ, aut vulpis genus potius (quod variū apud Iulium Cæs. Scaligerum legas) pellem habens partim nigram, partim subcinericiam, maculis præsertim nigris insigni ordine resperfam, ob odorem, pulchritudinis raritatem, aliasque, dotes principibus viris commendabilem, teste Cardano, qui ex Hispania illud submitti adfirmat, etsi non ignoremus eiusdem etiam nominis præstantissimos equos (quos Ginetas appellare solent) à Regibus Hispaniæ mune.

Anno circiter 738.

Exoter. Exercita. li. 15. de subtilitate.

muneris (ob excellentiam) vice , ad externos cohonestados Principes , non raro adornari , & Ginetæ vehi (quod Maurorum more equitare est) inter nobilitatis decora apud Hispanos haberi : quorum cursu in Hippodromis maxime oblectantur , dum Equestres instituunt pugnas , in quibus arundinibus , & cannis hastarum loco se mutuo exercent , eum ad modum , quo Mauri hastas torquere , & in hostes iacere solere : quos ludos *Iuegos de Cannas* patria lingua nominant . Et Ginetæ Equitibus nomen inde mansisse , & quod nonnulli referant , haud adeo absurdum duxerim .

Genista, & Spartum quid Plin. lib. 19. & 24.

Sunt qui scribant Carolum VI. Regem , auctorem Ordinis Genistæ , aut Sparti , vulgò *Cosse de Geneste* extitisse . Verum ut dicto Beloijs placet , non fuit illud Equestrium virorum honorarium , sed solummodò eorum , quos Seruientes ad arma , aut Scutiferos vocamus , qui nobili essent sanguine , procreati , custodiam corporis Regij agentes , quosque Rex ipse , Ioannis I. Castellæ Regis exemplū securus (qui Armigeros insigni *Rationis* donauit) armigerorum titulo gaudere , & opera eorum , tamquam voluntatis suæ , & mandati interpretum apud Principes uti voluit : insolentiæ nimirum vitandæ , qua per vulgares illos apparitores humili plerumque loco natos , apud eminentioris notæ proceres , qui superiorem excepto Rege neminem agnoscunt , peccari sæpe esset indignum . Eius rei tabulâs producit Petrus de S. Iuliano in antiquitatibus suis Burgundicis , quibus Carolus VI. Robertum Margnyum , huius sodalitij Armigerum , quod non nisi in

P. Beloyus cap. 10.

verum nobilem cadere potest , nuncupauit vestigiumque eius rei hodieq; apud Normannos exstare produnt Gallici annales.

EQUITVM LILII

Ordo in Regno Nauarræ .

Sanctius Hispaniarum Imp. & IV. Nauarræ Rex , eam maiestatis , ac potentiae amplitudinem consecutus , qua nulla maior nec æqualis Gothici regni euerfione in Hispania visa fuerat , tot amplorum regnorum facta , inter filios suos diuisione : Nauarram Garcie ordinis huius Equestris fundatori , Castellam Ferdinando , Soprabiam , ac Ripacurtiam Gundisaluo , Arragoniam denique Ranimiro (qui primus omnium Arragonensem titulum gæticiij nominis loco sibi ac posteris vendicauit) attribuit . Huius Garcie VI. Nauarræ Regis ætate , qui Nagerensis , siue de Nagera (locus is erat incunabilis , domicilio , & sepulcro regis eiusdem clarissimus) cognominatus fuit ; Hispani scriptores diuino numine inuentam tradunt , sacratissimam Diuæ Virginis Regalis Monasterij in vrbe Nagerensi imaginem , cuius honori , Garzias Rex , & cõiux Stephana stirpis Foxiensis , filia nimirum Comitis Carcaffonæ (cui originem suam debent Foxij , & Candalæ Comites , qui postea quingentos plus minus annos dominij præfuerunt) opimum religiosorum ordinis D. Benedicti conuentum dedicarunt : ipseque Rex ordinem Equitum Lilij , quem ante omnes in Hispania augustissimū reperiō , certo conscripto numero , erexit ; vasculum liliis candidis insignite , & memoratæ Virginis imagini adpictum , rei præbuit auspiciū teste P. Beloyo . Eius namque assumpto emblemate , Rex Equitum adlektorum vestes lilijs acu , vel alia nobilioris manus opera elaboratis , insigniri mandauit . Cui etiam sodalicio Infantes Regij adscripti , magnoque Nauarrorum exterorumque procerum (quibus Rex antiquorū erga Nauarræ Regis meritorum cõtemplatione , priuilegia Equitum Roncisualis anno 1043. confirmauit) adnumerata series .

1023,

Cap. 12. Insigne Equitum Lilij.

ries. Leges etiam attulit, quibus Christi nomen aduersus fidei hostes defendere, & propagare, certasque orationes Dominicales, & salutationes Angelicas cotidie recitare tenerentur: eoque fulcro subnixum laudatissimum hoc institutum rebus domi militiæque gestis clarissimum, ad stirpis Regiæ posteritatem longa serie transmissum, multisque sæculis conseruatum perdurauit: testantibus id maiorum Regijs insignibus, quibus inscriptum etiam hodie legatur, *Deus primum Christianum seruet.*

Equites Liliij in Aragonia.
1403.
Lib. 12.
cap. 30.

Tarra Lirios y un grypho.

Hier. aduers. Iouinianum.

Liliatorum Equitum ordinem honori D. Virginis à Ferdinando Arragonio (quem Infantem de Antiquera dixere) anno 1403, dedicatū prodit Hieronymus Curita, in Rebus Arragoniæ; cuius tesseram ipse Rex, cum aliquot alijs, non tam splendore natalium, quàm virtute illustribus viris, in Ecclesia Sæctæ Mariæ Antiquæ opidi Methymne Campensis, ritu solemniter suscepit. Erat ea ex vase lirij, & grypho confecta. Lirium autem flos propriè est, quem Theophrastus lib. de plantis narcissum esse dicit; alij liliū, pulchritudinis candoris, & puritatis, adeoque Deo, & Angelis pergratum symbolum. Qui & flos Regiæ solet appellari, à Regia qua præstat celsitudine, quod tanta proceritate super flores alios attollitur, ut ad tria interdum cubita surrigatur. Et Gryphus ex Aquila, & Leone confectum animal, ut fabulantur, simulacrum est generosi & magni animi, ideoque non inepte Apollini sapietia præfidi dicarunt antiqui. Hieronymus verò Romanus hunc ordinem vulgo vocitatum refert, *La orden de la Terrata o de las Acutenas; à Tarra de S. Maria*, quod idem sonat quod *Ordo Liliorum*, aut *Vasculum S. Mariæ*. Vide eundem lib. 7. de Rep. & infra ordinem Equestrem, Cardui Beatæ Mariæ Virginis, in familia Borboniorum fundatum.

ORDO EQVITVM

Hospitaliorum S. Joannis Hierosolymitani, qui post Rhodij, nunc Melitenses dicuntur.

Quo tempore Terra Sancta Catholicorum Principum expeditionibus celebris esse cepit, Christi nomine recuperari, quatuor præcipuè sacri militiarum ordines Hierosolymis aut exorti, aut restituti, auctique fuere: Hospitaliorum qui & S. Joannis dicti sunt à Gerardo quodam Templariorum ab Hugone, & Gotifredo; S. Mariæ Teutonicorum à Germanis; & Ordo S. Lazari origine antiquissimus, & diu ante à D. Basilio conditus: quos inter semper excelluisse produnt ordinem Milicum Sancti Joannis, à Joanne Hircano Machabeo trahentiū originem, aut certè à Joanne eleemosynario, Patriarcha Alexandrino, benignitatis cognomine in panperes celeberrimo, vota licet Joanni Baptistæ, ut patrono nuncuparent. Quorum ab initio sedes primaria fuit Hospitale S. Joannis in Hierusalem (quod militib. Hospitaliorum nomen dedit) à Girardo quodam loca Christi pedibus calcata, & sanguine resperla visente, novo feruoris genere exædificarum, attractisque in consilij societatem nobilibus aliquot, instituti sui probatorem habuit Gelasium Papam II. & viuendi rationem: Vestem nigram.

Cru-

Crucemque in ea candidam; commilitonib. Honorio H. P. M. annuente attribuit; Leges autem auctiores attulit Raymundus de Rodio primus ordinis formati Magister, qui se inibi vocat *Seruum pauperum Christi, & hospitalis Hierusalem custodem*, adiitque de *Consilio capituli fratrum* se ibi dignitas sanctiones constituisse, quæ varix, & Christianæ pietatis plenæ in codice statutorū, cui 88. Pontificum præfixa visuntur priuilegia, quibusuis ob oculos ponuntur. Coenobia ordinis rariora sunt, bona & census in omnibus ferè prouincijs. Quod nihil mirum ei videbitur, qui sciet eos Innocentij Papæ, & aliorum munitos diplomate olim, omnia Christianis ferè habitata loca obtinuisse, & pro *Confratrijs* suis, sic Sodalitij bulla vocat, eleemosynis vndique Christianorum liberalitate dotatos fuisse, vt copiosè apud Tyrium lib. 18. c. 5. Vitriacum cap. 64. & Marinū Sanutum Torfellum, lib. 3. part. 8. belli sacri scriptores est reperire, quibus vnanimiter placet, Equitum illorum professionis, ex voto Religionis, finem fuisse, peregrinis ad loca sacra confluentibus genus omne officij, ac pietatis sollicitè exhibere; adhuc itinera à latrocinijs, & incurisionibus barbarorum tuta reddere, quòd adeò fortiter præstitere, vt Christianorum etiam Principum auxilijs subnixi, felicissimè sæpius exercitum in Saracenos duxerint, idque incrementi, quod hodie cernere est, sumpserunt. Christianorum porrò reb. in Syria perditis, Rhodi insulæ ius omne à Clemente V. Pont. Max. ijs attributum atq; confirmatum testatur Paulus Æmylius Blondus, & alij. Non rarè postea insula illa ab infidelibus tentata, & Mahametem quidem ipsum Turcarum Imp. victricis semper manu, anno scil. 1460. & 1481. à se repulit. Quauis consequentis seculi anno vicesimo tertio à Solimanno XI. Turcarū Imp. non tam victa, quam prodicione (quæ fortissimos quosque perdere potest) superata, in barbarorum manus deue-

nire coacta est, Melitam ad extremum à Carolo V. & Clemente VII. dono acceptam Rhodienses concessere. Insula ea est non procul à Pachino promontorio, Sparta quasi Christianorum aduersus insultus Turcicos obex & insuperabile munimentum. Vnde cum Teutonici ordinis sodalibus soluentes, publicos fidei hostes indefinenter fatigant, & à Sicilia atque Italia ingressu fortissimè abarcent. honorifico adeo simul, & formidabili per totum Orientem comparato nomine, vt Crucigeri ab infidelibus terroris ergò inclamentur: ab eo nimirū tempore, quo Solimannum, & nostra memoria Amurathem, claustrum illud Italiae imo Europæ effingere conâtes, memorabili clade, suorum nūquam interitura gloria affecere. Præclara huius ordinis statuta à Raymundo Podio, cæterisq; omnibus Magistris præscripta, & per nonnullos S.R.E. Cardinales diligenter examinata, cum Paul. III. approbasset, eadem in Comitij Melitensibus aucta. anno 1584. & in vnum volumen redacta. sub nomine Hugonis Lupi Verdalaë Vasconis (qui Ioanni Episcopo Casserio pauximè succedens supremum Magistratum cum corona, quæ Principatus à Pontificibus adiecti, in sione est, suscepit, & meritis suis Cardinalium Collegio postea adscriptus.) Six. V. anno 1586. Pötificatus sui primo confirmauit. Vetant autem statuta quemquam nisi nobili loco natum, ad Equitris huius dignitatis fastigium promoueri, ad quæ etiam foem. næ, iuxta Magistri Hugonis Reuelij tabulas admittuntur, nec mirum, cum & Agneti cuidam nobilissimæ foeminae ordinis initia accepta referantur: Diuidunturque hodiè omnes ferè in octo linguas, vt vocant, siue prouincias, quibus singulis datus est Prior, omnibus autem præest Magister Magnus olim Hierosolymis, nūc Melitæ post amissam Rhodon residens. Ille reliquorum militum suffragijs Priores, & Bailliuos quaqua versum constituit: Priores in suo tractu. Præceptores con-

1585.

Exstat Roma
latine
1588.

Io. Azovius li. 13.
c. 3. & 4.

con-

consilij membra sunt maioris, magnus Præceptor Marefcallus siue Equitum Tribunus, penes quem ius armorū est, *Hospitalarius*, *Admiratus*, qui classi præest, *Draperius*, *Turcupulerius*, qui Baliui conuentuales dicuntur, & *Cancellarius*. Atque hanc quidem ordinis tota Europa spectatissimi rationem exquisitissimè persequitur, (*Jacobus Bosius*, *Ioannes Axorius*) & *P. Boijsatius*, dominus Liciensis, & Christianissimi Regis Conciliarius, in historia illa, quam nuper de huius militiæ progressu, de priuilegijs eidem à Summis Pontificibus concessis, magistrorum, seu Præfectorum generalium rebus domi militiæque præclare gestis, vniuersè commentatus est, &

An. 1602. Adolfo Vignacurtio Principi Meliten si, & Gozensi inscripsit.

Cæterum ceremonias (plenæ enim sunt Christianæ pietatis, & militaris ornamentis) quæ adhibentur cum aliquis in Equitem Melitensium collegium adoptatur, & quæ instar cæterarum erunt, præstat hic breuissime ex Antonio Posseuino adscribere.

Cereæ fax quid?

Ceream primò, & cæcidam facem (quæ charitatem designat) gestas tyro, atque ante altare procumbens, in genua talarem indutus vestem (libertatis signum) minimè præcinctam, petit ab eo cui facultas sit, vt se admittat. Tum in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, deauratum ensẽm eo nomine accipit, vt Catholicæ Ecclesiam tueatur, hostes abigat, & domet, parcat subiectis, morti, si fuerit opus, seipsum pro fide exponat, ea omnia in virtute Crucis faciat, quæ capulus transuerso ferro significat.

Baltheus. Ensis euaginat.

Deinde cingitur baltheo, vt sciat sibi castitatem esse seruandam. Euaginato ense ter percutitur, in humero, vt meminerit sibi grauiã ob Christi honorem esse toleranda. Eundem ipse mox ensẽm de manu Equitis capiẽs, ac stringens, terque aerem punctim feriens, hostes Catholicæ fidei in nomine SS. Trinitatis ijs gestibus se prouocare ostendit. Rursus deterfum brachio ensẽm imponẽs in Vaginam,

Deterfio. Impositio in Vaginã.

indicat se fore posthac ab omnibus vitijs mundissimum, quem prudentia in cunctis rebus comitetur, iustitiã compellat ad conseruandas Respublicas, fortitudo muniat, temperantiã moderetur. Tum manu tradentis militarem ordinem humeris admota excitatur, monetur, ne in peccatis torpescat, aut dormiat; vigilet autem in fide Domini, adspiret ad verum decus, res gerat insignes, quas strenuè tractet. Vbi aurata calcaneis calcaria à duobus Equitibus admouentur, docetur, vt stultos continenter ad quælibet laudabilia gerat in animo, aurum pedibus conculcet tanquam lutũ, nec vnquam agat quidquam animo indignum liberali, quantoquunque ab hostibus auro ad id inuitaretur. Cereæ iterum face accensa in manibus accepta, & Diuino Verbo publicè, ac sacro Missæ audito, operibus autem pietatis, atque hospitalitate, quin etiam redemptione captiuorum ei commendata, narratis item laboribus, quos in eo subiturus est ordine, in quo suam libertatem cuiilibet Equiti suo superiori traditurus sit. Interrogatus demum num graui ære alieno obstrictus, vel matrimonio sit iunctus, numve in altero ordine regulari victurum se voverit, aut professionem ediderit, an vero inter Rhodios Equites viuere decreuerit, vt iniurias aliquas vlcesceretur, atque à seculari Magistratu esset immũnis. Vbi quæ opus sunt respondit, professionem edit, atque in aliorum ordinem adsciscitur. Hæc ubi acta sunt, Missale super quo solem niter tria vota professus est, portat ad altare, & inde illud reportas ad eum, à quo accipit insignia Equitum, sit particeps priuilegiorum, & condonationum, siue indulgentiarum, quas Sedes Apostolica Rhodijs Equitibus concessit. Tum indiẽtis (quæ singulis diebus ei recitandæ sunt orationes Dominicæ, & salutationes Angelicæ centum quinquaginta) vel precibus horarijs B. Virginis, aut pro defunctis, totidem item precatioib. dominicis, ac salutationibus Angelicis, pro singulis

Excitatio.

Calcariã deauratã.

Diuini verbi auditio.

Interrogatio.

Missale ad altare portatur. Participatio priuilegiorum, & indulgentiarum. Recitatio quotidiana precum.

E qui

*Pallij often-
sio.*

*S. Ioannes
Bapt ordi-
nis Melitē-
sis tutela-
ris.
Cruce octo-
gonā.*

*Professionis
forma ve-
tus & no-
ua apud
Ioan. Lori-
num li. 13.
Cap. 3.*

qui ex hac vita inter eos discedūt; Pallium quo Equites indui solent, ostenditur; tublata in altum eius parte, vel limbo, ac manicis, vt asperrimæ vitæ meminerint, quam duxit Ioannes Baptista vir sanctus, quem tutelarem ideo Equites habent, vt imitentur. Manicas induens obediētiae leges induat. Octogonam Crucem, eamque ex pura linea tela candidam accipiens, monetur sanguinis, quem profundere libens debeat, & à Christianorum finibus hostes repellat. Monetur item puritatis, atque octo beatitudinum, quas consequetur, qui legitimè eam gestantes Crucem militauerint. Ad extremum fune collo imposito, vt dominici iugi, quod subire debet, recorderetur, in pace dimittitur. Professionis autem hæc forma est. *Ego N. voveo Deo omnipotenti, & eius matri immaculata Virgini Maria, & S. Ioanni Baptista, me obseruaturum perpetuo Deo iuuante, veram obedientiam cuiuslibet superiori, qui mihi à Deo, & ab ipso ordine dabitur, item me victurum absque proprio, & castitatem seruaturum. Hæc igitur illi.*

TEMPLARIORVM Equitum Ordo.

*Platina, et
Gen. br. in
Gel. fo. 2.*

Bello sacro Urbani II. P. M. auctoris, & Godofredi Bullonij Ducis Lotharingæ ductu felicissimè confecto, ad ea conseruanda quæ fortissimè recuperata erant, Hospitaliariorum exemplo; Templario-

rum Ordo, cuius originem Potaenus ad Gelasij II. tempora refert, à Gallicis Principibus erectus fuit, quia Gallorum maximè opera recuperata, Hierosolyma fuerat, cuius instituti præcipui existere Principes, Hugo de Paganis, & Gaufridus à Sancto Audomaro. Equestri ambo dignitate insignes. Et quoniam iuxta templum Domini loco à Balduino Rege concessa, commorarentur; Fratres militiæ Templi, seu Templarij sunt appellati. Steteruntque adeò numero nouem toto nouennio, more Canonico-regularium (quòd in manu Guarrimundi Patriarchæ Hierosolymitani ita professi essent) viuentes, & peregrinos per loca sacra contra latronum, & Barbarorum insidias ducentes, ac reducentes, teste Guil. Tyriolib. 12. de bello sacro cap. 7. Donec ann. 1118. de mandato Honorij Papæ & Stephani Hierosolymitani Patriarchæ, instituta est eis regula, (quam à D. Bernardo conscriptam affirmat) & albus habitus: Eugenij demum Pontificis auctoritate Crux rubea, attributa. Vt scilicet vestes albas in signum innocentiae deferentes, per Cruces rubeas martyrium ob Christi nomen non subterfugiendum designarent; eò quod sanguinem proprium secundum instituta regulæ, pro defensione Terræ Sanctæ, effundere essent obstricti; & Christi Crucis inimicos viriliter expugnando à Christianorum finibus propellere. Vnde, & Vitriacus inquit in Hist. Orient. c. 65. & 66. *Adeo formidabiles facti sunt fidei Christi aduersarijs quod vnus persequatur mille, & duodecim millia, non quot essent, sed magis ubi essent, dum ad arma clamaretur, interrogantes. Leones in bello agni mansueti in domo in expeditione milites asperi, in Ecclesia velut Eremitæ, Monachi, inimicis Christi duri, & feroces; Christianis autem benigni, & mites: Vexillum bipartitum ex albo, et nigro, quod nominant Beauceant (quasi Beauceant) prauium habentes: eò quod Christi amicis candidi sunt, & benigni; nigri autè, & terribiles inimicis.*
Cru-

*Baron. ad
an. 1118.*

*Ser. ad mi-
lites Tēpli.*

Deut. 32.

Crucem verò ordinis tessaram fuisse volunt octogonam, illius instar, qua hodie Equites Melitenses insigniuntur: & quali *Iacobi Mola* ultimi Templariorum magistri effigies in Gallia communiter exhibetur, Hieronymus tamen Romanus Hispanus contendit fuisse duplicem, & quasi Patriarchalem; qualem insignia antiqua præferunt Hungariæ, & in Republica sua Mundi ob oculos expressam ponit. Multis tandem exantlatis pro Republica Christiana laboribus, antiquissimus iste ordo Viennæ in Concilio Patrum decreto damnatus, & totaliter extinctus est, bonaque Hospitalarijs addita; quo illi tempore Rhodium insulam Turcis eripuerunt: nec non Spathiferi, Calatrauenses, Montefiani, Christi optimo ex ijs detractio censu aucti fuere. Iure ne an iniuria, variant annales; fama tamen frequentior, & sensu prope omnium damnat. Diuitias, quibus aucti immensum, fuerant, malo fuisse, fateamur necessesse est: siue virtutum indole, quibus res tantas terra marique perfecerant, voluptatibus extincta: siue ex ea re invidia apud populum constata, apud Principes spe lucri excitata. Tam cito in omne improbitatis genus degenerasse vix esset credibile, nisi Clemētis V. Pont. Maxim. diplomata, quæ inter tabulas ædis Toletanæ omnium maximæ (vbi Ioannes Mariana li 15 Rer. Hisp. cap. 10. testatur) plura extant indicio essent: Famam haudquaquam vanam fuisse, affirmantis duos, & sexaginta ex eo ordine, se coram quæstione habita, scelera nefandissima falsos, veniam petijisse. Huius porro abolitionis disquisitionem in utramque partem fusè admodum reperire licet apud dictum Marianam loco citato; Villaneum, Antonium, Platinam in Clemēte V. Rob. Gaguinum in Philippo Pulchro, Papyrium Massonum lib 3 Annal. Ioan. Azorium lib. 13. Institut. Moral. c. 6. (qui de Commendis, Beneficijs, precibus horarijs, votis variorum Ordinum doctè admodum scripsit, & alios

ORDO EQVITVM
Teutonicorum Hospitalis Sanctæ
Mariæ in Hierusalem, qui alio
nomine Crucigeri, &
Mariani dicti.

Adem pen[te] tempestate Friderico I. Imp. à Gregorio V II. litteris, ac legationibus impulso, copias quoque amplissimas in Syriam ducente, exædificata Hierosolymis S. Mariæ æde (quæ nomeu Equitibus S. Mariæ Teutonicorum in Hierusalem peperit) Ordo Teutonicorum Celestino III. P. Max. sub regula D. Augustini approbante, aduersus fidei Christianæ hostes institutus etiam fuit. Cuius quidem instituti milites Templariorum, & fratrum S. Ioannis normam secuti, & in vnam quasi conflata solemniter professi; ad discrimen Cruces nigras albis chlamydibus apponere; vt fusè citatis locis edocent Tyrius, Vitriacus, & Morinus Sanutus Torfellus Patricius Venerus in Secretis fidelium Crucis. Henricus V Valpot, vir fortissimus primus ordini magister datus, æquata cum Regibus potestate creandi Equites, & à dicto Celestino sacra in armis operandi facultate, vt de iisdem vere dicere liceat, quod Rodericus Archiepiscopus Toletanus de suis prodit Equitibus. *Qui laudabant in canticis, accincti sunt onse, & qui gemitabant orantes ad defensionem patriæ &c.* Adeo

Lib. 3. p. 8.

Lib. 7. c. 4.
& 27.

*Insignia
Rosarij.*

Lib. 9.

*Cromerus
lib. 8. 9. &
10.*

vt Religiosa quadam societate, inter se deuincti nō minorem orationibus, quam armis nauarent operam, & Mariam Virginem cuius sese patrocinio deuouerant. Rosarium nempe cuius tesseram, & in Scuto cum dicta Cruce Mariæ Burgi postea assumpserunt. cotidie recitando inuocarent; vnde etiā Mariani, & Crucigeri hodieque sunt appellati. Capta autem vrbe Hierosolymitana, Saladino Saracenorum, Duce; Sodalitium Teutonicum Aconem, seu Prolemaidā translatum. Inde, vt ex tota item Syria cum cæteris Christianis expulsū Fridericus Secundus in Germania collocauit, quod vbi ad Prussiæ prouinciam à Christi fide tunc alienam, & Polonis Christianis infensam subigendam, Christi que Religione imbuedam, sola interueniente Gregorij IX. auctoritate destinasset, vt latè narrat Cromerus, & ex publicis actis contra Nauclerum, & alios probat, inter vicinos Principes Christianos, & istos Teutonicos milites mirum, quàm variæ similtates, & contentiones, quæ ad arma prorumperet, exortæ sint. Ad quas assidue componendas ne ordinis illius præclari ad fidem dilatandam progressus, quibus Satan inuidebat, impedirentur, Romani Pontifices incessanter aduigilarunt, eoque factum vt Conradus Mazouicæ Dux à Boruffis (qui hodie Prussia) tunc Christi hostibus bello attritus, ordinem hunc sibi coniunxerit, & Culmensi agro concessio totam Prussiam, & omnē eam ditionem, quæ trans Vistulam ad mare Balticum porrigitur, occupandam dederit. annoque deinceps LIII. ac salutis nostræ CIO. CC. LXXIX. debellata prouincia Christi nomen à Teutonicis in ea sit constitutum ductore Hermanno Saltza magistro, spectatæ virtus Duce, qui primus sacræ Domus vexillum in Prussiam traduxit, quo officio, non plebis tantum animos, sed etiam principum voluntates sibi conciliarunt. Deinde ab iisdem acerrima bella contra Lithuanos, & Tataros pro Polonis pu-

gnata: Arctissima tunc inter illos, & Poloniæ Reges amicitia coijt, donec extincta vetere Regum stirpe, & Christi nomine à Lithuanis suscepto, Jagello Lithuanicæ princeps à Polonis in Regem acceptus est. coniuncta cum Polonia Lithuania. Eius progenies, quæ inultas tot clades, à Teutonico ordine illatas ad suum dedecus pertinere existimabat, nihil non ab eo tempore fecit, quo Teutonicos actu, seu vi antiqua possessione depelleret: infelici quidem per initia successu vti, & iniusto conatu. Ingenti tandem clade affecti Equites prope Tannebergam Anno 1400. X. Idus Quintiles sub Venceslao sagellone amissis L. hominum millibus, vix tandem adducti, vt quiescerent: sed pro inueterata gentis gloria, pro militari sacramenti Religione, extrema potius tentare, quam tot laboribus parta ignauè deserere; donec Boruffis, ac LXX. circiter opidis, & arcibus vna die quasi conspiratione facta deficientibus, Cazimirus Sigismundi I. parens occasionem arripuit, ordinemque in eas angustias redegit, vt Ludouicus Erlinsufius cum de Vniuersis fortunis periclitaretur. metu, qui in constantissimum cadere potest, adigente, nulla Cæsaris, aut Imperij interueniente auctoritate, in eas conditiones cum Polono transegit, vt singuli deinceps ordinis Prusiæ Magistri intra sextum ab inito Magistratu mensem, Poloniæ Regem adire, & eum pro supremo Domino per iurandum agnoscere tenerentur. Ijs conditionibus postea cum stare nollet Fridericus Saxo, atque post eum Albertus Brandenburgicus Sigismundi sororis P. rursus graui bello se implicuit, cui gerendo cum auxilia à Cæsare, & Germanis, quorum de maiestate, & iure agebatur, expectarentur, deterioribus longè conditionibus imminentem belli procellâ pace cum auunculo contracta, in occasionem sibi priuatim consulendi vertit, nam ex ordinis Magistro à Polono, cuius se clientela credidit, Prus-

lia

fiæ Dux creatus est, statimque muta-
ta religione voti vinculum soluit, du-
cta vxore Dorothea Friderici Primi
Daniae Regis F. & prouinciam, quam
antea vsusfructus tantum titulo ob-
tinebat, iure proprietatis possiden-
dam ad hæredes transmisit: Cuius fi-
lius Fridericus eadem, qua parens ce-
remonia tâquam regni beneficiarius
in Borussia principem, Lublini tra-
dito vexillo, & accepto à Rege tor-
que aureo, inauguratus est, an. 1568.

Adeo vt sensim Illustrissimus ille
ordo non paruo Germanicæ nationis
dedecore in ijs partibus extinctus
fuit, cum tribus ferè seculis in Prus-
sia, maximo Reipublicæ Christianæ
bono florisset, magna; inde regnis
Germanicis decessio facta, quod Til-
mannus Bredembachius edito ea de
re libello, & Cromerus latè expo-
nunt, Vnde apparet maximam huic
ordini iniuriam ab Alberto, Polono-
rum ope, pro quibus tot bella Cru-
cigeri pugnaverunt, factam fuisse,
atque adeo Cæsari, & Imperio in
quorum tutela iam ab initio, conti-
nuata possessione Equites Teutonici
semper existissent. Quamobrem Al-
bertus iure ab Imperio proscriptus,
causa eius magna cõtentione agi cœ-
pit in Comitijs Anni 1548. inter Sta-
nislauum Lascum à Sigismundo Polo-
niæ Rege missum, & Volfangum Mel-
chingum, quem Cæsar ante quadrien-
nium in ordinis Teutonici Magistrum
inaugurauerat. Re cognita exitus il-
lius actionis fuit, vt sententiam con-
tra Albertum pronunciatam tuẽdam
esse censerent: cætera, in quibus
maior difficultas, ad Cæsarem reij-
cerent. Hodie totius ordinis Teuto-
nici. Magister est Serenissimus Ma-
ximilianus Austrius, qui insignia Au-
striaca, & Imperij cum Cruce ordi-
nis (quæ nigram alteram auream com-
plectens etiam collegij tessera habe-
tur) coniunxit. Milites autem, & sa-
cerdotes Crucem nigram limbo ar-
genteo insignem chlamydi adsutam,
& alteram ex collo pendentem, præ-
ferre solent. Quæ & alia fusius apud

Seb. Munsterum libro tertio, de Ger-
mania, qui seriem magistrorum, &
res illustriores ab ijs gestas recenset,
& apud Belforestum libro tertio, de
Colmographia, & Iac. Aug. Thua-
num hiltoriarum lib. 1. 5. & 43. pru-
dens Lector reperiet.

Et quamuis Prussia, quam Equites
annis antea actis possidebant, modò
Regi Polonorum pareat, nihilominus
eligitur hodie magnus magister, qui
illius ordinis bona in Germania sita
etiannum possidet, quibus Germa-
norum pleraque nobilitas, & Princi-
pum filij deuinciuntur.

*Theaurus
Politicus.*

ORDO EQVESTRIS
sancti Ioannis Acconensis,
& S. Thomæ.

IMITATIONE dictorum ordinum mili-
tarium, erecta sunt, & alibi eius-
dem generis collegia. Quorum è
numero fuit illud Militum S. Ioan-
nis Acconensis, ab Accone vna ex
quinque, quæ in sacra scriptura me-
morantur, ciuitatibus, inuento no-
mine. Ab initio infirmis, ac peregrin-
nis loca sacra visentibus, piam ope-
ram impedere commilitones illi pro-
fessi sunt, mox, & arma fratres ho-
spitalis Sancti Ioannis amulati adiu-
xere, exinde inter militares ordines
connumerati. Hieronymus Roma-
nus regnante in Hispania Alfonso co-
gnomento Sapiente, floruisse eos tra-
dit, & ab eodem testamento condito,
supellestilibus, vt lecto, & similibus,
pecunijsque donatos; Testati porrò
ætate nullã quasi extitisse memoriam,
qui & perijsse paulatim ordinem Ac-
conensem testatur cap. 15. & 19. su-
per Iosue. Cæterum S. Augustini nor-
mam sequuti S. Thomam pro numine
habuisse videntur, vt idem Romanus
se edoctum innuit, quod Alexandro
IV. P. M. res sacras moderante, Or-
do titulo S. Thomæ & S. Ioannis Ac-
conensis coniunctim fuerit, indigetatus.
Verum in Prouinciali Romano
inter ceteros militares, ordo S. Thomæ
quasi

*Boterej.
Iosue c. 13*

Lib. 24.

*Insigne E-
quill Teu-
tonicorum
Cruce ni-
gra.*

quasi alius, & proprius. enumeratur, docentibus id Bullis Pontificum.

Magistro, & fratribus militia Hospitalis Sancti Thomae Martyris Camarten. Accon.

Item in Bulla Alexandri IV.

S. Thoma Magistro, & fratribus Hospitalis S. Thomae Martyris Acconen. In Bulla Ioannis XX.

Ordo Sæcti Blasij. Protulit, & alios Equestres ordines Palestina, quorum alter *Sancti Blasij* nūcupabatur, dictus de *Sancta Maria*, *Ordo pœnitentia SS.* alter *Pœnitentia SS. Martyrum*, cuius instituti fratres se vidisse affirmat Hieronymus Romanus, Crucem sci-

Eorum insignia.

licet rubram præferentes, & D. Augustini regulam profitentes. De quibus & mentionem faciunt regulæ, seu præctica Cancellariæ Romanæ.

ORDO EQVITVM

S. Saluatoris in Aragonia.

ANno circiter 1118. Alfonso Hispaniarum Imperator dictus, Rex Navarra, & Arragoniæ, itemque Legionis Castellæ, & Toleti ex parte vxoris Vrracæ, quo Mauros Cæsar-Augusta, totaque Arragoniæ ditione facilius deurbaret; cum nihil nõ virtute superabile censeret, & quo maiores difficultates propositas intelligeret; eò maius re bene gesta decus, & feliciores deinde successus secuturos confideret: Ex proceribus tam Hispanis, quam Gallis, qui operam suam (teste Belloyo primarios ex ijs Duces enumerante) sæpissimè Christianis probarant, in Urbis Montis Regalis post captam Calataiubam, hostibus fidei finitimam, Sodalitium Equestre S. Saluatoris, quod virtutis præmium foret, constituit. Et admirationem militum Templariorum, censu opimo, & prædijs dotauit, quibus opitulantibus feliciter ei adeo institutio illa cessit, vt Mauri omnes toto illo tractu, quo Regnum Arragoniæ hodie circūscribitur, anno 1120. extirpari sint, ipseque Rex nomen Pugnacis, seu Præliatoris adinuenerit,

quod vices, & nouies collatis signis manus cum hoste conferuisse feratur, felici semper successu, & triumpho semper ducto exceptis duobus prælijs posterioribus.

ORDO EQVITVM

de Monte Gaudio in Syrra, qui in Regno Castellæ dicti sunt de Monfrac, in Catalonia verò, & Valentia de Mongoia.

ORdinem Equestrem Môtis Gaudij in Regno Hierosolymitano originem sumpsisse tradit Hieronymus Romanus, eadem ipsa tempestate, qua Principes Christiani in Syria rerum potiti sunt, à loci extra urbem Hierosolymorum siti (vbi militia illa inchoata) etymo, assumpta appellatione. Approbationis diploma, submisit Alexander III. anno. 1180. quod in archiuo Calatrauensi adseruari ait Franciscus Radefius, opidaque, & prædia, quibus huius ordinis Equites, ob nauatam Terræ Sanctæ recuperatæ fortiter operam, donati sunt, ibidem exprimi, quæ, & ipse in Chronicis suis militaribus enumerat. Studio quidem rei bellicæ, & pietatis. cæteros in Syria Equites adeo laudabili progressu æmulati sunt, vt multis à Christianis principibus possessionibus aucti, etiam in Castellæ Regno (vbi Equites de Monfrac à præcipua conuentus sede appellati sunt) opimos census, & prædia obtinerent, qualia & ipse Alfonso X. in tractu Maganensi ijs attribuit, hisce verbis, *A vos Don Rodrigo Goncales Maestre de Monfrac, de la orden de Monte Gaudio &c.* Id & ex alijs monumentis, quæ in dicto archiuo reperire est, colligitur, hoc præuenire titulo: *Hæc est memoria del hauey que perdieron los freyles de Mongoia y los castellos, que les tomaron los freyles del Templo, Alhambra, ò yaze el cuerpo del Conde Don Rodrigo, Maluezino, Escoriola &c.* In

Equites de Monte gaudio.

Equites de Monfrac.

Ca-

Equites de Catalonia enim, & *Valentia de Mongolia* cognominari fuere, quod idem sonat, quod Mons Gaudij, Anno demum 1221. Rex Ferdinandus cognomento Sanctus, castrum de Monfrac concessit, Gonsaluo Yannezio magistro Calatrauensi, docetque donationis exemplar, fuisse id castrum ordinis de Monfrac, adeoque Rex ipse eandem militiam, quod multum de pristino splendore amisisset, in vnam quasi cum Calatrauensi, contrahi, & vniri voluit.

Equites Ordinis de Truxillo. Militiæ Truxillensis, idem Hieronymus Romanus in Republica sua, & Fraciscus Radefius de Andrada Eques Calatrauæ, in chronico suo Alcantariensi fusè meminerunt, & in ciuitate Truxillo sibi cognomine circa annu 1227. sedem Equites habuisse seruit, quibus consequenti tempore Alfonso Rex diplomate condito, opida, & prædia ditissima, hæreditario acquisita, Truxillum scilicet, S. Crucis, Zuserolam, Cabanam, & Albalam concessit. Era Cæsaris 1233. ad quorum pleniorum cognitionem adeundi sunt prædicti auctores.

ORDO GLADIFERORVM,
seu militum Christi in
Liuania.

Inter Prussos, Samogitos, Lithuanos, & Russos, seu Moscos, posita est Liuania, quæ sub se habet Curones, Lettos, & Esthenos, præcipuas nationes, vt moribus, sic & lingua

diuersos, quæ tamen ferè Saxonica est. Cum indigenis & Liuis, commercij causa Germani vicini; atq; vt eorum Annales testantur. Bremenses tempestate forte in sinum Liuonicum delati, amicitiam iunxere immunitatem suis, ac mercatoribus, quos adducturi erant, icto foedere pacti: qui & in Insula, in Duine ostio, sacellum extruxerunt, in quo, ritu inter Christianos recepto, sacra peragebant. Horum exemplo, ac monitis, plerique Prouinciæ reguli, veræ religioni nomen dederunt, & à Bremensibus petierunt, vt virum pietate conspicuum ad se mitterent, qui sacris in ea regione præesset. Is fuit Menardus Segebergenfis Monachus, à Bremensi Archiepiscopo in Liuonensem Episcopu consecratus, Friderici Ahenobarbi, & Alexandri III. P. Maxim. temporibus, per quem Religio ijs locis propagata fuit. Huic successit Bertoldus ex B. Pauli cœnobio, itidem Bremanissus, qui à Paganis illis occisus anno 1197. vt perscriptum est in historia Archiepiscoporum Bremensium. Huic subrogatus est Albertus ex collegio Bremensi euocatus, qui Rigam ciuitatem cõdidit, ac moenibus cinxit. Is Engelberto, & Theodorico, Tisenhusenensibus adiutoribus sibi cognatis, cautius rem gessit, quorum ex consilio in societatem Teutonicos Equites alciuit, qui à Tèplarijs olim orti, ad fidei Christianæ amplificationem in septentrionales regiones allegati fuerant. Illius, & auspicijs institutum est Equitum in Liuania collegium, ab Innocètio III. confirmatum, ensis rubri signum cum Cruce pallio insuta præferens, teste Cromero, & Arnolde Abbate Lubecensi, aut verius binos gladios forma Crucis decussatim positæ rubescentes: Primusque ordinis dux, ac magister Vinno creatus est. Eo principe, cõiunctis viribus magni progressus per eas regiones facti, capta a Volquinio Equite Torpæ arce, antea Russis subiecta, & Cocenhusia occupata, finibusque, ob perfidiam, Russis omnino

insignia Equitum Liuanorum.

nino

*Vnio Ord.
Liouonici
cum Teuto
nico.*

nino exactis. Alberto Episcopo Nicolaus, & Nicolao Albertus alter successit, cum Volquinio Vinioni per prodicionem occiso successus fuisset. Tum Rigensis sedes Archiepiscopali dignitate ornata est & Borussia Episcopi Varniensis, Culimensis, Pomesanensis, & Samberensis, se Rigensi præsuli tãquam metropolitano subiecere; vnito fratrum Liouonensium collegio cum Equitum Teutonicorum ordine. Ita Volquinio à Lithuanis cæso, Hermanus Valkius ordinis Teutonici Eques, qui Borussia iã septennium præsuerat, sufficitur primus Liouonici ordinis Magister. ex ordine Teutonico à Funccio (apud quem cæteros eiusdem collegij, itemque Teutonici Magistros ex ordine reperire est) numeratur. Is Reualiam à Valdemaro II. Daniæ Rege vt & Vesebergam, & Naruam, missis in Liouoniam borealem ante viginti annos copijs, conditas, Danis restituit. Ab eo tempore fida inter se societate, Antistites, & ordinis principes amicitiam coluere, quamdiu externis bellis cum Lithuanis, Russis, Samogitis Semigallis res illis fuit. Foris pacatis rebus, statim ex æmulatione bella ciuilia, inter eos exarserunt. Cum Equites tot victorijs claros, & armatam militiam, quam religioso voto profitentur, togatorum, ac pacificorum hominum imperij tæderet, cumque nuper capta à Melecho Sultano Prolemaide, vbi sedem antea Teutonici ordinis Magister habebat, domicilium primò Marpurgum, deinde Mariaburgum translatum esset. Ibi tanquam in aula, & sub principatu degentes, agrè Sacerdotum iugum ferebant, vti narrat Arnoldus Lubecensis Abbas lib. 7. cap. 9. Igitur Ioannes Svverinensis comes, Romam, & post eum Haurus in Daniam, ab Equitibus exacti, concessere. Fridericus denique Boemus totos xxxix. annos Romæ vixit, quo absente Rigenses ab Equitibus Teutonicis oppugnati, ascitis Lithuanis, vario euentu sæpius confligere. Tandem post longam disce-

ptationem causa coram Carolo IV. & Clemente VI. P. M. agitata, cum secundum Regensem Antistitem pronunciatum esset: Fromildus, qui tunc sedem tenebat; & Bornisliæ princeps, cum sub id tempus Naruam, Reualiam, & Vesebergam à Valdemaro IV. Daniæ Rege XIX. CIO. argenti marci redemisset, & Liouoniæ adiunxisset, Gedani amicè conuenerunt Nou. Maij Anno M. CCC. XLVIII. vt remanente penes Archiepiscopum integra ciuitatis iurisdictione, vicissim ordinis princeps, fide, & obsequio, hæctenus Archiepiscopo, ab ordinis magistro prætari solitis, imposterum solueretur. Hic minime dissidiorum finis inter eos fuit, sed gradus per istam transacti onem ad maiora ab hominibus armatis contra inermes audiendi factus. Inter hæc anno illius sæculi XCV. exortus est Valterus Pletenbergus. vir excellenti virtute, post Vinnomem primum Equitum Liouoniæ Magistrum, & Hermannum qui ordinem Liouonicum cum Borussia coniunxit, alter ordinis instaurator, supra omnem inuidiam, & æmulationem positus, dissidia inter Equites, ac Rigenses composuit, arcem, quæ ab Rigensibus destructa, & rursus ab iisdem ædificata fuerat vbi adiuncta: & Moscos duobus ingentibus prælijs ineunte hoc sæculo, primo in Liouoniam, altero ad Pleseuam superauit, & à Mosco L. annorum pacem, tam sibi honorificam, quam Liouonis fructuosam extorsit. Quibus rebus confectis, Liouonicum ordinem Prussia Magistro, siue coniunctum, siue subiectum, ex soluta pecuniæ summa, ab Alberto, de quo superius locuti sumus, liberauit: & princeps Imperij effectus, Liouoniæ florentibus bello, & pace rebus, vsque ad annum 1535. præfuit: sed xx. post annis, cum inter Guilielmum Brandenburgum Archiepiscopum Christophorum Megalopensem, & Henricum Galeniū Equitum principem, antiqua denuò dissidia recruduissent. Guilielmus, & Christophorus à Guilielmo

*Ordo Liouonici
seu
Tur à Teu-
tonico.*

Helmo Furstenbergio Ordinis Magistro capti sunt; ac biennio post à Sigismundo Poloniae Rege, cuius petenti exercitu aduentante liberati, & in pristinam dignitatem restituti, adacto in condiciones minus honestas Ordinis Magistro. Toties renouata diffidia, vicinis potentioribus molesta, ex quorum occasione Mosco ad inuadendas illas regiones, & Polonia vastandam via aperiebatur, vt Episcopis primo damnosa, sic & Equitibus postremo exitiosa fuere. Nā quemadmodum saluari, vt sibi videbatur consilio, Sigismundus, aboleto ordine Teutonico, ante xxxi. annos, Borussiae perpetuis bellis cum Polonis haecenus conflictatam, iuris Polonici fecerat: beneficiario eius Principe Alberto Brandenburgico, sororis filio creato, sic & Sigismundus, Augustus, paternum exemplū secutus, postremo Liouonicū ordinem extinxit, & Gotardum Ketlerum postremū ordinis Magistrū, ordinem euerantem (vti & à Religione Orthodoxa turpissimè defecerat) radita Cruce, sigillo, literis, ac diplomatis omnibus quae ordo Liouonicus à Pontifice, ac Caesare acceperat, Curlandiae, & Semigalliae ducē creauit, Christophoro Megalopolensi Archiepiscopo lē dignitatē pariter abrogauit, illius Iurisdictione omni Poloniae Regibus addicta; adeoque totā Liouoniā iuris Polonici affectā, sed inde à Sueuis, inde à Moscis miserè laceratam Stephanus Rex postea asseruit, & imperio firmavit. Quod extinctae Militiae Teutonicae, CCC. LVII. postquam coeperat anno, triste spectaculum, quicumque Germanici nominis studiosi erant, non sine lacrymis, incuebant. Atque ita ordo iste militum in Liouonia, cum florisset annos 357. abrogatus desijt.

Hanc status Liouonici conuersionem mutata ante aliquot annos Religione, & recepta Lutheri pernicioſa doctrina, & seruitutem secutam esse, magno Christiani nominis probro, minimè admirandum, quod subuersa Religione, regna perire necesse sit.

ORDO EQVITVM

D. Iacobi apud Hispanos.

IN Hispania peculiāres sub auspicijs diuilibus exorti ordines militares, voto singulari ad proſtigandos Mauros eximendosq; eorum seruitute Christianos, obſtricti, quos inter, Sancti Iacobi Militia, quae vulgò *S. Iacobi de spatha* nuncupatur, primarium obtinet locum, eiusque originem alij ad Alfonsi Casti, alij ad Ramiri Castellae Regis aetatem referunt. Huic enim Ramiro cum ann. DCCCXLVI. commisso, ad Clauigium praelio, intercedente. D. Iacobo Apostolo, in equo candido nueum vexillum rubrae Crucis figura distinctum praeferebat, de innumera barbarorum multitudine, victoria esset concessa: coeptum est in praелиjs nomen* eius patrociniumque implorari, victorque exercitus vniuersam Hispaniam voto obſtrinxit, vt ex singulis agri vineaeque iugeris, Compostellano templo, corporis D. Iacobi custodia celeberrimo, frumenti modium, aut vini amphoram, quotannis omnes penderent. Exinde Lucas Tudensis Ioannes Vasæus, Diegus Valera, & Antonius Morales ordinem huius militiae initium coepisse aiunt. Quibus haud dissentire viderur Franciscus Radesius Calatrauensis Eques, qui hoc ordine eiusq; rebus domi militiaeq; praclarè gestis fusè admodū

346.

* Dios mijs
da y S. Ja-
go.

F est

Lib. II.
cap. 13.

est commentatus, siue quod iustarum instituendi causa fuerit, siue quod in diplomate Regis Ferdinandi, de institutione monasterij S. Spiritus Salmanticæ, huius ordinis Magiltri, & Commendatariorum multa fiat mentio. Falsi tamen id ab eruditioribus accusari, nonnullis argumentis contendit Ioannes Mariana, modernus alioqui non inelegans, & prudens historiæ Hispanicæ scriptor, & F. Alfonsus Venerius principium huius militiæ ponit circa an. domini 1160. in qua opinione est, & Raphael Volaterranus & post illū Antonius Nebriffensis. Quo ab initio sumptum, certum est sub Alfonso IX. Castellæ Rege (qui Ensisiferis adiutoribus, memorabili ad Nauas Tolosanas victoria potius est, & S. Crucis festū, teste Roderico Archiepiscopo Toletano, qui prælio illo interfuit, primus inuexit) nonnullos ea tempestate viros militares nobiles atque copiosos, priuatis rebus in commune collatis, se suaque omnia Christi militiæ contra Christiani nominis hostes deuouisse, & Hiacyinthi Cardinalis indultria cum D. Eligij (qui D. Augustini normam amplexi domicilium prope Compostellam peregrinis excipiendis habebant) Canonicis vires sociasse, & ab Alexand. III. P. M. opera Petri Ferdinandi à Ponte Encalato primi ordinis Magiltri diploma impetrasse, III. Non. Jul. 1175. quo militibus viuendi ratio sub eadē D. Augustini regula præscripta est. & optimis institutis temperata; quibus obligabantur, & vias publicas peregrinorum concursu frequentatas, & limites à Maurorum incurfionibus, qui totam prope Beticam, magnamque Tarraconensis prouinciæ partem occupauerant, tenueruntque per annos circiter quadringentos tueri, bellumque ijs quoad viuerent inferre; Redegit ea in ordinem cum monitorio ponticali Magister Albertus S. R. E. Cardinalis, vir eiusdem militiæ admodum studiosus, quæ nostra quoque ætate recensuit, confirmauitque Iulius H. P. M. ann. septimo supra millesimum

Vnio Equitum D. Iacobi cum D. Eligij Canonicis. Fortunius Garzias in Consilio ordinis S. Iacobi 2. par. versic. Præterea.

quingentesimum. Fuerunt autem sub initium Equitum illorum facultates, perquam tenues, vt fere solet in rebus magnis; quippe qui non adeo multa castella, & ea quidem minutissima, quæ sub obiculis nominibus in ipso priuilegio numerantur, possiderent. Verum Regibus insigni eorum opera in bellis, quæ contra Mahumetis cultores gesta sunt, vtentibus eò potentia deuenere, vt magnis opibus, & vestigalibus aucti, ex spolijs hostiū, regumque beneficio, & Pontificum benignitate nullos cataphractos Equites armare potuissent suo seculo tectetur Ælius Antonius Nebriffensis, crebroque reportasse triumphos doceat Radefus. Cæterum ex omni militum numero tredecim omnino viros, vulgò los Trezes, diligere iustum: qui à Magiltri latere non decederent, & cum eo, vel cum Priore quotannis loco designato cōuentus generales agerent. Domicilium primum domus Vclesij in Castella, Xenodochium verò D. Marci Legionē designatū, duobus Præfectis, seu Commendatoribus (quos à regni cognomine, Castellensem, & Legionensem nuncupāt) maioribus constitutis. Multa alta præterea, quæ pro ordinis dignitate à dicto Radefomemorantur, constituta. Insigne hodieque militibus in veste superiori est Crux rubra in gladij militaris modum conformata cui præterea antiquitus * Veneria (cōchulæ species est, quod Venus in ijs veētā forte dicta) quæ in Hispania pro tessera D. Iacobi semper est habita, apponeretur. Vti ex diplomate Alexandri Papæ, & archiuis Vclesij colligere licet, quod quidem diploma non nisi Equitibus, & Sacerdotibus Veneriam gestare permittit, & Sanctimonialibus (nam ad id vitæ genus foeminae etiam admittuntur, coniugij sublata facultate, nisi consensu Magiltri) nobili loco natis. Et sigilla antiqua tam Magiltri, quam Conuentus pro insignijs exhibent gladium, & infra capulum Veneriam, etsi aliquo discrimine. Quod illud ad dextram Solis signum,

Decad. 1.
lib. 2. c. 9.

Lucius Marinus Siclus lib. 4 de Reb. Hisp.

Lips. ad Seneca Epist. 98.

Iac. Viriatic. c. 26. in hist. Occident.

ad

ad sinistram semilunæ cōtineret, cum inscriptione *Sello de la cavalleria de sanctiago*. Hoc autem loc Solis, & Lunæ ab utraque partem Crucem minorem cum inscriptione: *Sello del Capitulo de la orden de Sanctiago*. Et vexillum militare Magistrorum ætate in campo aureo Crucem rubram cum Calatrauensibus communem; in eaque quinque Venerias discriminis ergo præferbat. Nostra verò ætate Sigillum ordinis Cruce grandiuscula arma Regia complectente (quod ad Reges administratio ordinis Pontificum auctoritate Anno 1493. Alfonso Cardena eius militiæ Magistro è viuis sublato deuenisset) & intra ramorum angulos quatuor gladijs formidabilis, exornatur hoc addito elogio: *Philippus Dei gratia Hispaniarum Rex, administrator perpetuus ordinis, & militia Sancti Iacobi de Spaha*. Huius ordinis commilitones, qui in Lusitania debebant Dionysio Rege procurante, & auctoritate P. M. intercedente, Magistri Castellensis iurisdictione sese eximentes, Alcacaris ad Salam, immutata ordinis tessera, laminam ensiferæ Crucis non nihil breuiorem gestantes, Palmeram deinde tãquam ordinis caput concessere. Vnde in errore fortè abiit, vt à nonnullis Equites Palmerani, planè alij putarentur, cum tamen ijs eadem sint vestimenta, & digmata, quæ Sancti Iacobi Equite toto Hispaniæ Regno gestare solent. Plura qui volet dictum Radesium, M. Islam Philippo H. à sacris, & Antonium Moralem, qui iussu eiusdem Regis, cum capitulum Toleti An. 1560. celebrasset, & Madriti 1562. absoluisse, omnia quæ ad dignitatem huius ordinis pertinent, exquisitè persecutus est, consulat.

Palmerani Equites. Ioan. Azorius 3. c. 3.

ORDO EQVITVM
Calatraua in Regno
Toletano.

Calatraua non obscuri nominis opidum, ad flumen Anam situm, & sacræ huius militiæ nomine præcipuè clarum, Ptolomæo, qui M. Antonini temporibus scripsit, Oretum Germanorum dictum, teste Car. Clusio; Ios. Moletio, & Taraspha inter Oretanos situm, & Calatrauæ militibus à Rege Sanctio III. cognomine *Des. derato* datum fuit, circa annum CIO. C. LVIII. Cuius militiæ primordia, non pigebit, ab ouo, quod aiunt, breuibus enarrare: Quo tempore Mauris erepta fuit Calatraua, Templarijs militibus (quorum magna tunc temporis erat virtutis opinio) munienda data est, vt firmum aduersus barbarorum insultus propugnaculum esset: illi, quod Mauros magnis copijs eò venturos fama erat, opido diffisi, Regi id restituere, nec erat inter proceres, qui se periculo exponeret.

Aderant fortè Toleti duo Cistercienses Monachi, Raymundus Fiterij ad Pisoricam Abbas, & Didacus Velasceus spectatæ virtutis miles nunc Christo militabat (qui mouendo, suadendoq. Abbat. tandem impulit, vt vt opidi muniendi in se curam susciperet, gloriosum id illi, R. ipublicæ Christianæ vtilissimum futurum. Consilium ipse temerarium erat, annuic

F 2 tamen.

Rod. Toletanus li. 7. cap. 14. & Henricus Panthaleon.

tamen. Regi Sanctio id gratissimum fuit, Ioannique Præsuli Toletano, qui quoniã eius ditionis esset, pecuniam de suo suppeditauit, & auctoritate sua, orationeque, multos tum nobiles, tum populares exciuit, vt vnã cum Abbate pro Christiana Rep. discrimini se obijcerent. Multi vndique eò mortales confluxere, omnes libenter difficultates subituri; diligentia hoc opidum aduersus omnes hostiũ iniurias, egregiè munitum fuit. Mauri spe deiecti, an alijs difficultatibus impliciti, obsidionem non tentarunt. id faustum militiæ eius omen fuit. Rex in laboris præmium, opidum Abbati, & socijs iure perpetuo, nomine Beatæ Mariæ Ordinis Cisterciensis patronæ, dono dedit. Is militibus suis vestem & regulam Cisterciensem attribuit. Equitum Magistro quadraginta milia aureorum quotannis cedunt. His initijs sacram hanc militiam, in hoc quod videre est, fastigium excretam, Alexander III. P. M. suo diplomate approbavit, in quo quidam Garzias primus Magister nominatur & innocentijs III. altero confirmavit. Ita ferè Ludouicus Nonius, Io. Mariana, & Franciscus Radesius huius ordinis miles; Equites porrò, qui Cruce rubea in insignijs, vexillis, sigillis à primordijs vsi sunt, verisimile est Crucem quoque in pectore prætulisse; quamuis minimè negandũ, quin semper ijs (vt tria aperte docent approbationis diplomata) fuerit *Scapulare pro habitu Religionis*. Quotusque Benedictus XIII. Crucem rubram quatuor lilijs insignem, eadem qua in bulla adpingitur figura, cuculli loco deferendam adsignauit: & Paulus III. vt vnicam quisque vxorem posset ducere, secundis nuptijs exclusis, indulget; hodieque solemnium comitorum lege cautum tradit Radesius, vt vexillum ordinis citra Crucem rubram, duabus compedibus, *Tranas* vulgò dictis, allusione ad Calatram, ordinis caput facta ab vna parte; ab altera verò effigie D. Virginis notatum, bello, & pace præferatur; imitatione

1397. Calatruensum insignia.

cæterorum ordinum id factum S. Iacobi enim Militia Venerijs, Pirarij, siue Alcantaræ Pyro, Auifiorũ duabus Auibus, præter Crucem in vexillis discriminis ergò vtuntur. Iure autem Magisterij, Innocentijs VIII. beneplacito, ad Hispaniæ Reges delato, & Garzia Lopezio Padilla Calatrauæ Magistro defuncto, anno salutis 1489. eius locum Ferdinandus Rex excepit, & titulos *commendas* vocant, inter milites diuidere cepit, nullo amplius Equitum suffragijs, vti moris erat, Magistro substituto, à quo tempore, sigillum ordinis, in quo hodieque videre est dictam Crucem cum inscriptione, *Philippus Dei gratia Hispaniarum Rex administrator perpetuus ordinis, & militia Calatrauæ*, mutare consuevit. Habet hic Ordo, vti & Alcantarensis, suum Commendatarium Maiorem, & suum Clauigerum, sub quo ingens Commendatariorum Equitum est numerus; quorum omnium magni sunt census, vti Damianus à Goes in Hispania sua, & Lucius Marineus Siculus lib. 4. Hisp. Augustinus Florentius in Historia Camaldulensi describunt.

ORDO EQVITVM
Alcantaræ in Regno Legionis.

Comesius Ferdinandus summæ nobilitatis apud Legionenses Eques, Ordinem militum Sancti Iuliani de Rirario,

Pirario, sic dictum, quod in eius nomi-
nis oppido decem milliariibus à Ro-
drigo ciuitate ad Coam fluuium di-
stante, primum ordinis coenobium
extructum sit, auspicijs Ferdinãdi Le-
gionis, & Galitiæ Regis, primus con-
tra Mauros excitasse traditur: eiusq;
sodalitij, & fratrum protectorem,
condito diplomate anno 1176. ipse
Rex se nuncupauit. Alexander au-
tem III. P. M. altero suo diplomate
(quod à Francisco Radefio, qui insti-
tutionem ordinis Alcantaræ S. Iaco-
bi, & Calatrauæ gesta, & seriem ma-
gistrorum, summorumq; militiae præ-
fectorum Hispano sermone dilucidè
complexus est recitatur) anno 1177.
probauit, Lucius deinde III. Anno
1183. confirmauit, & à diocelanis
exemi, dictumq; Priorem Gomerium
primum S. Iuliani de Pirario Magi-
strum ibidem nominauit. Insigne
tum sodalibus fuisse arborem Pirum
viridem in campo aureo, doctent lit-
teræ Fraternalitatis, seu amicitia cum
militibus S. Iacobi cõtractæ an. 1202.
quarum sigillum, Pirum arborem cum
incriptione *Sigillum ordinis S. Iuliani
de Pirario*, præfert; facta inibi mētionē
Benedicti Suarez secundi ordinis ma-
gistrum, qui tertium confirmationis di-
ploma ab Innocentio III. anno 1205.
impetrauit: hodieq; tabulæ illæ in
archiuis Vclesij curiosè adseruantur.
Mansit militibus S. Iuliani de Pirario
nomen, donec Alcátaræ oppidi (quod
ad Tagi ripas situm, & mirandi ope-
ris pontè præcipuè spectandum) pos-
sessione aucti. Id factum ea ratione,
quod ab Alfonso VIII. Rege Mauris
ereptum, anno circiter CIO. CCXIII.
Martino Ferdinando de Quintana Ca-
latrauens Magistro XII. cum dono
datum esset, rursus id quinquennio
post ab eodem Calatrauæ Magistro,
communicatis cum dicto Rege con-
silijs, attributum fuit, Nunnio Ferdi-
nando III Pirarij Magistro, eiusque
socijs. Vnde tanquam ex munitissima
arce in hostium fines incurrerent, &
propugnaculum esset ad hostiles im-
petus eludendos, pactis conditionib.

vt in posterum huius sodalitiij facta
vnione, legibus & imperio Calatra-
uensium subiaceret. Inde sede Alcan-
taram translata, Didacus Sanctius IV.
ordinis Magister, assumpto titulo Ma-
gisterij Alcantariensis, insignijs Piri
duas compedes, *Tranas* vulgò vocat,
& quas Calatrauenses discriminis er-
gò cum Cruce rubea gestare solent,
in signum vnionis adiunxit: & à no-
uo domicilio sodales Alcantaræ Mi-
lites, quod vsque in hodiernum diem
manet, dixit. Beneficio demum Lu-
cij H. P. M. Calatrauensium potesta-
ti se eximentes, an. 1411. à Calatrauæ
militibus, auctoritate Benedicti XII.
Crucis viridis figura florida in candi-
do scapulari, ad læuam, se distinxere:
cum antea cucullo, & rubra falcia,
tantum distincti essent: Et Calatrauæ
Equites, quibus antea subfuere, ean-
dem Crucem rubeam in veste candi-
da, & clypeo; Auifij verò idem Cru-
cis insigne in scuto aureo præferrent.
Castitatem ad normam D. Benedicti
à prima ordinis institutione professi
sunt. Paulus III. anno 1540. matri-
monium vti Calatrauensibus indulfit
Forma professionis apud Io. Petrum
Guitierrez eiusdem ordinis Equitem,
& Philippi II. Hispaniarum Regis Sa-
cristam maiorem, qui & de militia
huius origine lingua vulgari scripsit,
talis reperitur.

*Domine Frater N. Ego Frater N. mi-
les Ordinis Alcantara professionem facio
Deo, & Domino Magistro, & vobis, quæ
eius nomine hic estis, & promitto vobis
obedientiam, castitatem coniugalem, &
conuersionem morum meorum de bene
in melius, omni tempore vite meæ, vs-
que ad mortem, secundum regulam San-
cti Benedicti, & modum viuendi, conces-
sum huic Ordini de Alcantara: Subla-
tis porrò trium dictorum ordinum
Magistris, cum Præfecturæ Ferdinan-
do, & Isabellæ Regibus Innocentio
VIII. P. M. diploma submitte,*
(quo omnis eorū administratio pro-
curatioque Castellæ, ac Legionis Re-
gibus credebatur) cessissent Anno
1494. à Ioanne Alcátaræ Magistro im-
petra-

*insignia no-
ua Equitū
Alcátaræ.*

*Madridi a-
pud Alf.
Gomes an.
170. in
fol.*

*Damianus
à Gees in
Hispania
sua.*

*Insignia
antiqua
Equitum
de Pira-
rio.*

1213.

vt

petra-

petratum est, ut honorem illum in
eiusdem Ferdinandi Regis nomen
transcriberet; quod factum eidem
post annos aliquot, Archiepiscopa-
lis, & Cardinalitæ dignitatis conciliauit insignia, Pontificis quidem auctoritate, at Regis in primis gratia, atque beneficio. Alexander demum VI, Leo X. Hadrianus item VI. in alumni Caroli V. Imp. gratiam, ipsi, & successoribus tres istos ordines in omne tempus administrandos tabulis conditis, concessere.

ORDO MILITVM

*Iesu Christi à Sancto Dominico
contra Albigenses hæ-
reticos institu-
tus.*

INstituti huius initia, & causam, habe ex Antonini Chronico. Cum partes Tolosanæ, & Lombardiæ plenæ essent hæreticis, Dominicus prædicans contra illos dicitur conuertisse ex illis 100000. Et in adiutorium sumpsit, quasdam deuotas personas, quæ corporaliter illos hæreticos gladio materiali expugnarent, quos ipse gladio verbi Dei amputare non posset, quibus, & tradidit tertium modum viuendi spiritualem, vltra communem morem laicalem, & citra statum completæ Religionis: & dicebantur tunc *Fratres de militia Beati Dominici*. Extirpatis demum hæreticis in partibus illis, cum non oporteret amplius gladio pugnare, remanserunt in illo modo partim religioso cum vxoribus suis, quæ mortuis viris continenter viuebant, & alij vtriusque sexus; viduæ, & virgines, & coniugati illis adhæserunt. Vocati sunt postea *Fratres, seu Sorores de Penitentia Beati Dominici*: quorum regulam approbavit Innocentius VI. circa annum Christi 1360. Et Ioannes XXII. declarauit illos, & illas non esse intelligendas de numero

1360.

eorum, qui dicuntur in Clement. *Ad nostram deberet, Begardi, & Begina*. Et Honorius concessit, quod tempore interdicti possint interesse, diuinis officijs in Ecclesijs Prædicatorum. Hic ordo neminem adstringit ad paupertatem, & obedientiam totaliter.

ORDO SANCTÆ MARIÆ de Mercede, & Redemptione captiuorum apud Aragonios celebris.

EO ipso Anno CIO. CC. XVIII. quo S. Dominicus in Hispaniam venit, Barcinonæ noua piorum hominum instituta Sodalitas, nomine D. Mariæ de Mercede, & de Redemptione captiuorum insignis; quod multi terra marique à Mauris capti Christiani, & in seruitutem abacti, vitæ acerbitate à Christo data fide morerentur. Magnum id dedecus Religionis erat, Christiani nominis probrum maximum; cuius declinandi studio Iacobus I. Aragoniæ Rex, cognomento Expugnator (tria enim regna, Balearicum, Valentinum, & Murciense è Saracenorum manibus eripuit) prima ordinis iecit fundamenta. Gregorius autè Papa IX. Anno post duodecima adprobauit, ut Hieronymus Curita, Blanca, Romanus, Ioannes Mariana, alijque historiographi Hispani commemorant. Fecit id Iacobus

Io. Maria
na ann.
1218.

1230.

bus Rex, seu voti reus, vt quidam scribunt, quod Montione in Gallia, dum captiuus instar à Simone Comite Montfortio teneretur, Virgini Matri nuncuparat: seu vsu edoctus, quam misera captiuorum conditio, quamq; deplorandus eorum status foret, quibus barbari adeò seueras leges, & iugum imponerent. Vfus est autem hac in re consilio Raymundi Pennafortij Monachi Dominicani, qui à sacris illi confessionibus erat; itemq; Petri Nolasci viri nobilis Galli è dicecesi Sancti Pauli oriundi. Raymundum hunc nostra memoria Clemens VIII. Diuorum numeris adscripsit: fuit vir admodum eruditus, vt libri quinque decretalium epistolarum ab ipso digesti, & varia ingenij monumenta, annis superioribus Romæ edita comprobant. Cæterum Nolascus secundum Regem Iacobum nascenti familiæ Ducem se præbuit, eandemque optimis legibus temperauit. Idem Barcinonæ in Cathedrali S. Crucis Basilica, coram eodem Rege, itemq; Raymundo Pennafortio, & regni proceribus, vestem candidam religionis nota insignem, de manu Berengarij Palaucini Episcopi Barcinonensis suscepit. Est autem religiosi huius ordinis nota, seu tessera (quam Rex ipse manu propria sodalibus distribuit) Crux argentea D. Eulaliæ Barcinonensis rubro in clypeo, gentilicij Cataloniæ principum insignibus (quæ aureo scuto quatuor tenijs, seu palis, vt facialibus placet, puniceis virgato, præfulgen; & exinde cum Raymundo Berengarijs regnum Aragoniæ dotali iure adeptus est, Regibus Aragonijs propria, manserunt) superimposita. Ipsis porrò mercenarij sodalibus incumbit corrogatis eleemosynis stipem colligere, Christianos homines à Saracenis, Mauris, alijsque barbaris captos, aut in seruitutem abductos redimere pristinaque libertati restituere, & discriminis ergò ad memorata insignia præsertam, siue limbum aureum cum fascia aurea inymbonis medio præferre.

Sunt autem duplicis generis in hac familia Sodales. Alij milites, siue Equites; alij monachi: vtriusque vnus hodie præest magister generalis, Barcinonæ residens, & quidem Sacerdos; idque ex decreto Clementis V. & Ioannis XXII. Pontificum Romanorum, etsi suum olim singuli habuerint præfectum, ac moderatorem. Regulam Sancti Augustini à Gregorio IX. ipsis præscriptam fuisse, Hieronymus Romanus, alijsque referunt. Nec mirum, cum initia sua Raymundo Pennafortio Dominicano (cuius ordinis Sodales eandem regulam sequuntur) familia ista mercenariorum, magna ex parte debeat, vt supra commemorauimus. Arnoldus VVionus tradit Milites hodie mercenarios secundum regulam Sancti Benedicti viuere, idque ex solenni professionis ipsorum formula sibi constare ait, quod alijs rerum Hispanicarum magis peritis discutiendum relinquo.

Cæterum dum in Hispania versaremur contigit nobis coram aliquando non exiguum captiuorum seruitute, exemptorum numerum magno nostro gaudio spectare, & solenni supplicatione ipsis subsequenter mercenariis, & ab Equitibus libertati restitui, ad propriaque subministrato viatico decenter remitti; quod non sine magno Christiani nominis bono, tam laudabile institutum ijs in partibus auctum fateamur necesse est, adeoque id Martinus V. & Nicolaus IV. Pontifices tabulis suis inter austeriores, excepto Carthusiensem, ordines commemorauere: quod eius sequaces, quancumque periculum esset, fidem per captiuos, ob intolerabile Saracenorum iugum, abnegatam iri, eorum se loco sistere ex neantur, donec Redemptionis pretium sit persolutum.

ORDO

Hier. Curi
Gali. I. Rev.
Arog.

Insignia
Equitum.

ORDO EQVITVM ORDO EQVITVM
Beatae Mariae Gloriosae
apud Italos.

Verunt & alia Equeſtria ornamen-
 ta apud alias orbis Chriſtiani na-
 tiones excogitata; vti Ordo militaris
 titulo *ſanctae Mariae Glorioſae*: ad paci-
 ficandas Italiae ciuitates, Anno ferè
 1233. excitatus eſt, auctore *Bartho-
 lomaeo Vicentino* Ordinis Prædicato-
 rii eius poſtea vrbis Epifcopo. Quod
 inſtitutum Urbanus IV. Papa circa
 Ann. 1262. adprobauit: leges verò
 attulit *Rufinus Gurgo*, Placētinus Pon-
 tificis Poenitentiaris, quas ſcripſe-
 rant huic ordini ſeſe dicantes viri ali-
 quot, diuitijs, ac nobilitate præſtantes
*Catellanus, Malanolta, Loderengus An-
 dalus Gruamons, Caccianimicus, &
 Hugolinus Lambertinus Bononiensēs.*
*Selania Liazarus Regienſis, & Ruine-
 rus Adelardus Mutinenſis.* Erant au-
 tem ittae, vt tunicam albam, & ſubci-
 nericiam togam induti, Crucem pur-
 puream in campo albo duabus ſupra-
 poſitis ſtellis, præferrent: vtque vi-
 duarum, & pupillorum tutelam ſu-
 ſciperent, parique, & concordiae inter
 homines conciliandae ſtuderent
Franciſcus Sanſouinus iſdem Cru-
 cem rubeam cum limbo aureo in
 pectore attribuit. Quoniam autem
 ſuis quiſque in ædibus cum vxoribus,
 & filijs vitam agebat, vulgò *Fratres*
gaudentes vocati ſunt, vt *Ioannes Vil-
 larius*, & *Salimbenus* in ſuis chroni-
 cis prodiderunt. Huius ordinis pri-
 mus magiſter ipſe *Loderengus* eſt con-
 ſtitutus, vir multis nominibus laudan-
 dus, hæc ferè *Carolus Sigonius*, *Lib.*
17. & 19. de Regno Italiae Floret hodieq;
 militare hoc inſtitutum Bono-
 niae, Mutinaeque, & in alijs Ita-
 liae ciuitatibus ſub titulo

S. Mariae matris Domini
 vt tradit *P. Be-
 loijus*
 ſcriptor modernus
 ap. 18.

Templarij ordinis theſaurum,
 foecundam quaſi aliorum or-
 dinum extiſſe matriculam,
 tradunt auctores Hiſpani, cum maxi-
 mè *Gonſaluus Argotes de Molina*, &
Gonſaluus Illeſcas in hiſtoria ſua
 Pontificali, qui à *Ioanne XXII.* Pon-
 tificatus ſui Anno III. nati, Chriſti
 1317. rogatu *Iacobi II.* Aragoniae, &
 Valentiae Regis, collegium militum
 Montefiae, quod oppidum ſedem præ-
 cipuam, & nomen ijs dedit, inſtaura-
 tum produit. Templarijs enim ad
 immenſas opes euectis, & vno omnes
 tempore ad internecionem ferè dele-
 tis, varijs hinc inde ſocietatibus natis
 ex horum patrimonio proſpectum, &
 ſicut in Gallijs, & alibi in locum, &
 opes ferè eorum ſucceſerunt Meli-
 tentenſes; ita in regno Valentino ordo
 Montefiae, in Luſitaniae Chriſti, ſub
 idem ferè tempus exortus. Calatra-
 uenſibus quidem Montefiani per ini-
 tia ſubiecti, proprio tamen Magiſtro
Guilielmo Erilio ordinis primo in
 Conuentu ſanctae Mariae, & S. Georgij
 conſtituto, vt *Hier. Curita* teſtatur
 gauifi ſunt: Habitu candido iuxta
 D. Benedicti normam Cruce rubra
 ſimplici plenaque in veſte candida;
 & prædijs, (quæ templarij eo in tra-
 ctu obtinuerat) adſcriptis, quæ omnia

Lib. 1. c. 38
Lib. 2.

Ebovenſes
Equites.

Be-

Benedictus XIII. & Martinus V. tabulis suis confirmarunt Censu isto Equites, etsi cæteris impares, virtute certè bellica aduersus Mauros littora Valentina infestantes, non inferiores existere, castitatemque omnes profectos ad sua vsque tempora adfirmat Hier. Romanus. Primusque qui illum infregit, fuit Cæsar Borgia Magister ordinis XI. Summis Pontificibus certas ob causas indulgentibus. Solet autem, vt idem Romanus ait, Magister Ordinis, decori, & prærogatiuæ augendæ: Crucem quidem rubeam in veste, sed maiorem certis ad brachia punctis distinctam: ipsum verò collegium in vexillis militaribus Cruces viridi nigroque colore exornatas præferre, etsi in clypeis aureis simplicem, & planam illam Crucem retinere conspiciatur.

*Io. Azorius
lib. 13. c. 3.
4. 5.*

*Insignia
Magistri
Ordinis.*

EQVITVM CHRISTI ORDO
apud Lusitanos.

Dionysius cognomento Perioca Portugallie Rex, Alfonsi X. Castellæ Legionisque Regis nepos, nouam militiam *De Portugallo* vulgò nuncupatam, & cui à Christo nomen est, eoque regni hodie nobilissimam, & Cruce rubra alia candida interfecante distinctam, in atro amictu constituit. Ioannes verò XXII. Papa D. Benedicti regulam an. 1320. præscripsit, Legesque quibus sub Christo militare tenerentur, conditas,

Insigne Equitum Christi.

1320.

vulgari postea Lusitanorum lingua, cum reliquis ordinis priuilegijs edit Dominus Damianus Conuentus Tomariensis Prior & eiusdem ordinis Præfectus generalis. Primò autem Equitum Magistro Ægidio Martino, Auiforum quondam instituti militi ad Castrum Marinum. Eluenfis diocesis oppidum sedes attributa; exinde Tomarium migratum, militibusque omnia bona Templariorum nuper sublato annuente Rege, & Pontifice, quò liberius militiae Christi contra Mauros Beticam incolentes vacare possent cessere. Quorum incredibilem virtute factum, vt Lusitanorum imperium in Oriete fundatum, omnes prouinciæ, & oppida, tam in Asia, Africa, Brasilia, & alijs Occidentis partibus (quo nomine Reges Portugallie Sphæram in insignibus prætendunt, vt regum suum in quatuor orbis angulos extendi significant) Christiano nomini acquisita, & huic ordini annexa, Magistri vectigal quotannis centum aureorum millibus auerent. Is quotiescunque ordo moderatore, & Præfecto careret, à tredecim præcipuis Equitibus electus cõscribendi, & exautorandi milites facultatem habebat, quousque magisterium ordinis perpetuo iure ad ipsos Lusitanie Reges, & successores; adeoque ad ipsum Philippum III. Hispaniarum Regem aucturitate delatum. Militibus porò Alexandrum VI. P. M. potestatem ducendi uxores concessisse scribit Hieron. Conestagius in tractatu suo de Portugallie coniunctione cum regno Castellæ.

*Hier. Osor.
li. 1. de reb.
Emanuel.*

*Phil. Bergom.
li. 13.*

MILITIA BANDÆ,
& *Scamæ* apud Hispanos, &
Calzæ apud Venetos.

Obtinuit, & olim mos in Hispania inter Equites tyrones vigilandi, antequam ad id dignitatis cooptarentur; vti testatur Hieronymus Romanus, de institutione militum Bandæ, ab Alfonso XI. Castellæ Rege

G in

1332.

Banda militum insignia.

An. 22.
C. 48.Bib. 4. c. 7.
An. 15. c.
232.
An. 31. c.
308.

in ciuitate Victoria, antequam regni insignia capefferet, erecta, & non multo post in Vrbe Burgesi celebrata. Vbi pridie ceremoniarum in monasterio S. Mariæ Regalis, quisque tyronum à Rege conductus, ad altare suum depositis armis totam noctem vigilijs, orationibusque transegit, posteroque die sub Mislarum solemnij ab eodè tanquam ab ordinis præside militari balthæo, seu tenia rubra. Banda vulgo dicta, & quatuor lata digitos, quæ à dextro humero sub sinistro brachio corpori circumduceretur, honoris ergo donatus est. Quam & pardi nonnumquam fuisse coloris, apparet ex historia Regis Ioannis II. vulgari lingua conscripta. In eumque numrum iuenturis excitandæ gratia, solummodo adlecti nobiles natu minores, & armigeri; qui adeo opima patrimonia non possiderent, quique decem minimum annis in castris, aulaque versati essent, exclusi filijs maioribus. Et quia rege ipsi honoris id insigne gestare non dedignabatur; eò fiebat, vt nobilitas ad res arduas capeffendas incendere, magnoque in pretio ordo ille dudum haberetur: ob heroicæ nempe quibus fulciebatur, constitutiones. Quas recitat Antonius Guevarra Mōdonedi Episcopus (qui de Equite, ac de officio ducis in bello luculentum conscripsit librum) in epistola ad Petrum Fimentelium Comitem Beneuentanum: & Franciscus Santouinus, qui seriem etiam Equitum primis auspicijs adlectorum, ex ordine recenset.

Subsequenti verò ætate in desuetudinem abiisse prodit Antonius Garibaius; Regnante attamen Rege Ioanne, adhuc floruisse ex eiusdem constat historia. Cum enim Sigisfinudus Imp. Schismatis causa Perpinianum venisset, nonnulli ex eius comitatu Principes Lusitaniam Castellam, vicinasque prouincias visendi desiderio adierunt; Comes nimirum Armeniacus, Vicecomes Saonenfis, Dux Briensis Polonus, & Tribunus Equitum Pannoniæ, qui omnes a Rege Ioanne honorario

Banda insigni condecorati sunt.

Excitauit, & Ioannes II. Castellæ Rex ordinem Equitum de la Scama, cuius insigne, aut quid esset La Scama; diligenti habita inquisitione curiose se indagasse, nec tamen eius potuisse reperire rationem, testatur Hieronymus Romanus: etsi non diffiteatur eundem Regem, Moysen Dida cum de Valera rebus in Germania gestis illustrem hoc militari signo donasse: itemque Ciliæ Comitem in Bohemia, cui & alia quatuor eiusdem notæ collaria, inter primarios suos nobiles distribuenda, elargitus est.

Exemplo Sodalitij militum Bandæ erectum est eadem ætate apud Venetos, collegium Equitum de la Calza, eiusdem plane, quibus Banda, conditis legibus nobile, in quod non nisi ingenuos, & illustri sanguine natos à Duce, Senatuque cooptari fas esset. Hoc porro institutum anno 1562. renouatum, priuilegijs, alijsque ad decorem rebus, illustratum, ait Leonardus Florauantius in speculo suo scientiæ vniuersalis; Magistrumque ordinis præminentia dignitate Dominum appellari solitum. Cuius quidem insigne hactenus noscere non potuimus; hoc constare scimus, vti & nobis reculit doctissimus Andreas Ettenius, politioris omnis literaturæ tum rei anatomicæ in primis, adeoque vtriusque medicinæ laude ornatissimus, præstantes plerosque viros, rebus domilitiæque gestis insignes à Duce, Senatuque Veneto in Equestrem dignitatem adscribi; & torque aureo cui D. Marci (numen illius Veneti præcipuum habent) siue Leonis alati effigies, cum elogio; Pax tibi Marce, cæterisque Principatus eius insignijs inest, donari. Vti & apud Genueses honorarij, Reipublicæ illius Equites, D. Georgij tutelaris tessera (quæ crux plana est rubei coloris)

insigniri solent. Lege ordinem D. Georgij à Friderico III. Imp. institutum.

O R D O

Equites
Scama.Hist. Ioan.
nis 1. an.
no 30. c.
37.Ordo Equi
tum de la
Calza a
pud Ve
netos.S. Marci
Equites.
Eorum in
signia.
Equites D.
Georgij a
pud Ge
nuens.

ORDO EQVITVM
*Auifiorum vulgo de Auis
 in Lusitania.*

*Ebovenses
 Equites.*

Christianis Ebovensi vrbe, frequenti Regum Portugalliaë domicilio celeberrima, potitis, quòd sicu naturaque aprus locus videretur Mauris debellandis, placuit Alfonso Regi Lusitaniaë huius nominis primo, caput hic magistrumque Equestris militiæ, quæ in Castellæ regno Calatrauensium, in Lusitania verò Auifensium nuncupata est, constituere. A primario tamen ordinis initio, Ebovenses dicti ab vrbe B. Mariæ ordinis Cisterciensis patronæ; atque eius nomine Ferdinando Monteyro, primo militiæ magistro donata, assumpto titulo. Eo consilio id factum, vt inde crebris excursionibus fidei nostræ hostes acerrimos pro viribus paulatim expellerent. Ibidem, & sedes fuit horum militum, qui Gallica voce *freres*, hoc est fratres dicti, vbi hodie locus ille *feria* appellatur: & in ipsa vrbis arce, quæ muro, & turribus ab vrbe seclusa erat, vt etiam hodie apparet, in situ ædium Didaci Castri, dictæ vrbis Tribuni militum. Iuxta ædes item Comitum Portalegrij sacellum tenebant D. Michaeli Archangelo sacrum, vbi stans horis res diuina peragebatur. Tres verò Eboræ magistri Equitum fuisse memorantur, Primus Ferdinandus Roizius Mentellus, summæ vir auctoritatis, cui Alfonso

Henriquez Rex Masaram oppidulum Mauris ademptum donauit: alter frater Gundisalonis Viegas: tertius Alfonso Auenfis, quo magistro ad Auifim castrum à dicto Alfonso expugnatum, eique sodalicio attributum, milites commigrarunt; quo proprius à Mauris abessent, aut vt citius debellare eos possent. Mansit inde ordini Auifensium nomen, quem Innocentius III. qui Celestino successit, Pontificatus sui anno IV. Christi verò nati 1204. regnante Sanctio, qui Alfonso parète mortuo regnum hæres proximè excepit, confirmavit. Cæterum cum Rodericus Garzias VII. Calatrauæ Magister, Auifios multis bonis, (quæ in prima, & secunda Calatrauensis ordinis approbatione declarantur) locupletasset, illi se Calatrauensium legibus, & reformationibus, vt vocant, ingrati animi signum perpetuum permisere, eorumque imperium agnouere, vsque ad tempora Ioann VII. Auifiorum magistri, qui natalis fuit filius Petri VIII. Regis Lusitaniaë. Idem Rex Petrus, post victriam Aliubarotæ obtentam, Auifios suos à Calatrauensibus seiunxit, Crucem viridem, inferiori stipite paululum longiori sublata pyro arbore, ad Alcantariensium discrimen gestantes, cum antea rubeam, & eandem cum Calatrauensibus, vt ex antiquo ordinis sigillo, quod duas aues ad basim Crucis ostentare testatur Franciscus Radefius, colligere licet præferrent. Instituta tamen Cisterciensium, sequuntur. Rectè itaque Radefius Auifios cum Calatrauensibus cõfundit, quod succedente tempore in vnum Calatrauæ ordinem coaluerint. Volateranus verò errore deceptus, cum Alcantariensibus iungit. At diuersos esse, & postmodum, seiunctos egregiè docent Hier. Romanus lib. 7. de Republica, & Gonzalvus Argotes de Molina lib. 1. cap. 32. de nobilitate Hispaniæ.

*Insignia
 Auifensium.*

ORDO EQVITVM PERISCCELIDIS
quem Vulgo Garterij nuncupant in Anglia, siue
Magna Britannia Regno.

Eduardus III. Anglorum Rex inuictissimus, vt Arturi Regis qui orbicularis mensuræ Equitum Sodalitium toto adeo terrarum orbe decantatum, instituerat, memoriam refricaret; quum de Gallis atque Scotis, capto Ioanne Rege Gallia, & Dauide Scotiae sapius triumphasset, nobilissimam cōscripsit Equitum auratorum societatem: Quos, vt aliqui produnt, ob periscelide suam in prælij, quod feliciter cesserat, tesseram datam, *Garterij*, siue Periscelidis Equites nominauit, & S. Georgij Cappadocis tutelæ, ad cuius honorem in castro suo VVindesori templum exstruxerat angustissimum, dedicauit.

Symbolum ordinis de Garteri. Hi cæruleo subligari aureis litteris Gallicæ inscripto. *Honi soit, qui mal' y pense*, idest, *Malè vereat ei qui malè cogitat*, & quod peculiare ordinis symbolum est, sinistram tibiam paulo in-

fra genu substringunt, & aura fibulæ in concordia symbolum, tamquam vinculo arctissimæ societatis, connectunt. Vt esset inter eos quasi quædam confocitatio, & communitas virtutum; chlamydiq; securum album D. Georgij rubra Cruce perinsigne adpictum teste Polydoro Virgilio, gestauit. Collare verò, quod magnum vocant, & quo solemnibus inaugurationis diebus sodales insigniri mos est ex eadem crurali fascia, siue corrigia, sapius iterata, & rosis alternatim rubris, & albis, quod Lancastræ, & Eboracensis familiæ iam pridem existit symbolum, distinguitur; appensa D. Georgij Bellatorum præsidis effigie. Nonnulli tamen ad Periscelidem, siue Garterium Reginae, vel potius Ioannæ Comitissæ Sarisburiaë eximia pulchritudine foeminæ, referunt: quod ipsi choreas agitanti deciderunt.

Collare ordinis.

cidit & Rex è terra sustulit, ridente
multitudine nobilium adstante, & il-
lo respondente futurum, vt breui sum-
mus honor eiusmodi Periscelidi ha-
beretur. Hæc vulgus perhibet, nec
vilis sanè hæc videatur, origo, cum
vt ait ille, *nobilitas sub amore iacet.*

Sunt etiam qui huius ordinis inuen-
tionem multò antiquiorem faciunt,
cum ad Regem Richardum I. refe-
runt, Eduardumque tandem reduxis-
se credunt; quam verè ignorare se

Bern. Girar-
dus lib. 1. 5.

dicit, Guilielmus Camdenus Britan-
nicarum Rerum scriptor studiosissi-
mus, etsi fidei adstruendæ antiquum
eius institutionis exemplarè fecialis
cuiusdam libro desumptum produce-
re non grauetur. Cæterum *Garteriani*
collegij solemnità Vindisoriæ quotan-
nis stato die D. Georgio Equitum,
tutelari sacro, præsidente Rege cele-
brantur: Mosque est, vt commilito-
nes galeam, & scutum cum gentilitijs
insignibus (vti tradit Paulus Iouius)
imitatione cæterorum ordinum, con-
spicuo templis loco suspendant. In
quorum societatem potencissimi qui-
que orbis Christiani Principes coo-
ptari, instar maximi honoris duxe-
runt, & iam à prima institutionè in
hunc ordinem, qui è XXVI. Equiti-
bus constat, Reges adscripti fuerunt,
plus minus XXII. præter Angliæ Re-
ges, qui eiusdem Præsides siue, vt

Sonnevius

vocant, *Supremi* habentur, vt duces,
& alios maximi nominis taceam plu-
rimos. Eorum verò nomina qui pri-
mi in hunc ordinem adsciti, & vul-
gò *Fundatores Ordinis* dicuntur,
adiungere libuit, nec enim
eorum fama obliteranda
est, qui illa tempestate,
animo, & virtute mi-
litari in paucissimis

erant, eoque
nomine

D. Georgij, & Gar-
teriano insigni
amplifica-

ti.

ti.

ti.

EDuardus III. Angliæ Rex; Eduar-
dus filius eius natus maximus: *Insignia E-*
Princeps VVallix, Henric. Dux Laca-
striæ; T. Comes VVaruici; Capdall
de Buche, Radulphus Comes Staffor-
diæ; Guilielmus de Monte acuto Co-
mes Sarisburix, Rogerus de mortuo
mari Comes Marchix, Ioannes de in-
sula, Bartholomæus Burgvvasch, Ioan-
nes de Bello cåpo, Ioannes de Mohun,
Hugo Courtneus, Thomas Hollådus,
Ioannes Greij, Richard. Fitz Simon,
Milo Stapleton, Thomas VValle, Hu-
go VVrothesleij, Nigellus Loring,
Ioannes Chandos, Iacobus de Andleij,
Ocho Hollandus, Henricus Eme, Zan-
chettus Dabridgecourt, Guil. Paga-
nellus. Ritus atq; ceremonix, quibus
maxima solemnitate pro ordinis emi-
nentia. Equites eliguntur, & *VVinde-*
sori installantur: statutaque quibus
viuunt, huiusmodi commilitones,
quam iustis vix contineantur volumi-
nibus, hic angusto sermonis filo per-
stringi nequeunt, ad Franciscum San-
souinum, & Thomam Millestū; apud
quæ omnes ab instituto ordine Equi-
tes, & ad nostram vsque ætatem sub
singulis Regibus electi recensentur,
lectorem remittere libuit.

Lib. de no-
bilitate po-
litica.

Ad orbicularis autem versatilisque
mensæ institutum quod attinet, scri-
bunt Arturum Britannix Regem qua-
tuor supra viginti athletas Equestris

Tabala vo-
tunda Equi-
tes.

ordinis (quod rei bellicæ gloria præ-
stant) insignibus nobilitasse, ac rei
militaris scientia gloriæque magnitu-
dine pares pari omnes amore com-
plexum.

Bart. Chast-
saneus in
catalogo
Gloria mî-

ai parte 16.

encluf. 21 plexum. Cum omnes simul accumbe-
Hætor rent, ne quis fortè se primo in loco
Boet. l. 9. constitutum gloriosè prædicaret, aut
hif. Scot. ad infimum locum deturbatum inui-
 dè cogitaret, mensam rotundam ad
 coronæ formam effingendam curauit.
 Locum in quo ij omnes accumbere

De rebus
gestis Sco-
torū lib. 4.
Galfred.
Monume-
nt. li. 9.

solebant *rotundam Arturi Tabulam*, &
 Britanni & Scoti appellant. Quam
 vulgus mensam (si fallā quadam maio-
 rum superstitione confictatam),
 vt ait Io. Lesleus, non erret) in VVin-
 toniensi castro ad æternam rei memo-
 riam solenniter conseruatam, mi-
 litumque equestrium nominibus vni-
 usque notatam, tamquam Arthuri-
 nam suspicere solet. At recentioris
 esse ætatis autumat Guil. Camdenus.
 Superioribus enim seculis, cum vir-
 tutis bellicæ exercendæ gratia, mili-
 tares decursiones, (*Torneamenta* vo-
 cant) frequenter haberentur, huius-
 modi mensis vsi erant, ne quod di-
 scrimen inter magnates nobilesque ex
 ambitione existeret. Et veteri sanè,
 vt videtur, instituto: Gallos enim an-
 tiquos circularibus mensis circumsedi-
 disse, armigerosq; eorum scuta fe-
 rentes à tergo adstitisse, memorat
In libro
Deiposo-
ph. Athenæus.

E Q V I T E S B A L N E I

In Anglia.

DE Militibus, siue Equitibus Bal-
 nei, nihil antiquius mihi legenti
 hætenus occurrit; quam in vsu fuisse
 apud veteres Francos, & Henricū IV.
 Angliæ Regem, ea die qua inaugu-
 ratus est in arce Londinensi, qua-
 draginta sex armigeros, qui præce-
 dente nocte vigilassent, & balneo vsi
 essent, Equites creasse, singulis tunicas
 virides ad talos dimissas, cum
 manicis strictis & *Minuevia* pellitas
 donasse: eosque gestasse ad humerum
 finistrum duplicem funiculum ex al-
 bo serico cum *torulis dependentibus.
 Hi superiori seculo ex flore nobilitatis,
 qui nondum gradum Eque-
 strem accepissent, feligi in Regum &

* *Tassels.*

Reginarum inauguratione & nuptijs
 solebant: Aliquando etiam cum eo-
 rum filij in Principes Valliæ vel
 Duces inuestirentur, aut militari bal-
 theo cingerentur, plurimis adhibitis
 ceremonijs. Qui ad hunc ordinem
 suscipiendum à Rege euocantur (nec
 hanc rem exquisitè persequar) pridie
 quam creantur, heremiticam vestem
 cineritiam, cum cucullo, pileolo li-
 neo, & ocreas induti, sacra deuoti
 accedunt, vt militiam suam quasi
 Deo in primis militaturi, auspicen-
 tur, vnà cenant, singulisq; mini-
 strant duo armigeri, & puer affecla.
 A cœna in cubiculum se recipiunt,
 vbi paratur singulis lectulus cum ve-
 larijs rubris armisq; suis gentilitijs
 affixis, & iuxta vas balneatorium,
 linteis opertum, in quo cum se Deo
 commendauerint se abluunt; vt de-
 incept corpore animoq; mundo esse
 admoneantur. Postremo benè ma-
 ne, instrumentorum musicorum so-
 no excitantur, easdemque vestes in-
 duunt. Tunc Angliæ Constabularius,
 Marescallus & alij, quos Rex con-
 stituit, eos accedunt, nominatim suo
 ordine euocant, & iusurandum
 proponunt: scilicet, vt Deum, ante
 omnia colant, Ecclesiam defendant,
 Regem honorent, eius iura propu-
 gnent, viduas, virgines, orphanos
 eueantur, & iniuriam, quantum
 poterunt, propulsent. Hæc cum ta-
 ctis; Euangelijs iurauerint, ad sacra
 matutina Regijs musicis & Heraldis
 præeuntibus deducuntur, atque ab
 iisdem in cubicula reducuntur, vbi
 heremiticas vestes exuti, chlamy-
 dem holofericam rutilo Martis ful-
 gore relucentem, & galerum candi-
 dum, candidis plumis super pileum
 lineum induunt, chilocheas candi-
 do funiculo chlamydis colligant. E-
 quos sella & ephippijs scorteis nigris
 albo interstinctis, & cruce fronti
 præfixa instructos, conscendunt. An-
 te singulos suos affecla Eques gestat
 gladium capulo inaurato, ad quem
 dependent aurata calcaria, vtrunque
 armigeri obequitant. Hac pompa
 cubis

ORDO EQVITVM
Nodi apud Neapolitanos.

tubis ante clantibus ad aulam regiam
itur, vbi cum ad Regis præsentiam à
duobus senioribus militibus dedu-
cuntur, Regis Camerario affecta
baltheum cum gladio dependenti tra-
dit. Ille summa cum reuerentia Re-
gi, qui Militem tranuersum eo cin-
git, iubetque duos seniores Equites
calcaria imponere, qui olim creandi
militis genua, benè precantes, oscu-
lari soliti, tanque Milites creati,
olim Regiæ mensæ fercula infere-
bant, inde omnes vna prandent, ad
idem mensæ latus assidentes, sub vno
cuiusque clypeo gentilitio affixo. Ad
preces vespertinas sacellum adeunt,
gladios ad altare offerunt, datoque
pretio redimunt. Redeunt verò
primarius Regis coquus ostenso cul-
tro, vt se probos & fideles præstent
Milites, admonet, alioquin se cal-
caria ignominiosè abscisurum. Die
autem Coronationis in pompa suo
loco Regem comitantur gladio ac-
cincti, calcaribus inducti, chlamy-
de cærulea Iouis scilicet æqui colore
amicti, & nodo ex albo serico in for-
mam crucis efformato, cum caputio
ad humerum sinistrum. Ita ferè Gui-
lielmus Camdenus in descriptione
Britanniæ. Huius autem instituti E-
quites pro tessera solent tres aureas
coronas in orbicello aureo ex-
pressas, addita hac cir-

Insignia
Equitum
Balnei.

criptione, *Tria in*
unum, lacinia-
que ex bisso
Tyrij
coloris appensas,
præferre.

Nobilissimus Ordo Equitum No-
di apud Neapolitanos huius-
modi exordium habuit. Ludou-
icus inferioris Pannoniæ Rex bel-
lum intulerat Regiæ Ioannæ quæ
Regni hæres erat, eiusque Viro Ludou-
ico Regi, cuius belli causa fuit non
imperij, sed vltionis desiderium. Cu-
menim Andreassus eiusdem Ludoui-
ci Pannoniæ Regis frater vi laqueo
suspensus truculentam mortem sub-
iisset, sic iubente, vt fama est, eadem
dicta Ioanna, quam ipse Andrassus in
Vxorem duxerat. Ludouicus vt fratris
necem vlcisceretur bellum eidem
Ioannæ, eiusque nouo viro Ludouico
intulit. Verum post varios tumultos,
& bella pax inita fuit Calendis Apri-
lis 1351. & ipse Ludouicus Regni
Rex (alio nomine Ludouicus Taren-
tinus nuncupatus, eò quod Philippi
Tarenti Principis filius erat) vna cum
eius vxore Ioanna Regina, iussu Cle-
mentis 6. Pontificis Maximi ab Epi-
scopo Bracharenfi eodem Anno die
26. Maij in festo Pentecostes coro-
natus fuit. Anno igitur sequenti eo-
dem Pentecostes die ob perennem
memoriam huiuscè coronationis vo-
luit Ludouicus nouum ordinem Equi-
tum Nodi institui. Quamobrem sexa-
ginta viri ex primarijs Urbis Equiti-
bus, alijque perillustribus aduenis,
qui omnes singulari virtute præditi
erant,

Matthæus
Villanus è
anno 1351
Pädulphus
Collenu-
cius lib. 5.
hist. Neap.
Io. Bapti-
sta Carra-
fa li. 5. hist.
Neap.

Angelus
Constans
lib. 6. hist.
Neap.

erant, nobili Nodo, auro, argentoq; intexto ad pectos strictè vincito insigniti fuere, eademq; tessera, quæ tunc temporis in vsu erat, amicti cum quadam etiam Iusurandi forma. Sicq; institutus fuit insignis Equitum Nodi ordo. Et hæc præter citatos Auctores legi in quodam opusculo cui Titulus est ORDINES, ET SOCIETATES militares Regni, Auctore quodam Nicolao Anello Pacca Neapolitano. Aliquorum nominæ ex illis Equitibus, qui tunc tanto honore habiti sunt digni, nè posteritas ignoret, liceat hic ex eodem Pacca subintexere. *Ludovicus Rex Institutor, Robertus Tarenti Princeps eius frater primogenitus, Barnabas Vicecomes mediolani princeps, Thomas Sansseuerinus Comes Marsci, & sancti Seuerini Regni magnus Comestabulus Robertus Ursinus Comes Nola Regni magnus Lusitanius, Goffredus Marianus Comes Squilacij Regni magnus Admiratus, Erricus Caraccolus Comes Hiracij Regni magnus Camerarius, Nicolaus Acciaiolus Regni magnus Senescallus, Honoratus Gaetanus Comes Fudorum Ioannes Sanframundus Comes Cerreti, Guglielmus Baucius Comes Noyæ, Raimundus Baucius Comes Solexi Loysus Sansseuerinus Gualterius Caraccolus Viola, Philippus Carraccolus Viola, Franciscus de Loffredo, Robertus Siripannos, Guglielmus de Tocco, Iacobus Caraccolus, Ioannes de Burgentia, Bartholomeus Caraccolus Carrasa, Ligorius Caraccolus Carrasa Ioannellus Caraccolus Carrasa Ioannellus Buczius, Mattheus Buccaplanula, & Christophorus de Constantio.*

O R D O E Q V I T V M
Stellæ in regno Gallie.

Ioannes Valefius Gallorū Rex prælio Pictaviensi, sua & regni calamitate notissimus, Epiphaniæ seu Stellæ Equitum Sodalitium Anno 1352. mente Octobri auspiciatus est, Sodalesque dicti fuere D. Virginis de nobili domo D. Audoeni. Ita enim voca-

Nicolaus Vigner. 10. 3. bibl. hist. p. 524.

batur castrum illud, quod plus minus duobus millibus abest ab vrbe Parisiensi, palatij Clichiani nomine olim appellatum, vbi sedes primaria ordinis constituta, ædesque sacræ Equitibus cum omnibus publicatis bonis, & sporulis futuris attributæ. Proceribus ordini initiatis signū stellæ collari aureo, (quali Ioannes Aurelianus primus Comes Dunensis, filius Ludouici Ducis, Caroli VI. fratris in palatio Longo vallorum Principum insignitus conspicitur) appensum, seu togæ caputio locoue conspicabiliori præferre est datum, addito symbolo *Monstrant Regibus astra viam.* Vnde tam honorificam stellæ celebritatem credibile est ortam fuisse, à commemoratione diuini illius syderis, non fabulosi illius Tyndaridum, sed noui illius, & vt Theologi volunt, recens cum Christo nato ad cunas eius illustrandas creati, quod Magos ab Oriente præuij Ducis instar, in partus locum nati filij Dei perduxit. At multitudine gregariorum, qui falsis titulis irrepsérant, cum vilescere paulatim hic ordo cœpisset, & Carolus Ioannis filius palatij custodibus signum illud deferendum tradidisset. (Ita ferè res humanæ à præclaro initio degenerare consueuerunt) in eius locum D. Michaelis ordo, quod Gallia peculiari tutela genium illum custodem imperij sui agnoscat, suffectus est. Stellæ porrò insignia vti ea Equites deferre solent, nec non vasis Liliorum, Canis, Galli, Draconis præcipitati, Coronæ Spicæ, Hystricis, Leonis alati (qui Veneto-rum Equitum tessera est) in capite libri exprimenda curauimus.

Insignia et Symbolum Equitum Stella. Cl. Paradisus in Symbolis heroicis.

Bodin. in Rep. cap. 4. Onuphrius Panuinius

Insignia Equitū Lilij Canis, Galli Draconis, Spicæ, Hystricis & Venetorum.

O R D O

ORDO EQVITVM ANNVTIATIONIS
Angelica apud Sabaudos.

Equestri ordini Annuntiatorio magnificum nomen ex suo abs se instituto fecit Amadeus V I. Sabaudia Comites; idque in honorem Angelicae Annuntiationis, Quem insigniri voluit aureo torque, figura collaris canis Alani (ut diploma institutionis seu confirmationis anni 1409. à Francisco Sansouino citatum docet) efformato; ex quo laciniae seu laminae quatuor catenulis aureis connexae pendentes, modis insuper Sabaudicis, quos ab amoribus nuncupant, subtilibus, & arte implexis, quatuor literarios characteres *FERT* aequè distanter insertos referrent, imagine & historia Virginis Mariae ab angelo salutatae (quae totalitio nomen dedit) adpensa. Quo quidem Elogio magnitudinem gloriae Amadeo magno primo Sabaudiae Comiti partae, symbolumque *Fortitudo eius Rodum*

tenuit, à Rhodiensi vrbe Turcis erepta seu defensa, Christoque adserta natum, explicari Sabaudici annales testantur. Ab eius enim tempore, ut ex ipsidem patet, Sabaudiae, insignia, quae eadem & Imperij erant (Saxoniae ducum ex quibus Sabaudici proceres orti, insignibus haecenus interstincta) scuto Equitum Hierosolymitanorum S. Ioannis cruce scilicet argentea in rubri coloris clypeo ipsis petentibus equitibus (qui Rhodo insula ab imp. Constantinopolitano tunc donati, Rhodij post Equites dicti fuere) in nauatae virtutis praemium sunt decorata, & Sabaudiae successoribus Regulis cum quadrilitterario symbolo *FERT*, exinde propria mansere. Huius porro militiae sedem idem Amadeus in Petra Castella constituit, ibique anniuersarium & ceremonias nouis Equitibus à Principe eligendis,

H festo

Hier. Ru-
scelus in
Emblemat.

Symbolū
ordinis &
collare.
Philibert.
Pignonius
in descript.
Aug. Taur.

Lamb. Vā.
der Bur-
chius & Re-
bussaba-
dicis.

Tulianus
Taboes de
Rep.

Phil. Pin-
gonius in
Descrip.
August.
Taurin.

festo Annunciationis Deiparæ die, celebrari voluit, legibus itidem ab Amadeo primo Sabaudia Duce postmodum auctis, iuxta tabulas ea de re anno 1434. conscriptas. Igitur & auctor ipse primis huius sodalitiij auspicijs in equestrem catalogum se nuncupans, alios quatuordecim primæ nobilitatis viros, quibus ipse præfideret, in honorem XV. mysteriorum sacratissimæ Virginis connumeravit, statutaque varijs inscripta libellis, quæ à Francisco Sanfouino in Origi-

nibus recitantur, vna cum torque singulis donari iussit. Præter ordinis conditorem, commilitones fuere *Amadeus Geneuæ Comes, Antonius Beauuensis, Hugo Chalonijs Arlay regulus, Almondus Geneuensis, Ioannes Viennensis Franciæ archithalassus, Guil. Granfonijs, Guil. Chalomonius, Rolandus Versijus Borbonius, Stephanus Baumeus nothus, Gaspar Mommeurijs, Barleus Forastius, Theonardus Menthorus, Amadeus Bonnardus, & Richardus Musardus.*

ORDO EQVITVM VELLERIS
Aurei apud Burgundos & Austriacos.

Philippus
Comencus
lib. 7.

Philippus cognomento Bonus Dux Burgundiæ, iure meritissimo auctor magnitudinis Burgundiæ, imperijque Belgici conditor nuncupatus, præter varias virtutes, quæ illum principem exornabant, quæque Boni nomen viuo, mortuoque dederunt, tum ijs rationibus res suas tuebatur, vt opes sine subditorum iniuria amplissimas sibi compararet, ijs splendidissimè ad retinendas hominum voluntates legatis suscipiendis, peregrinis Principibus subleuandis, amicis colendis, ludis conuiujsq. magna cum laude uteretur. Eo in genere fuit hoc augustis-

simum Aurei Velleris collegium, quod suis cum Elisabetha Ioannis Lusitanæ Regis filia nuptijs, mense Januario Anno 1430. Brugis Flandrorum instituit, propter amorem, (vt ait in diplomate ea de re condito, & à Ponto Heutero & Florentio Haræo recitato) erga nobilem statum & ordinem dignitatis Equestris, ad gloriam omnipotentis creatoris & redemptoris, laudemq. virginis eius matris, & ad honorem domini Sancti Andreae gloriosi Apostoli, & martyris ad exaltationem fidei, & sanctæ Ecclesiæ, & excitationem virtutum, & bonorum morum. Exemplo vtiq;

Reu Burgund li. 4.
De initijs
Tumultu
Belgic. li. 2

Lib. Iudicium c. 6.

Arnold. Merman^o in Theatro suo.

Laurētius Cuperus in rebus Belgicis.

Collare & symbolum ordinis. Franc. Ro- serius 10. 7. cap. 109.

vtiq; Gedeonis fortissimi Israelitarum Ducis, cuius historiā de vellere sicco, rorulentoq; se spectasse innuit Philippus, tapersibusq; illis antiquissimis (qui ab eius vique ætate in ordinis huius anniuersarijs & B. Andræ Apostoli festo die in sacello Principum Belgij spectandi exhiberi solent, posteritati testatum reliquit. Et sunt qui Chrysolomali, siue aurei velleris insigne institutum iam olim in sacra Thebæorum Legione floruisse contendunt. In hoc porro totalitium viros nobiles, vita, nomine, armisq; vt loquitur ordinis præses, irreprehensibiles purpuratos accensuit, quorum ipse atq; successores coryphæi essent; quibus singulis togā coccineam laneam (quam filius Carolus Audax Valincenensibus comitijs in holosericam commutauit) & aureum torquem inserto paterno emblemate, ignitabuli scintillas ex silice extudentis speciosam attribuit, vnde vellus aureum dependet, post cuiusque mortem rediens ad collegium, vt alij benè merito offeratur. Quem torquē Claudius Paradinus, ita quidē est interpretatus, vt silicibus ferroq; adscriberet, *Anteferit quam flamma micet Velleri pretium non vile laboris*. Quatuor primæ dignitatis officarij Cæcellarij, (cuius munere meritis suis hodie decoratus Antonius del Valle) Thesaurarius, Rex armorum & scriba collegio subministrant.

In quo, huius ordinis Equitum, ex prælio illicitæ fugæ, cæteraque crimina, ac si quæ inter ipsos sunt dissensiones, dijudicantur, absq; pro- uocatione, illo rerum benè gestarum nobili præmio, & gerendarum incitamento splenduerunt omnium, primi, præter Philippum collegij caput, auctoremq; proceres, hinc cognomentis dynastijsq;, & hac serie: *Guilielmus Viennius S. Georgij & S. Crucis Dominus, Reynerus Potius Dominus Rochensis Ioannes Robaisij Dominus, Rolandus Vutkeranus, Hemfrodensis & Herstallensis, Antonius Vergijus, S. Martini Comes, David Bri-*

meus. Lignienfis Dominus, Hugo Lanoyus Santensis: Ioannes Gominij Dominus Antonius Tholongienus, Trancensis, Burgundiæ Marecallus, Petrus Luxenburgius, S. Pauli Comes, Ioannes Trimolius, tonuellēsis Dominus, Guilbertus Lanoyus. Villerruallensis, Ioannes Luxenburgius. Lignij Comes: Ioannes Villerfius, Lladamensis Dominus, Antonius Croij, & Rentij Dominus, Florimundus Brimaus Masincurtius. Robertus Massemea Dominus: Iacobus Brimeus Grinyensis: Balduinus Lanoyus Molembaisensis: Petrus Bessromontius Charnyensis: Philippus Teruantij Dominus: Ioannes Croijus, Tourensis ad Marnam fluuium: Ioannes Crequij, Dominus, Ioannes Neuschastellius, Montiacuti Dominus. Enimuerò initio Philippus Brugæ aurei Velleris collegio hos XXV interuit sese annueras, deinde tertio post anno, Diuione, xxxi. Equites ad explendum numerum iuxta formulam primæ institutionis. At Carolus postea V. eo nomine Cæsar, ob varias prouincias & regna quæ possidebat Ann. 1516. Ordinis Comitij Bruxellæ celebratis numerū vnus & quinquaginta Equitum esse voluit. Siue itaque hoc Philippi fuit consilium, Vellus Gedeonis præ oculis habentis, siue ad splendorem quem spectabat, accomodatè, quosdam, vt Iupiter, sic maiorum minorumque gētium Deos, quibus imperaret, habere cupiebat; siue contra Gallos nouis se societatibus atq; amicitijs firmaret siue Iasonis exemplo Argonautas legeret, quibuscum vt ille in Colchida Velleris rapiendi ergo ad Aetem; sic in Syriam in Tureas proficisceretur; siue quæ alia fuit huius consilij ratio, magno hominum applausu res est excepta, multa que ad ordinem cohonestadum decora sunt adhibita. Quibus rebus id est effectum, vt magna omnium admiratione ordo coleretur, sæpiusque à Philippo inde à Carolo mortuo cū in gentem peregrinam Mariæ matrimonio res transisset, tum id hominum sermonibus est quæsitum, ad

Petrus à S. Iulianus & Orig. Burgund. c. 28.

Archiducemne, an ad Ludouicum XI. ius collegij transisset. Iam enim Burgundiæ Ducatum Ludouici Ducis iuxta institutionem spectare a societas dicebatur: Maximilianus contra iniuria auferri sibi eum ducatum quærebatur. Ne itaque existimationis apud subditos naufragium facere, huius se collegij principem Maximilianus professus est, Creuecurium, Portiumque, quod Maria deserta ad Ludouicum transfissent, Aurei Velleris insigni adempto, infamiaque damnatos Senatu mouit, nouosque in eum ordinem equites subrogauit. Atque adeo Maximiliani exemplum secuti Austriaci successores, hoc inaurati Velleris institutum, sæpius hodieque frequentant: postremoque ordinis conuentu, seu capitulo, vti loquimur Gandau habitato, Philippo H. Hispaniarum Regi ordinis Principi, auctoritate Summi Pontificis Gregorii XIII. & Philippo III. concessione Clementis VIII. facultas facta est, Equites (qui ferè ex primarijs ditionum suarum, proceribus selecti, & quos vulgò in Hispaniâ *Grandes* vocant, quod tecto capite singulari honoris prerogatiua coram Rege apparere ius est) etiam extra capitulum adlegendi, aliaque multa pro arbitrio ordinandi, non obstantibus conditionum, capitibus, quibus dicti ordinis princeps, equitesque obligantur: quæ sunt numero 94. & quoniam vbique obuia apud Principes, aliasque dignitatis equestris peramantes, eoque apud nobilissimum virum Hebricum Halmalium antiquæ stirpis Equitem Antuerp. sæpius vidimus, studio omisi, ne prolixitate rei lector obrunderetur: cætera nempe apud auctores copiosius passim inuenturus. Guilielmum in primis Filiatrium Episcopum Tornacensem, Ioannem Functioni huius ordinis Cancellarios, Ioannem Meyerum, Franciscum Harduinum, Atuarum Gomezum de Mendoza, Alfonso de Sancta Cruce

Cosmographum regium, Franciscum Sâsouinum, statuta ordinis Aurei Velleris Garterij, S. Michaelis, Annuntiationis Bandæ caterorumque; ex autographis recitantem, Franciscum Guicciardinum, qui seriem Equitum ad nostra vsque tempora enumerat; nec nõ Guilielmum Mennentium parentem meum piæ mem. qui de hoc ordine opus edidit singulare, & Illustrissimo Principi Carolo Duci Archotano, & Croyo inscripsit.

Richardus Vasseburgenfis iu antiquitatibus Belgicis, meminit vetustissimæ militiæ Cygni nomine illustris, per Saluim Brabonem (à quo Brabantiam dictam volunt nonnulli) excitatæ, quod ordinis sui commilitonibus eius alitis insigne, in concordia, & societatis firmissimæ symbolum attribuerit.

Equites Cygni, & eorum insignia.

O R D O E Q V I T V M Hystricis, apud Aurelianenses.

Carolus Dux Aurelianensis, & Rex Franciæ eo nomine VI. imitatione, siue emulatione Philip. Ducis Burgundiæ ordinem instituit Hystricis in quem genere, & factis nobilissimos adlegens proceres, baltheo equestri aureo cum Hystrice, & simbolo *Cominus*, & *Eminus*, vti tradit Paulus Iouius, inscripto, plerisque condecorauit. Enguerrandus etiam Monstreletus narrat Philippum Burgundiæ Ducem Mense Nouembri 1440. ordinis sui signum Carolo Aurelianensi ex Anglia reuerso (ubi captiuus fuerat, per Anno XXV.) tradidisse cum Mariam Cliuensem, Ducis Burgundiæ materteram duxisset recens, & vicissim Aurelianensem monile sui ordinis, ubi erat Hystrix, illius collo indidisse. Ludouicus deinde eius frater Gallorum Rex XII. vti Dux hæreditarius Aurelianensis, ac proinde Blossorum Comes, symbolum hoc *Vltus auos Troia*, ab Hystrice, cui corona superimposita erat, si-

In Symbolis Heroicis.

Collare ordinis - Ioachimus - Camera-rius in Emblematis, siue Symbolis.

bi

bi adsumpsit, & numismata Regia, Hystricem passim insculptam præferunt, quæ & vnâ cum lupi coniuncta effigie, vetus Blossorum ciuitas insignia sua antiquitûs figurâe solita est, visitur hoc animal plerisq; lapidibus, ac Forticibus insculptum, quod naturatam studiosè armis instruxit, vt prouocantes cominus, & eminus arceat, præsertim aduersum canes, aculeos suos sagittarum violentarum inficit, ei aculans. Huius symboli interpretationem (quam ordinis fundator sequutus est) declarant magnificentissimæ cuiusdam ciuis in illa ciuitate ædes, ad quarum frontispicium, sub Hystrice lapidi insculpta distichon adscriptum est.

Spicula sunt humili pax hac, sed bella superbo.

*Et * (salus ex nostro vulnere, nexq; venit.*

Quod quidem, & in Erynaceo, siue Echino, (ex cuius genere Hystrix apud Plinium numeratur,) significatum æmulatus videtur dictus Carolus, vt per Hieroglyphicum eius hominem ab insidijs, periculis, ac cuiuscunque fortunæ casibus totum ostentaret. Si quidem is periculis euitandis ingenio naturaque munitus, simulatque ferarum se impetentium odorem, latracumve senserit, in orbem sese colligit, rostro pedibusque intrinsecus testudinis more contractis, tergo omni pilæ instar conglobato, spinisque quibus vndecumque munitus est, ad incolumitatem erectis; otia- tur; contactum suum omnibus formidabilem reddens. Adhæc autem respexisse videtur Horatius, cum se ita contra fortunæ impetum præparatum scribit, vt sua inuolutus virtute tutus ab eius iniuria fiat. Ita enim inquit.

*Fortuna seuo lata negotio
Ludum insolentem ludere perina;
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alijs benigna:
Laude manentem si celeres quatit
Pinna, resigno que dedit, & mea
Me virtute inuoluo, &c.*

ORDO EQVITVM

*Cardui Beata Virginis Mariae
apud Borbonios.*

Ludouicus H. Borboniorum Dux cognomento Bonus Petri I. qui in prælio Pictauiensi sub Ioanne Gallorum Rege cecidit, filius; postquam operam suam difficillimis regni temporibus eidem Ioanni, Carolo V. & VI. Regibus, contra Anglos aliosque regni potentissimos hostes probasset, exercitum in Africam pro Christi fide duxisset; exortis Aurelianensium, & Burgundionum in Gallia factionibus, quibus regnum pæne pessum datum est, cum familia Burgundica Velleris aurei insigne, Aurelianensis verò Hystricis erexisset; ipse, quò potentiam suam maiorum, & propria virtute quæsitam in auxilium pupilorum Caroli Ducis Aurelianensis, Philippi Comitis Eboracensis, & Ioannis Angolismorum Comitum contra Burgundum, ob necem nepotis sui Ludouici Ducis Aurelianensis, firmaret, ordinem Equestrem Cardui D. Virginis instaurauit, Collare aureum, siue argenteum ex lilijs, & quattuor folijs, aut floribus cardui, Crucem in eodem statuentibus; cum inscriptione *Esperance* ornamento datum: ijs nimirum qui ob egregia in Borbonium nomen merita, illustres haberentur. Cuius Sodalitij corypheum, & caput, Dux ipse se nuncupauit, dictoque baltheo armatigenticia in campo, argenteo, & rubeo insigniuit, qualia antiquis rerum sacrarum aulais intexta, in oppido Claromontano quod Comitatus nomen Borboniæ genti dedit, exhiberi testatur Petrus Beloius; innumeris scilicet lilijs cum filo illo, vti solet, & dicto *spei* simbolo resper-
sa. Omnes enim Francorum, Burgundionum, Austrasianorum, Germanorum, cæteri; ex Francico sanguine Principes Cyaneo in clypeo lilijs, indefinito numero pro insigni vti fuerunt, vsque ad Caroli VI. tempora, qui primus,

*Collare or-
dinis Bea-
tae Mariae.*

*Borbonio-
rum insi-
gnia.
Franciæ
insignia.*

*Plin. lib. 8.
c. 35. natu-
ral. histor.*

** Rectius
vita.*

primus, ut Genebrardo placet, tria tantummodo lilia in scuto expressit: quod & alij Regij stemmatis Principes exinde imitati. Eodem torquis insigai, & ratiginensium Dominorum, qui Borboniorum Principum summi Venatores semper habiti, arma exornata visuntur. Quo quidem Spei emblemate, carduis, & lilijs adtextis, animi sui magnitudinem contra omnes fortunæ impetus expressisse videtur ordiais huius conditor. Vnicaulis enim carduus simul, ac Scolymon in calicem apparuerit, florem purpureum mittit, inter medios aculeos celeriter canescentem, & abeuntem, cum aura perinde, ac spes nostræ plurimum evanescent, ut minima quaq; de causa homines plerumque concutiantur. Numquam tamen quædam animæ proficientis rudimenta, indicat, cuius Hieroglyphici primas flos lilij omnium consensu facile obtinet. Hic in antiquorum monumentis cum inscriptione *Spei*, lilij potius figuram, quam alterius cuiusquam floris speciem ostentat. Nam in nummo Imp. Alexand. Pij Aug. ab altera facie Dea Liliium dextera præterdit; cuius inscriptio est, *Spes publica*. Eadem inscriptio cum lilio manu Deæ

præterto, in Imp. Æmyliani nummis habetur. Nusquam verò frequentius, neque manifestius hæc lilij facies prope ponitur, quam in Imp. Claudij P. I. in quibus Dea ipsa pallam læva iustinet; dextera liliium præterdit, cum inscriptione, *Spes publica*: Et in Ti. Claudij nummis, eodem gestu Dea, palla quippe sublata, lilioque dextera porrecto, cum litteris, *Spes Augusta*. Eodem statu, habituque, in Hadriani nummo, Dea Liliium præterdit cum inscriptione, *Spes P. R.* Quam quidem spem, hodieque de Gallorum Rege Ludouico XII. Borboniorum, & Gallici imperij lilio augustissimo conceptam, moderante res Regina parente, exemplo Mammææ sub Alexandro; Helenæ sub Constantino, Blancæ sub S. Ludouico, quæ pietate, & iustitia, ac rara externarum rerum felicitate, abundantia, & publica securitate tempora sua illustrarunt, felicissimos Reipublicæ Christianæ allaturam successus, boni omnes augurantur, Accedente maxime firmissimo connubiali, & amicitiæ vinculo. Quod veluti sacrum, & indissolubile ab omni ævo inter Francorum, & Castellano-
rum Reges nexum prædicat Philip-
pus Cominæus.

Lib. 2. c. 8.

ORDO

ORDO EQVITVM CADVI,
& Rutæ S. Andrea in Regno Scotiæ,

Lib. 5.

Reges Scotorum, vt ex sacris ip-
 forum scrinijs loquitur Ioan-
 nes Lessæus Episcopus Rossen-
 sis, S. Andream Apostolum regni tu-
 telarè Diuum iam dudum agnoscunt;
 idque à temporibus Hungi Pictorum
 Regis, cur hostes oppugnaturus, scri-
 bunt lucidam cœlo apparuisse Cru-
 cem, illius instar, in quam ipse Apo-
 stolus sublatus pro Christi nomine,
 mortem oppetit, victoriamque cæso
 Athelstano (nomen, pugnae locus, hac
 nostra ætate retinet, ab Anglorum,
 cæso Rege *Athelstain* dictus) conse-
 cutum, atque vt tantæ victoriæ mne-
 mosynon, nulla vnquam vetustate de-
 leretur, effigiè illam Crucis in armis,
 & insignibus efformatam contra ho-
 stes deinde gestauit, quod & Scotiæ

*Hector Bo-
 zius li. 10.
 Ioach. Ca-
 meyar. in
 symbolis.
 Collare or-
 dinis.*

Reges in rei gestæ fidem etiamnum
 religiosè obseruant: Hinc originem
 traxisse creditur Ordo Equestris D.
 Andreae, Cardui titulo in Scotia no-
 bilis; cuius insigne, seu collare ex car-
 duis confectum præferunt gentilicia
 Regum arma, nummique hoc addito
 elogio, *Nemo me impunè laessit*. Aspe-
 rum quippe virgultum carduus, &
 aculeis armatum, & quod difficulter
 manibus ettectare possis sine doloris
 compunctione, quod frangas potius,
 quàm minimum flectas. Fuit autem
 huic militiæ baltheus aureus ex flo-
 ribus cardui, orbicellis aureis, seu
 nodis rubescentibus innexi composi-
 tus, & infra præferens imaginem San-
 cti Andreae, ma rtyrij Crucem decus-
 satam ante se gestantis. Insignia verò
 qua

*Idem li. 2.
Insignia
Regi Scotia.*

*Corona Re-
gi Scotia.*

*Equites Ru-
ta, & eorū
baltheus.*

quæ dicto baltheo ornantur, leonem rubeum, primum, & antiquum Fergusij Regis insigne, prætexta cerulea duplici tractu rubeo, contrapostis lilijs confita, circumdata, in stamine aureo ostentant: istumq; Caroli Magni foedus, cum Scotis, & Achajo eorum Rege, quod in hunc usque diem religiosè perdurat, coniunctis duorum Regum armis, indicant. Addidit ille Carolus coronæ Scoticæ (quæ antiquitus forma erat yalli militaris) circo quattuor lilia aurea, quattuor cum salutiferæ Crucis aureis signis, paribus interuallis discretis, lilijs paulò eminentioribus; vnde Scoticæ gentis, Christianæ Religionis inuiolatæque fidei obseruatio omnibus dignosceretur. Institutionem huius ordinis nonnulli referunt ad tempora Caroli VII. Francorum Regis, quibus Scoticum foedus ob egregiam desperatis Franciæ rebus nauatam operam, Regumque Franciæ veterem, ac fidam in omne Scotorum nomen beneuolentiam, renouatam ferunt, Scoticæque insignia Gallicis aucta volunt, quod iam à Carolo Magno obtinuisse abundè enucleauimus.

Fuit & Regibus Scoticæ Sodalitū Equitum vulgò *Sertum Ruta* nuncupatum, cuius insigne, vti & Regijs armis circonuolutum visitur, fuit torquis ex duobus rutæ ramulis, seu folijs innumeris, cui inferius effigies D. Andree cum Cruce annexa esset, fabrefactus. Mirari itaque sæpè subiit Ioannem Leslæum diligentem aliquin rerum Scoticarum scriptorem nullam, aut exiguam harum institutionum fecisse mentionem. Cum

tamen Regum insignia ab Achajo, vsque ad modernum Iacobum VI. (qui Cardui florem cum Rosa Anglicana, id est, Scotiam cum Anglia sub nomine Magnæ Britanniæ, vti in nummis eius prætenditur coniunxit,) Cardui floribus effigiæq; Andreeana exornentur. Et Iacobus V. Scotorum Rex, militiæ, & Religionis catholicæ propugnator acerrimus, collari ex folijs Rutæ, seu Cardui confecto, & S. Andree imagine insignito, conspicuus apud eundem auctorem exhibeatur. Quem quidem Regem alios quoque externos primosq; regni sui nobiles, more inter Principes recepto, Andreeano suo insigni cohonestasse haud dubio colligi licet ex eo, quod & ipsum potentissimi quique Christiani orbis monarchæ Carolus nempe V. Imp. Aurei Velleris, Francorum Rex, Conchyliati ordinis, Henricus Anglorum Rex Periscelidis torque decorarint. Quorum ordinum solemnia festa stans diebus Rex ipse Iacobus pompæ magnifica celebritate obiuit, in quibus quoque singulorū ordinum insignibus splendere voluit, vt ipsi Principes, à quorum beneuolentiâ ipsa ornamenta manarant illa nō malè collocata, aut quocunque modo obscurata, verum ipsius animi grata significatione, pompæ celebritate aucta, arbitrarentur. Cuius rei vt luculentius signum toti posteritati eluceret, insignia Regia in porta Lithcoensis palatij figenda, singulaque ordinum singulorum, simul ac D. Andree ornamenta (quæ, vt dicto Leslæo placet, sunt Scoticæ gentis propria) exquisita artificij laude circumplicanda curauit.

Lib. 9.

ORDO EQVITVM S. MARIÆ
sive Elephanti in regno Danie.

Insignia
Equitum
Elephant.

Est in Dania (quæ veteribus Cymbrica Cherfontius dicta) Ordo militaris Elephanti Equitum, Divæ Virgini dicatus, quibus pro tessera est torquis aureus ex elephantis, castella tergo ferentibus, & calcaribus, quæ Equitum propriè sunt insignia, interpositis connexus, appensa inferius effigie Dei matris radijs solaribus circumdatæ, cui rursus orbicellus aureus tribus clavis insignis, certoque literario emblemate inscriptus, symbola omnia Christianæ pietatis, & Equestris dignitatis annectuntur. Cuius quidem instituti leges, & à quo conditas, rescire hæcenus non est

datum. Vidimus tamen non raro Regum Danorum insignia (quæ tres leones viridis coloris, Leopardos fœciales nuncupant, in campo aureo lachrymis sanguineis, seu cordibus humanis seminato, præferunt) eiusmodi cingulo, seu torque, ut hic exhibemus, exornata, & apud armorum Reges tali facie, inter Principum insignia est reperire. Fecit, & nobis copiam aurei nummi Franciscus Bergius vir munditiæ, & elegantiæ in omni vita assuetus, & insigni nummorum antiquorum supellectile, alijsque præci aui monumentis instructus, quo in pulvere viri Principes, uti quondam illust. fimo

A Pri n

Princeps Carolus Dux Croijus, & Arschotanus, & etiamnum nobilissimus vir Nicolaus Roxorius non tam splendere natalium quam consulari Antuerpiana in vrbe dignitate multisque virtutibus clarissimus alijsque desudant heroes. In cuius nummi antica parte videre licet effigiem moderni Regis Daniæ cum hæc inscriptione, *Christianus IV. D. G. Dani. Nor. Va. Go. Rex.* præfert enim is in publicis, tabulis Daniæ Noruegiæ Vandalorum, & Gothorum Regis titulum, ab altera vero *Dux Slesu Hols. Storm. & Ditmars. Comes in Olde. & Dela.* cui præter tredecim diuersorum regnorum, & principatum Imperij Danici expressorum insignia insunt arma gentilitia, Daniæ Cruci, cui Elephas iubest, superposita. Similibusque alius est nummus eadem serie, etsi mutato ordine, cum Elephantis castello onusti simbolo, præferens insignia, ex quibus constat ordinem Elephantini non infimo apud Danos loco censeari, & parentem dicti Christiani III eius conditorem asserunt. Huc facit, & cuius Hyeronimus Henninges meminit in Theatro suo Genealogico, vbi insignia regni Daniæ hoc ordine, & collari, quod Elephantem cum castro appensum præterdit, condecorata, Christierno IV. Regi consecrat dedi-

catque. Nec mirum Elephantis symbolum a Regi us Daniæ huic ordini cohonestando adsumptum, cum iunioribus virtutibus nobile hoc animal ab antiquis prædiceretur, & quod proximè ad humanam rationem accedat, fortitudine scilicet militari prudentia & fulcro imperiorum; Religione, quæ non nisi in hominem cadit, clementia Regia, quæ Cæsarem Deorum adscripsit numero; Augustum consecrauit. Pio cognomentum dedit, clementis. Imp. Maximino, Balbino, & Gordiano statuas cum Elephantis decreuit. Ad hæc Ægyptij Regem, per Elephantini simulacrum intelligebant, non ea tantum de causa, quod cum gregatim semper ingrediantur; is qui maximus est natu, gregem ducit, quod in regibus eligendis multarum nationum, & gentium mos fuit, ut id muneris senioribus demandaretur. Hinc apud Hæbræos Seniores, apud Athenienses Palæologi, apud Romanos Senatores rerum habenas moderare soliti: verum propterea quod habet hoc animi regij peculiare, ut genua non flectat, aded notabiliter, ut animalia reliqua, calcaneum verò leuiter incuruet: nam genua non flectere, dubio procul ostendit supplicandum non esse, flectere verò calcaneum, humanitatem, quia maximè præditus est, indicat.

ORDO EQVITVM CYPRI.

Lusitanum nobile iuxta, ac po-
tens in Gallia oppidum fabu-
lisque Melusinae à poetis Gallis
decanata notissimum, illustrissimæ
genti (quæ tot Reges, ac Principes
orbi Christiano Hierosolymis scilicet
Armenie, ac Cypro denique pro-
tulit) nomen dedit, vt prodit in Hi-
storijis Tacit. Aug. Thuanus. Huius fa-
milie auspicijs (à quo Principe, aut
tempore nondum comperi) initium
darum, tradunt nobilissimæ militie,
seu sodalitis Equestris Cypri nomine
nuncupato. Fuitque ei pro insigni

collare, seu baltheus Equestris, aureis
litteris maiusculis S. exornatus, in-
tercurrentibus lacinijs aureis, quibus
inferne appendebat gladius, lamina
argentea, capuloque aureo insigni-
tus, & in gyrum circumplexum,
symbolum Gallicum, Pour loy autè
maintenir: ac si conditor illius in-
nuere velle, Pro fide seruanda nullum
inter commilitones generosi animi
officium prætermittendum esse; adeo-
que gladio vindicandum. Per litte-
ram autem S. quæ silentij apud Ro-
manos nota fuit, secretum societa-
tis

Torquis
Equitum
Cypri.

tis & amicitia simulachrum, indiuiduamque pro patria defensione Societatem denotari. Talis autem baltheo exornata visuntur gentilia Lusignanorum arma, quae quadripartita regni Hierosolymitani, Cypri, Armeniae, & Lusigniana familiae insignibus interstincta esse alibi docuimus. Vide Stephanum Lusignianum, qui 67. familiarum est stirpe Lusigniana descendendum, genealogiam concinnauit.

Insignia
Lusignia-
norum.

ORDO MILITARIS Columbae & Rationis apud Castellanos.

Annos sup-
putandi
mos.

a 1358.
b 1485.

Ordo Equi-
tū velum
bae & col-
lare.

Ordo mili-
tū Ratio-
nis.

IOannes I. Castellae Rex, quo auctore apud Hispanos supputandi ratio, (eam quam *Eram Domini*, aut *Eram Caesaris* ab Octauiani Augusti aetate, tum in historia, actionum, formulis, atque praeceptis conuentuum ecclesiasticorum actis, tum priuatum in sermone familiari dicere consueuerunt) Anno salutis 1383. antiquata est, atque ad Christi ortum reuocata, quod paulo ante fecerant a Valentini. Non multo post imitati sunt b Lusitani exemplo aliarum prouinciarum, uti Iustiniani Imp. aetate, Dionysius Abbas Romanus, sublati alijs supputandi rationibus excogitasse primus atque inuexisse in Remp. Christianam memoratur. Is, inquam, Ioannes paulo ante vitae finem anno 1390. Insigne equestre excogitabat, Columbae effigiem ex aureo torquet radijs solaribus distincto, pendentem, nobilibus, aulicisque proceribus ad praecelara facinora Henrici II. aui exemplo, honoris specie obiecta, incitamentum. Cuius generis plura collaria Segobiae ipso D. Iacobus festo die, in urbis templo maiori solenni ritu ex altari arripiens, inter Equites distribuit simul & librum constitutionum, quibus singuli adstrati essent, exhibuit.

Insuper & aliud honoris insigne, cui *Rationis* nomen dedit, armigeris

& minoris notae nobilibus, qui in hastiludijs, alijsque bellicis exercitijs strenue sese gessissent, certa hinc gloriae reportandae ex re fortiter gesta, hinc beneuolentiae, gratiae ac munificentiae a Principe consequendae spe, promerendum proposuerat. Verum morte eius intempesta, quae in eundem annum incidit, ut Ioannes Mariana lib. 18. cap. 13. & Hier. Romanus lib. 7. de Rep. tradunt, res priusquam stabiliretur, euanuit.

MILITIA ORDINIS Draconici in Germania & Hungaria, Tusni in Bohe- mia, Disciplinaryum in Au- stria.

Post Carolum Magnum, qui imperium occidentale maxima nominis Christiani gloria restaurauit, & in Regum Franciae familia primo fundatum, ad Germanos, atque ad Saxones, quod a Regibus Francorum originem ducerent, transtulit. id rursus Lucoburgij summa virtute Principes, per domesticas calamitates debilitatum, erexerunt pristinaeque maiestatis reddiderunt: Henricus nempe VII. & eius nepos Carolus IV. aureae bullae conditor, Carolique filij Vuenceslaus & Sigism. qui omnes magni nominis Imperatores sceptro potiti. Quorum posterior Sigism. adeo studiosus fuisse legitur magnitudinis Christianae, ut non solum plusquam vicies collaris signis cum barbaris pugnauerit gloriosissimosque de hoste triumphos reportarit, sed & zelo & hortatu eius duo oecumenica consilia vnum Constantiae, alterum Basileae, extirpando schismati & heresi valide orbem Christianum praesertim Hungariam & Bohemiam concutienti, celebrata sint. Itaque ut Christiana sacra contra infideles commodius tueretur, ac propagaret, erexit ordinem militum Draconicorum, quos insigni Draconis deuicti & praecipitati decorauit, testandae extirpationi

Insignia
Equitum
Draconi-
cerum.

Cap. 22.

pationi periculosissimi totius terrarum orbis monstri, schismatis scilicet, & hæreseos. Cuius ordinis etsi rara apud historicos fiat mentio, Petrus tamen Belojus Præses Tolosanus in originibus suis militaribus testatur se vidisse, diploma anni 1433. quo Basilius Colalba, Marchio Anconæ in collegium ordinis Draconici hæcce verbis coopratur; *Te quem manu propria militia cingulo, & societatis nostra Draconica, ac stola, seu amprisa charissimi fratris nostri Regis Aragonia insigniuimus &c.* Refert & Hieronymus Romanus ex historia Hispanica Regis Iannis, tempore Sigismundi, & Alberti Imp. floruisse in Germania tres insignes ordines Equestres, nec non Moysem Didacum de Valera Hispanum, probatæ fortitudinis Equitem ab eodem Alberto, tribus militiæ insignibus fuisse condecoratum; *Draconico* nempe. tamquam à Rege Hungariæ; *Tusino*, vt à Rege Bo-

hemix; & collari *Disciplinarum* aquila candida (quæ & Polonorum Regum in campo rubeo tessera est) exornato, vt à Duce Austriæ. In Rebus Hungariæ (cuius regni habenas inuictissimus Imperator Matthias hodie moderatur) fit mentio Equitum Hungaricorum, quibus pro insigni erat *Cruz* viridis, in habitu, seu chlamyde coccinei coloris. Quem quidem ordinem ante annos ferme ducentos contra Turcas Hungariæ finibus incumbentes institutum memorat Hieronymus Megiserus Com. Pal. & Archiducis Austriæ Historiographus in suo, quem de Triplici Equitum genere, scripsit tractatu. Hungaricorum autem Equitum *Crucis* insignia, vt & Templariorum *S. Catharinæ*, *S. Stephani*, *S. Mariæ de Monte Carmelo*, & *S. Lazari*, Auifiorumq; aliorumque, gemina forma in fronte huius operis delineata omnium oculis exhibemus.

Equites Tusinū in Bohemia. Ordo Disciplinarum in Austria moderatur) fit mentio Equitum Hungaricorum, quibus pro insigni erat Cruz viridis, in habitu, seu chlamyde coccinei coloris. Quem quidem ordinem ante annos ferme ducentos contra Turcas Hungariæ finibus incumbentes institutum memorat Hieronymus Megiserus Com. Pal. & Archiducis Austriæ Historiographus in suo, quem de Triplici Equitum genere, scripsit tractatu. Hungaricorum autem Equitum Crucis insignia, vt & Templariorum S. Catharinæ. S. Stephani, S. Mariæ de Monte Carmelo, & S. Lazari, Auifiorumq; aliorumque, gemina forma in fronte huius operis delineata omnium oculis exhibemus.

ORDINES

ORDINES EQUESTRES

In regno Sueciæ.

*Orde Equi-
sum Sera-
phicorum.*

*Salustius
de Bello
Iugur.*

Quantam olim Reges ac Princi-
pes Gothorum de perpetuan-
da nobili fama ac bellica cla-
ritate curam habuere, arma, signaq;
& clypei eorum illustribus locis in-
sculpta, ac posteris relicta, euiden-
ter ostendunt: habereq; Australis Fin-
landia in magnifico portu Hangoe
(locus qui Regibus Sueciæ belli in-
ferendi aut pacis componendæ, quasi
arbiter esse solet) in cautibus vetu-
tissima heroum Gothorum ac Sue-
norum, insignia, literato ordine,
sed antiqua simplicitate inculpta,
Quod ad res magnas capessendas,
visis maiorum insignibus (quod &
Q. Maximus & P. Scipio sæpius de
seipis olim testati) vehementissimè
sibi animum ad virtutem accendi sen-
tirent His antiquitus pro insigni erant
duæ virgines coronatæ, aureo vesti-

tu, sese inuicem in virenti sylua am-
plexantur, tamquam Dearum nym-
pharum excellentiam in ea regione
ostendentes. Posteriori verò ætate,
Suecorum Principes tribus aureis co-
ronis in campo celestini coloris, ob
inscrutabilem Dominiorum amplitu-
dinem, magnifica bellorum gesta, &
inexhaustam metalli vbertatem, vsi
fuere; exemploq; aliorum orbis Chri-
stiani Principum, militares ordines
adsumpto Christiano symbolo insti-
tuere. Quorum quidem alter torque
aureo, quem cœlestes Cherubim, &
Seraphim, & cruces patriarchales il-
lius instar, qualis Regibus Hungariæ
à Pontificibus in Regijs insignibus at-
tributa est. Deique effigies exor-
nant, splendescere inter cætera Chri-
stianorum heroum insignia conspi-
citur.

*Olaus Ma-
gnus lib. 2.
cap. 25.*

*Collare E-
quitiæ Se-
raph.*

ORDINE

ORDO

ORDO EQVITVM GLADII & Balthei militaris.

Collave E. quicū Gladij.

Epist. 76.

ALter in Suecia militaris ordo pro tessera gladios aureos, militari baltheo inter se coniunctos, & acie sanguinea commicantes, (quod iustitiæ, & militaris gloriæ, quibus regna fulciuntur, insigne est) præterdit. Seneca enim gladium bonum esse dicit, non cui deauratus est baltheus, nec cui vagina gemmis distinguitur; sed cui ad secandum subtilis acies, & micro-munimentum omne rupturus. Et vel ad consummatam politiam hæc duo requiruntur, Calamus & gladius, pura deliberandis rebus consilium & literæ; exequend s autem gladius. Insignia autem quæ gladiferi huius ordinis symbolo condecorantur, in clypeo aureo umbonem fuluo leone rubescentem, circum circâ tres coronas regias, &

totidem campanulas rubeas; in galea verò coronam muratim argenteam, cristis seu plumis viridis coloris respersam binosque supra gallos rubeos in vexillis argenteis decussatim positos, præferunt. Quæ præclara Christianæ militiæ decora, mutata in ijs regionibus Religione, in desuetudinem ferè abierunt.

ORDO EQVITVM Spicæ apud Aremoricos in Britannia Gallicæ Ducatu.

FRANCISCUS I huius nominis Britannicæ Dux, filius Ioannis V. & Ioannis VI. cogomento Conquestoris, primique Ducatus Britannici, in familia Montfor-

Motfortiana (que seriem suā à magno illo Euerardo Monmoratio, et stēma ducit) conditoris nepos; quod Reipublicæ interesse sciret, vt ignauos & desertores ignominiosè puniri, sic virtute præstantes viros honore affici, æquum esse; Nouum Spicæ siue Aristæ orlinem militarem, cum aui memoriæ renouandæ, tum nobilitati Britannicæ decorandæ, anno circiter 1450. inchoauit, cuius candidatos donauit torque aureo; ita fabrefacto, vt ex spicis frumenti, alij alios subsequētibz in modum crucis, caudis retrò conuersis, & nodos venerios quos ab amoribus nuncupant, conficiētibz Spicæam quasi Cereris coronam, aut Arualium sacerdotum referre videretur. Cui præterea in basi Mus Ponticus, siue Alpinus candidus (Armenium nunc vocamus) colliculo viridi impositus, duabus catenulis aureis adhæreret; addito Ioannis Conquestoris Gallico emblemate *A ma vie*, generosum vtiq; incōtaminati & syncerissimi animi exemplar. Est enim hoc animal (quod Iulio Scaligero Mustelæ genus est, & ob candidantis pellis raritates, Gallorum æstimatione Principum ornamentum nobilissimum) adeò puritatis amans, vt teste Plinio, cum fouearum suarum ostia cœno illita conspicit, se potiùs à venatoribus capi patiatur, imò nec ipsam mortem declinet, quàm eo foedari malit. Simili elogio vsa est Anna, non semel Regina Franciæ filia nempe Francisci II. Britannicæ Ducis & Margaritæ Foxianæ, ex Gastone Comite Foxensi, & Eleonor Regina Nauarræ genitæ. Cuius symbolum hodieque ostentat castellum Blæstanum, hoc dicto conspicuum *Plus tost mourir. Potius mori*, quod idem ferè est, cum ordinis huius tessera *A ma vie*, qui huius Regiæ matrimonio ad coronam Francicam delatus, finem cepit. Anno enim 1555. inter Regem & Ioannem Broffium, Stamparum Ducem, Britannicæ Gallicæ in Armoricano tractu præsidem, transactum fuit. Is à Carolo Blæfensi genus ducebat, qui cum de Britannicæ princi-

*Torquis
Equitum
Spicæ.*

patu contenderet opibus Gallicis fretus, à dicto Ioanne Drocenti, Montfortij Comite memorabili prælio anno 1365. 111. Kal. Octobris in Namnetibus cæsus est. Ab eo tempore Montfortiani in ea regione rerum potiti sunt, vsque ad Annam memoratam, Francisci Ducis vnicam F. quæ Carolo VIII. primum, de in Ludouico XII. nupsit, quo ex matrimonio prognata Claudia, primogenita. Francisci I. Regis vxor fuit, adeoq; auia paterna Henrici III. & Francisci Andegauensium Ducis, sub quo Ludouico Britannicæ coronæ Regiæ ex ordinum prouinciarum decreto ita vnita est, vt nullo casu ab ea in posterum alienari posset. Cæterum & Auctor ordinis in ea fundatione ad Insignia Britannica Arminijs nigris resperfa respexisse videtur; & Robertus Cænalis credit Britanniam Aremoricam siue Hermioniam dictam, ab Hermionibus populis, qui sunt ripenses, atq; adeo Oceani litorales: ita vt apud eos in valærit vernaculum nomen *Hermine*, signo tamen aliunde tracto, nempe ex cauda candida mustelæ, per vnicam vocabuli allusionem. Et hinc etiam amplius contendit Armoricos ex nominis occasione, qua scilicet Hermiones dicuntur, per allusionem quandam sibi desumpsisse, ea quæ gestant insignia, vulgo dicta *Hermynes* caudis mustelarum à natura insita, coloris atrii in area candida. Nam quæ de fictitio Arthuro, atq; eius cum gigante in Lucetiana insula confecto duello, deq; celitus emissis insignibus vnus tantum auctoris Monumentis singulari testimonio circumferuntur, ab omnibus passim auctoribus, pro commentitijs habentur.

Ioannes Tilius de rebus Gallicis.

Lib. 2. de re Gallicâ perioche 8.

ORDO NAVALIS SIVE COCHLEARIS
apud Gallos & Neapolitanos.

Fuit Priscis Seculis Francorum gens navalis, & pyratice artis exercitatissima, si Latine Pacato, Sidonio Apollinari, ac Beato Rhemano, credimus. Placuitque genti ut quamcumque sibi regionem Urbis condendæ, quieti deligerent, hoc sacro nautico honori, & antiquitari memorabile symbolum navis amplissimæ, dicaretur. Quod quidem ea sorte insignita incomparabilis, & Regalis, Parisiorum Lutetia sibi vetusto nomine, vel in hunc usque diem etiam vindicat. Neque verò absurdum est, hoc ipsum illos à Gepidis idè antea quoque vsurpantibus per Germanicum Oceanum claris, vsurpasse; Regesque deindè Francorum tot transmarinis expeditionibus ante alios præcellentes, sibi quasi proprium (vix in numismatibus Sancti Ludouici navis, &

concharum insigne videre est) referuasse, sodalitiūque sacre cuiusdam militie instituisse, quod nonnulla insignia duas nigri coloris naues in campo aureo, similemque vnam in galea clypei exhibentia, & priuato cuiuspiam Ordinis Cochlearis Equiti fortè per familiaria passim ostendere cernuntur. Quibus præterea circumdatum est collare aureum ex cochleis in sinu semilunarem rubei coloris collocatis fabrefactum. Quod nempe Reges ipsi sæpissimè gloriolissimas de Barbaris triumphes reportarint Imperijque orientalis signa nocturno illo lumine splendentia eripuerint. Illam enim semilunam Turcarum (quod genti solenne militie signum; quasi Romanis aquila est) originem à Bizantinis habuisse constat, teste omnis antiquitatis Vindice Iusto Lipsio, qui primum illud

K apud

Claud. Paradisus in Symbolis heroicis.

In Epistola
quest. lib. 2
cūr Luna
in labaris
Turcarū.

apud nobilem Virum Augerium Gilepium Bassequium Legatū Byzantinum, & in alijs nummis obseruasse dicit. In quorum scilicet parte Luna media esset cū inscriptione, **BYZANTIVM**. Itaque vt Atheniensium noctua, aliorum gentium aliud insigne fuit, sic Byzantium Luna, quam magnus ille Rex magno Christiani nominis malo insigna sua transtulit signum victæ gentis. penes quam Orientis imperium esset. De hoc Ordine consulendus Ioannes Ferronius, qui catalogum Ordinū Equestrium a Regibus Galliæ erectorum collegit, & ad nobilitatis Francicæ decorem, Principum Virorum manibus non indignum reliquit.

Pädolphus
Collenuc
eius lib. 5.
hist. neap.
Io. Baptista
Carrasa
lib. 6.
histor. neap.
Angelus
Conitarius
lib. 8. hist.
neap.
Nicolaus
Anellus
Pacca de
ord. & soc.
mil.

Alium præterea ordinem Naualem instituit Carolus Tertius Regni Rex Dyrachij Ducis filius & ex progenie Sancti Ludouici supradicti. is enim tūc ob coronationem Margaritæ Reginæ eius vxoris. tūc etiā vt omnino moerorem tolleret à Ciuitate quæ ob varios tumultus, ac bella, & propter necem Reginæ Ioannē squalore plena erat, va ios decreuit ludos, ac certamina, in quibus ipse quoque præclare tegeffit, nouosq; voluit institui Equites (Ludouici Regis exemplum sequutus Nodi Equitum fundatoris) qui Nauales nūcupabantur & quorum princeps ipse esse voluit, vt Argonautas imitantes digna tanto honore gesta patrarent. Ad hunc finem elegit sibi, & Ordini Protectorem Sanctum Nicolaum Myræ Episcopum, eique ornatissimū templum dedicauit cum insigni Zenodoxio propè Molun, Equitibusq; præscripsit, vt quotannis

eiusdem Sancti diem festum, solemni pompa celebrarent. Gestabant Equites in clamyde, a iisque militatibus ornamentiis pictam Nauim medijs in fluctibus Regis colores in tessera imitantes cum quibusdam argenteis amentis Horum nomina ne posteritas ignoret, liceat ex eodem Pacca recensere Carolus Rex Institutor Antonius Sansseuerinus Comes Marsici, & Sancti Seuerini Regni magnus Comes abulus, Carluccius Russus Regis consanguineus Regni magnus Institutus, Iacobus Martinus Comes Squillacij Regni magnus Admiratus, Franciscus Prignano Urbani Sexti Pontificis nepos Capua princeps, Franciscus Baucius Dux Andria, & Iacobus eius filius Romania Dispositus ac Achaia Princeps Nicolaus Vrsinus Comes Nola ac Robertus, & Raimondellus Lycij Comes eius filij, Ioannes de Luxinburgo Comes Conuersani, Enricus Sansseuerinus Comes Mileii, Antonius Acquasua Comes Sancti Flaurani, Antonius Caraccolus Comes Hyracij, Ioannottus de Prothoudice Comes Acerrarum Loysius de Gesualdo Comes Compsia, Iacobus Gaetanus Fundorum omittis filius, Loysius de Capua Altavilla Comitiss filius Gurellus Caraccolus Carrasa Regni Marescallus, & Malitia eius frater, Guglielmus de Lagonissa, Ioannes Aloysius de Iannilla, Nicolaus Caraccolus Viola, Ioannes Caraccolus rubens, Ioannes Caraccolus Pisotta, Stortus Caraccolus, Naccarella Dentice, Thomasius Branchicatus Imbriachus, Angelus Pignatellus Ioannes pinellus, Andreassus Piscicellus, Bartholomeus Thomacellus, Thomasius Buccaplanula, & alij.

ORDO EQUITVM LUNÆ CRESCENTIS

apud Andegauenses, & Neapolitanos.

Secunda Andium familia, quæ inter alia potentissima Christiani Orbis dominia Regni imperio potita est signum Ordinis Equestris in brachio habuit crescentem Lunam argenteam. Cuius militæ principatû sibi, ac successoribus primus sumpsit Renatus Dux Andium Hierosolymorum Regni Neapolis, Siciliaq; Rex; princeps vtique meliori fortuna dignus, siue eximiam erga Deum, ac patriam pietatem! siue animi magnitudinem spectes cûm paucis comparandus. Is cum more inter Principes recepto ordinem Lunæ Crescentis in D. Mauritij Urbis Andegauensis basilica erexisset, perspectæ virtutis militibus torquem aureum. Luna Crescente (cur axioma illud, L O S, vel vt Petro Matthæo Regis Galliæ historiographo placet, Los en croissant, Carolo III. postea per familiarisymbolum inscriptum esset) insignem spectabili totius aulæ pompâ perquam honorificè detulit. Exinde

Paulus Iouius natû credit illud Henri ci II. DONEC TOTVM IMPLEAT ORBEM, quia verè cum plena est, fit æmula Solis. Et verò quoniam neminem in hoc sodalitiû adoptare fas erat, nisi primum in pugna fortitudinis suæ specimen dedisset, præliorum frequentiam quibus interfuisset, ex bacillis qui lacinia suspensi ad collum, & anulo simul inserti terminabantur colligere licebat, & quos admittebant futuros se socios periculorum, neque vlllo tempore arma aduersum laturos fidem, amicitiamq; perpetuam seruaturos vbi etiam casus tulisset, auxilio futuros, in bello præsentis, armatosque in acie staturos, aut pecunia adiutores. Ad hæc statos quasdam dies festos ex solemnioribus constituebant, quibus interesse cunctis fas esset. Ij Confratres vocabantur quos, & viuos, & mortuos qui religionis eius, militiæ auctores sunt, maximis prosequabantur honoribus, eius auctoramenti primi fuere

Ioannes Dux Lotharingia, & Calabria primogenitus dicti Renati Regis, Vicecomes Sancti Balorij, Vicecomes Estagij, Beltrandus Beauensis dominus, Ogrinus Caraccolus Comes Nicastris Regni magnus Cancellarius, Baptista Caraccolus Hyracij, & Terranova Comes, Georgius Alamania Comes Pulcini, Perdicassus Barrilis Montisodorisij Comes, Ioannes Cossa Troia Comes, Balthazar Ratta Caserta Comes, & Ciarlesta Caraccolus Montisleonis, Viri utique primarij & alij, quorum nomina, & insignia in dicta Sancti Mauritiij basilica (quæ in augurationis sedes est habita) conspiciuntur, & gentilitijs coloribus depicta, & in Pacca in suo supra citato libello. Ioannes autem supradictus Lotharingia Calabriæque Dux Renati Regis filius cum ad recuperandum Regnum aduenisset, Anno 1459. ut animos Regni procerum ad se alliceret, hos præterea adscripsit Ordini Equestris. Quarum nomina sunt hæc. Ioannes Antonius Baucius Ursinus Tarenti princeps, Marinus Martianus Suesse Dux, & Rossani princeps, Ioannes Paulus Cantalmus Dux Sora, Ioannes Caraccolus Dux Melphie, & Iacobus frater eius Auellini Comes, Antonius Gentilia Marchio Cutroni, Robertus Sansseuerinus Comes Marsici, & Sancti Seuerini, Petrus Lallus Camponiscus Montorij Comes, Nicolaus Monsfortius Comes Campibiaffi, Ioannes Sansseuerinus Comes Cerreti, Alphonsus Lagonissa Comes Montisarculi, Franciscus Caraccolus, & Ioannes Nicolaus filius eius, Honoratus Gastanus Sermoneta dominus, Carolus

Sangrius, & alij. Ex his autem Robertus Sansseuerinus Comes Marsici, & Sancti Seuerini, cum Ferdinandi Regis Regni possessoris partem sequi vellet à Pio Secundo Pontifice Maximo à patrato iuramento fuit absolutus, quod iudicaret eas non magis religiones, quam coniurationes quasdam esse pessimo exemplo institutas. Porro præclarissima Andium stirpe extincta pariter, & nobilissimum hoc institutum finem cæpit, ut in Pacca videre licet.

Nostra verò ætate Illustrissimus Marchio de Tyrace spectatæ fortitudinis hæros, ut Siculorum, & Andegauensium Principum præclarâ instituta renouaret, quò maior Turcicæ potentia fama increbesceret: eò maiorem gloriam in præfens nomen in futurum militaribus viris parari, gloriosissimæque de barbaris victoria præmium adpeti censeret; nouum Equestrem ordinem, & signum militare apud Siculos inuexit. Cui non pauci nobilitatis primates, & summi stemmatis adulescetes nomen dedere, quibus inflammandis instituit ille velut pæncratium in quo gymnasticis certaminibus tyrocinia belli agerent, disce-rentque in ludicra pugna veram pro Christo fortiter, & imperterrite pugnare: eaq; ratione Turcis quotidie imminentibus non solum ad Insulam inuadendam, sed Italiam proximam vastandam intercludere. De his plura apud Rodolphum Botereum in magno Franciæ Concilio causarum, patronum lib. 2. ad ann. 1595.

Nouus Ordo Equitum in Sicilia.

Io. Pontanus li. 1. de bello neap. Io. Baptista Carrasali. x. hist. neap. Angelus Constātius li. 9. & 20. hist. neap. Nicolaus Anellus Pacca de ord. & soc. mil.

ORDO ARMENII, SIVE ARMELINI
apud Neapolitanos.

Rex Ferdinandus peracto bello Anno 1463. cum Ioanne Lotharingæ, Calabriaeque Duce, Armenij ordinem instituit, qui quidem Ordo huiusmodi initium sortitus est. Marinus Martianus Dux Sueffæ & Rossani Princeps, licet Regis esset Sororius non solum tamen potissima causa prædicti belli fuit. verum etiam ipsum Regem per dolum interimere dum simul colloquerentur, machinatus est, ut in Pontano videri licet qui cum postea in eiusdem Ferdinandi Regis manus peruenisset, & in carceribus detrusus fuisset, noluit tamen Rex Sororium licet ingratum, ac proditorem, morti tradere, ne suas manus proprio sanguine foedaret, quamvis hoc illi consulerent eius consiliarij. Quamobrem, ut hoc suum aded clemens consilium cunctis parefaceret, hunc Armenij ordinem instituit, in quo qui adscripti erant, monile aureum in pectore gestabant,

eum hoc Armenio turpi cœno undiq; circumdaro, & cum superscriptione, MALO MORI, QVAM FOEDARI In quo ordine diuersis temporibus, varios adsciuit, quorum nomina ex Pacca hic subijciuntur. *Alphonsus Calabria Dux Regis primogenitus, Hercules Estensis Dux Ferraria Regis Gener, Galeatius Sforzia Dux Mediolani, Alexander Sfortia Pisauri princeps, Robertus Sansseuerinus princeps Salerni Franciscus Baucius Dux Andria Regis consanguineus, Iulius Antonius Acquauinus Dux Atria, Troianus Caraccolus Dux Melphia, Antonius Piccolomineus Amalphanus Dux Regis consanguineus, & Pij 2. Pontificis nepos, Vrsus Visinus Nolanus Comes, ac Asuli Dux, Antonius de Ruere Dux ora Sixti 4. Pontificis nepos, Petrus Guenara Regni magnus Senescallos Vastij Marchio ac Regis consanguineus, Innicus Auulus Comes Camerarius, & Alphonsus eius filius Piscaria Marchio, Honoratus Gaeranus Comes*

Io: Pontanus de bello neap. lib. 1.

Io: Baptista Carrasina hist. neap. lib. 10.

Angelus Constātinus lib. 20. hist. neap.

Nicolanus Anellus Pacca de ord. & sos. mil.

Comes Fundorum, Ferdinandus Gueuara Comes Belcastri, Alphonsus Gueuara Comes Archarum, Marinus Caracxolus Comes Sancti Angeli, Iacobus Caracxolus Comes Burgentia Virginis Vrsinus, & Ioannes Iordanus filius eius, Robertus Vrsinus Tagliacotij, & Alba Comes, Diomedes Carrasa Comes Magdolori, Scipio Pandonus Comes Venasfr, Andreas de Capua Altiuilla Comitit filius, Mattheus de Capua Palena Comes, Antonius Carrasa Mōtisdragonis dominus, Galeatius Caracxolus Vici dominus, Domitius Caracxolus Ruodi dominus,

& Calabria Gubernator, Galeotus Carrasa Tirioli dominus, & Regis consanguineus, Gueuara de Gueuara Arpaia dominus & Vallis Beneuentana Gubernator, Loysius de Aquino Castellioni dominus, Albericus Carrasa & Iacobus Carrasa de spino Castrueteris dominus. Apud eundem Paccam habetur mentio de Societate Argatæ & Leonzæ (vt eius verbis utar) quia autem Societates ipsæ neque Regum Institutores habuere, neque verè Equitum Ordines sunt, sed quædam potius Confraternitates, idèo eas omitto.

ORDO EQVITVM S. MICHAELIS
apud Gallos.

Praclarum illum morem, vt proceres torque auro insigniretur a Romanis ad Francos traduxit Ludouicus XI. cum, vt ait Gaguinus, Kalend. Augusti, Anno 1469. ordinem D. Michaelis Ambasiæ institueret, noniq; iterū statutis Anno 1476. Piesij augeret. Symboli loco, tuos insigniens torque auro, cochleis (quæ Romanis

Senatoribus surgentes in sacertis prominebant) inter se hærentibus, & D. Michaelis cacodæmonem e cælo deturbantis imagine appensa: additoq; emblemate *immensi tremor Oceani*. Prouocatus vtique exemplo patris Iulij Caroli VII. cui pro insigni bellico, huius Archangeli fuit effigies, cum primitias potissimum inaugurationis ce le-

Symbolum
ordinis Michaelis.
B. Corius.
lib. 7. c. 47.

celebraret Rothomagi. Sumptum id, adeoq; sancitum in singulos Reges ab illustri, ut aiunt, miraculo, seu præsentia D. Michaelis in prælio ad pontem Aurellanensem, hostes Anglos, urbemq; à dira oppugnatione arcens, ac propullantis. Hisce insignibus Militariibus comprobationem virtutis, cõcordiæ, fæderisque perpetui pignus, item & coronam præclare actorum cõmunemque inter Equites Tortunarũ æstimationem contineri, interpretatur Claudius Paradinus in symbolis Heroicis. Initio verò fuit cohors quædam triginta sex regni procerum, inculpatorum equitum, dicta à D. Michaeli, societatis præside: quibus Rex ipse primas adnumerari voluit, eodẽque quo ordinem inchoavit momento, solemnibus lustratione XV. Heroas, quos ob honorem, & nomenclaturæ prærogatiuam silentio præterire fas non est, in eundem adsumpsit. Primi itaque fuere Carolus & Ioannes: hic Borbonij, ille Aquitaniæ Dux, Ludouicus Luxemburgus Comes Fani Pauli, magister Equitum; Andreas Lauallius Tribunus Equitum; Ioannes Sanserranus Comes; Ludouicus Bellemontanus Foresti & Plessij dominus; Ludouicus Totevillanus Torrij dominus, Ludouicus Lauallius Chastillonæ dominus, Ludouicus Borbonius nothus, Comes Rossillanus, maris præfectus, Antonius Cabarrenus Darnartini Comes archieconomus; Ioannes Armeniacus nothus Comingensium Comes, militum tribunus; Georgius Trimoleus, Gilbertus Chabanus, Carolus Crusolius Pictonum iuridicus, Taneguinus à Castello præfectus Ruslinonensis: reliqui sodalium suffragijs electi. Qui porro huic sodalicio nomina dāt, in verba Principis adiguntur, eoque neminem moueri constat, nisi hæreseos, aut proditoris reum peractum, aut signorum desertorem. Quando verò agebatur de aliquo in demortui locum eligendo, non suffragijs sed tabulis (Balōtas Veneticæ vocant) à verbo Græco Ballæn) electio fiebat. Quæ ob signatæ in peluim conijciebantur, quibus à Cancellario

numeratis, qui plures tulisset, in collegio cooptabatur, hac verborum formula à Principe prolata: *Te ordo Fratrum* (ita enim vicissim se appellare solent Equites) *& sodalis loco habet, eaq; ratione te torque hoc donat, faxie Deus eum diutius gestes.* Deinde in perpetui amoris testimonium, singulos exoscularatur, iisque mos fuit, in collegium Sodalium adlegendi. Est & suus huic Ordini Cancellarius & thesaurarius ut vocant, caduceator, seu fecialis, cui à Diuo Michaeli nomen est, & scriba qui equitum præclare gesta litteris, & memoriae perpetuæ mandaret. Eo numero legimus exauthoratum Ludouicum Luxemburgum, vnum ex illis maiorum gentium Torquatis Equitibus, de quo conchyliato honore abrogato, publice in Grauiâ Lutetiæ sumptum supplicium. Moris enim, Regibus, munus hoc etiam in externos Principes conferre, in honoris & benevolentiae indicium: qui si eorum hæstes velint se profiteri, per internuntios torque remittunt, ut omni sacramenti religione soluti, alteri Principi strenuam operam nãent. Quod sepe hisce nostris temporibus contigit. Et anno 1559. Philippus Hispaniarum Rex Gandavi Equitum aurei velleris concilium celebrans, ordinis torque Octauio Parmensium Duci, quem ille accepto à Rege Gallorum conchyliati ordinis insigni, superiorum bellorum tempore abiecerat, restituit. Huius ordinis statuta & leges ex magno constitutionum volumine regni Francorum, ut refert Ioannes Iulius lib. 2. de Rebus Gallicis mandata sunt typis, & vulgari lingua passim circumferuntur à Francisco Sansouino, & alijs de quibus consule Petrum Matthæum, & Franciscum Modium, qui comitia ordinis, & ceremoniarum solemnia ab Henrico II.

Anno 1548. celebrata perquam copiose persequitur in Pandectis triumphalibus tom. 1. lib. 2.

ORDO

80 **EQVEST. ORDINVM**
ORDO EQVITVM
Sancti Georgij in
Carinthia.

A Rudolfo Haspurgēsi, qui primus Imperatorij fastigij decus in familiam sceptris, regniq; fatalem intulit; undecim ex gente Austriaca Imperatores eximia omnes maiestatis numismate à Rudolfo II. augustissimi nominis Principe nuper complexos, numerat Germania. Quos inter Fredericus III. haud postremas tulit. Is ad Turcarum Hungariæ, Styriæ Carinthiæ, vicinisque prouincijs imminentium arma depellenda, Equitum S. Georgij ordinem prudenter instituit. Cuius quidem Magistro generali regiam sedem in Millestadio, Carinthiæ oppido, amœnissimo loco designauit & Principis honorem adiecit. Huic & Nouæ ciuitatis in Austria Episcopum, in rebus vti loquuntur temporalibus, itemq; Canonicos ea de causa in arcem postea traslatos; eademque D. Georgij rubra Cruce, (quæ plana. & simplex gentilicis clypeos occupare solet) signatos. Et ne quid ad splendorem deesset, toparcharum Cranichbergensium, recens cum familia extinctorum castra, ac prædia in vitæ aulæque subsidia liberaliter addidit. Nimirum traufmaasdorfium, Scharfenecam. & S. Petronillæ prædium: in quo Carnunti vultuæ vrbis ruinae exstant. Quorum prouentibus non mediocriter adiuti

Magister ordinis S. Georgij Principis titulo auctus.

Insignia Equitum cruce D. Georgij.

S. Georgij Equites, Christiani nominis zelo incensi, non raro virtutis suæ contra Selymum Solymannum alioque Ecclesiæ hostes, fidem fecere. Vide Lazium lib. 3. Rerum Viennensium. Bernardus item Luceburgius in libello de ordinibus militaribus, memorat ordinem militum S. Georgij ab Alexandro VI. Papa, & vaximiliano Imp. aduersus Turcas itidem institutum, Cruce aurea cū corona in circulo aureo pro insigni attributa.

Equitum S. Georgij insignia Cruce aurea.

ORDINES EQVITVM
à Summis Pontificibus
instituti.

Summi Pontifices quorum auctoritate cæteri toto orbe Christiano ordines militares erecti, varia equestrium virorum collegia instituerunt quæ hisce ferè titulis celebrantur: vt pote Equites Christi, S. Spiritus, Sancti Petri, S. Pauli, S. Georgij, Pij, Laurentiani, S. Antonij, Iulij, Liliij, & id genus alij; viri aut de Ecclesia, aut Republica Christiana bene meriti; & quos in album suum coopratos, Pontifices annuo censu solent honorare, & Crucis insignibus colore distinctis condecorare.

Equites Iulij & Liliij.

Christi Equites Crucem rubram, qualem in Lusitania eiusdem nominis Equites ferè gerunt, limbo aureo inclusam, præferentes, à Ioanne XXII. institutos memorant Franciscus Tarapha, & Ioannes Cofertius

Equites Christi, & eorum insignia.

in

in priuilegiis mendicantium col-
lectione.

Equites S. Spiritus
Roma et in Saxia
Lib. 19.
e. 3. Equites S. Petri.
Equites S. Spiritus, qui vulgò in vrbe fratres hospitalis S. Spiritus nũcupantur, cruce candida in veste, aut chlamyde insigniuntur. Ioannes item Azorius Equitrem ordinem S. Spiritus in Saxia qui quidem Equites sanctissimi spiritus in Saxia iidem sunt, qui supra, illa enim regio, iuxta Tyberim vbi ædificatum est monstruosa pietatis Hospitale nedum infantulis expositis, sed & vulneratis, & febricitantibus summa munificentia paratum, saxia appellatur. Hi Equites gladio non sunt insigniti, sed cruce ex albo, lineaq. panno duabus transuersis in hanc formam.

Fabrefacta signantur, appellanturq; Fratres, & quatuor vota emittunt Paupertatis, obedientiæ Castitatis, & infinis inferuendi. Vnicum Magnum Commendatorem supremum habent, qui Perceptor appellatur, plures tamen Commendas tum in Italia, tum extra habent.

Ponit, de quo & Nauarrus de regul. consil. 70. Anno 1520. Leo X. instituit collegium militum S. Petri aduersus Turcas, communes Christiani nominis hostes, vti Alfonso Ciaconius in Pontificum & Cardinalium historia cõmemorat: quod idem fecisse seu cõfirmasse traditur Paulus III.

Equites S. Pauli.
part. 2.
Et Poncetum quendam post varias peregrinationes ad vrbe[m] venientem, à Pontifice S. Petri torque do-

natum, tradit Aug. Thuanus: & Franc. Schottus, S. Petri & S. Pauli equites in Itinerario suo Italiae recenset. Paulus vero Merula Cosmographus CCCC. S. Petri Commilitones, S. Pauli CC in Familia Pontificis degentes enumerat.

De quibus & nobis amplam fidem fecit Gentilis noster Petrus Gerardus, militiarum siue Vigiliarum Antuerpiensium summus Præfatus, vir longinquis peregrinationibus & continuis pro patria laboribus exantatis, clarissimus, cuius etiamnum fratrem Aegidium non semel Consulatu functum Reip. Clauum fortiter, tenere magno suo bono Antuerpienses fatentur, sentiuntque.

S. Georgij Equites ab Alexandro VI. institutos narrat Bernardus Luceburgius, in libro de armorum militarium mysterijs; sed & Paulus III. alios Equites S. Georgij creauit, vt in ipsius Bulla sub Dati Romæ. . . holq. Rauenne residere volebat, & ab ijs Adriatici Maris littus illud custodiri destinauerat, sed ordo alterius non processit quibus Crucem auream cum corona in circulo aureo pro tessera attribuit.

Pius IV. P. M. Equitum sodalium, Pij appellatorum anno 1560. inchoauit; adeoque censu opimo dotauit, & Vrbe[m] domicilio attribuit. Numerus primũ 375. Equites habuit, ad 535. deinceps auctus teste Ciaconio. Qui ferè cũ seculares sint, primò equites aurati à Pontifice creari solent, nonnulli etiam Comites palatii Lateranensis, cum potestate creandi doctores in omnibus facultatibus, & notarios publicos, legitimandi spurios & alia pro arbitrio statuendi. insigni item Apostolicę sedis priuilegio cautum, quo Pios istos Equites aliorum quorumcũque Principum equites, nominatim Imperiales. & S. Ioannis, siue Melitenles, præcedere voluit. Suntque ij domestici familiares seu Papæ, vt vocant commenales, qui cum in publicum prodit conopeum, siue thronum, quo Papa sus-

L fertur,

Equites S. Georgij & eorum insignia.

Equ Pij.

Petrus Be- lojus in Orig. milit.

fertur, cum cæteris Principum legatis, gestare tenentur.

Equi. s. Lauretani.

Xyritus V. qui Lauretanam D. Virginitis celeberrimam ciuitatem, in Episcopalem, & Ecclesiam in cathedrali erexit, ducentorum Lauretanorum equitum ordinem instituit, anno 1586. Pontificatus sui quarto, cui postmodum, ut tradit Alfonso Clauentus, alios sexaginta adiecit.

1586

Cruce Cærulea insigni Equitum S. Antonij. De Cruce lib. 1. cap. 8. Tertull. aduersus Marcian. Isidor. de vocat. gēl. Hieron. in Exech. cap. 9.

Est & aliud Romana in vrbe genus Equitum S. Antonij, appellationum, quæ perieruntque sunt natione Galli, & quamuis gladio minimè accingantur, Equitum tamen numero cententur, crucemque cæruleam in chlamyde, quam commissam vocat Lipsius, quæ forma ex amussim est in T. littera, vnoque ore omnes cum cruce componunt, præferunt.

Adstruunt etiam picturæ, in quibus passim hodie videas D. Antonij vetulissimi monachi penulam, & manui assui, aut imponi hanc crucem.

An quia Ægyptius ille vir, & quibus iam olim notum & inter sacra hoc signum. Certe in obeliscis, qui inde Romam vecti, sculptum sic vidisse se testatur Lipsius: cum anulo tamen vel anfula iuperna, nec satis solide scire, ad quam rem aut vsum. In penula autem & veste monachorum, Crux, imò & cruces fuere, si rectè capimus Nicephorum Gregoram, qui sic de Andronico Imperatore monacho nouello: *superne rubrum præsulit diuina crucis signum inferne nigrum.* Duas diuersi coloris cruces videtur dicere nisi tamen vnã intelligit sic distinctam. Quod manu autem tulerint, hodieque in Aethiopiis siue

Abyssinis ille mos, ut auctor Damianus à Goes in illorum rebus Et Ioannes Metellus in suo speculo orbis terrarum, adstruit, Aethiopes seu Abyssinos, qui Presbyteri Ioannis (ut vocant) imperium agnoscunt, habent religionem militarem, quæ sub protectione est Sancti Antonij. Et vnusquisque nobilitate clarus paterfamilias, ex tribus vnum filium, excepto primogenito destinare potest. Ex his selignantur XII. Equitum millia, qui Regi excubant. Finis huius Religionis est Imperij fines defendere restereque hostibus fidei. Ioannes item Azorius, ubi de Militibus agit, meminit Equitum Sancti Antonij Viennensis, in Gallia, & extra Galliam.

Equites S. Antonij in Æthiopia.

Sed de præcipua ipsa nota crucis, dignum aliquid nota Ecclesiasticæ nostræ historię prodiderunt, Ruffinus, *Signum hoc Dominice crucis inter illas, quas dicunt ieraticas id est sacerdotales litteras habere Ægyptij dicuntur, velut vnum ex ijs, que apud illos sunt litterarum Elementis, cuius littera seu vocabuli hanc asserunt esse interpretati.*

Lib. 1. cap. 3.

Lib. 2. cap. 29.

VI. A. VENTVRA. Quam & significationem dat Sozomenus & idem Suidas. Atqui & à lingua argumentum petit Lipsius, sed nostrã, quod Belgæ hodie bacillos, in hanc formam, quos agrorum brachijs sustentaculum subiicimus, vocent ipsa Latina voce *Crucas*, & litteram & Crusem T. nobis representent.

Lib. 7. Eccl. hist. cap. 5.

Li. 1. c. 10. de Cruse.

De insignibus vero militaribus quæ Pontifices Maximi Principibus deferre consueuerunt, ad eundem Stephanus Pighius

ORDO CRUCIS BURGUNDICÆ
in Regno Thunetano.

Carolus V. immortalis gloriæ Imperator, & omnium retro Principum, qui virtutis via ad imperium contendere, exemplar lucidissimum: Cum memorabili illa expeditione Africana, regnum Tunetanum inleaffis imperio, expulso Hariadeno Ahénobarbo restituisset; paludamentum, quo Tunetem victrici pompa ingressus est, Burgundicam Crucem (ea enim iubellis vsus, aut

fascia puniceæ coloris decussata, quod & Burgundicæ domus insigne contra Saxonem dimicaturus gessit) forte refererebat. Quo insigni, ut erat animo regio, qui beneficijs, de quocunque hominum genere bene mereri studeret: primarios quosque proceres virtutibus non minus quam gentilitijs imaginibus clarissimos, ob præclaram de barbaris partam victoriam, donavit ipso B. Magdalena: sacro die,

L 2 anno

Tessera Equitum Crucis Burgundica.

anno 1535. hora diei decima, Mercurij nampe, ut a curiosis ablatum tradunt. Cuius scilicet planæ figura in equestri illa tessera ab una parte expressa conspicietur; ab altera v. dicta Crux Burgundica, adiuncto chalybi igniario, scintillas ex illice extundente, & inscriptione Barbaria. Quo nomine vulgò nuncupatur omnis illa ditio, qua regnum Tunetanum (eo enim Cherisij potentissimi vtriusque Mauritanæ, Maroci, & Fessæ, expulsis Merinensibus postea potiti sunt) continetur. Testimonium utique exitum nunquam interituræ gloriæ, quod tam fortium virorum opera nationes illas barbaras subiecisset. Quod verò de Cruce Burgundica, quam & Andreana vocamus, ex duobus baculis decussatim coniunctis dicitur, non dubium est, id esse verum signum Crucis Sancti Andree, quem gens Burgundica patronum colit; & cuius se clientem hac tessera profitetur. Quæ & usum ferunt Ioannem Intrepidum, qui Ambianum vocatus, à patre Biturigum, ac nepote Andium Duce, bellum civile inter Aurelianenses, & Burgundicos sopire conantibus; supra forium, vbi diuertebatur, lumen superum, in modum Burgundicæ Crucis, duas collocari iussit transversas hastas: hanc ferrea acie rigentem; alteram obtusa cuspi de innoxiam; significans bellum, pacemque se proponere; eligerent, quod luberet. Quod idem Crucis symbolum Ioannem in Franciam reuersum prætulisse passim testatur Petrus Matthæus. Carolus item pugnax Ludovicum X. Crucem Burgundicam in armis ferre, adeoque signa sua in Eburonæ sequi coegit. Sed cur baculis decussatim positis, & truncatis, ut vocant, tamis, Crucem hanc expriment Principes; non autem lignis dolatis, à quibus Cruces fieri solent. Credunt id factum, postquam Duces Burgundiæ, ceperunt esse Barbantiæ Duces, ac per hoc baculos significare voluisse,

Lipsius de Cruce lib. 1. c. 7.
 Groesferus 10. 3. lib. 5. c. 1.
 Molanus lib. 3. de Imag. c. 51.
 Pont. Heterus in eius vita.
 In historia Ludouici XI. lib. 1.

se succedere veteribus illis Carolo Magno Pipino ad alios Franci stemmatis principibus, quorum in Landen, in Herstal, & a principio in Stockem genus floruit. Alij, quos audire memini, & videbantur loqui ex antiquarijs, incrementum hoc cepisse autumant, tum demum, quando stemma Austriacum est unicum Burgundico. Verum enim cognomen familiæ Maximiliani I. & maiorum eius fuisse Van den Stock, ut antiqua diplomata ab ijs signata præterdunt.

Truncatos autem & è lauro sapius fuisse hos baculos cum erumpentibus flammis (quod ij inter se collisi, teste Plinio, ignem reddere soleant) docent tabulæ patrum mei Petri mennens Equitis Sancti Sepulchri; qui victricia Caroli V. arma, non minus cum veteris quam barbaris ipsis conflictata secutus, Tunetanæ, & Algerianæ expeditioni interfuit. Quo factum, ut Imper. eidem ob egregia in Burgundicum nomen merita, nauatæ fortiter operæ præmium, ad gentilitia maiorum insignia (quæ sunt decem cubi, seu leaci argentei, nigrique alternatim variati, & caput caninum in galea eiusdem coloris) in inferiori scuti parte aurea Crucem Burgundicam siue Sancti Andree (diplomatis verba sunt) viridis coloris truncatis seu mutatis vtrinque ramis deferendam, & posteris transmittendam dederit, alijsque militaribus donis ornauerit. Quod verò ad ignitabulum attinet, referunt id ad Philippum Boni parentem, ipsumque Philippum Aurei Velleris baltheo decorando. Idem postea adsumpsit, Petrus item Matthæus in historia Ludouici Vndecimi dicit spolia, seu vexilla, quæ infelici illa Caroli Audacis ad Nancesum pugna, in eius Regis manus deuenere, igniario ad duos stipites adfixo fuisse notata. In nonnullis autem Burgundicorum gentiliū ditionibus publicè videre est emblemata siue symbola aulæ, aut ædium sacrarum fenestris vitreis expressa vbi signorum

Laurent. Cuper. in reb. Belg. Claud. Paderanis in symbolis hereticis;

Insignia gentilitia Mennensiorum antea à Carolo V.

Lib. 7.

signorum
ignarij
cardui
sive alterius
pungentis
herbae ramuli
cum apophtegmate
Nal. ne sy. frotte
quasi dicerent
& illud Regum
Scotorum de
Cardui simbolo
Nemo me impune
laxessit aut sustine
& abline
Estque penes
me antiquum a
quodam Burgundico
procere de Nobilitate
& gentilijs insignibus
conscriptum autographum
dicto emblemate
Nal. ne sy. frotte
signatum. Et Ob de
Bourg. ne. & iterum
Nal. ne Lapproche.
de Bourg. ne in fine
libri subscriptum.
Videtur itaque
antiquitus solis
silicibus ignarijs
symbolum Burgundicum
constitisse, minax
& cladis indicium
si quis impeteret
Burgundos: posteaque
addita fuisse ferramenta
chalybea igniaria
maioris etiam
terroris, ac pernicietis
significanda gratia
ne chalybe quidem
domandum silicem
si affricetur; sed
ignem erupturum
qui vicina inuadat
verum id armorum
regibus, quorum
id munus, discutiendum
reliquo. Ad sacra enim
potius referendum
existimant. Vti enim
diuinus ille genius
petram, cui sacrificium
Gedeonis impositum
erat, virgula sua
percutiens, ignemque
eliciens, holocaustum
consummari fecit; eodem
prorsus diuini cultus
amore, & auita
contra hostes tuenda
Religionis, nec non
eximia in patriam
caritatis zelo Principes
Burgundicos duci
debere testatus est
Philippus Bonus;
cum ferrum illud, &
petram saxeam, cum
vellere

signorum loco funde aliquos silices ignarij, & cardui, sive alterius pungentis herbae ramuli cum apophtegmate. Nal. ne sy. frotte, quasi dicerent, & illud Regum Scotorum, de Cardui simbolo: Nemo me impune laxessit, aut sustine, & abline. Estque penes me antiquum a quodam Burgundico procere de Nobilitate, & gentilijs insignibus conscriptum autographum, dicto emblemate. Nal. ne sy. frotte signatum. Et Ob de Bourg. ne. & iterum Nal. ne Lapproche. de Bourg. ne in fine libri subscriptum. Videtur itaque antiquitus solis silicibus ignarijs symbolum Burgundicum constitisse, minax, & cladis indicium si quis impeteret Burgundos: posteaque addita fuisse ferramenta chalybea igniaria, maioris etiam terroris, ac pernicietis significanda gratia, ne chalybe quidem domandum silicem, si affricetur; sed ignem erupturum qui vicina inuadat, verum id armorum regibus, quorum id munus, discutiendum reliquo. Ad sacra enim potius referendum existimant. Vti enim diuinus ille genius, petram, cui sacrificium Gedeonis impositum erat, virgula sua percutiens, ignemque eliciens, holocaustum consummari fecit; eodem prorsus diuini cultus amore, & auita contra hostes tuenda Religionis, nec non eximia in patriam caritatis zelo Principes Burgundicos duci debere testatus est Philippus Bonus; cum ferrum illud, & petram saxeam, cum vellere

Gedeonis, intactae scilicet Virginis matris symbolo; ordini suo militari decorandobuit.

ORDO EQVITVM

Sancti Stephani in Etruria.

Cosmus Medicus Florentinorum Dux ingentis animi, & profunda prudentiae princeps, qui potentissimi tota hodie Italiae imperij in ea familia confirmati, fundamenta iecit. Cum rebus suis firmandis, & Senarum rbi, superiorum temporum in curia, ac belli recentis ruinis deformatae, curam non segnem impendisset, eodem ferè tempore, quo ordo Livonicus extinctus est, ut felicitas ad Marcianum praelij, quod eius fortunas, oppressis etiam libertatis vindicibus, veluti in Etruria fundavit, memoriam renouaret: & eadem opera litus Tyrrhenum à Turcorum, & pyrataram excursionibus tueretur, classemque ad expeditiones contra Mahumeranos suscipiendas, non solum rebus necessarijs, sed & hominibus rei maritimae gnaris optime instructam haberet, ad imitationem, inquam, Hierosolymitani ordinis, anno 1560. Militiam S. Stephani Pontificis, & martyris, quod pugna Marciana III. Non. Sextilis, qui dies ei sacer est, incidisset statutis, ac legibus (quae à Francisco Sansouino recitantur) conditis instituit, ut à Pio IV. confirmaretur, impetravit, qui & complura privilegia militaris illius collegij sodalibus, indulgit, diplomate ea, de re Non. Quin-

Aldus Manutius in vita Cosmi.

Hier. Bar- dus Chronol.

Quintilis condito. Atque inter alia ut milites cōiugati, ac etiam digami pensiones annuas vsque ad CC ducatorum summam ex sacerdotijs percipere, atque ad alias sacras perionas trāferre: Item ut de bonis tam fundi, quam mobilibus quomodo, & vnde cumque quæstis liberè testari, etiam inter spurios, & illegitimos filios possent, quarta eorum ordini seruata. Huius militiæ sibi, ac successoribus ducibus, principatū sumpsit Cosmus, cum potestate legibus à se conditis, addendi, detrahendi, abrogandi, & interpretandi: qua ipse, & filij eius potestea vsi sunt, templumque Equitibus, ac domiciliū Pisis attribuit. Pro in-

signi autem gestant Crucem rubram Rhodiensium Cruci neuiquam diffimilem, ac prætexta aurea ornata. Suntque inter eos vti, & apud Melitenses, & Hispaniæ milites Spatiferos, præter Equites etiam sacerdotes, itemque *Seruosones*, ut nuncupant, & *Donati*, aliquo tamen discrimine, *Donati* enim non quadri membra: sed trimembra præferunt Crucem, superiore stipite sublato. Melitensium ferè instituta sequuntur, etsi viuant ex præscripto regulæ Sancti Benedicti, quod addit Paulus Morisus, & à matrimonio non arceantur, castitatem nempe coniugalem solummodo profitentes.

Insignia
Equitum
S. Stephani
duplicia.

ORDO EQVITVM S. SPIRITVS.

T Redacim Francorum Reges Christianissima protulit Valesiorum familia, nec non ante nouum assumptum cognomen, trecentis continuis annis Gallici imperij habenas felici sumè moderata est,

ac per secundum, tertium, ac quartum natu filios, Andium nimirum proceres, quorum virtus, & ingenium ad imperia natum videbatur, gubernacula regni Angliæ, Siciliæ, Neapolis, ac Hungariæ diutissimè tenuit. Ab

eo denique tempore, quo Hugo Capet
 petus eius generis conditor, regio in
 signi potitus est, nullam Capetici fan-
 gulinis familiam tam diu vatijs. natio-
 nibus, quam valesiorum praeuisse,
 comperiemus: Quod nomen non
 fuit ex primaria assignatione, cum hac
 stirpe communicatu: sed praecipuum
 fuit nomen eius Aurelianense. Sic &
 Ludovicus XII. Franciscus I. & pos-
 tteri Valesiorum cognomen tenuerunt.
 Post Sanctum enim Ludovicum, Prin-
 cipum Fracorum minores nati filios,
 aut ex regnis. & dominijs accedenti-
 bus; aut ex legibus matrimonij, varia
 sibi vlturpasse cognomina, variaq; in-
 de dimanasse stirpes, tradunt Gallici
 annales. Ea ferè sunt; Borbonia, Vale-
 sia, Eboracensis, Alenconia, Andia, Bur-
 gundica, Bituricensis Aurelianensis, ex
 qua processit Comitum Angolismorum
 progenies; quibus omnibus extinctis,
 translata in Valesia familiam regni suc-
 cessione, Deus Henricum III. Valesium
 postremum superesse voluit, qui novis
 auspicijs imperium ad Borboniam feli-
 citer hodie regnantem, transmitteret;
 æternumq; pietatis Christianae, & Re-
 giae magnitudinis monumentum, poste-
 ritati relinqueret. Is. n. tot palmarum
 Imperator, tot reb. gestis clarissimus,
 reiectis omnibus cõpetitorib, ad Po-
 loniam regnum potèntissimū, ipso die, quo
 in Apostolos sacrum flamme coelo igne-
 scentib. linguis dilapsum est (& quo
 eunde natum ferunt) honorificè voca-
 tus. Eodèq; rursus anni insequentis fe-
 sto, quo & Carolus IX. frater huma-
 nis exemptus est, Gallico imperio au-
 ctus, obsolescente cõchyliato ordine,
 ob cõmunicatum promiscuè indignis
 hominib. novum Equitum collegium a se
 institutum, ac nomine S. Spiritus (cuius
 numini oēs actiones, & consilia, fortu-
 natissimis, & gloriosissimis aucta suc-
 cessib. referebat) nuncupatum, solemnè
 illustratione prid. kal. Ian. celebrauit
 Parisijs, in Basilica Augustiniano-um
 Eremitarum morisq; inde recepti est. vt
 inaugurationis initium ducatur vltima
 die anni desinentis, à peruigilijs ferotini-
 nis in dicto cõnobia; altera, quae an-

num renouat, inaugurationis peragatur;
 Cuius formula digna, quae hic suis
 cõceptisq; verbis referatur. *Ordo* (praefat-
 ur Rex, summus Magister) *hoc te pa-*
ludamento, sui fraterni contubernij, inuo-
luis ad propagationem, & columnam fidei or-
thodoxae, & Catholicae Religionis (exinde
torquem cervici imponens). Manu Re-
gia, nostra militia tesseram accipe, sacri
Pneumatistorquem, sit tibi in iugi memo-
ria, servatoris Christi passio, cuius symbo-
lum crucem, vestib, insuendā tibi prae-
cipimus, annuat Christus, ne quā fidei vo-
tis, & sacramento oppignorasti fallas, si
secus secaris, ex albo militiae expulctus in-
dictas decretis ordinis poenas experieris.
 Centenario numero absolutum colle-
 gium in eo cõprehensit, Rege ordinis
 principe, IV. Cardinalibus, IV. Anti-
 stitibus Eclesiasticis; magno Eleemo-
 synario, Cancellario, Praefecto ceremo-
 niarum, Magno Thesaurario, Graphia-
 rio, Feciali, Ostiario, Commendatorum
 nomine dicti Equites, quod ab initio
 cõstituisset Rex ex opimioribus cõ-
 nobijs, detractis amplissimis Vectiga-
 libus, commendas ad Hispaniensium
 exemplum creare, consilio ante qua-
 driennium a Cardinali Lotaringo sta-
 tim atq; in regnum venit sumpto quo
 mortuo, Rex apud Pontificem crebro
 per oratores suos egit, vt cõnobiortū
 bona. cõmendis illis, auctoritate sua
 interposita, attribui pateretur, nā cum
 ordinē ad Religionis Catholicae Apo-
 stolicae Romanae amplificationem, &
 sectarij veneni extirpationem institu-
 tum esse: idque equitum praecipuum
 iusturandum esse. Quod cum reclin-
 nante sacro ordine impetrare non po-
 tuisset, nomen nihilominus mansit.
 Equites, S. Spiritus Commendatores,
 statutis (quae in vnum volumen a Bar-
 naba Brissonio Parlamenti Lugdunen-
 sis praeside congeffa sunt) Decembri
 proximo promulgatis, appellati sunt vt
 ex eo quid Regi ab initio consilij fue-
 rit, posteris cõstet, videantq; qui post
 nos erunt; ne, quod ab ipso tunc frustra
 retum est, sub successionibus eius
 exitum aliquando sortiantur. Singulis
 porro Equitibus pallium nigrum ho-

Natalis Co-
 mes li. His.
 30. p. 634.

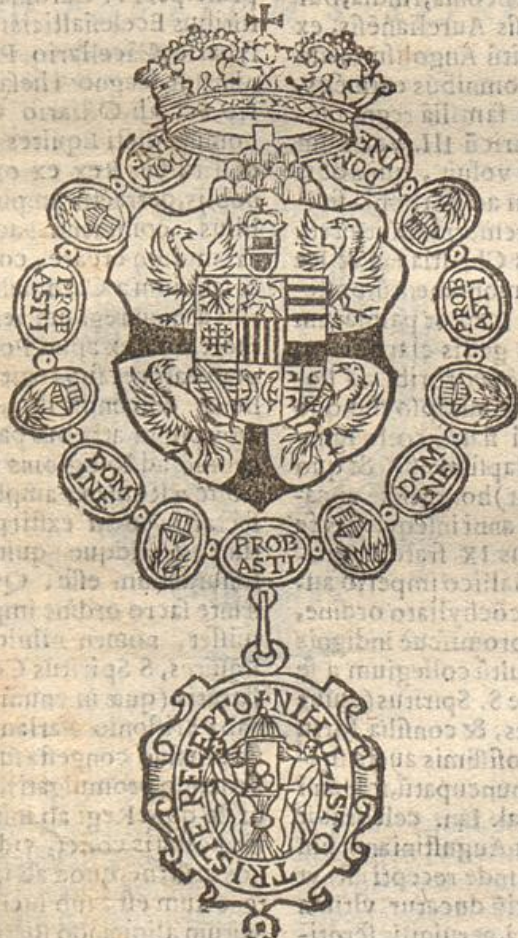
Torques
aureus E-
quitum s.
Spiritus.

lofericam liliorum floribus flammis,
alijque ex auro, & argento heroicis
notis intertextu attribuit, & torquem
aureum ex lilijs, flammarum conge-
rie circumdatis (quibus Henricus IV.
caffides aliaq; Victoriarum trophæa
addidit) tribusque diuerfis matheos
signis elaboratum; cuique Melitenfis
formæ Crux, columbam præferens,
adhæreret; inaugurationis folemni
die æstandum adiunxit. Cæteris ve-
rò ferijs, lutei, feu crocei coloris
Crucem holofericam vestibus adfu-
tam: in bello verò argenteam;

alia infuper collo innexa penfili ca-
rulea falcia. Quæ omnia ea mode-
ratione princeps inftituit, vt anti-
qua D. Michaelis folemnia è fastis
non eraderet: nam etiamnum torqui
militiæ facri pneumatis adduntur.
Et qui vtriuſque militiæ candidati
exiſtunt, ex vno latere conchyli-
tâm teſleram, ex altero vero colum-
bam prætendunt: atque in Rituali
Henricianæ inſtitutionis indictum,
vt poſtridiè quam torques maior fa-
cri fluminis imponatur, D. Michaelis
minor ſuſcipiatur.

Eorum in-
ſignia in
bello.

ORDO EQVITVM SACROSANCTI SANGVINIS
Redemptoris Ieſu Chriſti apud Mantuanos.

ORDO

Vincētius Gonzaga Mantuæ IV. & Mōtisferrati II. Dux, nequid additionis Mantuanæ antiquitatem ac venustatē, deesset, in nuptijs filij sui Francisci, cum Margarita Sabauda, Caroli Emanuelis & Catharinæ Austriacæ Sabaudicæ Ducum filia anno CIO. DCVII. celebratis, Religioni orthodoxæ in primis tuendæ ac propagandæ, illustre viginti Equitum collegium Paulo V. Pont. Max. ad probante instituit. In honorem, in quâ sacrosancti Sanguinis Redemptoris nostri Iesu Christi, cuius guttulæ aliquot à *S Longino Centurione & martyre vt traditur collectæ, Mantuæ in D. Andreæ basilica cum parte Spōgiæ Dominicæ, eiusdemque Apostoli reliquijs, magnâ religione adseruantur. Harum enim guttularum numero ternario expressarum notas cum inscriptione: NIHIL ISTO TRISTE RECEPTO, ordinis tesseram constituit. In temeratū scilicet Redemptoris humanæ pretium, baltheoq; ex telis aut virgulis aureis, valido ligamine connexis, igniq; super impositis, alternatim intererrante sentētia, ex Psalmo Dauidico LX. desumpta, *Domine probasti*, adiunxit: Quo quidem nobilissimo symbolo, infractum reb. aduersis animum, fidem, concordiam inuolabiliter seruandam commilitonibus proposuit, iuxta illud Ouidij:

scilicet ut uuluum spectatur in ignibus aurum;

Tempore sic duro est inspicienda fides.
Baltheum illum equestrem ipse Vincentius Dux, filio Ferdinando S.R.E. Cardinale tradante, in palatij sacello, festo Pentecostes die, primus accepit, & uetustis Gentis Gonzagæ insignibus (quæ Sigismundus IV. Imp. cum Ioannem Franciscum primum Mantuæ Marchionem in D. Petri foro suo ipse ore X. Kal. Octobris 1433. pronuntiaffet, quattuor aquilinis pullis nigris, candido in clypeo, ad crucem rubram, hinc inde sparsis exornauit) rei & magnitudini posteris testandæ gratia adijci voluit. Idem Cardinalis auctoritatem Pontificis parentem,

suū ordinis eius Principem renuntiavit. Estque is honos ad successores vnâ cum imperio æternum transiturus. Dux porro sacris solenni ritu peractis, in D. Andreæ Basilica Franciscum filium natu maiorem, feliciterque hodie imperantem, & viros insuper quattuordecim nobilissimos equestri suo collegio adscripsit, singulosq; torque aureo, quem ordinis dixi tesseram, donauit. Horum nomina ne posteritas ignoret, liceat ex Frederici Follini triumphis, Italico sermone conscriptis, & ex Originibus Equestribus Auberti Miræi viri scriptis & legationibus pro Rep. Christiana susceptis, clarissimi adtexere, apud quos ista serie recensentur.

Iulius Cesar Gonzaga, S.R.I. & Bofoli Princeps, Gonzagæ atque Ostiani Marchio, idemq; Pomponesci Comes.

Andreas Gonzaga, S.R.I. Princeps. Guilielmus Adornius, Marchio Palauicini & Comes Siuani.

Iordanus Gonzaga Marchio, S.R.I. Princeps & Vescouati toparcha.

Guido San Georgius Volpiani Marchio & Foglici Comes.

Alexander Beuilacqua Comes.

Carolus Rossus, generalis militiæ in ditione Mantuana Præfectus.

Galeatius Comes Cassanus, & Marchio Cagliani.

Fridericus Gonzaga Marchio & S.R.I. Princeps.

Franciscus Brembatus Comes.

Guilielmus Martinenzus, Comes & nobilis Venetus.

Latinus Ursinus Dux.

Pyrrhus Maria Gonzaga Marchio S.R.I. Princeps & Vescouati toparcha.

Ludouicus Gonzaga, Palazoli Marchio.

Cæterum ordinis huius Equestris Cancellarius perpetuus est, qui Canonicorum S. Andreæ collegio præest, vulgò *Primicerium* vocant. Eiusdem sodalitij Secretarius primus designatus est, N. & Cl. vir Annibal Ibertus Serenissimo Mantuæ Duci à Consilijs,

M O R D O

*Martyrolo. Rom. 15
Martij &
Facius lib.
3. Cant.
Collare E-
quitum or-
dinis Mā-
tuani.

Insignia
Gonzaga-
rum.

ORDO EQVITVM
Milicie Christiane sub titulo
Beatae Mariae Virg. Matris Dei
& Sancti Michaelis Archangeli.

tulo discordias grauis inter fundatores, siue Institutores interposuit, quo factum fuit, vt tanti incæpti cursus retardatus sit, vel maxima ex parte.

EQVITES APVD TVRCAS
& Indos.

Fuit apud Turcas & barbaros receptum Militaris honoris auctoramentum: quo titulo Selymus II. Turcarum Imp. Gentilem Bellinum, ob insignem in arte pingendi excellentiam, Constantinopolim euocatum, in Equestrem ordinem cooptauit, & insigni torquis aurei donauit. Verum an Christianus ab infideli creatus eques pro legitimo haberi debeat in dubium reuocare videtur Franciscus Sansouinus.

In originibus Equestribus.

Principes certè Christiani, infideles Equestri honore haud dedignati fuere; certumq; se auctorem comperisse adfirmat Hiero. Curita, qui prodiderit Bernardum Porterium Iacobi 14. Aragoniae Regis legatum, missarum solennibus Alexandriae celebratis, Babyloniae Soldani filium, patris rogatu, militari cinctum auctoramento, Regis Aragoniae nomine decorasse.

Lib. 2. Reu. Aragon.

Anton. Benter. li. 2. c. 43.

Sic Ferdinandus cognomento Sanctus, Mahometem expeditionis contra Hispalim susceptae comitem, captam vrbe & equitem creauit & insignibus Castellae cum duobus serpentum capitibus donauit, quae Granatae Reges deinceps seruarunt, cum antea claues cyaneas in scuto argenteo, Reges Andalusiae pro insignibus gestarent: eaque re significabant se Gadium, & tractus maritimi potentes, quasi claues propagandi, per occasum imperij in potestate habere. Claudius etiam Faucherus in originibus suis Gallicis, citat librum caeremoniarum, quibus Hugo Taborius Eques regni Hierosolymitani vsus traditur, cum Saladinum Aegypti Soldanum, decus militare experientem, equestri cingulo adornaret.

Insignis Regii Granatae.

Ann. 1200 Claudius Faucherus de Equitibus.

In

8. Carolus
iuernensis,
ab Alhan
tres Petri
quorum
Olmua
Martia
merè
&
Nirum Ni
siue
Colonis
Virgi
publi
generali
Magis viagi
Magis
Virorum
ord
scio quo ri

*Equites Te-
cuyes in
India Oc-
cidental.*

In Americano noui orbis tractu, qui nouæ Hispaniæ nomine indigitatur, *Tecuytorum* Equitum militiam, in honore habitam tradunt Rerum Indicarum scriptores, & inauguratio- nis solennia à magno Sacerdote cele- brari solita, eo ferè ritu; vt Sacerdos tyroni nares tygridis osse, & aquilæ rostro acutissimo perforaret, quo ty- gridû & aquilarû instar ferocia & for- titudine in belli antestare doceretur.

*Equites Au-
riculares
vulgo Oreio-
nes dicti in
regno Peru.*

In regno Peruuiano Equites sunt vulgò *Oreiones*, quos Auriculares dic- cas, appellati: & quos ex primarijs Regiæ stirpis satrapis (*Iugos* vocant) eligere ius erat. Apud hos tenerri- mos aurium partes perforatas, & bac- illis, siue annulis aureis onustas præ- tédere, summum habebatur equestris dignitatis ornamentum. Vti & apud Europæos aurum in auribus gestare, nobilitatis decora sunt. Adèd vt & ipsi Hispani nobiles, quos alti sangui- nis Itemma non decoraret, stigma

istud auriculare, & notam equestrem non recusarent: qua suscepta, aliud nomen etiam assumere solebant. Quæ omnia fusus apud Hieron. Roma- num in Repub. mundi reperias.

Nec mirum apud Barbaros illos eiusmodi stigmatum vestigium existi- tisse, cum & apud Christianos dudù in vsu fuerit, vt rectè notat Lipsius in Militia sua Romana & Philippus Ley- denfis Cõsiliarius Guilielmi Comitis Hollandiæ, in Reipub. cura, & sorte Principatus. vbi ait. *Quarto stigma- ta id est nota publica, imponitur brachijs istorum militum, vt ab alijs cognoscantur C. de Fabri. l. 3. lib. 11. Et sic quasi conueniunt in hoc cum spiritualibus mi- litibus qui in capita signantur ad differen- tiam laicorum D. Augustinus epist. 1. appellat Regium hunc characterem, & Chrysostr. in Homilia 3. in 2. ad Corinth. sicut militibus signaculum, ita fidelibus spiritus imponitur & si or- dinem deserueris notus omnibus fiet.*

Li. 1. dial. 9

STATVTA, ET LEGES

A CAROLO MAGNO IMP.

Ludouico VI. Philippo Sapiente, Ludouico Sancto, Francia Regibus, & Godefredo Buillonio, Summis Ordinis, Equestris Sanctissimi Sepulchri D. N. Iesu Christi Principibus, ac Magistris latae, quæ etiamnum in Archiuis eiusdem Ordinis Ierosolymitana in vrbe adseruantur.

A R T. I.

N nomine, & honorem Dei Patris, Filij, & Spiritus sancti: Beateque Virginis Mariae eius matris: Angelorum, & Archangelorum, Patriarcharum, & Prophetarum Dei, Apostolorum, Euangelistarum sanctarum, Discipulorum, & omnium sanctorum, & sanctarum, & Spirituum omnium caelestis curiae.

Art. 2.

Sic notum, & cui denter pateat omnibus excellentissimis, & illustrissimis Principibus, nobilibus, militibus, & populo Christiano, anno ab Incarnatione Domini Nostri Iesu Christi, millesimo nonagesimo nono. Quod illustrissimi, inuincibiles, & Serenissimi Principes Sanctus Carolus Magnus Imperator & Rex totius Francia, Ludouicus Sextus sapiens, dictus Pius, Philippus dictus sapiens ma-

gnanimus & conquerens: Sanctissimus atque magnanimus Ludouicus Praeses Godefredus de Buillon, ac alij magnanimi Principes & Reges Christiani: assensu per eos in eorum Imperio & regno corona, sponte Deo vouerunt, ac promiserunt sese, & eorum bona atque personas exponere ad militandum & bellum gerendum ultra mare pro subiuganda, & destruenda peruersa, & tyrannica natione Sarracenorum Infidelium. & eorum potestatibus & authoritatibus. Regnum Hierosolymitanum eiusque terras, & dominia à dictis infidelibus occupata subijciendo, pro viribus fidem Christianam augendo. Statum Ecclesie Catholicae, Apostolicae, & aliarum Christianarum Ecclesiarum ab omnibus vexationibus, & oppressionibus tuendo & defendendo, in earum protectione & tuitione prelatos eiusdem Ecclesie, Pauperes, orphanos, viduas, & ceteros Christianos contra quoscumque inimicos eorumdem ponendo.

Art. 3.

Art. 3.

Sit etiam notum quod nos supranominati circa premissa vota nostra adimpleuimus. Nostrisque diligentibus & cura. Deo inspirante, regnum Hierosolymitanum, partesque Sarracenorum adepti fuimus, et circa illos victorias laudabiles obtinimus, dictamque fidem christianam duximus. Propterea nomen christianissimi Principis iusto nobis impositum fuerit, & merito ab alijs Principibus, & populo christiano datum. Cum feliciter in regnum nostrum Francie terrasque & dominia ad nos spectantia reuersi fuimus, etiam omnia alia regna Principibus christianis nobis amicissimis in nobis subueniendo tam suis diuitijs, quam hominibus, ut tandem possemus adimplere vota nostra, & que iam dudum inceperamus. Propterea, ut ipsa ratio docet, habuerunt partem honoris prout nos ipsi habuimus.

Art. 4.

In super in honorem Passionis domini nostri Iesu Christi, atque reuerentiam quam nos debemus sanctissimo Pape sedi Apostolice, atque obedientiam Vicarijs Dei in hoc mundo, atque etiam Episcopis de magna ciuitate Roma humiliter recepimus sanctissimas cruces quibus nos signauerunt atque milites nostros in honore quinque plagarum domini nostri Iesu Christi, ut eo magis essemus solidati in huiusmodi infideles, ut cognosceremus nos, atque populum nostrum christianum tam viuum atque mortuum in regionibus infidelium. Insuper inspeximus atque deliberauimus fundare ordinem sanctissimi Sepulchri, nostre ciuitatis Hierosolimitana, in honorem & reuerentiam sanctissima Resurrectionis nostro nomini Christianissimo dignitate primariam dicti ordinis, adiunximus, & dictas quinque cruces rubeas, easdem etiam in honorem quinque plagarum domino nostro Iesu Christo instructarum deferre volumus milites dicti ordinis, quam plurimos creauimus, illosque dictis crucibus contra dictos infideles insigniuimus: qui fugiu ob id remanserunt, nec non exercitu resistere nequiterunt.

Art. 5.

Et ut dicti milites, & alij ceteri homines bellici uegium in dicto regnum Hierosolymitanum facere volentes, qui in nostro seruitio, & exercitu strenuos & magnanimos in prefatos infideles sese gesserunt, & circa premissa in augmentum dicte fidei christiana, & defensionem catholica Apostolica Ecclesie Romana, & aliarum Ecclesiarum christianarum fauorabiliores, & faciliores reddantur his ut & gaudere posse authoritatibus, preminentijs priuilegijs, & iuribus quibus nostri officarij, & domestici utuntur, & gaudent, permittimus & permittimus, quoad non sint tributarij, nec de rebus, & mercaturis ab eis transferendis aliquod subsidium soluent nec non ab omnibus oneribus, & subsidijs, aut tributis quibuscumque nobis, quamuis ex causa, seu ratione domicilij, vel alias debitis, seu debendis in partibus & terris nobis subditis, cum equis, armis, uestimentis, aut alias, proficiendo remanebunt liberi, exempti & immunes animamque ac uene aliorum nostrorum subditorum dictum uegium facere, & in eo nos concommittari nostra suscepciones iuuando contra dictos infideles uolentium.

Art. 6.

Volumus praterea, & volumus, quod qui honorem dicte militie assequi, ac dictis franchijs & libertatibus uti et gaudere uoluerint dicta gratia & seruitia in gratiam & augmentum dicte fidei christiane defensionem Romana catholica & Apostolica Ecclesia, ac aliarum Ecclesiarum christianarum in se suscipiens, dictaque ordini adscribantur, & in Ecclesia Dni Sepulchri Hierosolymitani a nobis aut nobis absentibus, nostro locum tenenti ibi cruce signabuntur. Postque certificationibus auctoritate Archiepisc. seu Curati diocesis, vel parochie in qua orti fuerint debita expeditis, consiliterit nobis aut dicto nostro locum tenenti eos esse christianos, catholicos legitimos & non notos nec ullo modo fuisse reprehensos, nec aliquo crimine nephario & enormi in iudicio, vel extra diffamatos & notatos.

Quodque

Quodque dicti milites confessi à suis peccatis & absoluti die eorum receptionis in dicta militia sacrosanctum Eucharistie Sacramentum à Sacerdote tunc in dicta ecclesia diui Sepulchri officium diuinum celebrante accipient in qua nos, aut noster locum tenens laures dicti ordinis decorabit, illosque quinque crucibus obstringabit Iuramento per eos & eorum quemlibet de contentis inordinationibus dicti ordinis per nos editis & promulgatis fideliter observandis, & defendendis praesertim solutaque summa triginta scutoeum coronatorum thesauro dicti Sepulchri pro elemosyna pauperibus peregrinis et alijs bellicis hominibus in dictum locum venientibus, & ibi indies affluentibus, & aegrotis in hospitalibus eiusdem S. Sepulchri urbis Hierosolymitanae & sancti Ioannis, ac sancti Lazari, iacentes applicanda.

Art. 7.

Quod nostri viatores subditi gaudebunt libertatibus, & franchisijs laetius in nostra ordinatione desuper facta & edita declaratis. Summamque quinque scatorum coronatorum dicta elemosina applicandam soluent, et ad observandam dictam ordinationem sese obligabunt.

Art. 8.

Volumus etiam & volumus quod in dicta sancti Sepulchri Hierosolymitana & alijs Ecclesijs per nos ac alios Reges & Principes hactenus adificatis & in posterum adificandis in dicto regno Francia & alibi in eorum terris & dominijs, in honorem eiusdem sancti Sepulchri, & deuotionem celebrabitur officia diuina, modo & forma sequentibus. Scilicet quod qualibet die dominica mensis Presbyteros Latinos caeremonijs in talibus adhiberi solitis, adhibitis, alta una & quinque missa, voce submissa in honorem & reuerentiam dictarum quinque plagarum domini nostri Iesu Christi celebrabuntur. Huiusmodi officio, nos, seu nobis absentibus locum tenens, nostri milites, & viatores praesati assistent.

Art. 9.

Quod dictum noster locum tenens, milites & viatores quotidie missam audire, preces & horas sanctae Crucis dicere, & quasdam elemosynas largiri tenebuntur.

Art. 10.

Quod diebus festis annualibus Conceptionis, Natiuitatis, Annunciationis, Purificationis, & Assumptionis Beatae Mariae Virginis, alta voce verbis Latinis Missa celebrabuntur. stentque processiones quibus nos, dictusque noster locum tenens, milites, & viatores assistere, & sacrosanctum Eucharistia sacramentum recipere tenebimur, ut Deo acceptabiles & grati contra dictos Infideles secure bellum gerere & eos subjugare possimus.

Art. 11.

Quod indies Missas celebrari procurabimus pauperibus elemosynam largiemur: dicti autem milites solum diebus Veneris cuiuslibet hebdomadis in honorem passionis domini nostri Iesu Christi id fieri procurabunt, horas sanctae crucis dicemus, & sero Vesperas mortuorum dici faciemus: Deumque optimum pro principibus regibus, & populo christiano precabimur & rogabimus & victoriam contra dictos Infideles in gratiam & augmentum fidei & defensionem catholicae, Apostolicae & Romanae Ecclesiae concedere velit & dignetur.

Art. 12.

Quod nos, dictus noster locum tenens & alij milites bellicosi, & viatores dicti ordinis temporibus Auentus Domini, quadragesima, quatuor temporum anni, rogationum, & vigiliarum dictorum festorum annualium Beatae Mariae Virginis, in honorem Dei ac dictae eius matris Mariae Virginis & in contemplationem penitentiae nobis & populo christiano à Deo veniam & remissionem peccatorum nostrorum obtinendam imposta, ac ut tentationes diaboli euitemus & in dictos infideles reddamur victores, ieiunabimus.

Art.

Art. 13.

EX nostra scientia decreuimus. & decernimus, quod die festo sacrosancti Sacramenti, in Ecclesia dicti sancti Sepulchri urbis Hierosolimitana tres missae, scilicet, prima in lingua Soriana, secunda lingua Graeca, tertia uero lingua Latina, alia uoce officiumque diuinum caeremonijs solitis adhibitis celebrabuntur. In alijs autem Ecclesijs per nos, & nostros amicos in Francia regno nostrisque terris & dominijs, in honorem dicti sancti Sepulchri adificatis, Latina celebrabitur idem officium. Fientque processiones in honorem & reuerentiam fidei, & credentia in sacrosanctum Sacramentum Eucharistia, nobis & populo christiano insuse.

Art. 14.

Quod anno quolibet die Dominica in Ramis palmarum a nobis, aut nostro locum tenens in nostra absentia, assistatur, & eligatur unus ex Presbyteris, qui sup. asinū sedens in conuocatione & cocto 12. Presbyteros, qui off. diu. in Ecc. S. Sepulchri celebrare solent, dictā urbem Hierosolymitanam introibit. Cui quidem Presbytero sic electo, nos, & dictus locum tenens noster, milites, viatores, & populus christianus eiusdem urbis obuiā ire, illumque benignè recipere, & in Ecclesiam dicti sancti Sepulchri magna cū humilitate concomitari tenebimur: in qua quidem Ecclesia dictus electus, & alij supra nominati Presbyteri, officium diuinum in honorem, & reuerentiam introitus domini nostri Iesu Christi, quem in dictam urbem Hierosolymitanam sanctis eius discipulis presentibus fecit, honestè receptionis per habitantes dictae urbis, & letitia ab eis ob eius aduentum, & introitum factarum, solemniter celebrabitur.

Art. 15.

De autem Iouis sequenti officium diuinum cum caeremonijs assuetis parerelectum, & alios Presbyteros supradictos in Ecclesia sancti Sepulchri celebrabitur & dicetur; nosque & noster locum tenens

refectionem illorum in pane, uino, piscibus, in domo S. Coenaculi dicta nostra urbis Hierosolymitana preparabimus: in qua illos benignè recipiemus, eorum pedes humiliter lauabimus, & osculabimur, cœnamque celebrabimus, illisque elemosynas ob charitatem largiemur. Et postquam dicti electus, & alij presbyteri gratias Deo egerint, sanctumque Dei Euangelium quod suis Apostolis predicauit nobis enunciauerint, nos, aut noster locum tenens, milites, & uiatores supra nominati in dicto Coenaculo nostram refectioem sumemus, elemosynas in auro, argento, uelimentis uictualibus, panibus, uino & alij dabimus, omnibus aegrotis in magnis hospitalibus iacentibus, caeterisque pauperibus in indigentia, & necessitate constitutis nobis notis, in reuerentiam, & commemorationem sanctae Coenae, quam simili die dominus noster Iesus Christus cum dictis suis Discipulis in praefata, domo sancti Coenaculi fecit, elargiemur, & concedemus.

Art. 16.

Quod electus, & presbyteri ante nominati, qui illum in dictam urbem Hierosolymitanam, ut supra fuerint concomitati in motem oliuarum sese conferent: ibique tota nocte dicta diei Iouis precib. & orationib. diuinis, in reuerentiam & recordationem orationis, in dicto loco per eundem dominum nostrum Iesum Christum susē uocabunt.

Art. 17.

De uero Veneris sancti, dictus presbyter electus Euangelium passionis domini nostri Iesu Christi in Ecclesia dicti sancti Sepulchri perleget, illudque nobis, nostrisque locū tenenti, militib. & viatoribus populisque christiano interpretabitur officiumque diuinum cum alijs supranominatis presbyteris Latine celebrabit, cui assistere tenebimur, nec cibo aliquo reficiemur, aut uisumur, donec hora qua dominus noster Iesus Christus in redemptionem generis humani in cruce pendens emisit spiritum, pulsata fuerit.

Art. 18.

Art. 18.

Quod quatuor milites dicti ordinis nocte dicta die veneris vsque ad meridiem diei sequentis in honorem, & reuerentiam domini nostri Iesu Christi, cuius corpus ab infidelibus Iudeis ibi dicta nocte custoditum fuit, fideliter custodiant.

Art. 19.

Quod omnes Presbyteri Chaldei, Graeci, & Latini continuas preces tota nocte diei veneris in Ecclesia dicti sancti Sepulchri in gratiam fidei, & defensionem Catholicae, & Apostolicae Ecclesiae, ac aliarum Ecclesiarum christianarum aduersus huiusmodi infideles fundent.

Art. 20.

Insuper ordinauimus, & ordinamus continuè eleemosynas elargiendas, & concedendas esse, ut à carceribus dicti milites viatores, & alius populus christianus liberetur, qui tam à nostris Regni Francia dominij, et terris, quam ab alijs partibus, & terris Principum christianorum nobis amicorum venientes, contra dictos Infideles nobiscum bellum gesserunt: Et illud ita persecuti fuerunt, ut captiui, & detenti ab ipsis infidelibus fuerint, nec non humiliter dictos Principes, ac Reuerendos dominos Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & alios beneficiatos tam in dictis nostris Regno Francia, dominij, & terris, quam in alijs ad dictos Principes Christianos spectantibus obuiantes supplicare, & requirere, ut quartam partem tertie partis redditus beneficiorum suorum pro redemptione dictorum captiuorum in honorem Dei, & remunerationem suorum laborum circa impugnationem dictorum infidelium in gratiam, & fauorem fidei, & defensionem Ecclesiarum christianarum, & Pralatorum.

Art. 21.

Nos quoque supplicauimus, & rogauimus sanctissimos almae urbis Roma Pontifices, quatenus indulgentias omnibus Principibus, nobis amicis populoque

christiano, qui pro redemptione, & liberatione dictorum captiuorum, & pauperum, nobis, & alijs predictis Principibus subiectorum, & dictum sanctum Sepulchrum visitare, nosque contra dictos infideles, & ad illos impugnandos, prout supradictum est, concomitari voluerint, concedere, & impartire velint.

Art. 22.

Preterea stat uimus, & pensata animi deliberatione voluimus, quod milites dicti ordinis sancti Sepulchri sub saluagardia Soldani Babylonensis, aut eius locum tenentis, omnes dictos captiuos redimendi, & liberandi in se suscipiant. Quibus militibus ad hunc effectum denarij dictarum elemosynarum traditur, & de his computum rationes, & reliqua nostro locum tenenti in dicta urbe Hierosolymitana in communitate militum dicti ordinis, & viatores dicti sancti Sepulchri reddent.

Art. 23.

Quod ex nostra scientia, & spontanea voluntate eligimus, nominamus, & constituimus, & nominamus dictos milites nostri ordinis sancti Sepulchri in preceptores, & administratores reddituum, & prouentuum, fundationum, & elemosynarum praementionatarum. Et de his prefati milites, & in eorum absentia dicti viatores administrationem, & regimen habeant. Nec non aliorum fundationum per nos, aut nostros amicos in Ecclesijs nostri Regni Francia dominarum, & terrarum nostrarum, ac aliorum Principum institutarum, & elemosynis datarum pro redemptione, & liberatione dictorum militum, & viatorum, ac populi christiani in possessione, & dominio, ac carceribus dictorum infidelium forsitan detentorum, & detinendorum, ut huiusmodi redditus, & elemosyna presbyteris officij diuinum in dicta Ecclesia sancti Sepulchri celebrantibus, ac pauperibus in dictis hospitalibus sancti Sepulchri, sancti Iohannis, sancti Lazari, & alijs hospitalibus, ab alijs Principibus nobis amicis, & senioribus,

vibus, ac populo Christiano, in honorem Dei, Sanctorum Apostolorum, aliorumq; Sanctorum, tam in nostro Regno Francia, terris & dominijs, quam amicorum nostrorum fundatis, & institutis affluentibus, & ibi moram trahentibus fideliter ab eis respectu distribuantur. De quibus redditibus & proventibus sic perceptis & distributis idem milites & viatores, anno quolibet in crastino festi sacrosancti Sacramenti, in Camera nostri consilij Hierosolymitani, rationes & computa reddent, & ad hos fines idem perceptores & administratores ibi sese representare, aut de his eorum computa seu verum memoriale eorum mittere tenebuntur.

Art. 24.

Quod clericus thesauri dicti S. Sepulchri Hierosolymitani bonum, & si dele memoriale redditionis huiusmodi computorum describeret cartis, seu papyros eorum conseruabit huiusmodi. Reliqua si qua debeantur recipiet, quitantias & acquiramenta eorum computorum sic à dictis administratoribus tam presentibus quam absentibus per nos, seu in nostra absentia locum tenentem nostrum arrestari & signari procurabit.

Art. 25.

Volumus etiam, ac volumus, quod centum milites dicti ordinis in nostris Regni Francia, terris & dominijs, & alijs Regnis ad nostros amicos spectantes degentes & moram trahentes, veniant in cameram nostri consilij Hierosolymitani, & compareant, qui nos, aut nostrum locum tenentem in dicto viagio viriliter & animo alacri, ac beneuolo concomitare & nobiscum assistere, mediaque rationes & causas, in dicto consilio pro bellis gerendis contra dictos infideles in augmentum fidei & defensionem Ecclesiarum christianarum, tam Latinarum quam aliarum linguarum predictarum, administratorum fundatorum et elemosinarum allegandas, & intelligere possint et ualeant, ut super his conclusiones ualidas & necessarias ac iuridicas assumamus.

Art. 26.

Statuimus etiam, & ordinabimus aliquem ex Equitibus dicti ordinis eligere oratorem apud Soldanum Babilonem, qui permittat dicto nostro oratori, quod spatio trium annorum computorum in dicta Babilonia commoretur, et vitam duceat, ut de quibusdam militibus viatoribus, & alijs Christianis captiuis à dicto Soldano, seu eius belligeris detentis notitiam habere possit, proutq; auri & argenti, quod per alios nostros milites sub saluagardia & protectione dicti Soldani mittent, liberentur dicti captiuis ab huiusmodi detentione, aut si maluerit ipse Soldanus quod in locum infidelium à nobis aut nostris subditis in bello aut alibi captiuorum detentorum seu detinendorum: quos eo casu ad huiusmodi sua captiuitate liberare intendimus, modo dicti nostri captiui liberentur.

Art. 27.

Cum autem noster miles sic delegatus orator de dictis captiuis, à Soldano, seu eius belligeris, ut profertur, detentis, plenam habuerit notitiam, is nobis cartis ueris nomina illorum, loca in quibus detineantur significari, saluagardiam à dicto Soldano ad hos fines obtentam mitti procurabit ut dicti milites & viatores si captiui securius ad nostras partes redire possint.

Art. 28.

Quod dictus orator & milites nobis, aut nostro locum tenenti in absentia nostra, de redemptione dictorum captiuorum fidem facient quam summam pro redemptione captiuitatis huiusmodi, cui & in quo loco exsoluerint. Et ad hos fines dictos captiuos, saltem copias cartarum liberationis eorumdem nobis representabunt, premissaque omnia & singula ad notitiam aliorum Regum, & Principum Christianorum, domitorumq; Archiepiscoporum, Episcoporum, Abbatum, & aliorum beneficiariorum nostri Regni Francia, terrarum & dominiorum nostrorum, & aliorum nostrorum amico-

vum deduci volumus, ut fructum ex suis sanctis elemosynis consequantur gloriosum ac in posterum in illis largiendis promptiores reddantur.

Art. 29.

Quod intendimus, & deliberamus quoad dictas quinque Cruces dicti ordinis S. Sepulchri nostris vestimentis appositis deferre. Quas dicti milites & viatores, siue eos bellum gerere aduersus dictos infideles, & alibi adire, seu aulas regias & conuocationes, seu catus Principum & aliorum Christianorum populorum frequentare contigerit, similiter deferre tenebuntur.

Art. 30.

Quod dicti etiam milites aduersus alios quos Principes Christianos bellum gerere minimè tenebuntur, imò illis fauorabiles erunt, casu quo sibi constiterit dictos Principes esse excommunicatos auctoritate Dei & Summi Pontificis, ab Ecclesia Catholica exules & dispersos, eorumque regnū belli geris esse pradam. Quo casu adueniente dicti milites pro eis contra dictos Principes arma suscipiant, ad exemplumque Dei iura pauperum, orphanorum viduarum, extraneorum defendunt & ab omnibus vexationibus & oppressionibus viriliter protegent.

Art. 31.

Nos igitur premissis & alijs legitimis causis, & rationibus consideratis animum nostrum mouētib; prescriptas ordinationes à nobis ferri & edi, illasque de verbo ad verbum nil de contentis in eisdem omisso, obseruari decreuimus, sta-

tuimus, sapienter deliberauimus. Et in eius rei testimonium & robur ad sancta Dei Euangelia per fidem & legē nostram in fidei nec sponte aliquid de contentis in eisdem ordinationib; executione dignum omittere promissimus, & iurauimus illas à nostris successoribus Regni Francie regibus dicti ordinis sancti Sepulchri, ac presentium capitibus secundum eorum tenorem obseruari ordinantes. & in hoc eorum conscientiam illis contraueniendo onerantes, votaque & obligationes per milites dicti ordinis, & viatores in dictam urbem Hierosolymitanam emitti, & factas obseruari & adimpleri prout eisdem ordinationibus cauetur. Quas volumus deponi & fideliter custodiri in thesauro dicti sancti Sepulchri, memoriaque illas absque diminutione continentes continentia in nostrum Francie Regnum, terras, & dominia, tam ad nos quam ad alios Principes spectantia transferri, ut omnia & singula premissa ab eis videri visitari & fideliter obseruari possint, ac si in dicto thesauro existeret ipsas humiliter supplicantes, quatenus in his nostram intentionem & bonā voluntatem in honorem Domini Nostri Iesu Christi qui nostrorum cordiū scrutator est, aliaque in eius protectione & possessione conseruat, principiumque & terminum nostre vite dat & tribuit, adimplere velint & dignentur: & ut magis, ac magis dicta nostra ordinationes cunctis pateant euidenter, et sint notæ ac obseruentur in perpetuum, volumus & ordinamus eas nostri sigillis quinque Crucibus dicti ordinis, in medio eiusdem appositis munimine roborari. Quæ data & lata fuerunt à nobis in urbe Hierosolymitana, die prima felicis mensis Ianuarij, anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi millesimo nonagesimo nono.

DIPLO-

DIPLOMA, QVO PHILIP. II.
HISPANIARVM REGI,

EIVS QVE SVCCESSORIBVS

summa administratio Ordinis Sanctissimi Sepulchri

D. N. IESV CHRISTI ab Equitibus

Hierosolymitanis delata est.

Anno 1558.

Nomine Sanctissimæ
Trinitatis, Patris, &
Filij, & Spiritus Sã-
cti. Amen. Cum be-
neficiorum omnium,
quæ Deus optimus

generi humano præstitit, illud maxi-
mum sit, quod vsque adeo nos in di-
lecto filio tuo, cum adhuc impij esse-
mus, & peccatores, dilexerit, vt illum
nobis, non in sanguine hircorum,
aut taurorum, sed in proprio sangui-
ne in illa sacrosancta Hierusalem pro
peccatis nostris dederit, æterna certè
memoria singulari animorum gratitu-
dine, & eximie cuiusdam pietatis re-
ligione, tam præclarum atque excel-
lens diuinæ erga nos benignitatis do-
num venerari, atque suspicere nos
oportet. Cum igitur preciosissimo
Christi sanguine, & acerbissima eius
morte tantum nobis adeo collatum
fuerit, quantum nullus vmquam, aut
petere, aut sperare ausus fuerit. Quan-
ta veneratione sacratissimum illum,
Caluarie montem, in quo per Spiri-
tum Sanctum immaculatum Deo se-

metipsum pro nobis obrulit, & glorio-
sum illius Sepulchrum, vbi triduo
quieuit, nos portet adorare, & vene-
rari? Et si nostrorum scelerum ma-
gnitudine factum sit, vt loca illa, ve-
rè, vt vocantur Sancta in quibus Deus
ac dominus noster Iesus Christus
inexplicabilis suæ erga nos charitatis
prædicta sacratissima monumenta no-
bis reliquit, occulto suæ diuinæ sa-
pientiæ iudicio perfidorum Turcarum
tyrannide oppressa, & spurcissima
Mahumetanorum secta polluta quo-
dammodo sint, & inquinata, non
sine magno omnium, qui Christiani
esse, & dici volumus, & de decore, &
probro. Ad omnes tamen spectat hanc
ignominiam depellere, & tot vndiq;
telis atque coniculis oppugnata san-
ctissimam fidem nostram pro viribus
defendere. Sed cum hoc officium Re-
ligionis nostræ propugnandæ & pro-
pagandæ omnes attingit, tum verò no-
strum singulari ratione debet esse pro-
prium, quorum professio, & singulare
institutum defensionis fidei est conse-
cratum: præsertim cum ante oculos

sanctissimum, & æterna gloria atque memoria dignum, illustrium, atque fortissimorum Cruce signatorum sanctissimi Sepulchri Militum exemplum propositum habeamus. Qui ut Christi gloriam, & fidei Christianæ decus longe lateque propagarent, non solum fortunas suas, status, & opulentissima patrimonia distraxerunt: verum etiam capita, corpora, vitam, & salutem suam multis periculis obiecerunt. Itaque tantum indomita virtute atque excelsa, & infracta animi magnitudine potuerunt, ut innumeris Tucarum agminibus occisis, Persis compressis, Medis, Partis, Afsyrijs, Ægyptijs, alijsque barbaris nationibus edomitis non modo illa loca sancta, & præciosissimo Redemptoris nostri sanguine consecrata turpissimo seruitutis iugo depulso in pristinam libertatem vindicauerint: sed etiam, ut in Bithinia, Nicomedia, Pisidia, Liconia, Capadocia, Licia, Pamphilia, Cilitia, Celestria, Heraclea, Mesopotamia, Media, Antiochia, Laodicea, Gabula, Valalenia, Maraclea, Antarade, Archia, Phoenicia, Tyro, & Sydona, Lelesia, Taraconitide, Ydumea, utraque Arabia, ad usque mare rubrum, Galilæa, Samaria, Palæstina cum Iudæa, & S. Hierusalem, alijsque plurimis Asiæ prouincijs, armorum vi subactis, Crucis vexillum, & præclarissima fidei nostræ trophæa erexerint, & cum omnium sempiterna gloria constituerint. Quibus prouincijs sua virtute partis tam diu imperitarunt, donec Christianorum Principum desiderijs, ac intestinis bellis res Christiana retrofluere cœpit, & tandem opibus nostris conuulsis, atque accisis, Saledinus Ægypti Rex loca illa præclarissimorum virorum sanguine comparata, nostra socordia, & negligetia ipse comparauit. Et si potentia infidelium multum inualuit, & corroborata est, numquam tamen eo progressa est, ut Sacrosanctam Sanctissimi Sepulchri militiam aboleret, aut penitus extingueret, quoniam potius longissimo multorum annorum spatio tota

pœne Europa ita hæc militia effloruit, ut Urbanus IV. & Bonifacius VIII. per suos legatos eius opem, & auxilium aduersus Saracenos, Italianos vastantes, & Ecclesiæ Catholicæ hostes, sæpius implorarent, & militum Cruce signatorum virtute Italiam seruatum faterentur. Nunc verò, etsi peccatis nostris id promerentibus, multa eius vis collapsa est, non ita tamē, ut non multæ reliquæ supersint, ubi que inter Christianos Nobilissimi, & Illustrissimi viri in hac gloriosa militia perseuerant. In qua nos licet indigni cooperati, memores eorum, quæ maiores nostri summa cum gloria gesserunt, & ignauiam nostram peracti, cupimus in integrum reuocare, & quasi postliminio restituere nostrum institutum, professionem, & prædecessorum nostrorum virtutem, & maculas, nostra negligentia contractas, sanguinis effusione ad Iesu Christi D. N. gloriam abolere. Sed cum ut hæc fiant, necessarium in primis sit, ut aliquem habeamus præpotente Ducem, cui tanquam capiti connectamur. Hinc est quod nos Petrus de Carate Commissarius generalis sacrosanctæ Archiconfraternitatis sanctissimi Sepulchri, tam meo proprio nomine, quam nominibus Illustrissimi domini Andrea Dorea Principis Melphitani, D. Camilli Guasco, D. Petri de Bologna, D. Ioannis de Ioaria, & D. Roderici de Rocas: pro quibus fortem me facio in forma Iuris valida, Dominus Philippus de Borre, Cantor, & Canonicus Ecclesiæ Diuæ Mariæ Antuerpiensis, Ioannes de Moxica etiam eiusdem Ecclesiæ Canonicus, & Petrus Menneus quilibet nostrum pro se, & nomine Ioannis van Scheldem, tanquam ad id constituti, vigore certarum litterarum procuratoriarum. In papyro scriptarum, Datarum die xxij. præsentis mensis Martij passatarum, & recognitarum coram Petro Baccart Notario publico Antuerpiæ residente, & certis testibus: Nec non Præfati Philippus de Borre, & Petrus Menneus nomine Ioannis Ourvenbarck dicti Latuers etiam ad id constituti, vigore

Variorum
Equitum
Belgarum
maximè,
qui hisce
Comitijs
interfuerunt,
nomina.
* Dominus
vāden Ber
ge in tra
ctu vvasse
Flandro
rum.

vigore litterarum procuratoriarum in papyro scriptarum, de data eiusdem diei mensis & anni coram Petro Verbeeck Notario publico Antuerpiæ commorante passatarum, & recogitarum. Quin etiam ego idem *Ioannes de Moxica*, nomine *Gasparis de Castro* constitutus, vigore procuratorio coram *Egidio van den Bofche* Notario publico in prædicta ciuitate habitante eodem die & anno passato. *Nicolaus de Meyere* residens Gandau, tam proprio nomine, quam *Ioannis de la Rue*, prout patuit per procuratorium desuper confectum, & passatum in oppido Gandauenfi coram *Ioanne Charon* notario publico ibidem commorante, de data diei xix. præsentis mensis Martij. Item *Ioannes de Gruere* Dominus de Louelde tam nomine meo proprio quam nomine *Iacobi Triechi* constitutus, vigore procuratorio manu, ac sigillo eiusdem *Iacobi* subsignato, & corroborato. *Gerardus de Vladerache* Dominus de *Geffin*. *Antonius de Merhen* Dominus de *Esselain*. *Iudocus de Broëchorst* Dominus de *Rheisvoeyck*. *Ioannes de Asseren* Dominus de *Vueren*. *Laurentius de Voer de Rinvelt*. *Antonius Absolons*. *Paulus de Velduyck*. *Carolus de Steonlant*. *Claudius Gotsgebuert*. *Cornelius Gaerlard* Brugis residens. *Ioannes de Berecker*. *Ioannes de Berchenrode*. *Ioannes vanden Steenweghe*. & *Ioannes van den Dycke*. Omnes milites militiae eiusdem sanctissimi Sepulchri. Volentes nostrum ordinem militiae, dante domino propagare, & illum felici regimine gubernare: Considerantesq; quod patrocinio alicuius magni Principis nobis adiucto melius res nostrae Religionis prosperabuntur; Idcirco nos prænominati milites nominibus quibus supra ac pro absentibus de rato, quatenus opus sit in forma iuris valida, promittentes in Ecclesia parochia S. Catharinae, Villæ de Hochstraten Cameracensis diocesis, ad infra scripta peragendum, & pertractandum coram notarijs publicis, & testibus infra scriptis, personaliter congregati sponte,

& ex nostra scientia, animoque deliberato omnibus melioribus modo viarum, causa, & forma quibus melius, validius, & efficacius de iure possumus, & debemus nomine dictae nostrae Religionis & militiae, perpetuis futuris temporibus, facimus, creamus, & soleniter eligimus præstito prius per nos solito ad sacrosancta Dei Evangelia iuramento, in similibus electionibus præstito solito ac Missa Spiritus Sancti celebrata, & hymno *Veni creator spiritus* in eadem Ecclesia decantato, iacratissimum potentissimum, atq; Serenissimum dominum nostrum regem *Philippum* in magnum, & summum totius nostrae militiae magistrum, & in nomine Domini nostri Iesu Christi solemniter constituimus, erigimus, & creamus. Nec non Serenissimum, & gloriosum Hispaniarum Principem *D. N. D. Carolum* Principem etiam eiusdem militiae, & in locum patris successorem in perpetuum nominamus, & declaramus: Petentes arque humiliter supplicantes, vt sua Maiestas hæc nostram electionem, & creationem, & totius nostri ordinis administrationem admittere, aliosque plurimos milites sanctissimi Sepulchri creare dignetur, vt omnes simul communi animorum consensu ad infidelium perniciem incumbamus, & Christi *D. N.* gloria reflorescat. Nos enim nostro, & nostrorum successorum huius ordinis, militum nomine, eius Maiestati tamquam magno Religionis nostrae magistro, & Serenissimo Carolo tamquam glorioso Principi, eorumque successoribus perpetuam obedientiam, & fidelitatem iuxta nostrae professionis, & instituti sanctiones, & formam, hoc est sumptibus nostris ire contra infideles in bello vniuersali, quod vulgari-ter dicitur *Crugs vaere*; vel nostro nomine idoneum aliquem eò mittere, promittimus, ac inuicibili obseruantia præstituros pollicemur. Et quoniam exploratum est poene Orbi Christiano, quod charissimus frater, & commilito noster magnificus *D. Petrus* de Carata sacrosanctæ huius nouæ Co- gre-

gregationis, ac electionis rector ab anno M. D. XLV. multos labores, & expensas passus est, per varias plagas Christiani orbis pro huiusmodi Sanctissimo negotio, & adhuc præditus sua ingenti deuotione non recusat impendere in futurum omnem operam suam, & auxilium. Idcirco comperimus haberes ad hoc dirigi totum desiderium & animum suum ipsum pari modo in Commissarium Generalem nostrum, & totius ordinis & militiæ nostræ creamus, erigimus & solemniter nominamus, & obnixi ab ipso petimus; ut nostro nomine ea omnia faciat, & in omnibus assistat, dirigat, foueat, & gubernet, quæ ad totius nostræ militiæ conseruationem & utilitatem conducibilia, aut necessaria sibi videbuntur. Ita tamen ut omnia illa fiat sine impensis, damno interesse, vel præiudicio huius ordinis militum, quodque præterea yllo futuro tempore nullo ulteriori grauabimur onere, cuiuscunque rei causa, vel ratione fuerit, quam hæcenus grauati fuimus. Et quo quidem D. Petro de Carate defuncto, vel illius officio cessante, aut vacante, aliquis ex nostris cõfratribus communi nostro consentu per nos in ipsius locum eligeretur, & quæ quidem electio per nos ita facta, per prælibatum D. N. Regem, eiusq; successores, prænominatos approbabitur & confirmabitur. Itaque denominatio, atque ea ipsa electio erit & manebit penes nos: confirmatio verò penes D. N. Regem successoresque eius antedictos. Quocirca Sanctissimum D. N. D. N. Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ nunc & pro tempore Romanum Pontificem & Episcopum humiliter obsecramus ut hanc nostram electionem creationem & declarationem ratam habeat, & sua ac sedis Apostolicæ auctoritate confirmet, ac nos tamquam humiles & obediens Apostolicæ Sedis filios in tutelam, ac defensionem suam suscipiat. Nos enim ad nil aliud aspiramus, quam ut Dei, ac D. N. Iesu Christi gloria reuifescat, & vexillum Crucis vbique gentium

debita ueneratione erigatur, & honoretur. Ita ut hoc consequamur obediens Romanæ atque Apostolicæ Sedis filios fore profiteamur, omnesque & singulos infideles tam Turcas, Mauros, Tartaros, quam eiusmodi alios quoscunque, pro hostibus habemus, yisdemq; apertum ac perpetuum bellum indicimus.

O Clementissime, & omnipotens Deus omnium bonorum largitor, generis humani creator, luminisque æterni, mysterium salutis humanæ, Saluator noster Christus, subijt pro nobis Crucem, iuit aliena commissa, iacuit sepultus, ut nos vna secum vitia ac scelera sepeliamus, pietas, amor incredibilis erga nos mortale genus impulit te Christe Redemptor nostram accipere naturam, induere hominem, perpeti laborem pendere in ligno, demum extremum sepulchri subire officium. Accipe igitur hanc nostram militiam Clementissime, amplectere nos optime, dirige & duc ad te, ne pariare per hoc mare absque Rectore nauigare. Tu rege nos milites tuos, tuum colentes tumultum, vestigia tuæ obseruantes necis, compara nobis Principum vota, quorum corda in tua manu consistunt. Effice, præsta ut aliquando tua loca liberentur, atque expientur, iam pridem hostili fraude, nostra profanata discordia. Coniunge Deus Magistratum consilia. Principum animos vni, ut pulsus tui nominis hostibus monumenta nostræ salutis populo restituantur, fidei, istamque electionem & creationem nostri summi Magistrati Principisque militiæ, quam te auctore, & Rectore famuli tui fecimus, sanctifica & tua clementissima benedictione illumina & corrobora, & tuo excelso & gloriosissimo brachio animosiores nos conforta, ut & illa sacratissima & gloriosissima pignora nostri Redemptoris, effusione sanguinis nostri redimere possimus. Nam ut propheta proclamatur: Ciuitas Sancti tui facta est deserta, Sion deserta facta est, Hierusalem

rufalem desolata est, domus sanctificationis nostræ. Et si perpauci sunt qui sinceritate cordis, & humiliato Spiritu te Deum viuum venerentur, & innocens nomen tuum non auertas faciem tuam a nobis, & ne amplius memineris iniquitatum nostrarum, sed fac ut ad te Deum fontem viuum, fontem perennem & æternitatis peruenire valeamus. Cui est virtus & gloria per infinita seculorum secula. Amen.

In quorum fidem præsentis literas siue hoc præfens publicum instrumentum manu vniuscuiusque nostrum, subsignatum coram Notarijs publicis & testibus infrascriptis stipulati sumus, ab iisdemque Notarijs vnum, vel plura, publicum siue publica instrumentum & instrumenta fieri atque confici iussimus, fecimus, atque rogauimus & rogamus. Acta fuerunt hæc in dicta Villa de Hochstraten in dicta Ecclesia S. Catharinæ Cameraensis diocesis sub anno à Natiuitate Domini M. D. LVIII. indictione prima, die vero xxvj. mensis Martij, Pontificatus Sanctissimi D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ quarti anno tertio, præsentibus ibidem Magnificis Viris Martino Ruijz de Corate Gerardo van Donguen Franciscò van Stelant, & Adriano onder de Lind, testibus ad præmissa omnia vocatis atque rogatis. Subsignatum.

† Brouckhorst † Ego attestor Philip-
pus de Borre meo nomine ac nomine
Ioannis Lauuers & Ioannis van Schelle,
† Ioannes Moxica meo nomine & no-
mine Gasparis de Castro † Gerard van
Vladerachen † Petrus Mennens meo no-
mine & nomine Ioannis Lauuers &
Ioannis van Schelle † Antonius van Mer-
then Goergebuer † Ian van Bercher †
Cornelius Gaeiliard. † Carolus van Ste-
lant † Paulus van Veldwyck † Antho-
nius Absolons, † Iohannes de Grutere,
meo nomine & nomine Iacobi Triecht
† Laurens de Vocht van Rinsuelt, Ian

van den Steenweghen † Iuan van Aspe-
ren ende van Vueren, † Iuan Bercher-
rode † Ich Anthonis Absolons in nomi-
ne Nicolai de Megere & Ioannis de la
Rue † Ian van den Dijke.

Subscriptum.

Ego Alexander Graphæus ciuitatis
Antuerpiensis Secretarius, ac publi-
cus Imperiali Auctoritate Notarius
per Cæ. Maieft. Consilium Curie Bra-
bant. ad Notariatum officium admis-
sus, vna cum Ioanne de Barlamonte
etiam Notario publico, per idem con-
siliium approbato, ac prædictis testi-
bus ad præmissa omnia & singula præ-
fens personaliter interfui, eaq; omnia
& singula, sic ut præmittitur, fieri vi-
di scru, & audiui, accepto prius iu-
ramento ad Sancta Dei Euangelia su-
per libro missali, ab omnibus & sin-
gulis militibus supradictis, separatim
&c. quod in huiusmodi electione nõ
erat aliqua fraus, dolus, simonia, ma-
litia aut aliqua alia illicita causa &c.
ac deinde dicta electione iud debita,
ac perpetua obedientia &c. cæterisq;
solemnitatibus requisitis &c. in dicta
Ecclesia celebratis atque deuotè per-
actis, notam ac stipulationem postea
sumpsi de præmissis omnibus, cum
dicto Notario, præsentibus dictis te-
stibus. In quorum fidem præfens pu-
blicum instrumentum cum dicto No-
tario subscripsi, ac signo meo solito
signaui, rogatus atq; requisitus. Sub-
signatum A. Graphæus.

Ego Iohannes de Barlamonte publi-
cus Imperiali auctoritate Notarius
antedictus, attestor me præsentem
fuisse vna cum dicto Magistro Alexan-
dro Graphæo, Secretario & Notario
publico in prædicta Congregatione,
Electione, stipulatione, cæterisq; so-
lemnitatibus iuperius ad longum nar-
ratis & declaratis. In quorum fidem
præfens instrumentum manu propria
subscripsi, ac solito signo signaui, ro-
gatus atque requisitus. Subsignatum I.
de Barlamonte Notarius Imp. SS.

Equitum
predicto-
rum signa-
ture.

INCIPIT

INCIPIT PROLOGVS
 REGVLAE PAUPERVM
 Comilitonum Christi, Templiq;
 Salomonis.

Quibus in primis sermo
 noster dirigitur, qui-
 cunque proprias volun-
 tates sequi contempnit,
 & summa, ac vero
 Regi militare animi
 puritate cupiunt, ut obedientia armatu-
 ram preclaram assumere, intentissima
 cura implendo precepto, & perseveran-
 do impliant. Hortamur itaque, qui us-
 que nunc militiam secularam, in qua
 Christus non fuit causa, sed solo humano
 favore amplexati estis: quatenus horum
 unitati, quos Dominus ex massa perdi-
 tionis elegit, & ad defensionem s. Ecclē-
 sie gratuita pietate composuit, vos socian-
 dos perhumaniter, fecinetis. Antē om-
 nia autem, quicumq; es d. Christi milos,
 tam sanctam conuersationem eligens, et
 professionem tuam opreatiuram adhibe-
 re diligentiam, ac firmam perseveran-
 tiam, que à Deo tam digna, sancta, &
 sublimis esse dignascitur: ut si pure &
 perseveranter observetur, inter militan-
 tes, qui pro Christo animas suas dederūt,
 sortem obtinere mereberis. In ipsa namq;
 re floruit, & reuixit ordo militaris, qui
 despecto institui zelo, non pauperes, aut
 Ecclesias defendere, quod suum erat: sed
 rapere spoliare interficere contendebant.
 Bene igitur nobiscum agitur, quibus Do-
 minus, & Saluator noster Iesus Christus

amicos suos à ciuitate Sancta in consi-
 nium Francie, ac Burgundie diuexit,
 qui pro nostra salute, veraq; fidei propa-
 gatione, non cessant, animas suas hostiam
 Deo placere offerre. Nos ergo cum omni
 gratulatione, ac fraternâ pietate preci-
 busq; Magistri HVGONIS, in qua
 predicta militiam sumpsit exordium: cum
 spiritu sancto intimatione ex diuersis Vltra-
 montana prouincie mansionibus, in so-
 lemmitate Sancti Hilarij, anno 1128,
 ab incarnato Dei filio, ab inchoatione
 predicta militie nono, ad Treccas, Deo
 Duce, in unum conuenimus & modum
 & obseruantiam ordinis Equestris per
 singula capitula, ex ore ipsius predicti
 Magistri HVGONIS audire merui-
 mus, ac iuxta notitiam exiguitatis no-
 strae scientie, quod nobis videbatur bo-
 num & utile; collaudauimus, Verum
 enim vero, quod nobis videbatur absur-
 dum, omneque quod in presenti Concilio
 nequiuisset nobis memoratim relatum,
 ac computatum, non lenitate, sed con-
 sulta prouidentia, & discretionem venera-
 bilis patris nostri Honorij, ac incliti Pa-
 triarche Hierosolymitani Stephani ferti-
 litate, ac necessitate, non ignari Orienta-
 lis religionis, nec non pauperum comili-
 tonum Christi, consilio communis capita-
 li unanimiter commendauimus, Sana-
 auiem prorsus licet nostris dictaminis au-
 thoritate

Anno Chris-
 ti 1128.

S. Bernardum intel-
lige.

Floritate per maximus numerus religio-
forum patrum, qui in illo Concilio diui-
na admonitione conuenerunt, commen-
dat: non debemus silenter transire qui-
bus videntibus, & veras sententias pro-
ferentibus, ego Ioannes Michaelensis,
presentis pagina, iussu Concilij, ac vene-
rabilis Abbatis Clarenallensis cui credi-
tum, ac debitum hoc erat, humilis scri-
ba esse diuina gratia merui.

NOMINA PATRVM residentium in Con- cilio.

Huius Con-
cilij memi-
nit Guil. Ty-
rius lib. 12.
Hist. Belli
sacri c. 7.

Primus quidem resedit *Mattheus
Albanensis Episcopus*, Sanctæ RO-
manæ Ecclesiæ Legatus: deinde *Rai-
naldus Archiepiscopus Remensis*: tertius
Henricus Archiepiscopus Senonensis: De
hinc *Coepiscopi eorum Ranchedus
Carnotensis Episcopus*, *Goffenus Sueso-
num Episcopus*, *Episcopus Parisiensis*, *Epi-
scop. Trecentis*, *Præsul Aurelianensis*,
Episcop. Antisiodorensis, *Episcop. Meldem-
sis*, *Episcop. Catalaunensis*, *Episc. Lau-
dunensis*, *Episcop. Beluacensis*, *Abbas
Vezelacensis*, qui non multò post fa-
ctus est *Lugdunensis Archiepiscopus*,
ac S.R.E. Legatus, *Abbas Cisterciensis*,
Abbas Pontimacensis, *Abbas trium Fon-
tium*, *Abbas S. Dionysij de Remis*, *Ab-
bas S. Stephani de Diuione*, *Abbas Mo-
lesmij supra nominatus*, *Abbas Bernar-
dus Clarenallis* non defuit, cuius sen-
tentiam præscripti libera voce collau-
dabant. Fuerunt autem *Magister Albericus
Kemensis* & *Magister Fulgerius*,

ac complures alij, quos longum esset
enumerare. Cæterum verò de non lit-
teratis idoneum nobis videtur; vt te-
stes amatores veritatis adducantur in
medium: *Comes Theobardus*, *Comesque
Niuernensis*, ac *Andreas de Bandimëto*,
intentissima cura, quod erat optimū,
scrutantes; quod eis videbatur absur-
dum, vituperantes, in concilio sic af-
fistebant. Ipse verò *Magister militiæ
Hugo* nomine reuerà non defuit, &
quosdam de fratribus suis secum ha-
buit. Verbi gratia fratrem *Godofridum*,
fratrem *Rorallum*, fratrem *Gaufridum
Bisol*: fratrem *Paganum de monte Desi-
derij*, *Archembaudum de sancto Amano*.
Iste verò magister Hugo cum istis di-
scipulis modum & obseruantiam exi-
guæ inchoationis sui militaris ordi-
nis, qui ab illo, qui dicit, *Ego Princi-
pium*, qui & loquor vobis, sumpsit exor-
dium: iuxta memoriæ suæ notitiam,
supranominatis patribus intimās. Pla-
cuit itaque Concilio, vt consilium
ibi limā, & consideratione diuinarum
scripturarum diligenter examinatum,
tamen cum prouidentia Papæ Roma-
ni, ac Patriarchæ Ierosolymitani, nec
non capituli assensu & pauperū com-
militonum Templi, quod est in Ieru-
salem, scripto, commendaretur, ne
obliuioni traderetur, & inenodabili-
ter seruaretur: vt recto cursu, ad
suum conditorem, cuius dulcedo tam
mel superat, vt ei comparatum velut
absythium sit amarissimum, perueni-
re dignè mereantur: præstante, cui mi-
litant, & militare quæant, per infinita
seculorum secula. Amen.

O REGV-

REGVLA PAVPERVM
COMMILITONVM
Templi in Sancta Ciuitate.

QUALITER DIVINVM
Officium audiant.

CAPVT I.

Vos quidem proprijs voluptatib. abrenuntiantes; atq. alij, pro animarum salute vobiscum ad terminum cum equis, & armis summo Regi militantes, matutinas, & omne seruitium integrum, secundum canonicam institutionem, ac regularium doctorum Sanctæ ciuitatis consuetudinem pio, ac puro affectu audire vniuersaliter studeatis. Idcirco vobis venerabiles fratres maximè debetur, quia præsentis vitæ luce despecta, contemptoq. vestrorum corporum cruciatu, sæuientem mundum pro Dei amore vilescere perenniter promissis, diuino cibo refecti, ac satiati, & dominicis præceptis eruditi, & firmati, post mysterij diuini consummationem nullus pauescat ad pugnam, sed paratus sit ad coronam.

Quod Orationes Dominicas, si audire nequierint, dicent.

CAPVT II.

Cæterum si aliquis frater negotio orientalis Christianitatis fortè

remotus, quod sæpius euenisse, non dubitamus, & pro tali absentia, Dei seruitium non audierit, pro matutinis tredecim orationes Dominicas, ac pro singulis horis septem, sed pro Vesperis nomen dicere collaudamus, ac libera voce vnanimiter affirmamus. Isti etenim in salutifero labore ita directi non possunt accurrere hora competenti ad diuinum officium, sed si fieri potest, horæ cõstitutæ non prætereant ante institutum debitum.

Quid agendum pro fratribus defunctis.

CAPVT III.

Qvando verò quilibet fratrum remanentium, morti (quæ nulli parcit) impendet, quod est impossibile auferri, Capellanus, ac Clericus vobiscum ad terminum caritatiuè summo sacerdoti seruientibus, creditum officium, & Missam solemniter pro eius anima, Christo animi puritate, iubemus offerre. Fratres autem ibi adstantes, & in orationibus pro fratris defuncti salute pernoctantes, centum oratio.

orationes Dominicas, vsque ad diem septimum, pro fratre defuncto persoluant ab illo die, quo eis obitus raris denuntiatus fuerit, vsque ad prædictum diem, centenarius numerus perfectionis integritatem cum fraternâ obseruatione habeat. Adhuc nempe diuina, ac misericordiosissima caritate deprecamur, atque pastoralia auctoritate iubemus, vt quotidie, sicuti fratri in vicibus dabatur, & debetur. ita quod est necessarium sustentationi huius vitæ in cibo & potu tantum, cuidam pauperi, ad quadragesimum idem impendatur. Omnes enim alias oblationes, quas in morte fratrum, & in paschali solemnitate, cæterisque solemnitatibus, Domino pauperum commilitonum Christi spontanea, paupertas indiscretè reddere consueuerat, omninò prohibemus.

Capellani victum. & vestitum tantum habeant.

C A P. IV.

Alias verò oblationes, & omnia elemosynarum genera quoquo modo fiant; Capellanis, vel alijs ad tempus manentibus, vnitati communis capituli reddere peruigili cura, præcipimus. Seruitores itaque Ecclesiæ victum, & vestitum secundum auctoritatem tantum habeant, & nihil amplius habere præsumant, nisi magistri sponte caritatiuè dederint.

De Militibus defunctis qui sunt ad terminum.

C A P. V.

Sunt namque milites in domo Dei Templiq; Salomonis ad terminum misericorditer nobiscum degentes; unde ineffabili miseratione vos rogamus, deprecamur, & ad vltimū obnixè iubemus, vt interim tremèda potestas ad vltimum diem aliquem perduxerit, diuino amore, ac fraterna pietate septem dies sustentationis pro anima eius quidam pauper habeat.

Vt nullus frater remanens, oblationem faciat.

C A P. VI.

Decreuimus, vt supernè dictū est, quod nullus fratrum remanentium aliam oblationem agere præsumat, sed die noctuque mundo corde in sua professione maneat, vt sapientissimo prophetarum in hoc æquipollere valeat Calicem salutaris accipiam, & in morte mea mortem Domini imitabor. Quia sicut Christus pro me animam suam posuit, ita & ego pro fratribus animam ponere sum paratus, Ecce competentem oblationem, ecce hostiam viuentem Deoq; placentem.

De immoderata statione.

C A P. VII.

Quod autem auribus nostris verisimus testis intonuit, videlicet immoderata statione & sine mentura stando, diuinum officium vos audire, ita fieri non præcipimus, imò vituperamus: sed finito Psalmo & *Venite exultemus Domino*, cum Inuitatorio, & Hymno, omnes sedere tam fortes, quam debiles propter scandalum, euitandum nos iubemus. Vobis verò residentibus vnoquoque Psalmo finito, in recitatione *Gloria Patri* de sedibus vestris ad altare supplicando ob reuerentiam Sanctæ Trinitatis. Sic etiam in recitatione *Euangelij*, & ad *Te Deū laudamus* & per totas laudes donec finito *Benedicamus Domino*, stare adscribimus, & eandem regulam in matutinis S. Mariæ teneri iubemus.

De refectioe conuentus.

C A P. VIII.

In vno quidem palatio, sed melius dicitur, Refectorio cōmuniter vos cibum accipere credimus, vbi quando aliquid necessarium fuerit pro signorum ignorantia, leniter, ac priuatim

tim quærere oportet. Si omni tempore, quæ vobis necessaria sunt, quæranda sunt, cum omni humanitate, & subiectione reuerentiæ potius ad mensam, cum Apostolus dicat: *Panem tuum cum silentio manduca*, & Psalmista vos animare debet, dicens; *Posui ori meo custodiam*, id est, apud me deliberaui, vt non delinquerem, id est lingua, id est custodiui os meum ne male loquerer.

De lectione.

C A P. I X.

IN prandio. & coena semper sit sancta lectio recitata, S. Dominum diligimus salutifera eius verba atque præcepta intentissima aure desiderare debemus, lector autem lectionum, vobis indica silentium.

De carnis refectioe.

C A P. X.

IN hebdomada namque, nisi Natalis dies Domini, vel Pascha, vel festum Sanctæ Mariæ, aut omnium Sanctorum euenerit, vobis ter refectio carnis sufficiat, quia assueta carnis comestio, intelligitur honorosa, corruptio corporum. Si verò in die martis tale ieiunium euenerit, vt esus carniū retrahatur, in crastino abundanter vobis impendatur. Die autem Dominico omnibus militibus remanentibus, nec non capellanis duo fercula in honorem S. Resurre-

ctionis impendi bonum, & idoneum indubitanter

v. detur. Alij au-

tem videli-

cet

armigeri, & clientes vno

contenti, cum gratia-

rum actione per-

maneant.

Qualiter manducare milites debeant.

■ A P. XI.

Vos & duos manducare generaliter oportet, vt sollerter vnus de altero prouideat, ne asperitas vitæ, vel furtiua abstinentia in omni prandio intermiscetur. Hoc autem iuste indicamus, vt vnusquisque miles, aut frater æqualem, & æquipollentem vini mensuram pro se solus habeat.

Vt alijs diebus duo, aut tria leguminum fercula sufficiant.

■ A P. XII.

Alijs diebus, videlicet secunda, & quarta feria, nec non & sabbatho duo, aut tria leguminum, aut aliorum ciborum fercula; aut vt ita dicam, cocta pulmentaria omnibus sufficere credimus, & ita teneri iubemus, vt fortè qui ex vno non potuerit edere, ex alio reficiatur.

Quo cibo sexta feria reficere oportet.

■ A P. XIII.

Sexta autem feria cibum quadragesimalem, ob reuerentiã Passionis, omni congregationi remota infirmorum imbecillitate, semel sufficere à festo omnium Sanctorum vsque in Pascha, nisi Natalis dies Domini, vel festum Sanctæ Mariæ, aut Apostolorum euenerit, collaudamus. Alio verò tempore, nisi generale ieiunium euenerit, bis reficiatur.

Post refectioem semper gratias referant.

■ A P. XIV.

Post prandiū vero & coenā, semper in Eccle. si propè est, vel si ita nō est, in eodē loco summo procuratori nostro, qui est Christus, gratias, vt decet,

decer, cum humiliato corde referre
strictè præcipimus ^{pauperibus} aut pau-
peribus fragmenta (panibus tamen
integrè referatis) distribuere frater-
na caritate debent, & ^{debetur}.

*Vt decimus panis semper Eleemosynario
detur.*

■ A P. XV.

Licet paupertatis præmium, quod
est regnum cælorum, pauperibus
procudubio debeat, vobis tamen,
quod Christiana fides de illis indubi-
tante fatetur, decimum totius panis
quotidie Eleemosynario vestro dare
iubemus.

*Vt collatio sit in arbitrio
Magistri.*

■ A P. XVI.

Cum verò Sol Orientalem regio-
nem deserit, & ad Hibernam
descendit, audito signo, ut est eiu-
dem regionis consuetudo, omnes ad
Completas oportet incedere vos, ac
prius generalem collationem sumere
peroptamus. Hanc autem collatio-
nem in dispositione, & arbitrio ma-
gistri ponimus, ut quando voluerit
de aqua, & quando iubeat miser-
corditer ex vino temperato compe-
tentè recipiatur. Verum hoc non
ad nimiam satietatem oportet fieri,
sed prius, quia apostatari etiam sa-
pientes videmus.

*Vt finitis completis silentium
teneatur.*

■ A P. XVII.

Finitis itaque Completis ad stra-
tum ire oportet; Fratribus igitur
à Completarijs exeuntibus nulla sit
denuo licentia data loqui in publico,
nisi necessitate cogente. armigerò au-
tem suo, quæ dicturus est, leniter di-

cat. Est verò forsitan, ut in tali in-
teruallo vobis de Completarijs exe-
untibus, maxima necessitate cogente,
de militari negotio, ut de statu do-
mus vestræ, quia dies ad hoc vobis
sufficere non creditur, cum quadam
fratrum parte, magistrum vel illum,
cui domus dominium post magi-
strum est debitum, oporteat loqui:
hoc autem ita fieri iubemus, & ideo
quia scriptum est, *In multiloquio non
effugies peccatum, & alibi: mors, & vi-
ta in manibus lingue*. In illo colloquio
seu rilitatem, & verba otiosa, ac ri-
sum mouentia, omnino prohibe-
mus, & vobis ad lectulos euntibus,
Dominicam orationem, si aliquis quid
stultum est locutus, cum humilitate,
& puritatis deuotionem dicere iu-
bemus.

*Vt fatigati ad Matutinas non
surgant.*

■ A P. XVIII.

Fatigatos nempe milites non ita, ut
vobis est manifestum, surgere ad
Matutinas conlaudamus, sed assensu
Magistri, vel illius, cui creditum fue-
rit à magistro, eos quiescere, & tre-
decim orationes constitutas sic canta-
re, ut mens ipsorum voci concordet,
iuxta iudicium Prophetæ *Psallite Domino
sapienter: & illud. In conspectu ange-
lorum psallam tibi: nos vnanimè col-
laudamus. Hoc autem in arbitrio
magistri semper consistere debet.*

*Vt Communitas victus inter fratres
seruetur.*

■ A P. XIX.

Legitur in diuina pagina. Diuide-
batur singulis, prout cuique opus
erat. Ideo non dicimus ut sit perso-
narum accepti, sed infirmitatum de-
bet esse consideratio. Vbi autem, qui
minus indiget, agat Deo gratias, & nõ
cõtristetur. Qui verò indiget humili-
ter pro infirmitate, non extollatur: pr-
misse.

miseriordia, & ita omnia membra erunt in pace. Hoc autem prohibemus, vt nulli immoderatam abstinenciam amplecti liceat, sed communem vitam instanter teneant.

De qualitate & modo vestimenti.

C A P. XX.

Gallis Burellè dicta.

Vestimenta autem vnus coloris semper esse iubemus, verbi gratia, Alba vel nigra, vel vt ita dicam, burella. Omnibus autem militibus professis in hyeme & in æstate si fieri potest, alba vestimenta concedimus, vt qui tenebrosam vitam postposuerint, per liquidam & albam suo conditori se reconciliari agnoscat. Quid albedo nisi integra castitas. Castitas, securitas mentis sanitas corporis est, nisi enim vnusquisque miles castus perseuerauerit: ad perpetuam requiem venire, & Deum videre non poterit, testante Paulo Apost. *Pacem sectamini cum omnibus, & castimoniam sine qua nemo videbit Dominum.* Sed quia huiusmodi indumentum arrogantia ac superfluitatis estimatione carere debet, talia habere omnibus iubemus, vt solus leniter per se vestire & exuere ac calciare & discalciare valeat. Procurator huius ministerij perurgili cura hoc vitare præsumat, ne nimis longa, aut nimis curta, sed mensurata ipsis vtentibus, secundum vnus cuiusque quantitatem suis fratribus tribuat. Accipientes itaque noua, vetera semper reddant in præsentem, reponenda in camera, vel vbi frater, cuius est ministerium decreuerit, propter armigeros & clientes, & quandoque pro pauperibus.

Quod famuli alba vestimenta, id est, pallia non habeant.

C A P. XXI.

Hoc nempe, quod erat in domo Dei ac suorum mi in Templi, sine discretione ac consilio communis capituli obnixè contradicimus, &

funditus quasi quoddam vitium peculiare amputare præcipimus. Habebat enim olim famuli & armigeri alba vestimenta, unde veniebant damna importabilia. Surrexerunt namque in Vitramontanis partibus quidam pseudo-fratres, & coniugati & alij dicentes se esse de Templo, cum sint de mundo. Hi nempe tantas contumelias, torque damna militari ordini adquisierunt, & clientes remanentes plurima scandala oriri inde superbiendo fecerunt. Habebant igitur assidue nigra, sed si talia non possunt inuenire habeant, qualia inueniri possunt in illa prouincia, quæ degunt; aut quod vilis vnus coloris comparari potest, videlicet burella.

Quod milites remanentes tantum alba habeant.

C A P. XXII.

Nulli ergo concessum est candidas Chlamydes deferre, aut alba pallia habere, nisi nominatis militibus Christi.

Vt pelibus agnorum utantur.

C A P. XXIII.

Decreuimus communi consilio vt nullus frater remanens per hyemem pelles aut pelliciam vel aliquid tale quod ad vsum corporis pertineat, etiamque coopertorium, nisi agnorum vel arietum habeat.

Vt vetusta armigeris diuidantur.

C A P. XXIV.

Procurator vel dator pannorum, omni obseruantia veteres, semper armigeris & clientibus & quandoque pauperibus, fideliter æqualiterque erogare intendat.

Cupiens

Cupiens optima, deteriora habeat.

CAP. XXV.

Siquis frater remanens ex debito, aut ex motu superbiae pulchra vel optima habere vo uerit, ex tali praesumptione proculdubio vilissima merebitur.

Ut quantitas & qualitas vestimentorum seruetur.

CAP. XXVI.

Quantitatem, secundum corporum magnitudinem, largitatemque vestimentorum obseruare oportet: dator pannorum sit in hoc curiosus.

Ut dator pannorum, in primis aequalitatem seruet.

CAP. XXVII.

Longitudinem, ut superius dictum est, cum aequali mensura; ne vel susurrorum, vel criminorum oculus aliquid notare praesumat, procurator fraterno intuitu consideret & in omnibus supradictis Dei retributionem humiliter cogitet.

De superfluitate capillorum.

CAP. XXVIII.

Omnes fratres remanentes principaliter ita tonsos habere capillos oportet, ut regulariter, ante & retrò & ordinare considerare possint & in barba, & in gremis eadem regula inclinabiliter obseruetur, ne superfluitas, aut facetiae vitium denotetur.

De rostris & laqueis.

CAP. XXIX.

De rostris & laqueis manifestum est, & Gentile & cum abominabile hoc omnibus agnoscat, prohibemus & contradicimus, ut aliquis ea non habeat, imò prorsus careat.

Alijs autem ad tempus famulantibus, rostra & laquea & capillorum superfluitatem & vestrum immoderatam longitudinem habere nò permittimus sed omnino contradicimus. Seruientibus enim summo conditori, munditia interius, exteriusque valde necessaria: eo ipso attestante, quia ait. *Estote mundi, quia ego mundus sum.*

De numero equorum & armigerorum.

CAP. XXX.

Vnicuique vestrorum militum, tres equos licet habere, quia domus Dei templique Salomonis eximia paupertas amplius non permittit in praesentiarum augere, nisi cum magistri licentia.

Nullus armigerum gratis seruientem feriat.

CAP. XXXI.

Solum autem armigerum singulis militibus eadem causa cōcedimus: sed si gratis & caritatiuè ille armiger cuiquam militi fuerit, non licet eidem eum verberare, nec etiam qualibet culpa percutere.

Qualiter ad tempus remanentes recipiantur.

CAP. XXXII.

Omibus militibus seruire Iesu Christo, animi puritate in eadem domo ad terminum cupientibus, equos in tali negotio cottidiano idoneos, & arma, & quidquid eis necessarium fuerit, emere fideliter iubemus. Deinde verò ex utraq; parte aequalitate seruata bonum & vtile appretiarum equos iudicauimus. Habeatur itaq; pretium in scripto, ne tradatur obliuioni: Et quidquid militi vel equis eius, aut armigero erit necessarium, adiunctis & ferris equorum secundum facultatem domus, ex eadem domo fraterna.

Vide sermonem exhortatoriū D. Bern. ad milites Templi c. 2. & 3.

terna caritate impendatur. Si verò interim equos suos miles aliquo euentu in hoc seruitio amiserit; magister, & facultas domus hoc exigit, alios administret. Adueniente autem termino repatriandi, medietatem pretij, ipse miles, diuino amore concedat alteram ex communi fratrum, si ei placet, recipiat.

Quod nullus iuxta propriam voluntatem incedat.

C A P. XXXIII.

Conuenit his nempe militibus, qui nihil sibi Christo carius existimant, propter seruitium, secundum quod professi sūt, & propter gloriam summæ beatitudinis vel metū gehennæ, vt obedientiam indefinenter magistro teneant. Tenenda est itaque, vt mox, vbi aliquid imperatum à magistro fuerit, vel ab illo, cui magister mandatum dederit, sine mora ac si diuinitus imperetur, moram pati nesciant in faciendo. De talibus enim ipsa veritas dicit. *Obediuit auris obediuit mihi.*

Si licet ire per villam, sine iussu magistri.

C A P. XXXIV.

Ergò hos tales milites propriam voluntatem relinquentes, & alios ad terminum seruientes deprecamur, & firmiter eis iubemus, vt sine magistri licentia vel cui creditum hoc fuerit, in villam ire non præsumant, præterquam noctu ad Sepulchrum, & ad stationes, quæ intra muros Sanctæ ciuitatis continentur.

Si licet eum ambulare solum.

C A P. XXXV.

Hi verò ita ambulantes non sine custode; id est, milite aut fratres remanente, nec in die nec in nocte iter inchoare audeāt. In exercitu namque, postquam hospitati fuerint, nullus mi-

les vel armiger aut famulus per atria aliorum militum, caussa videndi, vel cum aliquo loquendi, sine iussu vt dictum est superius, incedat. Itaque cōsilio obfirmamus, vt in tali domo ordinata à Deo, quod nullus secundum proprietatem militet aut quiescat: sed secundum Magistri imperium totus incumbat: vt illam Domini sententiam imitari valeat; qua dicit, *Non ventis facere voluntatem meam, sed eius, qui misit.*

Vt nullus nominatim, quod ei necessarium erit, querat.

C A P. XXXVI.

Hanc propriè consuetudinem inter cætera adscribere iubemus, & cum omni consideratione, ob vitium quærendi teneri præcipimus. Nullus igitur frater remanens, assignanter & nominatim equū aut equitaturā, vel arma quærere debet. Quomodo ergo? Si verò eius infirmitas aut equorum suorum debilitas, vel armorum suorum grauitas, talis esse agnoscitur, vt sic incedere, sit damnum commune; veniat coram magistro, vel cui est debitum ministerium post magistrum & causam vera fide & pura ei demonstret. Inde namque in dispositione magistri vel post eum, procuratoris, res se habeat.

De frenis & calcaribus.

C A P. XXXVII.

Nolumus, vt omnino aurum vel argentum, quæ sunt diuitiæ peculiare, in frenis aut pectoralibus, nec calcaribus vel in frenis vnquam appareat; nec alicui fratri remanenti emere liceat. Si verò caritatiuè talia vetera instrumenta data fuerint, aurū vel argentum taliter coletur, ne splendidus color vel decor, cæteris arrogantia videatur. Si noua data fuerint, magister de talibus, quod voluerit, faciat.

Tegimen

Tegimen in hastis, & clypeis non habeatur.

C A P. XXXVIII.

Tegimen autem in clypeis, & hastis, & furellis in lanceis non habeatur. Quia hoc non proficuum, imò damnum nobis omnibus intelligitur.

De licentia Magistri.

C A P. XXXIX.

Licet magistro cuiquam dare equos, vel arma, vel quamlibet rem cuiuslibet dare.

De mala, & saccoi.

C A P. XL.

Sacculus, & mala, cum firmatura non conceduntur: sic exponentur, ne habeant absque magistri licentia, vel cui creduntur, domus post eū negotia. In hoc præsentī capitulo procuratores, & per diuersas prouincias degentes non continentur, nec ipse magister intelligitur.

De legatione litterarum.

C A P. XLI.

Nullatenus cuiquam fratrum litteras liceat, à parentibus suis, neque à quoquam hominum, nec sibi inuicem accipere, vel dare, sine iussu magistri, vel procuratoris. Postquam licentiam frater habuerit, in præsentia magistri, si ei placet, legantur. Si verò & à parētibus ei quidquam directum fuerit, non præsumat suscipere illud, nisi prius indicatum fuerit magistro. In hoc autem capitulo magister, & domus procuratores non continentur.

De fabulatione propriarum culparum.

C A P. XLII.

Cum omne verbum otiosum generare agnoscat peccatum, quid ipsi iactantes de proprijs culpis ante districtum iudicem dicturi sunt? Ostendit certè propheta; Si à bonis eloquijs

propter taciturnitatē, debet interdum taceri, quantò magis à malis verbis, propter poenam peccato debet cessari. Veramus igitur, & audacter contradicimus, ne aliquis frater remanēs, vt melius dicam stultitias, quas in seculo, in militari negotio, tam enormiter egit, & carnis delectationes miserimarum mulierum, cū fratre suo, vel alio aliquo, vel de alio commemorare audeat. Et si fortè talia referentem, quēlibet audierit, obmutescere faciat, vel quantocius poterit cito pede obedientiæ inde discedat, & fabularum venditori aurem cordis non præbeat.

De quæstu, & acceptione.

C A P. XLIII.

Verum enim verò, si aliqua res sine quæstu cuiuslibet fratri data gratis fuerit, deferat magistro, vel Dapsifero, si verò aliter suus amicus, vel parens dare nisi ad opus suum noluerit, hoc prorsus non recipiat, donec licentiam à Magistro suo habeat. At cui res data fuerit, non pigeat illum, si alteri datur. Imò pro certo sciat, quia si inde irascitur contra Deum agit. In hac autem prædicta regula ministratores non continentur, quibus specialiter hoc ministerium debetur, & conceditur de mala, & sacco.

De manducarijs equorum.

C A P. XLIV.

Vtilis res est cunctis hoc præceptum à nobis constitutum, vt indeclinabiliter amodò teneatur. Nullus autem frater facere præsumat manducaria linea, vel lanea: idcirco principaliter facta, nec habeat vlla exceptio perfinello.

Vt cambiare, vel querere nullus audeat.

C A P. XLV.

Nunc aliud restat, vt nullus præsumat cambiare sua, frater cum

P fratre,

fratre, siue licentia Magistri, & aliquid quærere, nisi frater fratri, & si res parua, vilis non magna.

Vt nullus auem cum aue captat, nec cum cupiente incedat.

C A P. XLVI.

Quod nullus autem cum aue accipere audeat, nos communiter indicamus: non conuenit enim religioni, sic cum mundanis delectationibus inhærere, sed Domini præcepta libenter audire, orationi frequenter incumbere, mala sua cum lacrymis, vel gemitu quotidie in oratione deo confiteri. Cum homine quidem talia operante, cum accipit, vel alia aue, nullus frater remanens hac principali causa ire præsumat.

Vt nullus arcu, vel balista percussat.

C A P. XLVII.

Cum omnem religionem ire deceat simpliciter, & sine risu, humiliter; & non multa verba, sed rationabilia loqui, & non sic clamosa in voce, specialiter iniungimus, & præcipimus omni fratri professo, ne in bosco cum arcu, aut balista iacutari audeat, nec cum illo, qui hoc fecerit ideo pergat, nisi gratia eum custodiendi à perido genti; nec cum cane sit ausus clamare, vel garrulare, nec equum suum, cupiditate accipiendi feram, pungat.

Vt Leo semper feriatur.

C A P. XLVIII.

Nam est certum, quod vobis specialiter creditum est, & debitum pro fratribus vestris animam ponere, atque incredulos, qui semper Virginis filio minitantur, de terra delere. De Leone nos hoc dedimus, quia ipse circuit, quærens quem deuoret, & manus eius contra omnes, omniumque manus contra eum.

De omni re super vos quæsitas iudicium audite.

C A P. XLIX.

Nouimus quidem persecutores sanctæ Ecclesiæ innumerabiles esse; & hos qui contentionem non amant incessanter, crudeliterque inquietare festinant. In hoc igitur concilij sententia serena consideratione pendeat, vt si aliquis in partibus orientalis religionis, in quocunque alio loco super vos rem aliquam quæsierit; vobis, per fideles, & veri amatores iudices audire iudicium, præcipimus; & quod iustum fuerit indeclinabiliter vobis facere præcipimus.

Vt hæc regula in omnibus teneatur.

C A P. L.

Hæc eadem regula in omnibus rebus, vobis immerito ablati, perhumaniter iubemus, vt teneatur.

Quod licet omnibus militibus professo, terram, & homines habere.

C A P. LI.

Diuina, vt credimus prouidentia, à vobis in Sanctis locis sumpsit initium, hoc genus nouum religionis: vt videlicet religionis militiam admisceritis, & sic religio per militiam armata procedat, & hostem sine culpa feriat. Iure igitur iudicamus, cum milites Templi dicamini vos ipsos ob insignie meritum, & speciale probitatis donum, terram, & homines habere, & agricolas possidere, & iuste eos regere, & institutum debitum vobis specialiter debetur impendi.

Vt male habentibus cura peruisgil habeatur.

C A P. LII.

Male habentibus fratribus supra omnia adhibenda est cura peruisgil, & quasi Christo eis seruiatur, vt illud

illud Euangelium, *Infirmus sui, & uis-
uasti me*, memoriter teneatur. Hi ete-
nim diligenter, ac patienter portandi
sunt, quia de talibus superna retribu-
tio indubitanter acquiritur.

Ut infirmis necessaria semper dentur :

C A P. LIII.

Procuratoribus verò infirmantium
omni obseruantia atque peruigili
cura præcipimus, ut quæcumque su-
stentationi diuersarum infirmitatū sūt
necessaria, fideliter, ac diligenter iuxta
domuum facultatem eis administrent,
verbi gratia carnem, & volatilia, & cæ-
tera; donec sanitati reddantur.

Ut alter alterum ad iram non prouocet.

C A P. LIV.

Præcauendum nempe nō modicum
est, ne aliquis aliquem commoue-
re ad iram præsumat, quia propinqui-
tatis, & diuinæ fraternitatis tam pau-
peres, quam potentes, summa clemen-
tia æqualiter astrixit,

*Quomodo fratres coniugati
habeantur.*

C A P. LV.

Fratres autem coniugatos hoc mo-
do habere vobis permittimus, ut si
fraternitatis vestræ beneficium, & par-
ticipationem petunt, vterque suæ sub-
stantiæ portionem, & quidquid am-
plius adquisierint, vnitati communis
Capituli post mortem concedant, &
interim honestam vitam exercent, &
bonum agere fratribus studeant, sed ve-
ste candida, ex chlamyde alba non in-
cedant. Si verò maritus ante obierit,
partem suam fratribus relinquat, &
coniux de altera vitæ sustentamentum
habeat. Hoc enim iniustum confide-
ramus, ut cum fratribus Deo castita-
tem promittentibus, fratres huiusmo-
di in vna eademque domo maneant.

*Ut amplius sorores non coadunentur
maribus.*

C A P. LVI.

Sorores quidem amplius periculo-
sum est coadunare: quia antiquus
hostis foemineo consortio complures
expulit à recto tramite paradisi. Itaq;
fratres carissimi, ut integritatis flos
inter vos semper appareat, hac consue-
tudine amodò uti non liceat.

*Ut fratres Templi cum excommunicatis
non participent.*

C A P. LVII.

Hoc fratres valde cauendum, atq;
timendum est; ne aliquis ex Chri-
sti militibus homini excommunicato
nominatim, ac publicè aliquo modo
se iungere, aut res suas accipere præ-
sumat, ne anathema maranatha simi-
liter fiat. Si verò interdictus tantum
fuerit cum eo participationem habe-
re, rem suam caritatiuè accipere non
immeritò licebit.

*Qualiter milites seculares
recipiantur.*

C A P. LVIII.

Si quis miles ex massa perditionis,
vel alter secularis, seculo volens
renunciare, vestram communionem,
& vitam velit eligere, non ei statim
assentiatur: Sed iuxta illud Pauli: *Pro-
bate Spiritus si ex Deo sunt*, & sic ei in-
gressus concedatur. Legatur igitur re-
gula in eius præsentia, & si ipse præce-
ptis expositæ regulæ diligenter ob-
temperauerit, tunc si Magistro, & fra-
tribus eius recipere placuerit, conuo-
catis fratribus, desiderium, & petiti-
onem suam cunctis, animi puritate pa-
tefaciat. Deinde verò terminus pro-
bationis in consideratione, & proui-
dentia Magistri, secundum honestatem
vitæ petentis, omnino pendeat.

Vt omnes fratres ad secretum Concilium non vocentur.

C A P. LIX.

Non semper omnes fratres ad concilium conuocare iubemus, sed quos idoneos, & cōsilio prouidos magister cognouerit. Cū autem de maioribus tractare voluerit, vt est dare communem terram, vel de ipso ordine disceptare, aut fratrem recipere, tunc omnem congregationem, si Magistro placet, conuocare est competens; auditoque communis capituli consilio, quod melius, & vtilius Magister considerauerit, illud agatur.

Quod cum silentio orare debeant.

C A P. LX.

Omnes fratres, prout animi, & corporis affectus postulauerit, stando, vel sedendo, tamen summa cum reuerentia, simpliciter, & non clamose, vt vnus alium non conturbet, communi consilio iubemus.

Vt fidem seruientium accipiant.

C A P. LXI.

Agnouimus nempe complures ex diuersis prouincijs tam clientes, quam armigeros pro animarum salute animo feruenti, ad terminum cupientes in domo nostra mancipari. Vtile est autem, vt fidem eorum accipiat, ne fortè veternus hostis, in Dei seruitio aliquid furtiue, vel indecenter eis intimet, vel à bono proposito repente exterminet.

Vt pueri, quamdiu sunt parui, non accipiantur inter fratres Templi.

C A P. LXII.

Quamuis regula sãctorum patrum pueros in congregatione permitat habere, nos de talibus non conlau-

damus vnquam vos onerare. Qui verò filium suum, vel propinquum, in militari religione per humaniter dare voluerit; vsque ad annos, quibus viriliter armata manu possit inimicos Christi de terra sancta delere, eum nutriat. Dehinc secundum regulam in medio fratrum, pater, vel parentes eum statuunt. & suam petitionem cunctis patefaciant. Melius est enim in pueritia non vouere, quam posteaquam vir factus fuerit enormiter retrahere.

Vt senes semper venerentur.

C A P. LXIII.

Senes autem pia consideratione secundum virium imbecillitatem, supportare, ac diligenter honorare oportet. Et nullatenus in his, quæ corporis sunt necessaria, districtè teneantur; tamen salua auctoritate regulæ.

De fratribus, qui per diuersas prouincias proficiscuntur.

C A P. LXIV.

Fratres verò qui per diuersas prouincias diriguntur; regulam, in quantum vires expetunt seruare in cibo, & poru, & cæteris studeant, & irreprehensibiliter viuant; vt ab his qui foris sunt, bonum testimoniũ habeant; Religionis propositum nec verbo, nec actu polluant, sed maxime omnibus, quibus se coniunxerint, sapientiæ, & bonorum operum exemplum, & condimentum præbeant; Apud quem hospitari decreuerint, fama optima sit decoratus; & si fieri potest, domus hospitii in illa nocte, careat lumine, ne tenebrosus hostis occasione aliquam, quod absit, inferat. Vbi autem milites non excommunicatos congregare audierint, illuc pergere, non considerantes tam temporalem utilitatem, quam externam animarum illorum salutem dicimus. Illis autem fratribus in vltimarum partibus spe subuectionis ita directis: hac conuentione eos qui mili-

militari ordini seiuungere perhumaniter voluerint, recipere collaudamus: vt in præsentia Episcopi filius prouinciarum, vterque conueniat, & voluntatem petentis præsul audiat. Audita itaque petiti ne, mittat eum frater ad Magistrum; & ad fratres qui sunt in Templo, quod est in Ierusalem: & si vita eius est honesta talique consortio digna, misericorditer suscipiatur, si magistro, & fratribus bonum videtur. Si verò interim obierit, pro labore, & fatigatione, quasi vni ex fratribus totum beneficium, & fraternitas pauperum, & commilitonum Christi ei impendatur.

Vt victus equaliter omnibus distribuatur.

C A P. LXV.

Illud quoque congruè, & rationabiliter manu tenendum censemus, vt omnibus fratribus remanentibus, victus secundum loci facultatem, æqualiter tribuatur, non enim est utilis personarum acceptio, sed infirmitatum necessaria est consideratio.

Vt milites Templi decimas habeant.

C A P. LXVI.

Credimus namquè relictis affluentibus diuitijs, vos spontaneæ paupertati esse subiectos, vnde decimas vobis communi vita viuentibus iuste habere, hoc modo demonstrauimus. Si Episcopus Ecclesiæ, cui decima iure debetur, vobis caritatiuè eam dare voluerit, assensu illius capituli, de illis decimis, quas tunc Ecclesia possidere videtur, vobis tribuere debet. Si autem laicus quilibet adhuc illam ex patrimonio suo damnabiliter amplectitur, & seipsum in hoc validè redarguens, vobis eandem reliquerit, ad nutum eius qui præest tantum, sine consensu capituli id agere potest.

De lenibus, & grauibus culpis.

C A P. LXVII.

SI aliquis frater loquendo, vel militando, vel aliter aliquid leue deliquerit, ipse vtrò delictum suum satisfaciendo magistro ostendat. De leuibus si consuetudinem non habeant, leuem poenitentiam habeat. Si verò eo tacente per aliquem alium culpa cognita fuerit, maiori, & euidentiori subiaceat disciplinæ, & emendationi. Si autem graue erit delictum retrahatur à familiaritate fratrum, nec cum illis simul in eadem mensa edat, sed solus refectioem sumat, dispensationi, & iudicio magistri totum incumbat, vt saluus in iudicij die permaneat.

Qua culpa frater amplius non recipiatur.

C A P. LXVIII.

An te omnia prouidendum est, ne quis frater potens, aut impotens, fortis, aut debilis, volens se exaltare, & paulatim superbire, ac culpam suam defendere, indisciplinatus remaneat, sed si emendare voluerit, ei districtior correptio accedat. Quod si pijs admonitionibus, & fuis pro eo orationibus emendare noluerit, sed in superbia magis, ac magis erexerit, tunc secundum Apostolum, de pio eradicetur grege, *Auferte malum ex vobis: Baculus, et* necesse est, vt à societate fratrum fidelium ovis moribunda remoueat. *virga insignia Magistri.* Cæterum Magister, qui baculum, & virgam manu tenere debet; baculum videlicet quo aliorum virum imbecillitates sustentet: Virgam quoque, qua vitia delinquentium zelo rectitudinis feriat, consilio Patriarchæ & spiritali consideratione id agere studeat: ne, vt ait B. Maximus, aut solutior lenitas cohibentiam peccantis, aut immoderata seueritas à lapsu non reuocet delinquentem.

Vs

*Vt à Paschali solemnitate, usq; ad festum
omnium Sanctorum, unam cami-
siam lineam tantum sumere
habeat.*

C A P. LXXIX.

INterea quod nimis ardorem orientalis regionis misericorditer consideramus, vt à Paschali festiuitate vsque ad omnium Sanctorum solemnitate, vnicuique vna camisia lineæ tantum, non ex debito, sed ex sola gratia detur, illi dico, qui ea vti voluerit. Alio autem tempore generaliter omnes camisias læneas habeat.

*Quot, & quales panni in lecto sint
necessarij.*

C A P. LXX.

Singulorum quidem non aliter per singulos lectos dormitorium esse, nisi maxima causa, vel necessitas euenierit, communi consilio collaudamus, lectualia, vel lectisternia moderata dispensatione magistri vnusquisque habeat. Credimus enim prorsus, faccum, culcitram, & coopertorium vnicuique sufficere. Qui verò ex his vno carebit, carpitam habeat, & in omni tempore tegmine lineo. id est veluso frui benè licebit. Vestiti autem camisijs dormiant, & femoralibus semper dormiant.

Dormientibus itaque
fratribus iugiter
vsque mane,
nunquam desit
lucerna.

De vitanda murmuratione.

C A P. LXXI.

AEmulationes inuidas, liuorè, murmur, susurrationem detractiones, diuina admonitione vitare, & quasi quandam peltem fugere vobis præcipimus. Studeat igitur vnusquisque vigilanti animo, ne fratrem suum clam culpet, aut reprehendat, sed illud Apostoli studiosè secum animaduertat. *Ne sis criminator, ne susurro in populo.* Cùm autem fratrem liquidè aliquid peccasse agnouerit, pacificè, & fraterna pietate iuxta Domini præceptum inter se & illum solum corripiat. Et si eum non audierit, alium fratrem adhibeat: sed si vtrumque contempserit, in conuentu publicè obiurgetur coram omnibus. Magnæ enim cæcitatatis sunt, qui alijs detrahunt, & nimis infelicitatis sunt qui se à liuore minimè custodiunt, vnde in antiquam versuti hostis nequitiam demerguntur.

Vt omnium mulierum fugiantur oscula.

C A P. LXXII.

Periculosum esse credimus omni religioni, vultum mulierum nimis attendere, & ideo nec Viduam, nec Virginem, nec Matrem, nec Sororem, nec amitam, nec vllam aliam foeminam aliquis frater osculari præsumat. Fugiat ergò foeminea oscula Christi militia, per quæ solent homines sæpè periclitari, vt pura conscientia, & secura vita, in conspectu Domini perenniter valeat conuersari.

F I N I S.

INDEX ORDINVM EQVESTRIVM.

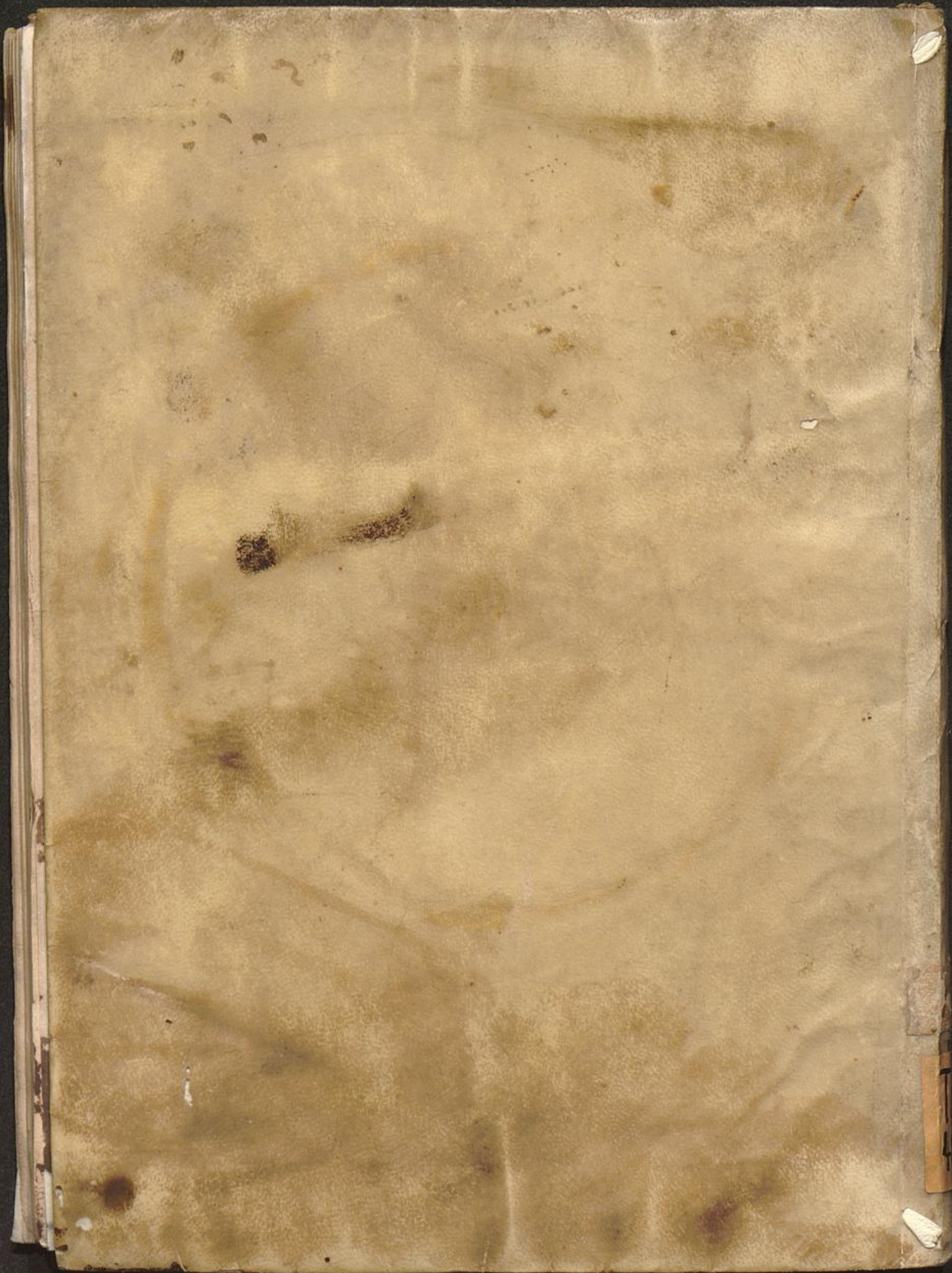
A	
A lcantara Ordo Equestris apud Legionenses. fol.	44
S. Andreae apud Scotos.	63
Annuntiationis apud Sabaudos.	57
S. Antonij in Ethiopia.	82
S. Antonij in Gallia, Italia.	82
Armenij apud Neapolitanos.	77
Armigeri Gal. Escuicurs, Hisp. Infancones, Belgicè, incheers dicti.	9.10.11.12.13.14.15.
Augustales Equites.	1
Auisij apud Lusitanos.	51
Aurati.	3.14.15
Auriculares in India.	91
B	
B accalauri.	13
Balnei in Anglia, & Francia.	4.5.54.55.
Bande apud Hispanos.	49
Baneretti.	12.13
S. Blasij in Terra Sancta.	38
C	
Calatrae in Regno Toletano.	43
Calzae apud Venetos.	50
Canis apud Montmorenciacos in Gallia.	27
Cardui apud Borbonios.	61
Cardui apud Scotos.	63
S. Catharinae.	24
Christi apud Liunos, & Lusitanos.	39.49.
Clauicularij.	2
Cochleares.	73
Columbae apud Castellanos.	68
Cornicularij.	2
Commentarienses.	2
Commentales.	2
Crucigeri.	15.32.35
Crucis apud Burgundos.	83
Cygni apud Brabantos.	60
Cypri Equitum.	65
Discipline apud Austrios.	69
S. Dominici, siue Iesu Christi.	46
Draconis apud Germanos, & Hungaros.	68
Duplares.	2
Eborenses.	51
Elephantis apud Danos.	65
Equestris dignitas, nobilitas.	8
Equites colapho creati.	3. & seq.
Equites in Regno Siciliae.	76
Equites ex censu.	6
Equitum ordines varij.	1.15.16
Equitum tria genera: Itali Croce, di Collana, & di Sprone. Gall. de Maille, Raille, & Paille vocitant.	19
Galli Gallinacei apud Fracos.	27.28
Garterij, siue S. Georgij apud Anglos.	52
S. Georgij apud Austrios, & Carinthios. 80. Genuenses. 50. Romanos, & alios.	81
S. Gereonis in Palestina.	29
Ginetae apud Francos.	71
Gladij apud Suecos.	71
Gladiferi apud Liunos.	39
Hierosolymitani.	31
Honorarij.	15
Hungariae Equites Cruce viridi distincti.	70
Hystricis in Ducatu Aurelianensi.	60.
Hospitalarij.	31.32
S. Iacobi in Hispania.	41
Iesu Christi in Italia contra Albigeneses.	46
	S. Ioan-

<i>S. Ioannis Ierosolymitani.</i>	31	<i>Palmerini Equites.</i>	43
<i>Sancti Joannis Acconensis, siue Sancti Thomæ.</i>	37	<i>S. Petri apud Romanos.</i>	81
<i>Sancti Joanni de Pirario, siue Alcantaræ.</i>	45	<i>S. Pauli apud Romanos.</i>	81
<i>Iulij apud Rom.</i>	80	<i>Periscelidis, siue Garterij apud Anglos.</i>	52
<i>Lauretani apud Italos.</i>	82	<i>Pœnitentię SS. Martyrũ in Syria.</i>	38
<i>S. Laurentij.</i>		<i>Pij apud Romanos.</i>	81
<i>S. Lazari apud Gallos, et Sab.</i>	24.25	<i>Ramnenses.</i>	1
<i>Lilij apud Nauarros.</i>	30	<i>Rationis in Regno Castellæ.</i>	68
<i>Lilij apud Romanos.</i>	80	<i>Redemptoris Iesu Christi in Ducatu Mantuæ.</i>	89
<i>Lilij Gryphi, siue Farræ S. Mariæ apud Castellanos.</i>	30	<i>Rici homines milites.</i>	11
<i>Luceres.</i>	2	<i>Rhodij, siue Melitenses.</i>	31
<i>Lunæ crescentis apud Andegauenses, & Neapolitanos.</i>	75	<i>Romani Equites.</i>	1
<i>S. Marci Equites apud Venetos.</i>	50	<i>Rudiarij.</i>	1
<i>Mariani.</i>	35	<i>Rutæ in Regno Scotiæ.</i>	63
<i>Beatæ Mariæ gloriosæ, siue Matris Domini apud Italos.</i>	48	<i>S. Saluatoris in Aragonia.</i>	38
<i>S. Mariæ de Mercede, & Redemptiõne Captiuorum in Arragonia.</i>	46	<i>Scamæ in Hispania.</i>	50
<i>S. M. siue Cardui apud Borbonios.</i>	61	<i>Scutiferi Gothis Schilpor.</i>	14
<i>S. M. siue Elephãti apud Danos.</i>	65	<i>S. Sepulchri Christi in Ierusalẽ antiqui, & moderni Equites.</i>	20
<i>S. Mariæ de Monte Carmelo, & S. Lazari in Gallia.</i>	26	<i>S. Sepulchri apud Italos.</i>	26
<i>S. Mauritij, & S. Lazari apud Sabaudos.</i>	24.26	<i>Seraphici in Regno Sueciæ.</i>	70
<i>Melitenses, siue Rhodij.</i>	31	<i>Spicæ in Ducatu Britannicæ.</i>	71
<i>Mensæ rotundæ, siue Orbicularis in Regno Britannicæ.</i>	53	<i>Sparti.</i>	30
<i>Mesnadarij.</i>	11	<i>S. Spiritus apud Fræc. & Rom.</i>	86
<i>Michaelis apud Francos.</i>	78	<i>S. Spiritus in Saxia.</i>	80
<i>Militum filij Infantes dicti.</i>	12	<i>Stellæ apud Francos.</i>	56
<i>Militiæ Christianæ.</i>	90	<i>Solidarij.</i>	1
<i>Monozoni.</i>	4	<i>S. Steph. in mag. Ducatu Etrur.</i>	85
<i>Montesiæ in Regno Valentino.</i>	48	<i>Tatienses.</i>	1
<i>Montis Gaudij, siue de Monfrac, & Mongoia, in Regno Ierosolymitano, & Castellano.</i>	38	<i>Tecuytli Equites in India.</i>	91
<i>Nauales.</i>	73	<i>Templarij. 34. Eorũ statuta.</i>	106
<i>Nodi apud Neapolitanos.</i>	55	<i>Teutonici in Syria, Germania, Prussia, & Liuania.</i>	35 40
		<i>Torquati.</i>	2 15
		<i>Truchillenses.</i>	39
		<i>S. Thomæ in Palestina.</i>	38
		<i>Tusini in Regno Bohemiæ.</i>	69
		<i>Velleris aurei apud Burgundos, & Austrios.</i>	58
		<i>Vexillarij.</i>	13 14

F I N I S.

57

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

...RID C...
...ORIGO M...
...M...

1990
7/27

Th
4867